

Djur och natur i förändring

Svenska folkets attityder till natur, vilda
djur och naturförvaltning 2004–2025

Sabrina Dressel, Alvina Johansson,
Camilla Sandström

FORSKNINGSRAPPORT

RAPPORT 7213 | MAJ 2026

Djur och natur i förändring

Svenska folkets attityder till natur, vilda djur
och naturförvaltning 2004–2025

Författare: Sabrina Dressel, Alvina Johansson och Camilla Sandström

NATURVÅRDSVERKET

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-7213-1

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2026

Grafisk produktion: Arkitektkopia AB, Bromma 2026

Omslag: AI-genererad illustration, framtagna och bearbetade av
rapportförfattarna, maj 2026.

Förord

Att följa förändringar över tid

Hur är svenskarnas attityder till djur och natur idag och hur har de förändrats över tid? Stora rovdjur, jakt, allemansrätt, friluftsliv, skyddade naturområden och användningen av våra naturresurser väcker starkt engagemang och synen på dessa frågor är relevant för utformningen av en långsiktigt hållbar natur- och viltförvaltning. För att fatta välgrundade beslut krävs inte bara aktuell kunskap, utan också en förståelse för hur attityder och värderingar utvecklas över tid.

För förvaltande myndigheter är förståelsen viktig för att kunna säkerställa en legitim, effektiv och samhällsförankrad förvaltning.

Rapporten bygger på den femte nationella enkätundersökningen sedan 2004 om svenskarnas attityder till djur och natur. Studien omfattar därmed ett unikt tids-seriematerial över 21 år och bygger på ett representativt urval både nationellt och för sju utvalda län (Västerbotten, Jämtland, Gävleborg, Dalarna, Södermanland, Örebro och Kronoberg). Detta ger studien en fördjupad och nyanserad bild av långsiktiga förändringar i synsätt och attityder. Rapporten är en friskrivningsrapport där författarnas slutsatser är deras egna och inte Naturvårdsverkets.

Resultaten visar att attityderna i stort är stabila över tid och att förändringar framför allt sker gradvis. Acceptans för åtgärder är beroende av sammanhang, närhet till frågorna och hur åtgärder genomförs och motiveras. För Naturvårdsverket ger denna kunskap möjligheter att förena ekologiska mål med social legitimitet och kunna utveckla vidare en förvaltning som är både kunskapsbaserad och lyhörd.

Vår förhoppning är att rapporten ska bidra med mer än statistik och trender. Den är tänkt att fungera som ett underlag för dialog, reflektion och fortsatt utveckling av natur- och viltförvaltningen. Oavsett om du arbetar med förvaltning, forskning eller utbildning hoppas vi att rapporten ska ge nya perspektiv och stöd i ditt fortsatta arbete.

Stockholm i maj 2026

Fredrik Hannerz
Avdelningschef, Avdelningen för natur och vilt

Författarnas inledning

Författarna vill rikta ett varmt tack till alla som deltagit i undersökningen genom att ta sig tid att besvara frågeformuläret. Era svar utgör grunden för denna rapport och gör det möjligt att följa hur relationen mellan människor, natur och vilda djur i Sverige har utvecklats under mer än två decennier.

Undersökningen *Djur & Natur*, som genomförts regelbundet sedan 2004, är ett långsiktigt forskningsprojekt som vuxit fram i nära samarbete mellan SLU, Umeå universitet och ansvariga myndigheter. Frågorna i enkäten är inte bara resultatet av svenska förvaltningsbehov, utan har också utvecklats och testats vetenskapligt i både nationella och internationella studier. Det innebär att resultaten inte bara speglar svenska förhållanden på ett tillförlitligt sätt, utan också går att jämföra med motsvarande undersökningar i andra länder.

Projektets mångåriga kontinuitet, den återkommande metodiken och den stora geografiska bredden i urvalet bidrar till att göra tidsserien robust och forskningsmässigt solid. Den kunskap som framkommer ger därför ett viktigt underlag både för naturvårdens praktik, förvaltningens legitimitet och den offentliga debatten.

Vi vill också tacka de myndigheter, organisationer och kollegor som genom åren bidragit med värdefulla synpunkter, stöd i utvecklingen av frågeinstrumentet och insatser i datahantering och analys. Utan detta samarbete hade projektet inte varit möjligt att genomföra.

Vår förhoppning är att denna rapport ska bidra till en fördjupad och nyanserad förståelse av svenskarnas syn på natur, vilt och förvaltning – och att resultaten ska komma till nytta i arbetet för en långsiktigt hållbar och socialt förankrad natur- och viltförvaltning.

Innehåll

Förord	3
Författarnas inledning	4
Sammanfattning	7
Summary	9
1. Inledning	11
1.1 Tidigare undersökningar	12
1.2 Rapportens upplägg	12
2. Metod	13
2.1 Urval och datainsamling	13
2.1.1 Historik och förändring över tid	13
2.1.2 Genomförande	14
2.2 Svansfrekvens	14
2.3 Dataanalys	15
3. Resultat	17
3.1 Människor, naturen och de vilda djuren – förändringar över tid	17
3.1.1 Intresse att vistas i naturen	17
3.1.2 Intresse för skog och mark och vilda djur	18
3.1.3 Vikten av vilda djur där du bor	19
3.1.4 Sammanfattning	19
3.2 Rädsla för vilda djur	20
3.2.1 Rädsla att möta vilda djur ute i naturen	20
3.2.2 Rädsla att möta vilda djur över tid	22
3.2.3 Orsaker till oro och rädsla	23
3.2.4 Sammanfattning	24
3.3 Allmänhetens syn på naturskydd och förvaltning	24
3.3.1 Synen på mängden skyddade naturområden	24
3.3.2 Betydelsen av skyddade områden	25
3.3.3 Vad är viktigt när natur skyddas?	26
3.3.4 Regionala mönster i synen på skyddade områden	27
3.3.5 Vem bör bestämma?	28
3.3.6 Sammanfattning	29
3.4 Allemansrätten	30
3.4.1 Synen på allemansrätten	30
3.4.2 Allemansrätten förändring över tid	31
3.4.3 Sammanfattning	33
3.5 Hushållens användning av naturresurser	33
3.5.1 Hushållens konsumtion av vilt, fisk, bär och svamp	34
3.5.2 Regionala variationer av naturresursanvändning	34
3.5.3 Jämförelse av naturresursanvändning över tid	36
3.5.4 Jakt och fiske i hushållen 2004–2025	37
3.5.5 Regionala skillnader i jakt och fiske	37
3.5.6 Synen på viltkött	38
3.5.7 Sammanfattning	40

3.6	Attityder till jakt	41
3.6.1	Grundinställning till jakt	41
3.6.2	Förändringar i allmänhetens grundinställning till jakt över tid	42
3.6.3	Inställningen till jakt – olika motiv ger olika stöd	43
3.6.4	Attityder till jakt och jägare	44
3.6.5	Jaktens påverkan på att vistas i skogen	46
3.6.6	Sammanfattning	47
3.7	Nya utmaningar	48
3.7.1	Ny teknik	49
3.7.2	Invasiva arter	50
3.7.3	Sammanfattning	51
3.8	Synen på stora rovdjur	52
3.8.1	Allmänhetens syn på de stora rovdjuren	52
3.8.2	Björn	54
3.8.3	Järv	57
3.8.4	Lodjur	60
3.8.5	Varg	63
3.8.6	Kungsörn	66
3.8.7	Sammanfattning	69
3.9	Information om rovdjur	70
3.9.1	Sammanfattning	72
3.10	Synen på den övergripande rovdjurspolitiken	72
3.10.1	Synen på de beslutade referensvärdena	72
3.10.2	Minskning av vargpopulationen	74
3.10.3	Tillit	78
3.10.4	Uppfattningar om olika aktörers roll i rovdjursförvaltningen	80
3.10.5	Sammanfattning	82
3.11	Rovdjurens närvaro och villkor för samexistens	83
3.11.1	Acceptabla villkor för samexistens	83
3.11.2	Synen på var rovdjuren ska få leva i Sverige	85
3.11.3	Sammanfattning	86
3.12	Synen på specifika förvaltningsåtgärder	87
3.12.1	Attityder till metoder för att hantera rovdjur som orsakar problem	87
3.12.2	Förändringar över tid i synen på förvaltningsåtgärder mot rovdjur	88
3.12.3	Synen på jakt av stora rovdjur	90
3.12.4	Synen på jakt som förvaltningsmetod för olika arter	96
3.12.5	Synen på illegal jakt	98
3.12.6	Sammanfattning	100
4.	Diskussion	101
5.	Källhänvisning	105
	Bilaga 1. Statistiska jämförelser över tid	108
	Bilaga 2. Statistiska analyser av vilka län som avviker från det nationella urvalet	119
	Bilaga 3. Statistiska jämförelser mellan arter	127

Sammanfattning

Denna rapport bygger på den femte nationella undersökningen om svenskarnas attityder till natur, vilda djur, jakt, rovdjursförvaltning och naturresursanvändning (2004–2025). Årets studie omfattar ett nationellt representativt urval samt sju länsrepresentativa urval, vilket ger ett unikt tidsseriematerial under 21 år. Syftet är att följa långsiktiga förändringar i attityder och beteenden kopplade till natur, friluftsliv, rovdjur och förvaltning – frågor som är centrala för svensk miljö- och viltpolitik.

Resultaten visar sammantaget att svenskarnas **relation till natur och vilda djur** i många avseenden är stabil, men att flera frågor samtidigt har förändrats gradvis över tid. Naturintresset är fortsatt mycket högt, och en stor majoritet uppger att de är intresserade av att vistas i skog och mark. Jämfört med 2004 syns dock en viss omfördelning i hur detta intresse uttrycks: andelen mycket intresserade har ökat något, medan den breda mitten har minskat. Samtidigt har kopplingen mellan naturintresse och möjligheten att möta vilda djur försvagats något. Färre än tidigare uppger att djurens närvaro är avgörande för naturupplevelsen. Däremot har värderingen av att det finns vilda djur i närområdet ökat över tid, och 2025 anger 77 procent att detta är viktigt. Sammantaget tyder resultaten på att naturen fortsatt har en stark plats i människors liv, men att dess betydelse blivit något bredare och mindre knuten till direkta djurmöten.

När det gäller **oro inför möten med vilda djur**, syns flera långsiktiga förändringar. Rädslan för flera stora rovdjur, särskilt björn, lodjur och järv, har minskat sedan 2004, medan oron för vildsvin har ökat tydligt. De vanligaste orsakerna till oro är rädsla för att bli attackerad eller skadad, osäkerhet kring hur djuret kan reagera och osäkerhet kring hur man själv bör agera vid ett möte. Regionalt framträder ett tydligt mönster i vilka djur som väcker störst oro. I norra Sverige är oron för björn tydligare, medan vildsvin väcker större oro längre söderut.

Stödet för skyddad natur är fortsatt starkt. Fler än tidigare anser att Sverige har för lite skyddad natur, samtidigt som synen på skyddade områdens betydelse är bred och stabil. Motståndet mot motorfordon i skyddade områden är starkt, medan aktiviteter som ridning, fiske och cykling har relativt brett stöd. Även allemansrätten har fortsatt mycket stark förankring. En stor majoritet vill försvara den, färre än tidigare ser den som ett hot mot naturvärden, och motståndet mot att ge markägare större möjligheter att begränsa den är fortsatt tydligt. Samtidigt efterfrågar många tydligare regler och vägledning, vilket pekar på ett behov av klargöranden snarare än minskat stöd för själva principen.

Hushållens användning av naturresurser visar både kontinuitet och förändring. Bär- och svampplockning är fortsatt de vanligaste formerna av naturresursanvändning och ligger på stabila nivåer över tid. Fiske har däremot minskat tydligt sedan 2004, både som aktivitet och som användning av egenfångad fisk. Jakt framstår som mer stabil över tid och är vanligare i de nordliga länen. Intresset för viltkött är fortsatt starkt, särskilt när det gäller att köpa direkt från jägare eller dela kött inom sociala nätverk. Även attityderna till jakt är i huvudsak positiva eller accepterande, men stödet varierar tydligt beroende på motiv. Jakt för kött, förvaltning och skydd möter starkare stöd än jakt för nöje, spänning eller troféer. Förtroendet för jägare är överlag högt, och jakt uppfattas sällan som ett större hinder för friluftsliv.

I frågor om **nya utmaningar** i naturresursförvaltningen, såsom ny teknik och invasiva arter, är bilden mer osäker. Flera tekniska hjälpmedel i viltförvaltningen, såsom DNA-analyser, kameror och GPS, har relativt högt stöd, men osäkerheten är också påtaglig, särskilt för mer ingripande metoder. Även i synen på åtgärder mot invasiva arter är ”vet inte”-svaren vanliga. Resultaten tyder därmed på att opinionen i dessa frågor är mindre etablerad än i mer klassiska natur- och rovdjursfrågor.

Synen på de stora rovdjuren varierar tydligt mellan arter. Björn, lodjur och kungsörn har högst acceptans på nationell nivå, medan järv också har relativt bred acceptans men väcker fler neutrala svar. Varg är fortsatt den mest omstridda arten. Ett återkommande mönster kring rovdjuren är att acceptansen generellt är högre när frågan gäller rovdjurens förekomst i Sverige jämfört med i det egna närområdet. Samtidigt finns tydliga regionala skillnader. I flera rovdjurslän framträder ett återkommande erfarenhetsmönster som präglas av lägre generell entusiasm men högre villkorad acceptans för rovdjur nära bostäder, där samexistens accepteras så länge skador begränsas och kombineras med förebyggande åtgärder och aktiv förvaltning.

När det gäller den **övergripande rovdjurspolitiken** varierar acceptansen mellan arter och frågor. Tilliten är högst till länsstyrelserna och Naturvårdsverket, medan riksdag, regering och EU har klart lägre förtroende. I frågor om var rovdjur ska få leva och vilka åtgärder som är acceptabla framträder en tydligt villkorad samexistens. Förebyggande åtgärder, GPS-märkning, stängsel och skrämselemetoder har generellt starkare stöd än mer ingripande eller skadliga metoder. Samtidigt accepteras jakt som förvaltningsmetod av en majoritet för flera arter, även om stödet varierar mellan arter och regioner. Motståndet mot illegal jakt är däremot mycket starkt och genomgående stabilt.

Sammantaget visar undersökningen att svenskarnas syn på natur, vilda djur och naturförvaltning i hög grad präglas av stabila grundvärden, men också av gradvisa förändringar i hur naturen värderas, hur risk uppfattas och vilka former av förvaltning som får stöd. Flera skillnader mellan länen återkommer tydligt, särskilt i frågor som rör rädsla, jakt, naturresursanvändning och rovdjur. Helhetsbilden visar inte snabba omsvängningar utan av långsamma förskjutningar i opinionen inom ramen för en fortsatt stark förankring för naturen, friluftslivet och ett brett stöd för legitima och samhällsförankrade former av förvaltning.

Summary

This report is based on the fifth national survey on Swedes' attitudes towards nature, wild animals, hunting, large carnivore management, and the use of natural resources (2004–2025). This year's study includes a nationally representative sample as well as representative samples from seven counties, thereby providing a unique time series spanning 21 years. Its purpose is to trace long-term changes in attitudes and behaviours related to nature, outdoor recreation, large carnivores, and management—issues that are central to Swedish environmental and wildlife policy.

Overall, the results show that Swedes' **relationship with nature and wild animals** is stable in many respects, while several issues also have changed gradually over time. Interest in nature remains very high, and a large majority state that they are interested in spending time in forests and in the countryside. Compared with 2004, however, there has been some redistribution in how this interest is expressed: the share of those who are very interested has increased somewhat, while the broad middle group has declined. At the same time, the link between interest in nature and the opportunity to encounter wild animals has weakened somewhat. Fewer people than before state that the presence of animals is crucial to the nature experience. In contrast, the value attached to having wild animals in one's local area has increased over time, and in 2025, 77 percent state that this is important. Taken together, the results suggest that nature continues to hold a strong place in people's lives, but that its significance has become somewhat broader and less directly tied to encounters with wildlife.

With regard to **fear of encountering wild animals**, several long-term changes are evident. Fear of several large carnivores, especially bears, lynx, and wolverines, has declined since 2004, while concern about encountering wild boar has increased markedly. The most common reasons for concern are fear of being attacked or injured, uncertainty about how the animal may react, and uncertainty about how one should behave in an encounter. Regionally, a clear pattern emerges in terms of which animals cause the greatest concern. In northern Sweden, concern about bears is more pronounced, while wild boar causes greater concern further south.

Support for protected nature areas remains strong. More people than before believe that Sweden has too few protected areas, while views on the importance of protected areas remain broad and stable. Opposition to motor vehicles in protected areas is strong, whereas activities such as horse riding, fishing, and cycling enjoy relatively broad support. The Right of Public Access (Allemansrätten) also continues to enjoy very strong support. A large majority want to defend it, fewer than before see it as a threat to natural values, and opposition to giving landowners greater opportunities to restrict it remains clear. At the same time, many people call for clearer rules and guidance, which points to a need for clarification rather than reduced support for the right itself.

The **use of natural resources** within households shows both continuity and change. Berry and mushroom picking remain the most common forms of nature use and have stayed at stable levels over time. Fishing, by contrast, has declined markedly since 2004, both as an activity and in terms of the use of self-caught fish. Hunting appears more stable over time and is more common in the northern counties.

Interest in game meat remains strong, especially when it comes to buying directly from hunters or sharing meat within social networks. Attitudes towards hunting are also mainly positive or accepting, but support varies clearly depending on the motive. Hunting for meat, management, and protection receives stronger support than hunting for pleasure, excitement, or trophies. Trust in hunters is generally high, and hunting is rarely perceived as a major obstacle to outdoor recreation.

In questions concerning **new challenges** in natural resource management, such as new technology and invasive species, the picture is more uncertain. Several technological tools in wildlife management, such as DNA analysis, cameras, and GPS, enjoy relatively high support, but uncertainty is also considerable, especially regarding more intrusive methods. “Don’t know” responses are also common in views on measures against invasive species. The results therefore suggest that public opinion on these issues is less established than on more classic nature and large carnivore issues.

Attitudes towards large carnivores vary clearly between species. Bears, lynx, and golden eagles enjoy the strongest support at the national level, while wolverines also have relatively broad acceptance but generate a larger share of neutral responses. Wolves remain the most controversial species. A recurring pattern is that acceptance is generally higher at the national level than when the question concerns large carnivores in one’s immediate surroundings. At the same time, there are clear regional differences. In several carnivore counties, a recurring experience-based pattern emerges: lower general enthusiasm but higher *conditional* acceptance of carnivores close to homes—where coexistence is accepted as long as damages are limited and combined with preventive measures and active management.

Regarding the overall **large carnivore policy**, acceptance varies between species and issues. Trust is highest in the County Administrative Boards and the Swedish Environmental Protection Agency, while parliament, government, and the EU inspire clearly lower confidence. In questions about where large carnivores should be allowed to live and which measures are acceptable, a pattern of clearly conditional coexistence emerges. Preventive measures, GPS-collaring, fencing, and deterrent methods generally receive stronger support than more intrusive or harmful methods. At the same time, hunting as a management tool is accepted by a majority for several species, although support varies between species and regions. Opposition to illegal hunting, by contrast, is very strong and consistently stable.

Taken together, the survey shows that Swedes’ attitudes on nature, wild animals, and nature management are to a large extent shaped by stable core values, but also by gradual changes in how nature is valued, how risk is perceived, and which forms of management receive support. Several differences between the counties recur clearly, especially in questions relating to fear, hunting, nature use, and large carnivores. The overall picture is therefore not one of sudden shifts, but of slow changes in public opinion within the framework of continued strong support for nature, outdoor recreation, and broadly legitimate and socially anchored forms of management.

1. Inledning

Sverige rymmer en unik biologisk mångfald och omfattande naturresurser som spelar en viktig roll för friluftsliv, kulturarv, livsmedelsproduktion och regional utveckling. Samtidigt står naturen i centrum för en rad politiska mål och internationella åtaganden, från att bevara arter och ekosystem till att använda dem hållbart och, i allt större utsträckning, återställa naturmiljöer som gått förlorade eller försvagats.

I praktiken innebär detta att politiken ständigt måste navigera mellan olika samhällsintressen. Beslutsfattare behöver väga bevarande mot nyttjande, förena lokala erfarenheter med nationella prioriteringar och hantera målkonflikter mellan olika grupper och sektorer. När efterfrågan på mark och naturresurser ökar, genom förändrad markanvändning, klimatförändringar och växande anspråk på ekosystemens tjänster, blir frågan om hur naturen ska förvaltas inte bara en teknisk angelägenhet. Den blir också social och politisk, med konsekvenser för hur människor upplever, använder och värderar naturen.

Förvaltningen av natur och vilda djur bygger i hög grad på människors acceptans och tillit. När policies och styrmedel uppfattas som begripliga, rimliga och rättvisa får de också större genomslag. Det handlar inte bara om fakta och regler, utan om hur människor värderar och förstår naturen i sin vardag – som plats för rekreation, som hem för vilda djur eller som resurs för arbete och försörjning.

Samtidigt är kunskapen om allmänhetens preferenser ofta fragmenterad. Den speglar enskilda frågor, specifika intressegrupper eller resultat från enstaka undersökningar. Det gör det svårt att se de större mönstren: hur synen på naturupplevelser, skyddade områden, brukande, jakt, ny teknik och rovdjur hänger ihop och påverkar varandra. Det blir också svårt att följa hur dessa attityder förändras över tid och skiljer sig mellan olika regioner och grupper i samhället.

Förvaltningen står därför inför en dubbelt komplex uppgift. Den ska både väga samman ekologiska och sociala perspektiv och samtidigt ta hänsyn till att människors erfarenheter och attityder är mångfacetterade – ibland motsägelsefulla, ofta lokalt präglade och ständigt i förändring. Just därför blir långsiktiga kunskapsunderlag om allmänhetens värderingar en viktig del i arbetet för en förvaltning som uppfattas som legitim, inkluderande och hållbar.

Undersökningen *Djur & Natur* har tagits fram för att möta just detta växande kunskapsbehov. Genom att upprepa samma – eller jämförbara – mätningar vid fem tillfällen skapas en unik möjlighet att följa hur svenska folkets syn på natur, vilda djur och naturförvaltning förändras över tid. Undersökningen förenar ett nationellt perspektiv med möjligheten att utforska regionala skillnader, och ger därmed ett robust underlag för att förstå både långsiktigt stabila värderingar och mer tidsbundna opinioner.

Undersökningens breda upplägg gör det också möjligt att identifiera och analysera centrala spänningsfält. Det kan handla om balansen mellan naturens betydelse för rekreation och människors upplevelser av risk eller oro; mellan stöd för skydd av områden och synen på hur dessa områden bör användas; eller mellan bevarandeambitioner och uppfattningar om konkreta förvaltningsåtgärder. Genom att fånga dessa samband bidrar undersökningen med insikter som annars riskerar att gå förlorade i mer avgränsade studier.

Naturskydd och viltförvaltning utgör samtidigt en central del av den svenska miljöpolitiken. De vilar på internationella åtaganden, de nationella miljömålen och miljöbalkens regleringar. Femton procent av Sveriges yta är formellt skyddad genom nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden. Samtidigt väcker frågor om stora rovdjur, invasiva arter och olika förvaltningsåtgärder återkommande diskussioner om ansvar, prioriteringar och samhällsnytta (Naturvårdsverket, 2025a). I detta landskap av målkonflikter och förväntningar behövs kunskap som belyser hur människor faktiskt ser på naturen och de beslut som rör den.

Syftet med denna rapport är att sammanställa och analysera resultaten från 2025 års datainsamling inom *Djur & Natur*, och – där det är möjligt – sätta dem i relation till tidigare mätningar. Rapporten belyser tidsmässiga förändringar, regionala variationer och mönster i allmänhetens uppfattningar om natur, vilda djur och förvaltning. Den är avsedd att fungera som ett kunskapsunderlag för såväl praktisk förvaltning som forskning och bidra till en bättre förståelse av hur samhället ser på naturens värden och utmaningar.

1.1 Tidigare undersökningar

Årets undersökning är den femte i ordningen sedan starten 2004 och har därefter upprepats ungefär vart femte år (2004, 2009, 2014 och 2020). Undersökningen har återkommande fokuserat på svenskarnas syn på natur, jakt, stora rovdjur och attityder till olika förvaltningsåtgärder. Resultaten har utgjort ett viktigt kunskapsunderlag i arbetet med rovdjursförvaltningen på både regional och lokal nivå (Dressel m.fl., 2021a, 2021b, 2021c, 2021d), bland annat i relation till rovdjurspolitiken (prop. 2012/13:191).

Vid datainsamlingen 2020 upprepades merparten av de tidigare frågorna och undersökningen utökades med nya frågor om attityder till kungsörn. Årets undersökning (2025) följer samma upplägg genom att åter inkludera de flesta av tidigare års frågor, samtidigt som den har kompletterats med frågor om synen på illegal jakt, minskning av vargpopulationen samt synen på jakt som förvaltningsmetod. Syftet är att skapa en sammanhållen tidsserie som är relevant för både förvaltning och forskning, och som kan belysa såväl stabilitet som förändring i allmänhetens attityder och beteenden kopplade till djur, natur och naturförvaltning.

1.2 Rapportens upplägg

Rapporten redovisar i huvudsak resultat från ett nationellt representativt urval och analyserar förändringar över tid. I vissa avsnitt jämförs det nationella materialet med resultat från enskilda län, för att belysa likheter och skillnader mellan regional och nationell nivå. Skillnader i markanvändning, befolkningstäthet och förekomsten av olika viltpopulationer skapar varierande förutsättningar för förvaltningen runt om i landet (Dressel m.fl., 2018). Genom att inkludera regionala jämförelser kan studien därför sätta attityder och beteenden i ett lokalt sammanhang, vilket kompletterar de insikter som ett nationellt urval ger.

För de enskilda frågorna redovisar vi först resultaten för 2025. Därefter presenteras förändringar över tid samt skillnader mellan län och det nationella urvalet.

2. Metod

2.1 Urval och datainsamling

Mellan september och november 2025 kontaktades totalt 13 550 slumpmässigt utvalda personer i åldern 18–85 år, bosatta i 77 kommuner. Urvalet bestod av:

- ett nationellt representativt urval på 2 000 personer,
- samt ett stratifierat urval för sju län: Västerbotten, Jämtland, Gävleborg, Dalarna, Södermanland, Örebro och Kronoberg.

Inom varje län skickades 150 enkäter per kommun för att säkerställa ett tillräckligt svarsunderlag oberoende av kommunens storlek. Urvalet drogs från Statens personadressregister (SPAR), och datainsamlingen genomfördes efter upphandling av Institutet för kvalitetsindikatorer, som är specialiserat på surveyundersökningar.

2.1.1 Historik och förändring över tid

Undersökningen har genomförts med samma metodik som tidigare år (2004, 2009, 2014 och 2020), men antalet deltagande län har som tabell 1 visar varierat över tid. Varje år har undersökningen skickats till ett nationellt representativt urval, samt till ett antal län.

Tabell 1. Undersökningar över tid.

ÅR	2004	2009	2014	2020	2025
Nationellt	1 067	1 067	1 067	1 070	2 000
Län	Norrbottnen Västerbotten Jämtland Västernorrland Gävleborg Dalarna	Norrbottnen Västerbotten Jämtland Västernorrland Gävleborg Dalarna Stockholm	Norrbottnen Västerbotten Jämtland Västernorrland Gävleborg Dalarna Stockholm Värmland	Norrbottnen Västerbotten Jämtland Västernorrland Gävleborg Dalarna Stockholm Värmland Västmanland Örebro Kronoberg	Västerbotten Jämtland Gävleborg Dalarna Södermanland Örebro Kronoberg
Kommuner	69	95	111	141	77
Urval	11 417	15 317	17 717	28 220	13 550
Svar	6 883	7 313	7 163	9 089	5 568
Svarsfrekvens	57 %	50 %	41 %	35 %	42 %

År 2004 genomfördes undersökningen inom ramen för forskningsprogrammet FjällMistra med SLU som huvudman och riktades sig då till sex län (se tabell 1). År 2009 genomfördes undersökningen av SLU och Umeå universitet i samverkan med länsstyrelser. 2014 och 2020 finansierades undersökningen inom ramen för ett forskningsprogram finansierat av Formas i samverkan mellan SLU, Umeå universitet

och Lunds universitet. Här tillkom flera län. 2025 års undersökning genomförs av Umeå universitet på uppdrag av Naturvårdsverket och innefattar sju län.

2.1.2 Genomförande

Datainsamlingen utfördes som en postenkät med flera kontakter för att öka svarsfrekvensen:

- Grundutskick: 16-sidigt frågeformulär, följebrev och svarskuvert.

Påminnelser:

- Efter två veckor: tack- och påminnelsebrev via Kivra.
- Efter ytterligare en vecka: SMS-påminnelse.
- Efter en månad: nytt frågeformulär och svarskuvert via post.
- Sista påminnelsen i början av november via SMS och Kivra.

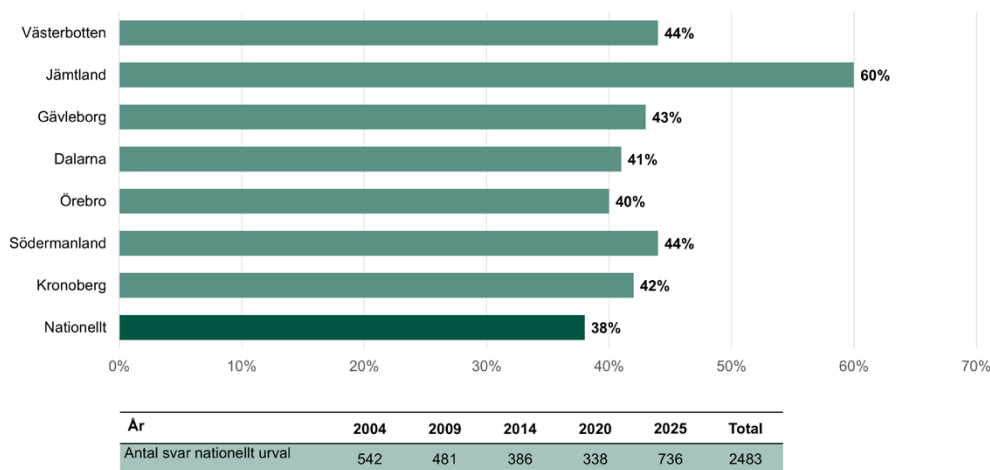
Sedan 2014 har respondenterna även kunnat besvara enkäten online. Under insamlingsperioden kunde deltagarna kontakta Umeå universitet för frågor, förhinder eller avböjande.

2.2 Svarsfrekvens

Som tabell 1 visar var den totala svarsfrekvensen i 2025 års undersökning 42 procent. Svartsfrekvenserna varierade mellan länen, från 40 procent i Örebro till 60 procent i Jämtland (figur 2.1). Inom det nationella urvalet svarade 38 procent av de utvalda personerna. Sammanlagt erhöles användbara svar från 36 016 personer i de fem genomförda undersökningarna.

Som kontroll av potentiellt bortfallsbias genomfördes en kort telefonbaserad bortfallsuppföljning med 137 personer som inte hade besvarat enkäten. Kontrollfrågor om synen på natur, jakt och stora rovdjur visade inga substantiella skillnader jämfört med huvudundersökningen. Skillnaderna var inte statistiskt signifikanta för natur- och jaktfrågorna, och för rovdjursfrågorna var effektstorlekarna mycket små.

Svartsfrekvens 2025

Figur 2.1. Svartsfrekvens 2025 för de undersökta länen samt det nationella urvalet.

2.3 Dataanalys

För att resultaten ska vara representativa på länsnivå, trots att urvalet stratifierats med lika många utskick per kommun (150 personer), har det insamlade materialet efterviktats. Vikterna har beräknats på kommunnivå och utgår från kommunernas faktiska befolkningsstorlek. På så sätt bidrar varje kommun – och därmed varje län – till resultaten i proportion till sin andel av befolkningen (se Vaske, 2008). Det nationella urvalet motsvarade redan befolkningsfördelningen i Sverige och behövde därför inte justeras.

I rapporten presenteras främst andelar som valt olika svarsalternativ. Eftersom de flesta svarsfördelningar inte följde en normalfördelning, användes icke-parametriska tester för att bedöma om skillnader över tid eller mellan län och det nationella urvalet är statistiskt signifikanta.

Trots höga krav på datakvalitet – där arbetet bland annat omfattat åtgärder för att uppnå goda svarsfrekvenser, minska systematiska fel och säkerställa representativitet både nationellt och på länsnivå – finns vissa metodologiska begränsningar. Undersökningen bygger inte på att samma individer följs över tid, vilket innebär att vi inte kan uttala oss om hur enskilda personers attityder förändras. Däremot kan vi studera hur svar från jämförbara grupper varierar mellan olika år.

Det betyder också att trender som observeras i materialet inte alltid behöver vara långsiktiga. Förändringar kan bero på tillfälliga händelser eller specifika utvecklingsprocesser i ett län, såsom ändrade förvaltningsstrategier eller variationer i rovdjurstäthet. Samtidigt finns flera frågor där resultaten har varit stabila under två decennier och fem oberoende undersökningar, vilket visar att mätinstrumentet fungerar väl och att frågorna tolkas på ett konsekvent sätt av respondenterna.

Sammantaget innebär detta att resultaten med hög sannolikhet ger en korrekt bild av hur den svenska befolkningen – och befolkningen i de deltagande länen – ser på djur, natur och naturförvaltning.

För analyser om det finns förändringar över tid i det nationella urvalet användes Pearsons χ^2 -test (tvåsidigt) för att jämföra svarsfördelningar mellan år. För att begränsa antalet tester jämfördes endast 2025 med 2020 samt 2025 med 2004. Samtliga testresultat redovisas i bilaga 1. I bilaga 1 redovisas även effektstorlekar (ϕ /Cramér's V). Som ungefärliga riktvärden kan 0,10 betraktas som en liten effekt, 0,30 som medelstor och 0,50 som stor (Cohen, 1988). Det innebär att en skillnad kan vara statistiskt säkerställd men ändå liten i praktisk betydelse.

För att undersöka regionala skillnader i 2025 års undersökning jämfördes varje enskilt län separat med det nationella urvalet. För varje jämförelse mellan län och det nationella urvalet beräknades Pearsons χ^2 -test (tvåsidigt) för att pröva om skillnaden i andelen som markerat respektive svarsalternativ var statistiskt signifikant. Som effektstorlek användes ϕ , vilket i en 2×2 -tabell är identiskt med Cramér's V. Resultaten redovisas med antal, radprocent, p-värden och effektstorlek. Eftersom analyserna bygger på separata jämförelser mellan ett län och ett nationellt jämförelseurval tolkas skillnaderna som regionala avvikelser från riksnivån år 2025. Samtliga testresultat redovisas i bilaga 2.

För att undersöka om bedömningarna skilde sig mellan arter analyserades det nationella urvalet från 2025 separat. Eftersom samma respondenter bedömde samtliga arter användes ett Friedman-test för beroende ordinala mätningar som ett övergripande test av artskillnader. Därefter genomfördes parvisa Wilcoxon signed-rank-tester mellan samtliga artpar för att identifiera vilka arter som skilde

sig åt. Analyserna bygger alltså på inomindividjämförelser, där varje respondent fungerar som sin egen referens. Vid tolkningen av de parvisa jämförelserna bör hänsyn tas till att totalt tio tester genomfördes, vilket motiverar en korrigering för multipla jämförelser, exempelvis Bonferroni-korrigering. Samtliga testresultat redovisas i bilaga 3.

3. Resultat

3.1 Människor, naturen och de vilda djuren – förändringar över tid

Hur människor uppfattar naturen och de vilda djur som lever där är en central del av vårt förhållande till landskapet. Naturupplevelser bidrar till livskvalitet och spelar en viktig roll för bland annat turism och friluftsliv (Naturvårdsverket, 2022). I detta avsnitt undersöks hur intresset för att vistas i skog och mark har förändrats över tid, vilken betydelse vilda djur har för naturupplevelsen och hur vanligt det är att känna oro inför möten med olika arter.

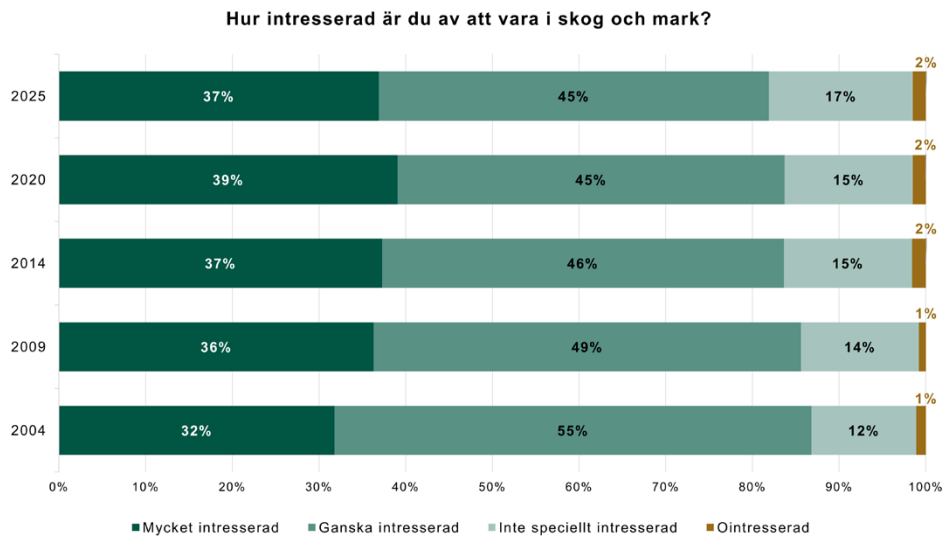
Genom att kombinera frågor om naturintresse, värderingen av djur i närområdet och upplevelser av rädsla vid djurmöten ger kapitlet en sammanhållen bild av hur relationen mellan människor och vilda djur utvecklats mellan 2004 och 2025.

3.1.1 Intresse att vistas i naturen

Intresset för att vistas i skog och mark är fortsatt mycket högt. Mellan 2020 och 2025 är svarsfördelningen i stort sett oförändrad, och förändringen är inte statistiskt signifikant¹. Över en längre tidsperiod framträder dock ett mer nyanserat mönster (figur 3.1.1). År 2004 uppgav nästan 87 procent att de var mycket eller ganska intresserade av friluftsliv, jämfört med 82 procent år 2025. Det motsvarar en marginell minskning av det samlade naturintresset.

Samtidigt har andelen som beskriver sig som *mycket* intresserade ökat något, från 32 till 37 procent. Den största förändringen återfinns därför inte i ytterkanterna, utan i mitten: gruppen som uppger sig vara ”lagom” intresserad har minskat, medan andelen som är mindre intresserad har ökat något. Förändringen mellan 2004 och 2025 är statistiskt signifikant, men speglar framför allt en omfördelning mellan svarsalternativ snarare än en tydlig trend i en bestämd riktning.

¹ Med signifikant avses statistiskt signifikant skillnad ($p < 0,05$). Fullständiga testresultat redovisas i Bilaga 1

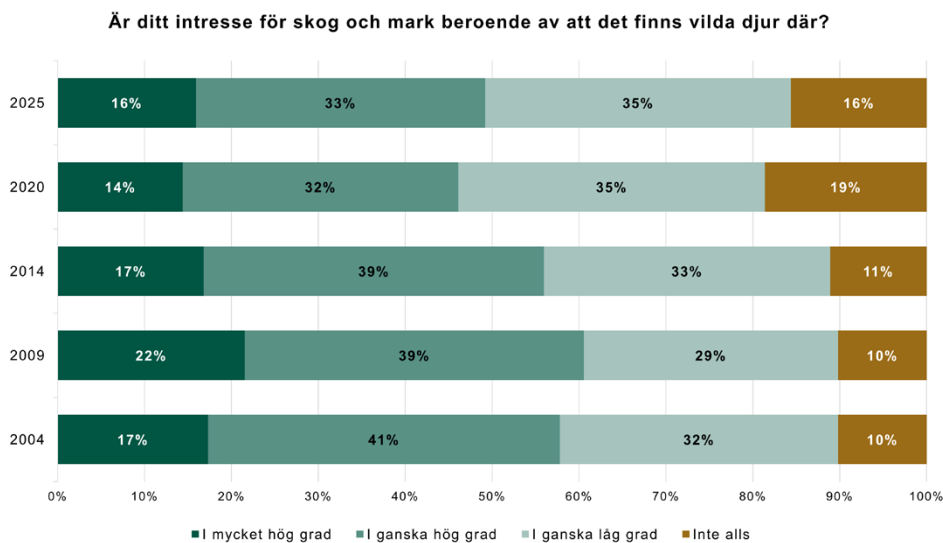

Figur 3.1.1. Allmänhetens intresse för att vistas i skog och mark över tid.

3.1.2 Intresse för skog och mark och vilda djur

Sambandet mellan naturintresse och förekomsten av vilda djur är stabilt på kort sikt; mellan 2020 och 2025 har inga signifikanta förändringar skett (figur 3.1.2). Över en längre tidsperiod framträder däremot ett tydligare skifte. År 2004 uppgav nästan 58 procent att deras naturintresse i hög grad påverkades av att det finns vilda djur, jämfört med 49 procent år 2025. Samtidigt har andelen som menar att djur inte alls påverkar deras intresse ökat från 10 till 16 procent.

Den långsiktiga förändringen är statistiskt säkerställd, men effektstorleken är liten, vilket innebär att förändringen bör tolkas med viss försiktighet. Det tyder på att naturupplevelsen i något högre grad förknippas med andra värden, som landskapet, tystnaden eller aktiviteterna i sig, snarare än specifikt med möjligheten att möta vilda djur. Samtidigt fortsätter djurens närvaro att spela en viktig roll för många.

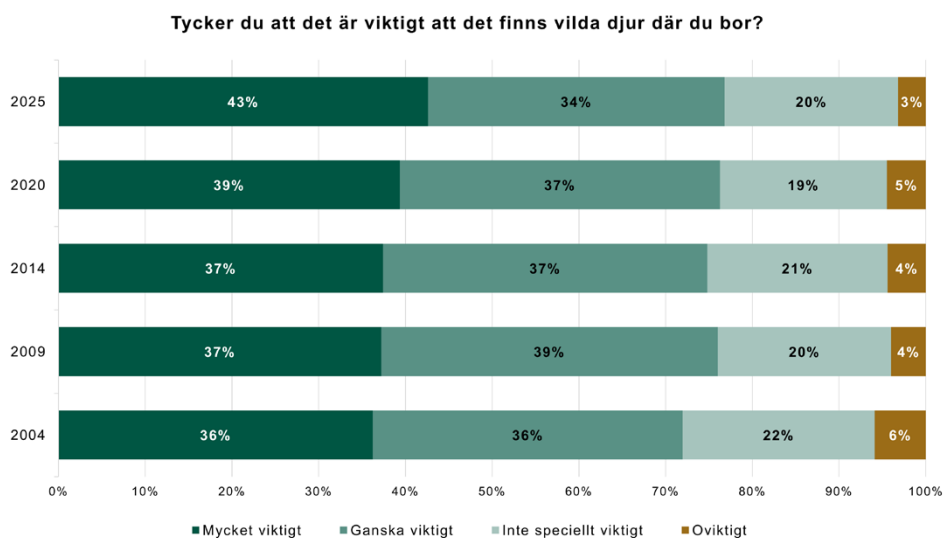

Figur 3.1.2. Allmänhetens bedömning av om deras intresse för skog och mark beror på förekomsten av vilda djur, över tid.

3.1.3 Vikten av vilda djur där du bor

Som figur 3.1.3 visar har värderingen av vilda djur i närområdet stärkts över tid. Andelen som anser att det är viktigt att det finns vilda djur där man bor har ökat från 72 procent år 2004 till 77 procent år 2025, och fler uppger att detta är mycket viktigt. Den långsiktiga ökningen är statistiskt signifikant och speglar en tydlig förskjutning mot högre värdering av djurens närvaro. På kort sikt är dock nivån stabil; mellan 2020 och 2025 är förändringen inte signifikant.

Sammantaget innebär detta att även om vilda djur i mindre grad fungerar som drivkraft för att människor ska söka sig ut i naturen, värdesätts deras närvaro i den egna livsmiljön i allt högre utsträckning.

Figur 3.1.3. Allmänhetens uppfattning om hur viktigt det är att det finns vilda djur där de bor, över tid.

3.1.4 Sammanfattning

Analyserna visar att förändringar framför allt uppträder över längre tidsperioder, medan inga signifikanta skiften kan konstateras under de senaste fem åren. Sammantaget framstår naturintresset som stabilt, även om vissa förskjutningar inom gruppen har skett. Jämfört med 2004 är något färre generellt intresserade av att vistas i skog och mark, samtidigt som andelen mycket intresserade har ökat. Det tyder på en viss spridning i engagemangsnivåer snarare än någon tydlig förändring i hur starkt naturen lockar. Den långsiktiga förändringen är signifikant, men speglar främst en omfördelning mellan svarsalternativ snarare än en enhetlig trend.

Samtidigt har kopplingen mellan naturintresse och förekomsten av vilda djur försvagats något. Färre uppger att deras naturintresse i hög grad beror på att det finns vilda djur, och fler menar att djurens närvaro inte påverkar deras intresse alls. Denna långsiktiga förändring är signifikant och följer en linjär trend, vilket innebär en gradvis förskjutning mot ett lägre beroende av djurmöten. Det antyder att naturupplevelsen i större utsträckning förknippas med andra värden som till exempel landskap, tystnad och aktiviteter, det vill säga värden som är oberoende av om man möter vilda djur eller inte.

Samtidigt har uppskattningen av vilda djur i vardagsmiljön ökat. Allt fler anser att det är viktigt, och i många fall mycket viktigt, att det finns vilda djur där man bor. Även denna förändring är signifikant och följer en tydlig linjär trend. Sammantaget pekar resultaten på en förändrad men fortsatt stark relation till vilda djur: deras närvaro är mindre avgörande för att människor ska söka sig ut i naturen, men mer betydelsefull i den miljö där vardagslivet utspelar sig.

3.2 Rädsla för vilda djur

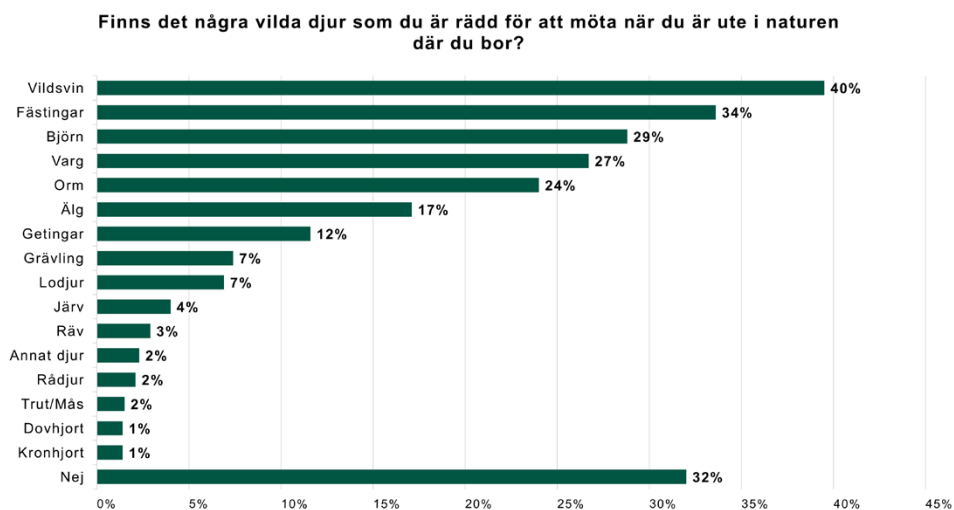
I undersökningen ingick frågan: *”Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor?”* Syftet med frågan är att belysa vilka djur som väcker oro och hur detta kan ha förändrats över tid, eftersom rädslan för vilda djur kan påverka hur människor vistas i och använder naturen.

I samtliga mätningar har deltagarna, utöver fördefinierade svarsalternativ, kunnat ange andra djur eller insekter i fritext. Dessa fritextsvar har successivt införlivats som egna kategorier i efterföljande undersökningar. Det innebär att jämförelser över tid inte är möjliga för samtliga arter, då vissa kategorier inte fanns med i tidigare frågeformulär.

I detta avsnitt redovisas först resultaten från 2025 års undersökning om rädslan för att möta vilda djur. Därefter följer en analys av hur rädslan har förändrats över tid för de arter som mer än 10 procent av det nationella urvalet uppger att de är rädda för. Avslutningsvis presenteras de vanligaste orsakerna till denna oro.

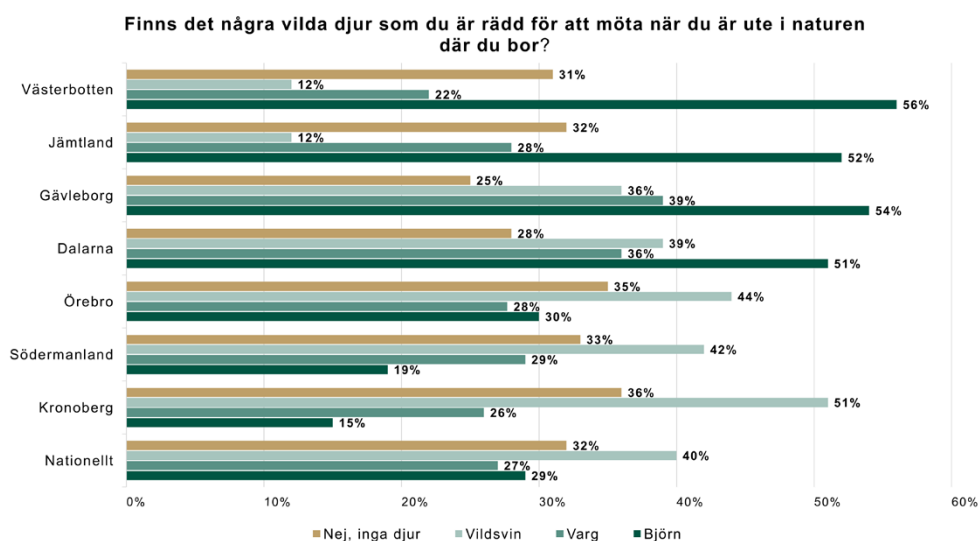
3.2.1 Rädsla att möta vilda djur ute i naturen

Figur 3.2.1.1 visar resultaten för 2025 i fallande ordning för det nationella urvalet. Flest svenskar uppger att de är rädda för att möta vildsvin när de vistas i naturen där de bor (40 procent). Därefter följer fästingar (34 procent). Nästan lika många, 32 procent, anger att de är rädda för att möta björn, medan 29 procent känner oro inför att stöta på varg. Ungefär var fjärde svensk uppger dessutom att de är rädda för att möta ormar.

Figur 3.2.1.1. Allmänhetens bedömning av vilka vilda djur de är rädda för att möta i naturen där de bor.

De regionala jämförelserna visar att andelen som svarar ”nej” – det vill säga att man inte är rädd för att möta något av de uppräknade djuren – är förhållandevis likartad över landet (figur 3.2.1.2). Endast Gävleborg avviker signifikant från riksnivån, med en något lägre andel som anger att de inte är rädda för något djur alls (25 procent jämfört med 32 procent nationellt). Samtidigt varierar det tydligt mellan vilka djur människor är rädda för och i flera fall är det statistiskt signifikant mellan länen, även om effektstorlekarna oftast är små. Ett särskilt tydligt regionalt mönster framträder mellan norr och söder: i de nordligare länen är respondenterna mest rädda för björn, medan rädslan för vildsvin är högst i den södra delen av landet (figur 3.2.2). Detta mönster kan delvis bero på den faktiska förekomsten av dessa arter i de olika länen. För björn är andelen som känner rädsla signifikant högre i Västerbotten (56 procent), Gävleborg (54 procent), Jämtland (52 procent) och Dalarna (51 procent). I Södermanland och Kronoberg är björnrädslan i stället signifikant lägre än nationellt (19 respektive 15 procent). För vildsvin syns det omvända mönstret: rädslan är signifikant högre i Kronoberg (51 procent), men avsevärt lägre i Västerbotten och Jämtland (12 respektive 12 procent). Även för varg finns regionala skillnader: rädslan är signifikant högre i Gävleborg (39 procent) och Dalarna (36 procent). Sammantaget visar resultaten att den övergripande benägenheten att känna rädsla inte skiljer sig särskilt mycket mellan länen, men att vilka arter som upplevs som mest oroande tydligt varierar med geografisk kontext. De flesta skillnader har små effektstorlekar, men för björn och vildsvin är avvikelserna i flera fall tydligare och mer substantiella (se bilaga 2 för samtliga testresultat).

Figur 3.2.1.2. Allmänhetens bedömning av vilka vilda djur de är rädda för att möta i naturen där de bor, i olika län.

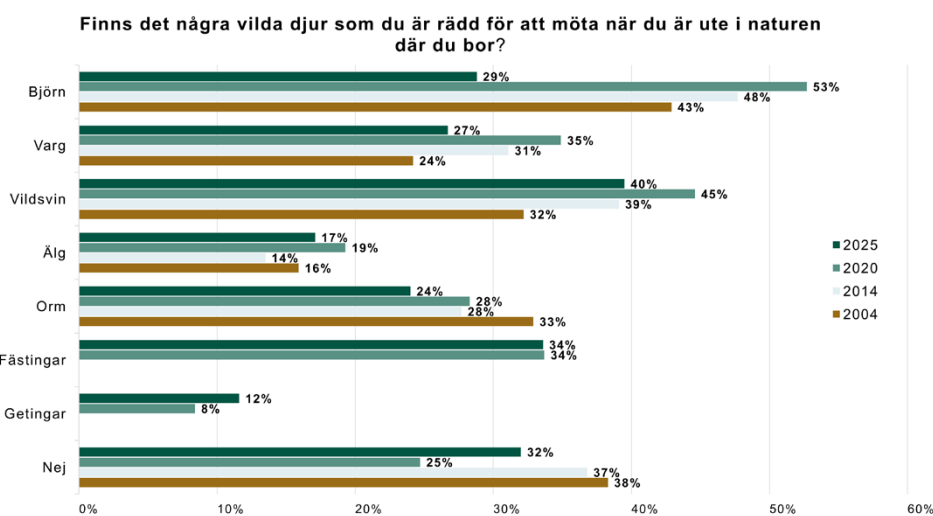
3.2.2 Rädsla att möta vilda djur över tid

Figur 3.2.2 visar utvecklingen över tid för de djur där rädslan hos människor överstiger 10 procent. Sammanställningen visar att oron för att möta vilda djur har förändrats i viss utsträckning mellan 2004 och 2025, men att utvecklingen varierar både mellan arter och tidsperioder. På lång sikt har andelen som uppger att de *inte* är rädda för några vilda djur minskat signifikant, medan den ökade något mellan 2020 och 2025. Det illustrerar att trenderna ser olika ut beroende på vilken period som jämförs. Därutöver skiljer sig utvecklingen tydligt mellan olika arter.

Rädslan för flera av de större rovdjursarterna har minskat över tid, särskilt för björn. Andelen som känner oro för björn har sjunkit signifikant från omkring 43 procent 2004 till 29 procent 2025. Björn avviker från övriga arter genom den kraftiga toppnoteringen 2020, då 53 procent uppgav att de var rädda. Denna variation kan bero på faktorer som förändringar i regional björntäthet, omfattande mediebevakning eller enstaka uppmärksammade incidenter. Eftersom trenden i övrigt är tydligt nedåtgående framstår 2020 års nivå som ett tillfälligt utslag snarare än ett trendbrott. Minskningen från 2020 till 2025 är dessutom signifikant. Även oron för lodjur och järv har minskat på lång sikt och ligger 2025 på låga nivåer; för båda arterna är minskningen signifikant. För varg är förändringarna däremot små, variationerna marginella och den långsiktiga trenden inte signifikant.

Det finns också arter där oron har ökat. Rädslan för vildsvin har stigit signifikant över tid, vilket sannolikt speglar både ökande populationer och deras större närvaro nära bebyggelse. Oron för ormar har minskat något men ligger fortsatt på en relativt hög nivå jämfört med många andra arter. För vardagligt förekommande arter såsom rådjur, älg och räv är nivåerna stabilt låga över hela perioden, utan signifikanta förändringar.

Även där skillnaderna är statistiskt säkerställda handlar det i de flesta fall om relativt små praktiska förändringar. Ett undantag är den minskande rädslan för björn på kort sikt, där förändringen är något större – ungefär i spannet liten till medelstor.

Figur 3.2.2. Allmänhetens bedömning av vilka vilda djur de är rädda för att möta i naturen där de bor, över tid.

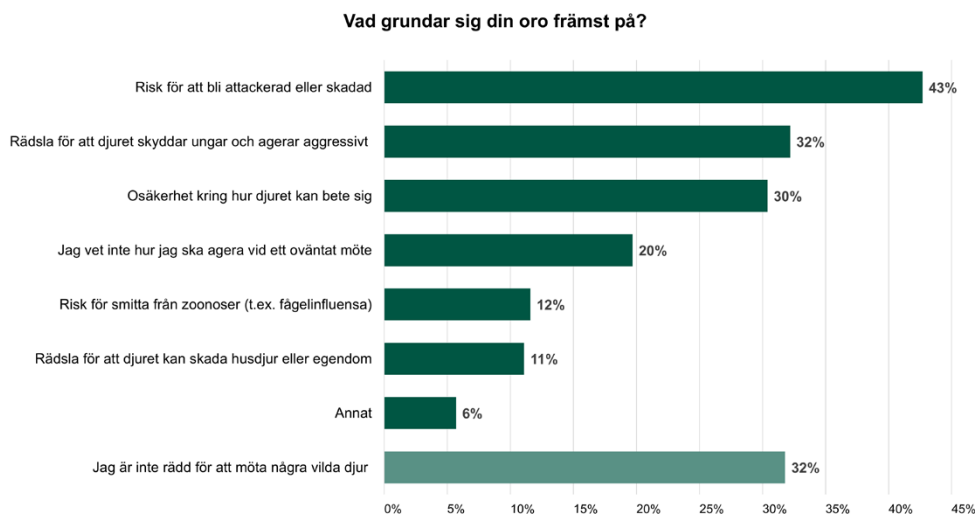
3.2.3 Orsaker till oro och rädsla

När man ser till vad som faktiskt orsakar oron, utöver vilka djur man är rädd för att möta, framträder ett tydligt mönster. I undersökningen ställdes frågan: ”Vad grundar sig din oro främst på när det gäller att möta de djur du angav ovan?” (figur 3.2.3). Resultaten visar att många svenskar känner sig trygga i naturen; ungefär en tredjedel uppger att de inte känner någon oro alls. Bland dem som gör det handlar oron främst om egen säkerhet.

Den vanligaste orsaken är rädslan för att bli attackerad eller skadad, något som nämns av nästan hälften av dem som upplever oro. En betydande del uttrycker också osäkerhet kring hur djuret kan reagera, särskilt i situationer där det kan uppleva sig trängt eller skyddar sina ungar. Detta ligger i linje med tidigare resultat: arter som uppfattas som potentiellt farliga, exempelvis björn och vildsvin, väcker också störst oro.

En annan återkommande orsak är osäkerhet kring hur man själv bör agera vid ett oväntat möte. Ungefär var femte person anger bristande kunskap som främsta skäl till sin oro. Betydligt färre lyfter smittorisker eller risken för skador på husdjur eller egendom, och endast en liten andel anger ”annat”.

Det finns även regionala skillnader. I Västerbotten är rädslan för att bli attackerad mest utbredd, medan invånare i Gävleborg oftare uttrycker osäkerhet kring djurens beteende. I Örebro är andelen som känner osäkerhet kring hur man ska agera lägst.

Figur 3.2.3. Den främsta orsaken till oro vid möten med de djur som respondenterna angav i föregående figur.

3.2.4 Sammanfattning

Sammantaget visar resultaten i detta avsnitt att utvecklingen är positiv när det gäller oro inför möten med vilda djur överlag. En något större andel uppger att de inte är rädda för några vilda djur alls, samtidigt som rädslan för flera stora rovdjur – särskilt björn, lodjur och järv – har minskat över tid. Det finns dock viktiga undantag, framför allt vildsvin, där oron tydligt har ökat.

Samtidigt visar resultaten tydliga regionala skillnader i vilka djur som upplevs som mest oroande. Den generella benägenheten att känna rädsla skiljer sig relativt lite mellan länen, men vilka arter som väcker oro varierar tydligt med geografisk kontext. I de nordligare länen är rädslan för björn signifikant högre än i riksurvalet, medan oro för vildsvin är tydligare i södra Sverige, särskilt i Kronoberg. Även för varg syns förhöjd oro i vissa län, framför allt i Gävleborg och Dalarna. Detta pekar på att människors oro i hög grad speglar lokala erfarenheter och vilka arter som är mest närvarande i det omgivande landskapet.

De främsta orsakerna till oro är säkerhetsrelaterade: rädsla för att bli attackerad, osäkerhet kring hur djur kan reagera och osäkerhet kring hur man själv bör agera vid ett möte. Smittorisker och risken för skador på egendom nämns betydligt mer sällan.

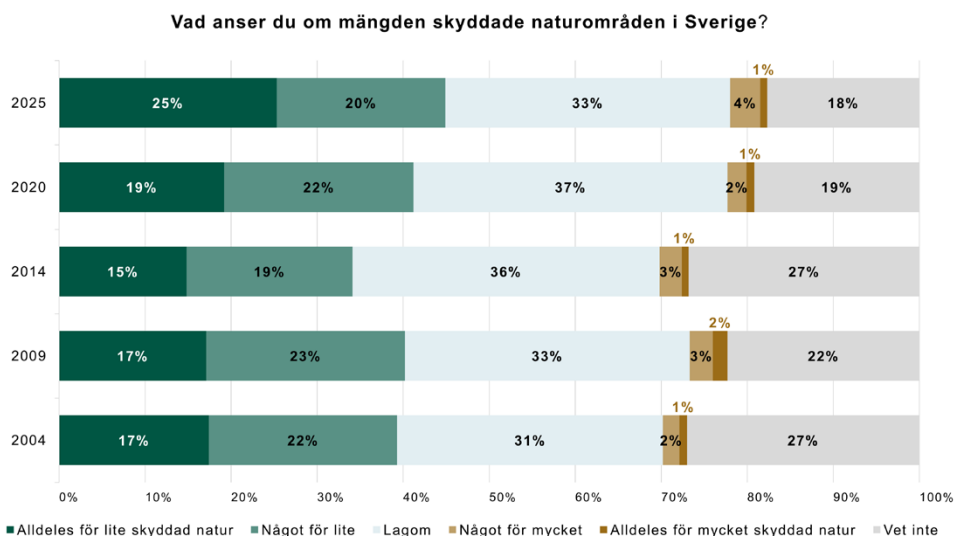
3.3 Allmänhetens syn på naturskydd och förvaltning

Skydd av natur är en central del av svensk miljöpolitik och vilar på internationella åtaganden, de nationella miljömålen och miljöbalkens bestämmelser. Naturvårdsverket samordnar arbetet, och omkring 15 procent av Sveriges yta är i dag formellt skyddad genom bland annat nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden (Naturvårdsverket, 2025a; 2025b). Syftet är att bevara livsmiljöer som är grundläggande för människor, växter och djur (Naturvårdsverket, 2024b).

I detta avsnitt redovisas hur synen på skyddad natur har förändrats över tid: hur mycket skyddad natur allmänheten anser att Sverige bör ha, vilka motiv som bedöms som viktigast för att skydda natur, samt vilken betydelse skyddade områden har för naturupplevelser. Avsnittet belyser också vilka aktiviteter som uppfattas som lämpliga inom skyddade områden och vilka aktörer som bör fatta beslut om regler och förvaltning. Tillsammans ger resultaten en bred bild av hur naturskydd värderas i dagens Sverige – och hur dessa värderingar har utvecklats under de senaste två decennierna.

3.3.1 Synen på mängden skyddade naturområden

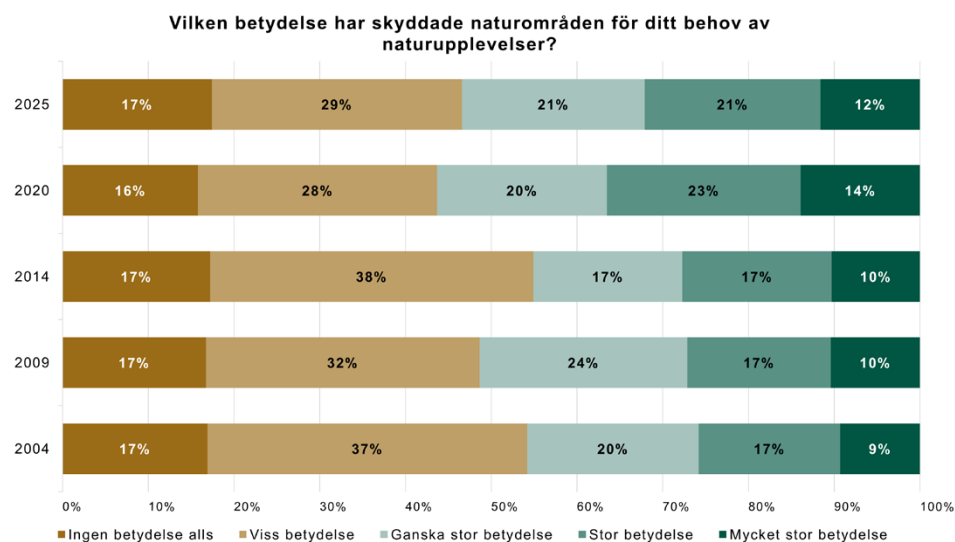
Synen på mängden skyddade naturområden har förändrats sedan 2004. Då ansåg 17 procent att Sverige hade alldeles för lite skyddad natur, jämfört med 25 procent år 2025 (figur 3.3.1). Ökningen visar att stödet för att utöka naturskyddet har stärkts över tid. Förändringen är signifikant, men effektstorleken är liten. Samtidigt har andelen som tycker att mängden skyddad natur är lagom varit relativt stabil, och färre svarar ”vet inte”. Detta tyder på att frågan engagerar fler idag än för 20 år sedan och att fler har en tydligare uppfattning om hur mycket natur som bör skyddas.

Figur 3.3.1. Allmänhetens uppfattning om mängden skyddade naturområden i Sverige, över tid.

3.3.2 Betydelsen av skyddade områden

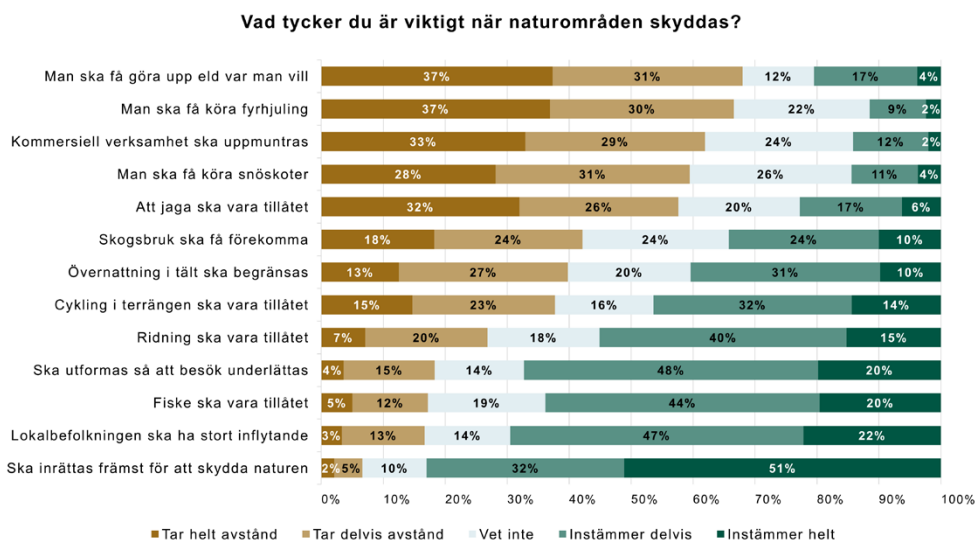
När det gäller vilken betydelse skyddade områden har för naturupplevelser framträder en i stort sett stabil bild, men med vissa nyanser (figur 3.3.2). Andelen som uppger att skyddade områden har stor eller mycket stor betydelse är något högre på lång sikt, medan förändringarna mellan enskilda mätår är små. Även här är den långsiktiga förändringen signifikant men med liten effektstorlek. Den största gruppen utgörs fortfarande av dem som anser att skyddade områden har viss betydelse, även om denna andel har minskat något jämfört med 2004. Samtidigt har andelen som uppger att skyddade områden saknar betydelse varit stabil över tid.

Figur 3.3.2. Allmänhetens uppfattning om skyddade naturområdens betydelse för deras naturupplevelser, över tid.

3.3.3 Vad är viktigt när natur skyddas?

Figur 3.3.3.1 och 3.3.3.2 visar att attityderna till regler och prioriteringar i skyddade naturområden präglas av både stabilitet och gradvisa förskjutningar. Stödet för att lokalbefolkningen bör ha stort inflytande är fortsatt starkt och ligger på ungefär samma nivå som 2004, med nära 70 procent som instämmer helt eller delvis. Detta bekräftas av att den långsiktiga förändringen inte är signifikant, även om en mindre ökning av andelen som instämmer helt syns på kort sikt. Även uppfattningen att skyddade områden bör utformas så att besök underlättas är stabilt hög – omkring två tredjedelar håller med – även om andelen som instämmer helt har minskat något över tid. Här är förändringen på lång sikt signifikant, men med liten effektstorlek.

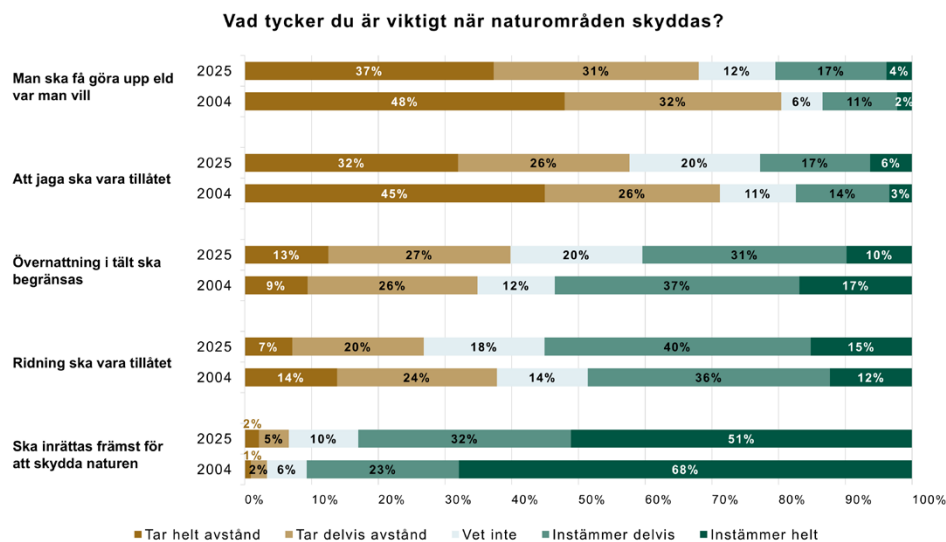
Figur 3.3.3.1. Allmänhetens uppfattning om vad som är viktigt när naturområden skyddas.

När det gäller vilka aktiviteter som bör vara tillåtna framträder en mer varierad bild. Motorfordon som snöskoter och fyrhjuling möter fortsatt tydligt motstånd; över 60 procent tar helt eller delvis avstånd från att sådana fordon ska vara tillåtna, vilket ligger i linje med resultaten från 2020. Däremot finns ett starkt stöd för att tillåta ridning och fiske, där mer än hälften instämmer helt eller delvis. För ridning syns samtidigt en signifikant långsiktig förändring med något större andel som instämmer, även om effektstorleken är liten. Synen på jakt har blivit något mer positiv – andelen som instämmer helt har ökat från 3 procent 2004 till 6 procent 2025 – men majoriteten förhåller sig fortsatt restriktiv. Även denna förändring är signifikant men liten till sin omfattning.

Synen på eldning har blivit något mer tillåtande. Andelen som tar avstånd från att man ska få göra upp eld var man vill har minskat, medan andelen som instämmer har ökat. Även här är förändringen signifikant men med liten effektstorlek. För övernattning i tält syns en liknande rörelse mot mindre restriktivitet: stödet för att begränsa tältning har minskat, samtidigt som fler tar avstånd eller svarar ”vet inte”.

Synen på kommersiell verksamhet i skyddade områden har däremot varit stabil. Omkring 60 procent tar helt eller delvis avstånd från att sådan verksamhet bör vara tillåten, och ingen signifikant långsiktig förändring syns. Den största enigheten gäller fortfarande områdenas övergripande syfte: att de i första hand ska skydda

naturen. Även om andelen som instämmer helt har minskat från 68 till 51 procent är detta fortsatt den dominerande uppfattningen. Förändringen är signifikant men liten och drivs framför allt av en förskjutning från ”instämmer helt” till ”instämmer delvis”.

Figur 3.3.3.2. Allmänhetens uppfattning om vad som är viktigt när naturområden skyddas, över tid.

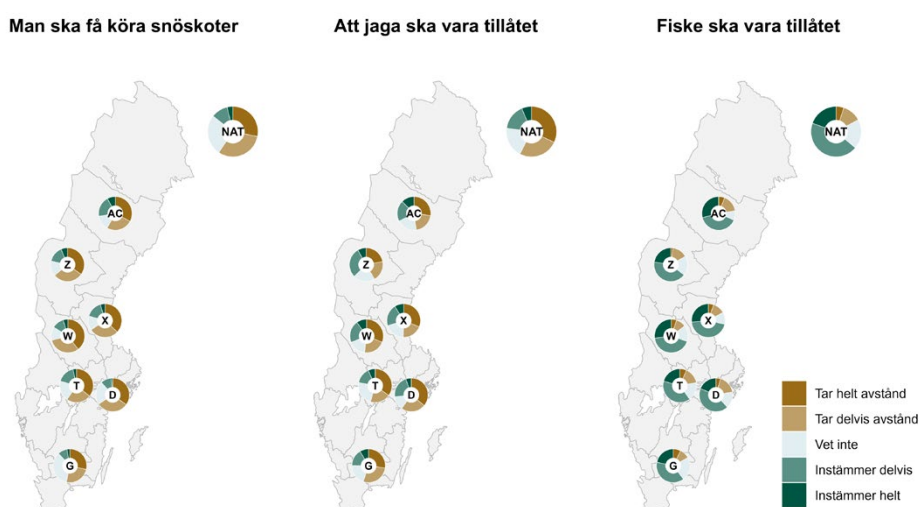
3.3.4 Regionala mönster i synen på skyddade områden

På nationell nivå är attityderna till regler och aktiviteter i skyddade områden relativt samstämmiga, men vissa regionala mönster framträder (se bilaga 2 och figur 3.3.4). Ett tydligt inslag av nord-sydlig variation kan urskiljas i frågor som rör användning och restriktioner i 2025 års undersökning. I flera jämförelser mellan län och det nationella urvalet är skillnaderna statistiskt signifikanta, men effektstorlekarna är överlag små. Stödet för lokalt inflytande är genomgående starkt i alla analyserade län, men något högre i Dalarna, Gävleborg och Jämtland än i exempelvis Kronoberg. Även uppfattningen att skyddade områden ska vara besöksvänliga är jämnt fördelad över landet, med endast små variationer.

De största regionala skillnaderna gäller synen på tillåtna aktiviteter. I nordliga län – framför allt Västerbotten och Jämtland – är attityderna något mer positiva till traditionellt brukande och motoriserade aktiviteter. Detta märks i större stöd för att tillåta snöskoter, fyrhjuling, jakt och fiske jämfört med det nationella genomsnittet och många län i södra Sverige, där motståndet är tydligare. Skillnaderna handlar dock ofta lika mycket om att färre svarar ”vet inte” i norr och att fler gör ett tydligare ställningstagande, som om faktiska skillnader i attityder. För jakt är Västerbotten mer tillåtande än riksnivån: 13 procent instämmer helt jämfört med 6 procent nationellt, och andelen som tar helt avstånd är lägre (27 procent jämfört med 32 procent). De tydligaste avvikelserna återfinns i motorfordonsfrågorna, särskilt snöskoter och fyrhjuling, där effektstorlekarna i de mest avvikande länen ligger i spannet liten till medelstor. Samtidigt är det viktigt att notera att restriktiva hållningar dominerar även i norra Sverige.

Ridning, fiske och cykling uppvisar däremot små regionala variationer och ett brett stöd i hela landet. För fiske finns visserligen län som avviker signifikant från riksnivån, men effektstorlekarna är även här små, vilket innebär att skillnaderna är mätbara men begränsade i praktisk betydelse. Synen på kommersiell verksamhet är också stabil över landet, med ungefär lika höga nivåer av avståndstagande i alla län, även om Västerbotten är något mer tillåtande.

När det gäller områdenas övergripande syfte – att de i första hand ska skydda naturen – ligger de flesta län nära det nationella genomsnittet. Här syns en svag nord-sydlig skillnad där stödet är något starkare i Dalarna, Gävleborg och Södermanland, och något lägre i Västerbotten och Kronoberg. Även dessa skillnader kan vara signifikanta, men effektstorlekarna ligger i regel på små nivåer, vilket tyder på en svag men konsekvent regional profil snarare än tydlig polarisering.

Figur 3.3.4. Regionala uppfattningar om vad som är viktigt när naturområden skyddas.

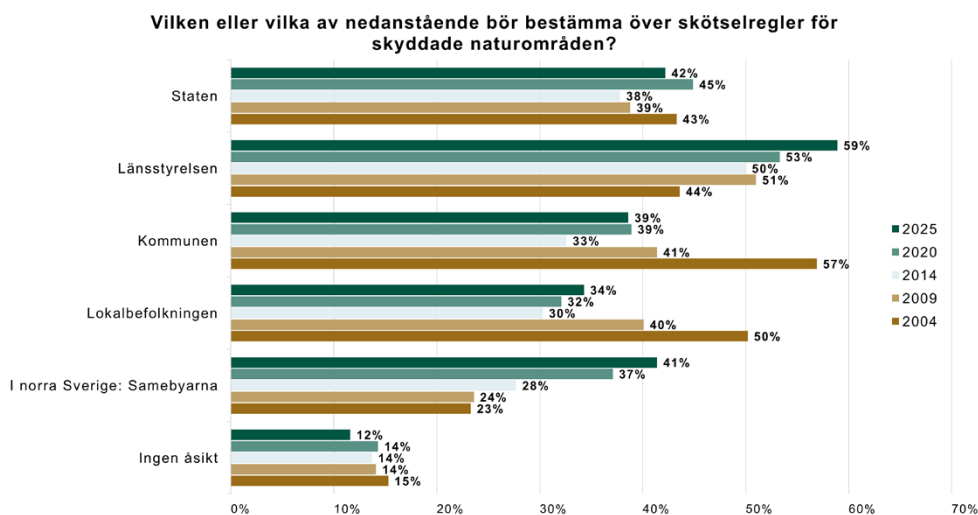
3.3.5 Vem bör bestämma?

Synen på vem som bör besluta om skötselregler i skyddade naturområden har förändrats tydligt under de senaste två decennierna. Stödet för Länsstyrelsen har ökat signifikant, från 44 procent 2004 till 59 procent 2025, vilket visar att allmänheten i allt högre grad föredrar en regional statlig förvaltning som kombinerar professionell kompetens med närhet till både natur och lokalsamhälle. Stödet för staten på nationell nivå är däremot stabilt, med en marginell förändring från 43 till 42 procent. Det antyder att det nationella ramansvaret fortsatt uppfattas som viktigt, men att dess relativa betydelse inte har förändrats.

Samtidigt har stödet för kommuner och lokalbefolkning minskat påtagligt, och båda förändringarna är statistiskt säkerställda (se bilaga 1 och figur 3.3.5). Stödet för kommunerna har sjunkit från 57 procent 2004 till 39 procent 2025, och för lokalbefolkningens inflytande från 50 till 34 procent. Detta tyder på en långsiktig förskjutning bort från lokalt självbestämmande mot mer formellt organiserade beslutsnivåer, där expertis och enhetlighet värderas högre än tidigare. Ett tydligt undantag är samebyarnas roll i norra Sverige, där stödet för ökat inflytande har vuxit markant – från 23 procent 2004 till 41 procent 2025. Detta speglar en växande

acceptans för urfolksinflytande i frågor som rör markanvändning, naturvård och förvaltning av traditionella bruksområden.

Andelen som saknar åsikt i frågan har minskat något, från 15 till 12 procent. Även om denna förändring inte når konventionell statistisk signifikans pekar den på en svag tendens till att fler idag tar aktiv ställning i vem som bör ansvara för skötselregler i skyddade områden.

Figur 3.3.5. Allmänhetens syn på vilken eller vilka som bör bestämma över skötselregler för skyddade naturområden, över tid.

3.3.6 Sammanfattning

Resultaten visar att synen på skyddad natur i Sverige präglas av både långsiktig stabilitet och tydliga förändringar i hur människor motiverar och prioriterar naturskydd. Stödet för att öka mängden skyddade områden har stärkts sedan början av 2000-talet, och andelen som anser att det finns för lite skyddad natur har vuxit markant. Samtidigt har motiven till varför natur bör skyddas blivit mer varierade. Bevarandet av hotade arter och ekosystem är fortfarande det vanligaste skälet, men det dominerar inte lika tydligt som tidigare. Färre betonar naturens opåverkade värden, medan nyttoperspektiv som friluftsliv och rekreation fortsatt spelar en central roll. Sammantaget pekar detta på ett stabilt stöd för naturskydd, men med en bredare och mer mångfacetterad argumentation.

Betydelsen av skyddade områden för naturupplevelser är i stort sett oförändrad. En tredjedel uppger att sådana områden har stor betydelse, en majoritet att de har viss betydelse, och endast en mindre andel anser att de saknar betydelse. Det visar att skyddade områden fortsatt utgör viktiga miljöer för rekreation, även om de inte är avgörande för alla.

När det gäller regler och aktiviteter framträder både samsyn och vissa regionala nyanser. Stödet för lokalt inflytande och för att skyddade områden ska vara besöksvänliga är stabilt högt. Motståndet mot motorfordon som snöskoter och fyrhjuling är genomgående starkt, medan ridning, fiske och i viss mån cykling har brett stöd. Jakt är något mer accepterad än tidigare, men en majoritet är fortsatt försiktigt inställd. En svag nord-sydlig skillnad kan skönjas: län i norr är något mer tillåtande

till traditionella brukandeaktiviteter, medan län i söder tenderar att vara mer restriktiva. Skillnaderna är dock måttliga och förändrar inte helhetsbilden av en nationellt relativt samstämmig syn.

Synen på vem som bör besluta om regler och förvaltning av skyddad natur har däremot förändrats tydligt. Stödet för Länsstyrelsen har ökat markant, medan både kommuner och lokalbefolkning minskat i betydelse som önskade beslutsnivåer. Detta tyder på en rörelse mot en mer professionell och regionalt organiserad förvaltning. Ett tydligt undantag är samebyarna, där stödet för inflytande har ökat avsevärt i de norra länen – ett uttryck för växande acceptans för urfolks roll i natur- och markförvaltning.

Sammanfattningsvis visar avsnittet att svenskarnas syn på skyddad natur har utvecklats mot ett fortsatt starkt, men mer nyanserat stöd. Fler vill se mer skyddad natur, motiven har breddats och uppfattningen om lämplig beslutsnivå har förskjutits mot regionala myndigheter och, i norr, även samebyar. Samtidigt finns en bred samsyn om att skyddade områden ska vara tillgängliga, naturnära och långsiktigt hållbara, en helhetsbild som understryker naturens fortsatta centrala betydelse i människors liv.

3.4 Allemansrätten

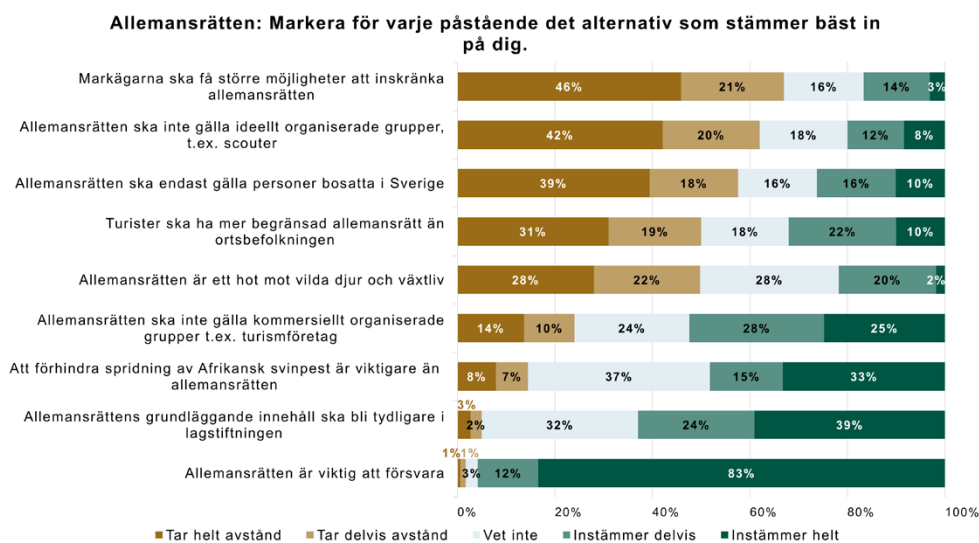
Allemansrätten har sedan 1994 grundlagsskydd och utgör ett undantag från regeringsformens egendomsskydd. Den gäller för alla som vistas i Sverige och är en av de mest grundläggande och uppskattade delarna av den svenska friluftstraditionen (Bengtsson, 2023). Allemansrätten ger människor möjlighet att röra sig fritt i naturen, men bygger samtidigt på respekt för markägare, hemfrid och naturvärden.

I detta avsnitt undersöks hur allmänheten ser på allemansrättens innehåll, ansvar och begränsningar: hur viktig rätten uppfattas vara, om den anses kunna hota naturvärden, hur balansen mellan rättigheter och markägarnas intressen tolkas och i vilken utsträckning olika grupper eller situationer bör omfattas. Tillsammans ger resultaten en bred bild av hur allemansrätten värderas och förstås i dagens Sverige.

3.4.1 Synen på allemansrätten

Allemansrätten fortsätter att vara en av de mest uppskattade och grundläggande principerna i svensk naturkultur. I både det nationella urvalet och samtliga län instämmer över 80 procent helt i att allemansrätten är viktig att försvara, och mycket få tar avstånd. Samtidigt uppfattar de flesta inte allemansrätten som ett betydande hot mot naturvärden. Endast omkring en femtedel instämmer delvis i att rätten kan påverka vilda djur och växter negativt, medan drygt 30 procent helt tar avstånd (figur 3.4.1). Den största gruppen befinner sig i mitten, osäkra eller delvis instämmande, vilket tyder på att frågan uppfattas som komplex snarare än polariserad.

Motståndet mot att ge markägare större möjligheter att begränsa allemansrätten är tydligt. Fyra av tio tar helt avstånd och ytterligare en fjärdedel delvis. Samtidigt finns ett brett stöd för att förtydliga allemansrättens innehåll i lagstiftningen: omkring 39 procent instämmer helt och drygt en fjärdedel delvis. Detta antyder att människor vill värna principen, men samtidigt efterfrågar klarare gränser och ansvar.

Figur 3.4.1. Allmänhetens uppfattning om allemansrätten.

En ny fråga i 2025 års undersökning visar däremot att smittskydd kan väga tyngre än allemansrätten i specifika situationer. Nästan hälften instämmer i att det är viktigare att förhindra spridning av afrikansk svinpest än att värna rätten att röra sig fritt. Detta antyder att allemansrätten uppfattas som stark och viktig, men också som flexibel när allvarliga samhällsintressen står på spel. Samtidigt finns det en relativt stor andel ”vet inte”, vilket tyder på en viss osäkerhet snarare än en helt etablerad attityd.

Synen på vilka grupper som bör omfattas av allemansrätten varierar. En klar majoritet vill att allemansrätten ska fortsätta gälla för alla – oavsett nationalitet. Många vill däremot att kommersiella aktörer ska ha mer begränsade rättigheter, medan stödet för att begränsa ideella grupper är mycket svagt – över 60 procent tar helt eller delvis avstånd från sådana förslag. Inställningen till turister är mer blandad, men utan större variation mellan länen. Den nya frågan om afrikansk svinpest visar att smittskydd prioriteras högt: nästan hälften instämmer i att bekämpning av smittan bör gå före allemansrätten, vilket visar att rätten uppfattas som viktig men inte absolut.

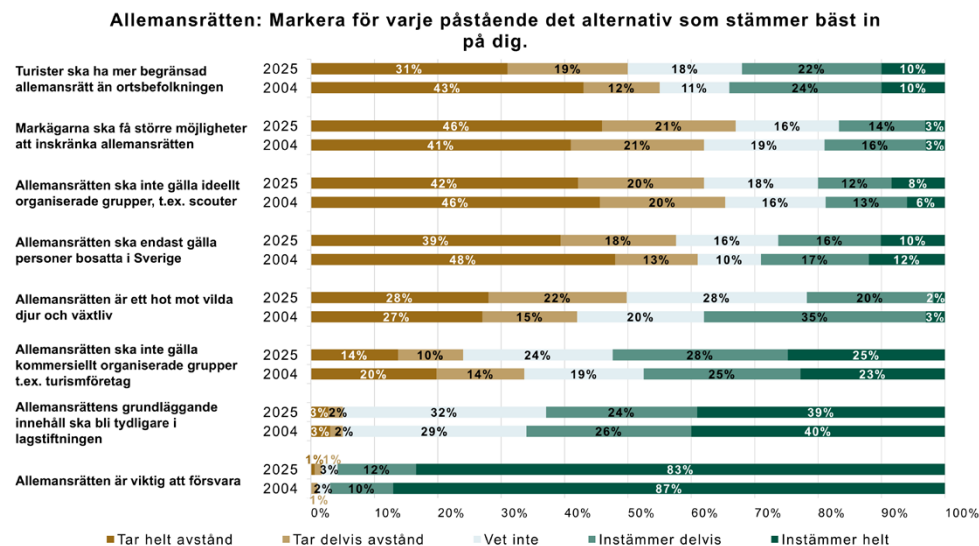
3.4.2 Allemansrätten förändring över tid

Synen på allemansrätten har varit övergripande stabil sedan 2004, och under de senaste fem åren (2020–2025) syns inga statistiskt signifikanta förändringar i de frågor som går att jämföra. I ett längre tidsperspektiv (2004–2025) framträder dock några tydliga och delvis signifikanta förskjutningar (se bilaga 1 och figur 3.4.2). Stödet för allemansrätten är fortsatt mycket högt. Andelen som instämmer helt har minskat något från redan höga nivåer, men denna förändring är inte statistiskt signifikant.

Den mest framträdande förändringen gäller uppfattningen att allemansrätten kan hota naturvärden. År 2004 instämde omkring 38 procent helt eller delvis i detta, jämfört med cirka 22 procent 2025. Förändringen är statistiskt signifikant och har en liten till måttlig effektstorlek. Betydligt färre ser alltså idag allemansrätten som ett riskmoment för djur och växter.

Synen på markägarnas rätt att inskränka allemansrätten är däremot i stort sett oförändrad och visar ingen signifikant förändring över tid. Motståndet är stabilt och starkt, och stödet för att ge markägare större befogenheter ligger kvar på ungefär samma nivå som för 20 år sedan. Även stödet för att tydliggöra allemansrätten i lagstiftningen är fortsatt högt, vilket indikerar att människor efterfrågar klarare riktlinjer – inte en förändring av själva principen.

Inställningen till vilka grupper som bör omfattas är till stor del stabil, men inte helt. Stödet för att begränsa kommersiella aktörer ligger kvar runt hälften, men har ökat något sedan 2004, och denna förändring är statistiskt signifikant. Motståndet mot att begränsa ideella grupper är fortsatt starkt och visar ingen signifikant förändring. Synen på turisternas rättigheter ligger på ungefär samma nivå av instämmande som tidigare, men svarsfördelningen har förändrats signifikant – bland annat genom färre som tar helt avstånd och fler som är osäkra. Även frågan om att allemansrätten enbart ska gälla personer bosatta i Sverige uppvisar en signifikant förändrad fördelning över tid: instämmanden ligger kvar på ungefär samma nivå, men färre tar helt avstånd och fler väljer ”vet inte”.

Figur 3.4.2. Allmänhetens uppfattning om allemansrätten, över tid.

3.4.3 Sammanfattning

Våra resultat visar att allemansrätten har ett fortsatt starkt stöd och uppfattas som en självklar del av den svenska friluftstraditionen. Detta ligger i linje med andra undersökningar om allemansrätten, där 96 % instämde i att allemansrätten är viktig (81 % "mycket viktig") och 97 % ansåg att de själva har ett ansvar att följa den (Novus, 2022). På kort sikt syns inga statistiskt signifikanta förändringar i vår analys, men över ett längre tidsperspektiv framträder några små men tydliga förskjutningar. Resultaten tyder på att synen har blivit mer nyanserad: betydligt färre ser idag allemansrätten som ett hot mot vilda djur och växtliv, och opinionen lutar i hög grad åt att rätten kan samexistera med naturhänsyn. Motståndet mot att ge markägare större möjligheter att inskränka allemansrätten är fortsatt starkt, medan stödet för att förtydliga innehållet i lagstiftningen är brett – något som snarare visar på ett behov av vägledning än en vilja att förändra själva principen.

Respondenterna gör också en tydlig skillnad mellan olika aktörer. Kommersiella verksamheter anses i högre grad kunna omfattas av begränsningar, medan ideella grupper fortsatt värnas. Samtidigt har andelen som svarar "vet inte" ökat i frågor om turisternas allemansrätt och om rätten endast ska gälla personer bosatta i Sverige. Detta tyder på större osäkerhet eller ambivalens kring dessa mer avgränsande förslag. Även här är bilden förenlig med tidigare externa mätningar (t.ex. Novus 2022), där det generella stödet är högt men där osäkerhet kan vara större när frågor blir mer konkreta eller avgränsade.

En ny fråga från 2025 visar att smittskydd kan väga tyngre än allemansrätten i specifika situationer. Nästan hälften instämmer i att det är viktigare att förhindra spridning av afrikansk svinpest än att värna den fria rörligheten. Detta antyder att allemansrätten ses som stark och central, men också som flexibel när stora samhällsintressen står på spel.

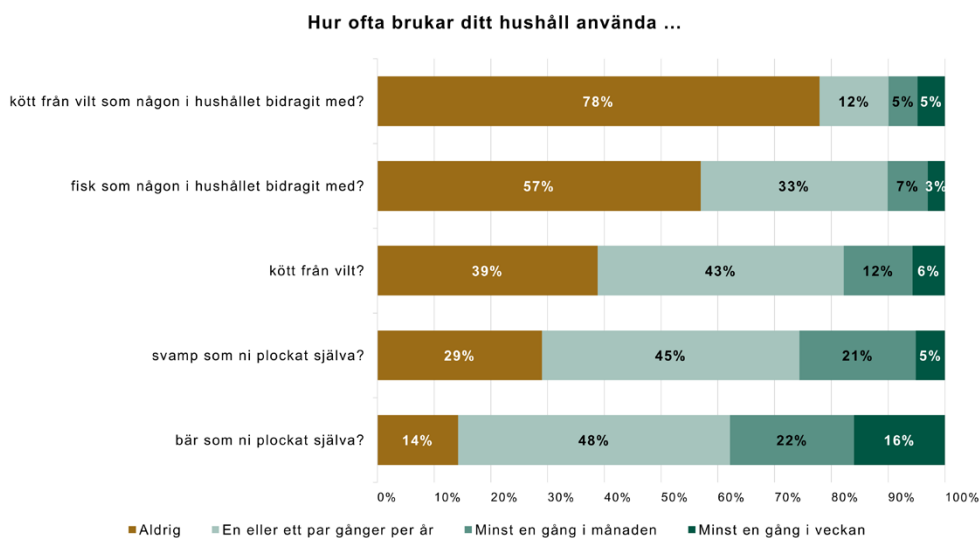
3.5 Hushållens användning av naturresurser

Att ta del av viltets värden ska vara enkelt för människor, oavsett bakgrund och förutsättningar. Olika former av brukande – såsom jakt, viltskådning, besöksnäring och förädling av kött och andra produkter – bör främjas på ett sätt som säkerställer livsmedelssäkerhet, kvalitet och ett hållbart nyttjande av hela djuret (Naturvårdsverket, 2022). Hur svenska hushåll använder naturens resurser säger samtidigt mycket om traditioner, livsstil och vardagsvanor.

I detta avsnitt analyseras tre sammanhängande aspekter av hushållens användning av naturresurser: hur vanligt det är att människor i hushåll själva jagar eller fiskar, hur ofta naturens råvaror används i maten, samt hur människor värderar viltkött – både när det gäller att dela det, köpa det och få tag på det genom olika kanaler. Tillsammans ger resultaten en samlad bild av naturresursernas roll i dagens Sverige och hur denna har förändrats över tid.

3.5.1 Hushållens konsumtion av vilt, fisk, bär och svamp

År 2025 spelar naturens resurser fortsatt en tydlig roll i många svenskers vardag, men på olika sätt. Bärplockning är den klart vanligaste formen av naturresurser: ungefär tre av fyra hushåll använder bär de plockat själva, och för många är det en återkommande del av matlagningen (figur 3.5.1). Svampplockning är också utbrett, även om det inte är lika vanligt som bärplockning. Omkring hälften av hushållen använder egenplockad svamp varje år, och ungefär en femtedel gör det varje månad.

Figur 3.5.1. Hushållens användning av naturresurser.

När det gäller viltkött och egenfångad fisk är mönstret mer varierat. Drygt fyra av tio hushåll äter vilt någon gång per år, men regelbunden konsumtion är betydligt ovanligare på nationell nivå. Ser man enbart till hushåll med människor som själva har jagat eller fiskat den mat de äter minskar gruppen ytterligare. Endast en mindre andel använder vilt eller fisk som hushållet själv bidragit med varje månad eller vecka, även om många fler gör det vid enstaka tillfällen under året.

3.5.2 Regionala variationer av naturresursanvändning

Även om användningen av naturresurser är utbrett i hela landet visar resultaten från 2025 tydliga regionala skillnader i hur ofta olika naturresurser används (se bilaga 2 och figur 3.5.2). I stora delar av norra och mellersta Sverige – särskilt i Jämtland och Västerbotten – är naturens råvaror ett mer regelbundet inslag i hushållen än i många län längre söderut eller jämfört med det nationella genomsnittet.

Skillnaderna är inte bara statistiskt signifikanta; effektstorlekarna når ofta upp till medelstora nivåer, vilket tyder på att variationerna är praktiskt relevanta. Det innebär att mönstren sannolikt speglar verkliga skillnader i vardagspraktiker mellan län, snarare än marginella avvikelser i ett stort urval.

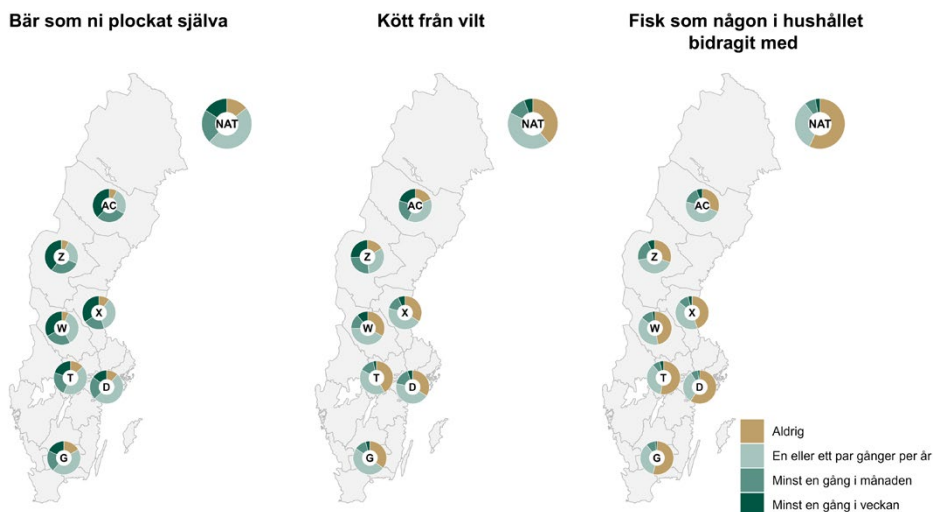
Bärplockning är som mest utbredd i de nordliga länen, där många hushåll använder egenplockade bär varje vecka eller månad. I Jämtland gäller detta omkring två tredjedelar av hushållen, med Västerbotten på liknande nivåer. Nationellt är andelen som använder egenplockade bär varje vecka betydligt lägre (runt 16 procent).

Svampplockning är mer jämnt spridd över landet, men flera skogsrika län sticker ändå ut genom en mer regelbunden användning. I Dalarna, Gävleborg och Västerbotten använder omkring 40–44 procent egenplockad svamp minst en gång i månaden, vilket är signifikant högre än det nationella genomsnittet (cirka 26 procent). Skillnaderna handlar därför mindre om huruvida hushållen plockar svamp eller inte, och mer om hur ofta svamp faktiskt utgör en återkommande del av matlagningen. Resultaten visar att svampplockning fortsatt är en stark tradition i de skogsrika inlandslänen.

Den tydligaste regionala skiljelinjen gäller vilt och fisk som någon i hushållet själv bidragit med. Längre söderut är användningen av sådana råvaror främst något som sker enstaka gånger per år, och veckokonsumtion är ovanligt (omkring 4–6 procent). I norr är situationen annorlunda: i Jämtland och Västerbotten uppger en stor andel att hushållet använder viltkött minst en gång i månaden (ungefär 43–51 procent), och mellan en femtedel och en fjärdedel gör det varje vecka.

Det är också i norr som hushåll oftare använder vilt de själva har jagat. I Jämtland använder cirka 20 procent egenjagat vilt minst varje vecka (och totalt runt 30 procent minst månadsvis), och Västerbotten ligger nära dessa nivåer. I flera län längre söderut – liksom i det nationella snittet – är andelen som gör detta varje vecka signifikant lägre.

Ett liknande mönster syns för egenfångad fisk. I vissa län söderut använder mer än hälften av hushållen aldrig fisk som någon i hushållet fångat (54–59 procent), medan Jämtland och Västerbotten utmärker sig genom en stor andel hushåll som regelbundet använder egenfångad fisk både månadsvis och veckovis.

Figur 3.5.2. Hushållens användning av naturresurser, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

3.5.3 Jämförelse av naturresursanvändning över tid

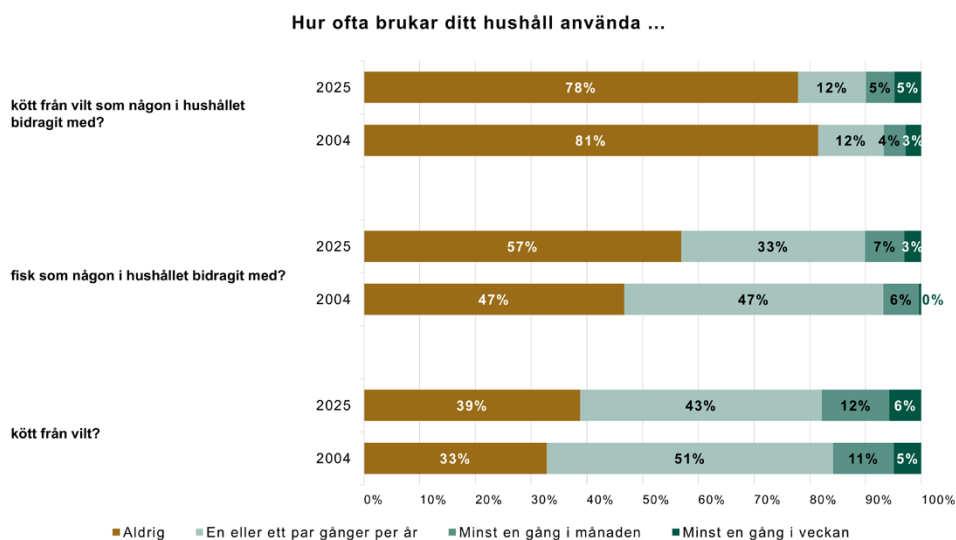
Utvecklingen mellan 2004 och 2025 visar att användningen av naturens resurser har förändrats på flera punkter, tydligast för egenfångad fisk (figur 3.5.3). Samtidigt visar jämförelsen mellan 2020 och 2025 att inga av förändringarna under de senaste fem åren är statistiskt signifikanta. För bär- och svampanvändning saknas jämförbara data för 2004, men sedan 2014 har nivåerna varit mycket stabila och i stort sett identiska i omfattning.

När det gäller viltkött har konsumtionen blivit mer oregelbunden. En större andel hushåll än tidigare använder aldrig vilt, samtidigt som den regelbundna konsumtionen – minst en gång i månaden – ligger kvar på ungefär samma nivå som 2004. Detta innebär att viltkött fortsatt har en relativt stark närvaro i hushållen, men för en något mindre del av befolkningen än för tjugo år sedan. Förändringen är statistiskt signifikant, men effektstorleken är liten.

För egenfångad fisk är förändringen betydligt tydligare. År 2004 använde drygt hälften av hushållen fisk som någon i hushållet själv fångat, medan motsvarande andel 2025 är drygt fyra av tio. Samtidigt har andelen som aldrig använder egenfångad fisk ökat. Detta pekar på en långsiktig nedgång i kopplingen till fritidsfiske och egenproducerad mat, där fiske idag i högre grad är koncentrerat till specifika regioner och hushåll än till befolkningen som helhet. Förändringen är statistiskt signifikant och av måttlig storlek.

När det gäller viltkött som någon i hushållet själv har jagat är utvecklingen däremot stabil. Den stora majoriteten använder aldrig egenjagat vilt – både 2004 och 2025 – men bland de hushåll som faktiskt jagar syns en svag ökning i den regelbundna användningen. En något större andel äter egenjagat vilt minst en gång i månaden eller oftare 2025 jämfört med 2004, även om gruppen totalt sett är liten. Här syns ingen statistiskt säkerställd förändring i totalfördelningen, men en svag trend över tid.

Sammantaget visar resultaten att sättet att använda naturresurser utvecklas olika över tid: vissa aktiviteter, såsom jakt och återkommande användning av egenjagat kött, är stabila och i hög grad regionalt förankrade, medan andra, särskilt fiske, minskar i både utbredning och vardaglig betydelse.

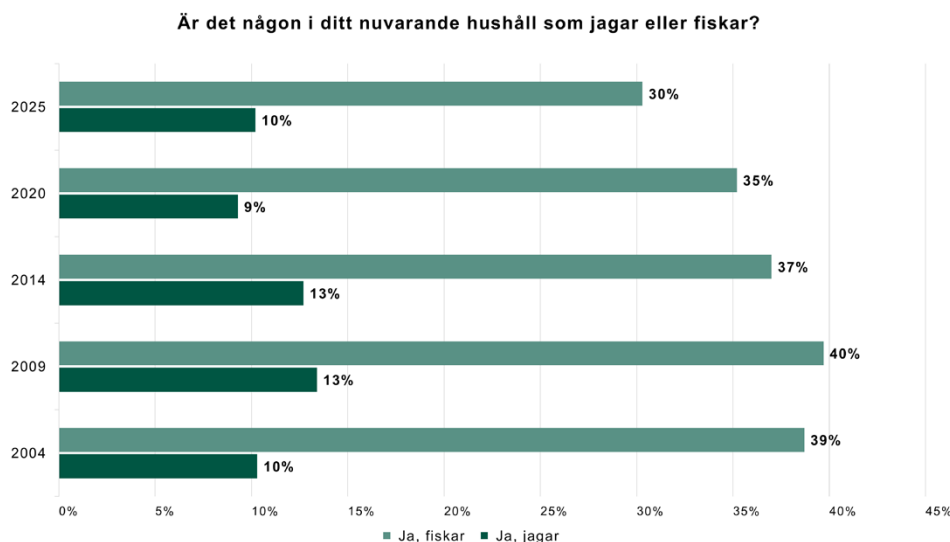

Figur 3.5.3. Hushållens användning av kött från vilt som någon bidragit med, fisk som någon i hushållet bidragit med samt kött från vilt, över tid.

3.5.4 Jakt och fiske i hushållen 2004–2025

Jakt som del av hushållens aktiviteter har varit påfallande stabil under de senaste två decennierna. Ungefär var tionde hushåll uppger att någon jagar, och variationerna mellan åren – vanligen kring 9–13 procent (figur 3.5.4) – är små och inte statistiskt signifikanta (bilaga 1). Detta tyder på stabila vanor och sociala strukturer, eftersom jakt ofta bygger på långsiktig kunskap och etablerade nätverk som inte förändras snabbt.

Fiske visar däremot en tydlig nedgång. År 2004 angav nästan fyra av tio hushåll att någon fiskar; år 2025 är motsvarande andel tre av tio. I ett längre tidsperspektiv är minskningen statistiskt signifikant, även om effektstorleken är liten. Mellan 2020 och 2025 är förändringen däremot inte signifikant. Den långsamma men konsekventa nedgången kan spegla förändrade fritidsmönster, urbanisering och konkurrens från andra aktiviteter. Samtidigt är fiske fortsatt ett stort fritidsintresse – bara mindre utbrett än tidigare.

Figur 3.5.4. Hushåll där någon jagar eller fiskar.

3.5.5 Regionala skillnader i jakt och fiske

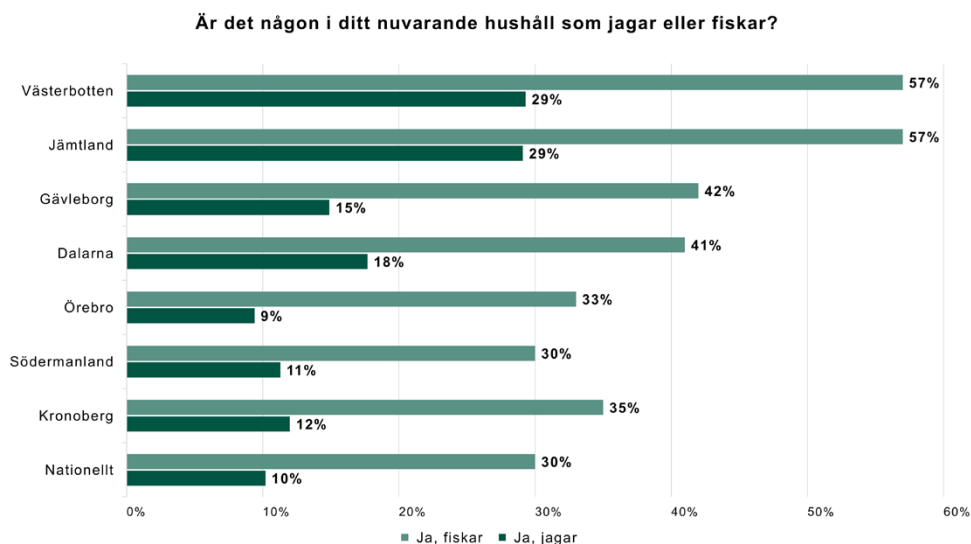
Figur 3.5.5 visar tydligt att naturbaserade aktiviteter varierar kraftigt mellan olika delar av landet och att både traditioner och landskap spelar en central roll i hur människor använder naturens resurser. De fyra nordligaste länen i jämförelsen – Västerbotten, Jämtland, Gävleborg och Dalarna – avviker statistiskt signifikant från det nationella urvalet, både när det gäller jakt och fiske (bilaga 2 och figur 3.5.5).

Jakt är betydligt vanligare i de norra länen. I Jämtland och Västerbotten jagar någon i omkring 29 procent av hushållen, nästan tre gånger så många som i riket som helhet (10 procent). Även Dalarna och Gävleborg ligger klart över det nationella genomsnittet. Här är jakt en etablerad aktivitet, vilket kan kopplas till god tillgång på vilt, stora jaktbara arealer, gles bebyggelse och en stark tradition av jakt som går längre tillbaka än i många andra delar av landet. I södra Sverige är jakt däremot mer koncentrerad till en mindre andel hushåll.

När det gäller fiske är mönstret liknande. I norr – framför allt i Västerbotten och Jämtland – fiskar betydligt fler hushåll än nationellt: runt 57 procent jämfört med det nationella snittet på cirka 30 procent. I mellersta och södra Sverige, särskilt i Sörmland, Örebro och Kronoberg, ligger fiske på nivåer som närmar sig riksgenomsnittet.

Dessa regionala skillnader syns också i hur resurserna faktiskt används. I de norra länen använder hushåll betydligt oftare egenfångad fisk regelbundet – minst en gång i månaden och ibland varje vecka – vilket tyder på att fisket i högre grad omsätts i faktisk hushållskonsumtion.

Sammantaget visar resultaten att jakt och fiske har olika geografiska tyngdpunkter och utövas på olika sätt beroende på var i landet man bor. I norra Sverige är användningen av naturresurser mer integrerat i vardagen, medan det i andra delar av landet är vanligare som enstaka eller sällan återkommande fritidsaktiviteter.

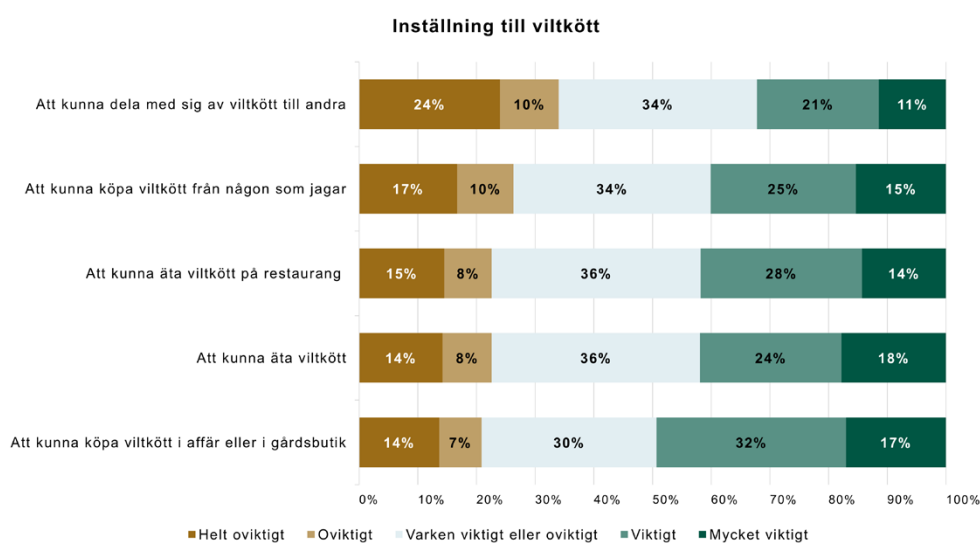
Figur 3.5.5. Hushåll där någon jagar eller fiskar, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

3.5.6 Synen på viltkött

Sedan 2014 ställs frågor om hur viktigt människor tycker det är att kunna äta viltkött, dela med sig av viltkött och ha olika möjligheter att få tag på det – exempelvis genom att köpa i butik eller gårdsbutik, beställa på restaurang eller köpa direkt av någon som jagar.

Resultaten från 2025 visar tydligt att tillgången till viltkött spelar stor roll. Nästan hälften anger att det är viktigt eller mycket viktigt att kunna köpa viltkött i affär eller gårdsbutik. Ungefär fyra av tio tycker också att det är viktigt eller mycket viktigt att kunna äta viltkött generellt, att kunna beställa viltkött på restaurang eller att kunna köpa det direkt från en jägare (figur 3.5.6.1).

Att kunna dela med sig av viltkött bedöms som viktigt eller mycket viktigt av en mindre andel. Det är inte förvånande, eftersom endast en begränsad del av hushållen uppger att någon jagar, vilket gör möjligheten att dela viltkött mer exklusiv än att få tag på det via butik, restaurang eller direktköp från jägare.

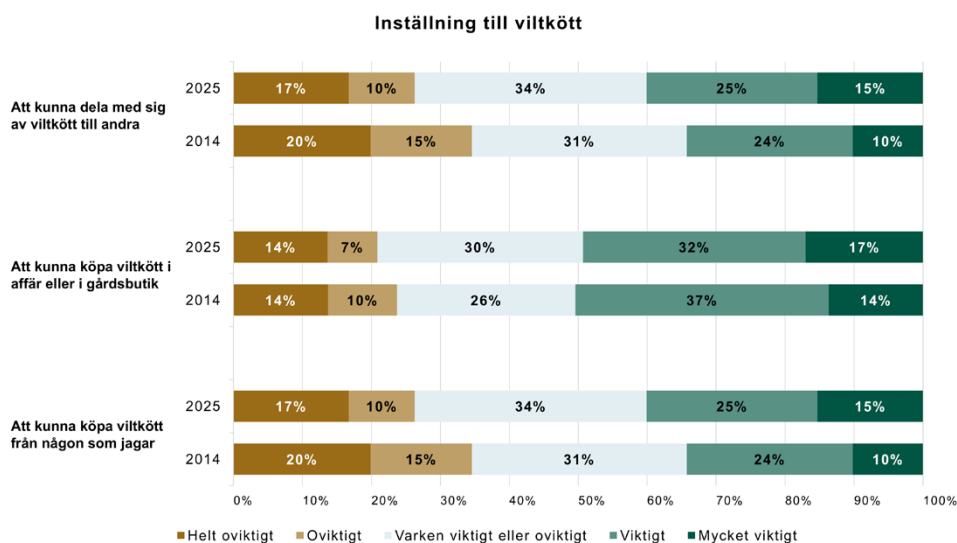
Figur 3.5.6.1. Allmänhetens inställning till viltkött.

Synen på viltkött har varit relativt stabil under det senaste decenniet, och mellan 2020 och 2025 syns inga statistiskt säkerställda förändringar. Däremot finns en svag trend mellan 2014 och 2025: möjligheten att dela viltkött har blivit något viktigare (figur 3.5.6.2). Fler än tidigare anser att det är betydelsefullt att kunna ge bort eller dela vilt, samtidigt som andelen som ser det som helt oviktigt har minskat (bilaga 1). Detta antyder att viltkött i allt högre grad förknippas med gemenskap, omtanke och sociala värden – något man gärna delar snarare än enbart konsumerar själv.

När det gäller möjligheten att köpa viltkött i butik eller gårdsbutik är bilden stabil. Det finns ingen signifikant förändring över tid, vilket tyder på att butiksköpt vilt behållit sin roll som ett uppskattat men inte avgörande inslag i matvanorna.

Däremot syns en tydligare förändring i synen på att köpa viltkött direkt från någon som jagar. Detta har blivit signifikant viktigare mellan 2014 och 2025 (figur 3.5.6.2). Fler ser det idag som viktigt eller mycket viktigt att kunna köpa viltkött direkt av en jägare. Det kan spegla en bredare trend där närproducerad, spårbar och småskalig mat värderas högre – en form av ”lokal premiumkänsla”, där man vet exakt varifrån köttet kommer och vem som stått för jakten.

Regionalt framträder tydliga skillnader. Betydelsen av att kunna äta viltkött, dela med sig av det och köpa det direkt från jägare är signifikant högre i Västerbotten, Jämtland och Dalarna än i det nationella urvalet (bilaga 2). Skillnaderna är mindre för de indirekta formerna av tillgång – via butik eller restaurang – men även där är nivåerna något högre i vissa län jämfört med riket. Detta speglar att viltkött har en starkare och mer vardagsintegrerad betydelse i delar av landet där jakttraditionerna är särskilt framträdande.

Figur 3.5.6.2. Allmänhetens inställning till att dela eller köpa viltkött över tid.

3.5.7 Sammanfattning

Svenska hushåll använder naturens resurser på många olika sätt, men i varierande omfattning. Bär- och svampplockning är de mest spridda aktiviteterna: en stor majoritet använder egenplockade bär minst någon gång per år, och en tydlig majoritet använder också egenplockad svamp. Dessa aktiviteter framstår som stabila, brett förankrade traditioner som upprätthålls oberoende av förändringar i livsstil och samhällsutveckling.

När det gäller jakt och fiske är mönstret mer differentierat. Jakt förekommer i omkring en tiondel av hushållen – en nivå som varit stabil i två decennier. Detta visar att jaktens sociala och praktiska strukturer är motståndskraftiga över tid, då aktiviteten ofta bygger på långsiktigt kunnande, etablerade nätverk och specifika förutsättningar. Fiske däremot har minskat tydligt: andelen hushåll där någon fiskar har sjunkit från nästan fyra av tio år 2004 till drygt tre av tio år 2025. Den regelbundna användningen av egenfångad fisk har samtidigt blivit mer geografiskt koncentrerad, framför allt till delar av norra Sverige. Sammantaget tyder utvecklingen på att fiske, som tidigare var en mer utbredd aktivitet, i allt högre grad utövas av vissa regioner och hushåll snarare än av befolkningen som helhet.

Även konsumtionen av naturens råvaror speglar denna utveckling. Drygt sex av tio hushåll äter vilt någon gång per år, men regelbunden konsumtion är betydligt mindre vanlig nationellt. Hushåll som själva bidrar med vilt eller fisk utgör en mindre andel – särskilt när det gäller egenjagat vilt – även om dessa råvaror spelar en viktig roll i vardagen i flera norrländska län. Detta antyder att vilt- och fiskbaserat hushållsbruk fått en mer regional prägel över tid.

Synen på viltkött har samtidigt förändrats. Att dela viltkött med andra har ökat något i betydelse mellan 2014 och 2025, vilket tyder på att viltets sociala och symboliska värde har stärkts. Intresset för att köpa viltkött direkt från jägare har också ökat signifikant, medan betydelsen av att kunna köpa viltkött i butik eller gårdsbutik har varit stabil. Detta pekar mot en växande uppskattning för lokal, småskalig och spårbar mat, samtidigt som viltköttets roll i hushållen blivit mer mångfacetterad – med både sällankonsumtion och regionalt återkommande bruk sida vid sida.

Sammantaget visar resultaten att användningen av naturresurser har förändrats på olika sätt över tid. De enklare och mer lättillgängliga formerna – som bär- och svamplockning – förblir starka och brett förankrade, medan aktiviteter som fiske successivt har minskat i utbredning och blivit mer geografiskt koncentrerade. Jaktens omfattning är stabil, men dess betydelse i hushållens matvanor varierar tydligt regionalt. Dessa utvecklingslinjer illustrerar hur naturresursanvändning formas av både långsamma kulturella skiften och geografiska förutsättningar, och hur vardagligt brukande i vissa delar av landet kontrasterar mot mer sporadisk naturresursanvändning i andra.

3.6 Attityder till jakt

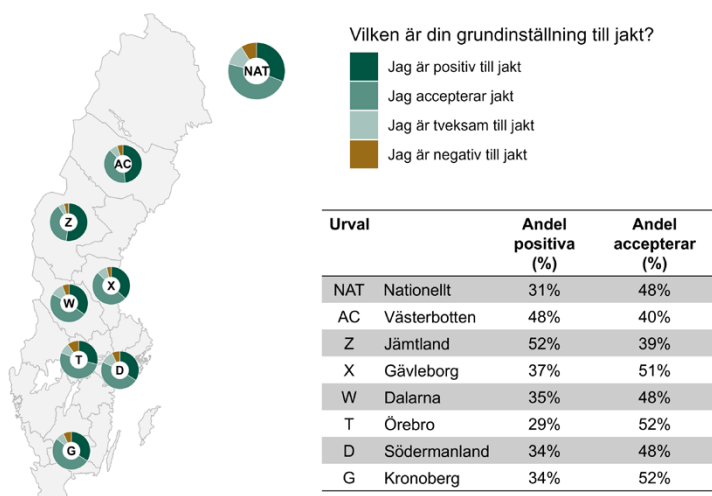
Jakt är en form av hållbart brukande som bidrar med viltkött och andra råvaror samt erbjuder naturupplevelser, gemenskap och rekreation (Naturvårdsverket, 2022). Detta avsnitt belyser därför hur svenskar ser på jakt och hur attityderna har förändrats över tid. Analysen omfattar både den övergripande inställningen till jakt, hur olika motiv påverkar acceptansen och vilka värderingar som formar synen på jakt och jägare. Tillsammans ger resultaten en samlad bild av jaktens roll och legitimitet i dagens Sverige.

3.6.1 Grundinställning till jakt

Attityderna till jakt i Sverige är överlag positiva, men med tydliga regionala skillnader. Nationellt uppger 31 procent att de är positiva till jakt, medan ytterligare 48 procent accepterar jakt (figur 3.6.1). Det innebär att nästan åtta av tio svenskar har en grundinställning som är positiv eller accepterande. Andelen som är tveksamma eller negativa uppgår till 21 procent, vilket visar att motståndet är begränsat.

Den regionala variationen visar en tydlig geografisk profil. Jämtland toppar listan med 52 procent positiva, följt av Västerbotten med 48 procent. I dessa län är jakt en etablerad del av både vardag och kultur, vilket sannolikt bidrar till det starka stödet – nivåer som ligger signifikant över det nationella genomsnittet (se bilaga 2 och figur 3.6.1). Även Gävleborg uppvisar signifikant högre acceptans än riket i stort.

I andra delar av landet är inställningen mer återhållsam. Örebro har den lägsta andelen positiva (29 procent), och även Södermanland ligger något under rikssnittet. Men även i dessa län är majoriteten positiva eller accepterande. Det visar att stödet för jakt är brett förankrat i hela landet, även om styrkan i stödet varierar geografiskt.

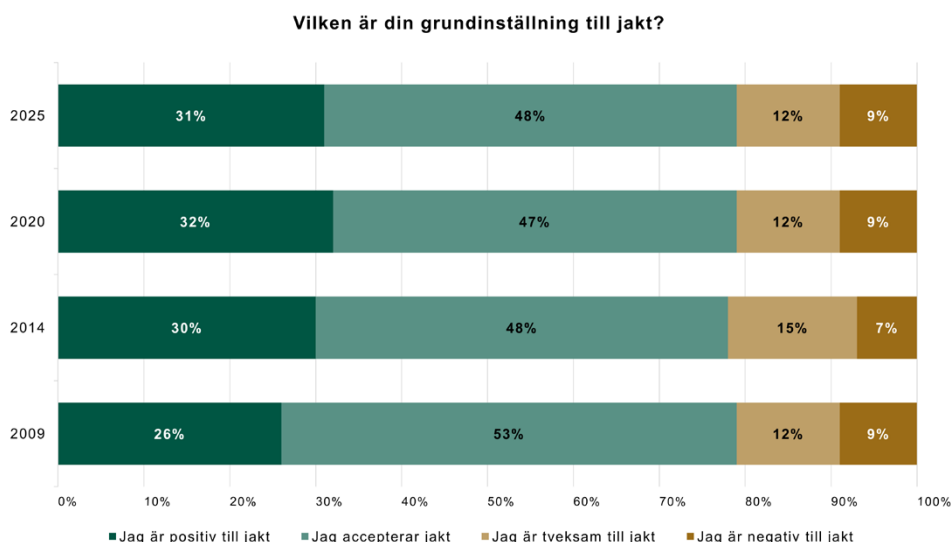

Figur 3.6.1. Allmänhetens grundinställning till jakt, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

3.6.2 Förändringar i allmänhetens grundinställning till jakt över tid

Synen på jakt har varit stabil över tid (figur 3.6.2). Nationella mätningar från 2009 till 2025 visar att andelen som är positiva har ökat något – från 26 procent 2009 till 31 procent 2025, samtidigt som andelen som accepterar jakt minskat från 53 till 48 procent. Detta tyder på en svag förskjutning mot en mer aktivt positiv inställning, men förändringen är inte statistiskt signifikant.

Andelen som är tveksamma eller negativa har däremot legat kvar på ungefär samma nivå, runt 20 procent, vilket innebär att motståndet mot jakt inte har ökat.

Figur 3.6.2. Allmänhetens grundinställning till jakt, över tid.

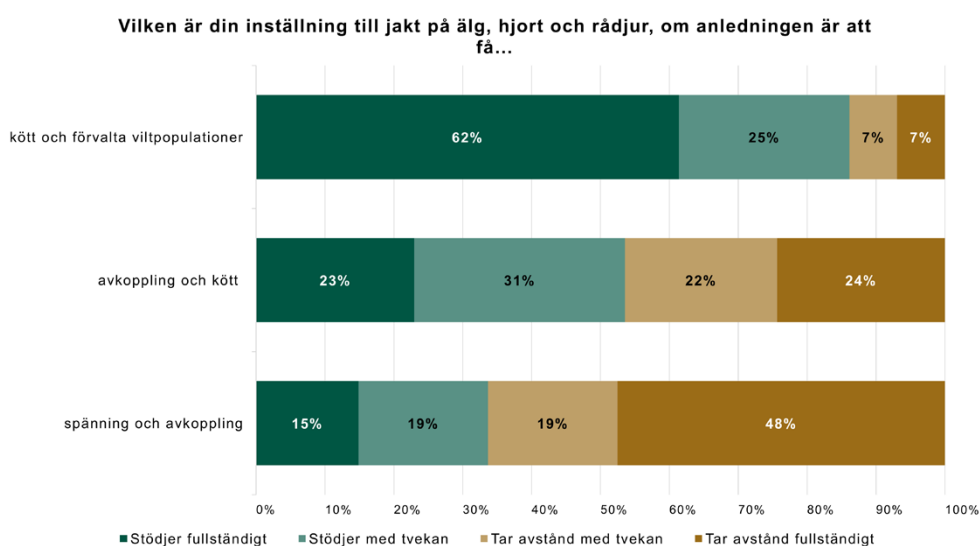
3.6.3 Inställningen till jakt – olika motiv ger olika stöd

Resultaten visar att syftet med jakten spelar en avgörande roll för hur den uppfattas, och att det finns en tydlig rangordning i acceptans. Jakt som syftar till att ta tillvara kött och att förvalta viltpopulationer har starkast stöd, följt av jakt som kombinerar avkoppling med kött. Jakt som motiveras av spänning och avkoppling möter däremot betydligt större skepsis (figur 3.6.3).

Frågan om jakt för kött och förvaltning ställdes för första gången 2005 och fick det mest entydiga stödet av alla motiv. En överväldigande majoritet – omkring 87 procent – stödjer detta syfte, vilket speglar att många ser jakt som ett legitimt och samhällsnyttigt verktyg för både viltförvaltning och livsmedelsförsörjning. När motivet kombinerar avkoppling med att ta tillvara kött är stödet också högt, men här syns en tydlig förändring över tid. Mellan 2009 och 2025 är minskningen statistiskt signifikant, med måttlig effektstorlek (bilaga 1). Stödet låg stabilt högt fram till 2020, men 2025 minskar acceptansen och fler tar avstånd. Även skillnaden mellan 2020 och 2025 är statistiskt signifikant, vilket tyder på att avkopplingsaspekten blivit mer ifrågasatt, även om kopplingen till mat fortsatt ger legitimitet.

Den svagaste acceptansen gäller jakt som beskrivs som ett sätt att söka spänning och avkoppling. Här är motståndet betydande, och nästan hälften tar helt avstånd från detta motiv. I ett längre tidsperspektiv (2009–2025) är nivåerna relativt stabila och förändringen inte signifikant, men mellan 2020 och 2025 syns en tydlig förskjutning: fler tar helt avstånd. Detta tyder på att många svenskar inte ser jakt som en renodlad fritidsaktivitet, utan förväntar sig att den ska ha ett tydligt nyttsyfte.

Regionalt följer mönstret samma linje, men med variationer i styrka. Jämfört med det nationella urvalet (bilaga 2) är flera skillnader statistiskt signifikanta, särskilt i Västerbotten och Jämtland, men även i Gävleborg och Dalarna. I dessa län är stödet för jakt som spänning högre än i riket som helhet, samtidigt som acceptansen för jakt med motivet kött och förvaltning är mycket stark. I mer tätbefolkade län är skillnaden mellan motiven tydligare – där är motståndet mot jakt för spänning markant, medan jakt för kött och naturvård har brett stöd.

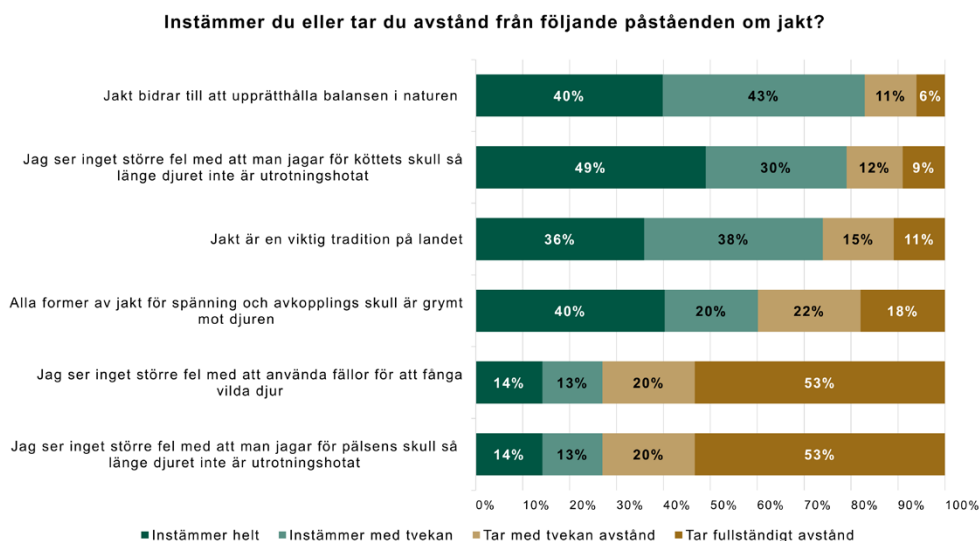
Figur 3.6.3. Allmänhetens inställning till jakt på älg, hjort och rådjur utifrån olika motiv.

Sammantaget visar resultaten att jaktens motiv är avgörande för hur den uppfattas. Ju tydligare kopplingen är till mat och naturvård, desto starkare är acceptansen. När jakten däremot framställs som ett sätt att söka avkoppling eller spänning möts den av större tveksamhet och lägre legitimitet.

3.6.4 Attityder till jakt och jägare

Attityderna till jakt i Sverige 2025 visar en tydlig bild av hur människor värderar jaktens roll i samhället. För många handlar jakt om ansvar, naturvård och tradition – men också om gränser för vad som uppfattas som acceptabelt (figur 3.6.4.1). Övergripande visar resultaten att det, sammantaget över påståendena om jakt och jägare, finns statistiskt signifikanta skillnader mellan de inkluderade länen och det nationella urvalet.

Ett återkommande mönster är att de nordliga länen är mer positiva till jakt och jägare än riket i stort. Västerbotten och Jämtland, och delvis även Gävleborg och Dalarna, avviker ofta i samma riktning genom att visa högre instämmande i flera av påståendena. Intressant nog uppvisar även Kronoberg en liknande tendens i flera fall, med nivåer som ligger över det nationella snittet.

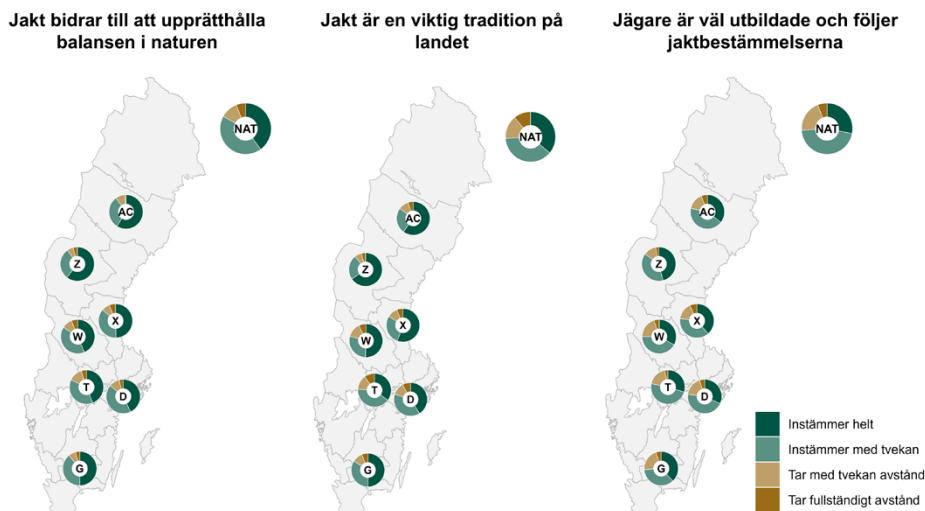

Figur 3.6.4.1. Allmänhetens uppfattning om jakt utifrån givna påståenden.

En stor majoritet av svenskarna ser jakt som ett sätt att upprätthålla balansen i naturen. Nationellt instämmer över 80 procent helt eller delvis i detta påstående, och stödet är signifikant högre i flera av de inkluderade länen – särskilt i Jämtland och Västerbotten, men även i Gävleborg och Kronoberg (se bilaga 2 och figur 3.6.4.2). I Jämtland och Västerbotten håller mer än hälften helt med, vilket speglar en vardag där naturresursanvändning och viltförvaltning är mer integrerade delar av livet. Detta visar att jakt inte enbart uppfattas som en aktivitet, utan som ett centralt verktyg för att bevara ekosystemens funktion.

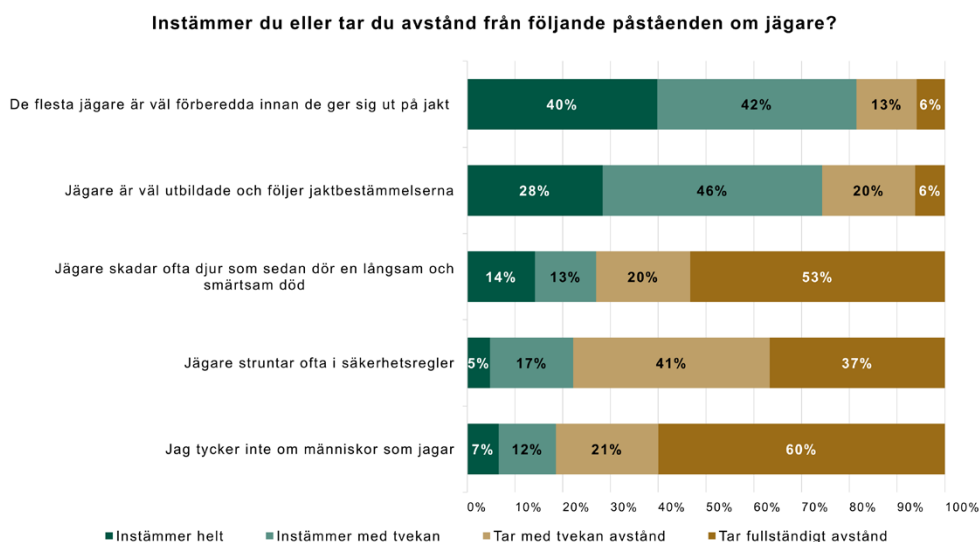
Jakt är också starkt förknippad med kultur och identitet. Nationellt instämmer omkring 36 procent helt i att jakt är en viktig tradition på landsbygden, och totalt sett instämmer ungefär tre fjärdedelar helt eller delvis. I Jämtland är nivån ännu högre – där svarar två av tre att de instämmer helt – och även i Västerbotten är

stödet mycket starkt. Detta understryker att jakten för många är mer än en praktisk handling: den är en del av ett socialt sammanhang och en levande tradition som förmedlar ansvar, gemenskap och kunskap mellan generationer.

Figur 3.6.4.2. Allmänhetens uppfattning om jakt som ett sätt att upprätthålla balansen i naturen, som en viktig landsbygdstradition samt om jägare är utbildade och följer jaktbestämmelserna, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

Förtroendet för jägarkåren är påtagligt. De flesta anser att jägare är välutbildade, följer bestämmelserna och är väl förberedda innan de ger sig ut i skogen (figur 3.6.4.3). Påståenden som antyder motsatsen – att jägare skulle strunta i säkerhetsregler eller orsaka djur långsam och smärtsam död – möts av ett starkt avståndstagande.

Figur 3.6.4.3. Allmänhetens uppfattning om jägare utifrån givna påståenden.

Samtidigt är acceptansen för jakt av nyttskäl tydlig. Nästan hälften instämmer helt i påståendet att det inte är något större fel att jaga för köttets skull så länge djuret inte är utrotningshotat, och totalt instämmer omkring åtta av tio helt eller delvis. Stödet är särskilt starkt i Jämtland och Västerbotten, vilket förstärker bilden av att jakt i dessa län är en integrerad del av naturresursanvändningen.

När jakten däremot beskrivs som ett sätt att söka spänning eller avkoppling blir bilden en annan. Fyra av tio instämmer helt i att sådan jakt är grym mot djuren, men opinionen är delad: ungefär lika många tar helt eller delvis avstånd från påståendet. Även synen på fällor är restriktiv – nästan hälften tar helt avstånd från att fånga vilda djur med fällor – och att jaga för pälsens skull möter ännu större motstånd. Över hälften av svenskarna säger helt nej till jakt med detta motiv.

Sammantaget visar resultaten att människor drar en tydlig gräns mellan jakt som fyller ett nyttsyfte och jakt som uppfattas som nöjesdriven eller hård i sina metoder. Förtroendet för jägare är starkt, men legitimiteten är tydligt kopplad till syftet med jakten och till hur den genomförs.

3.6.5 Jaktens påverkan på att vistas i skogen

För de flesta svenskar har jakten aldrig stått i vägen för ett skogsbesök. Nationellt uppger en tydlig majoritet att de aldrig har behövt avstå, vilket visar att jakten i allmänhet inte upplevs som ett praktiskt hinder för friluftslivet. Samtidigt finns en betydande grupp som någon gång har valt att stanna hemma, och en liten minoritet som gjort det vid flera tillfällen. Det innebär att jakten sällan ses som ett problem, men att människor ibland gör en medveten anpassning under jaktsäsongen.

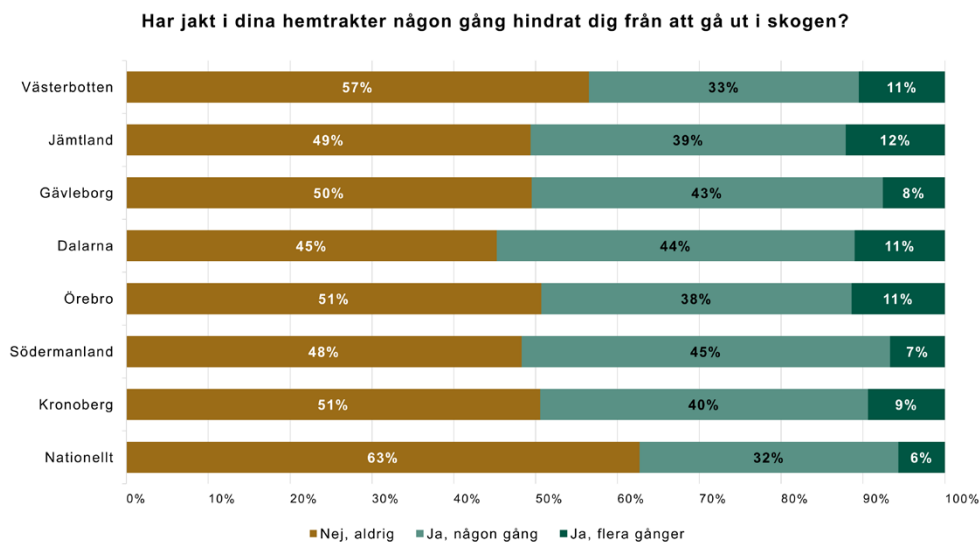
Resultaten från 2025 visar också att denna typ av anpassning är vanligare i samtliga inkluderade län än i det nationella urvalet: andelen som svarar ”nej, aldrig” är genomgående lägre än riksgenomsnittet (63 procent; se bilaga 2 och figur 3.6.5). Det innebär att fler har avstått åtminstone någon gång. Över tid framträder ett stabilt mönster utan signifikanta förändringar mellan mätningarna, vilket antyder att samspillet mellan jägare och andra skogsbesökare fungerar väl och att vardagsvanorna sällan rubbas. Detta kan också spegla att jakt helt enkelt är mer närvarande i vissa län, vilket ger fler situationer där människor väljer att anpassa tid eller plats för sina skogsbesök – utan att detta nödvändigtvis innebär en mer negativ syn på jakt.

De regionala skillnaderna är samtidigt tydliga. I Västerbotten är det en majoritet som aldrig har behövt avstå, men andelen ”nej, aldrig” är ändå lägre än nationellt (57 procent jämfört med 63 procent). Andelen som någon gång har avstått ligger på ungefär samma nivå som riket, medan andelen som gjort det flera gånger är betydligt högre (11 procent jämfört med 6 procent). Detta tyder på att jakt ibland påverkar planeringen även där, men snarare på grund av jaktens närvaro i vardagslandskapet än på grund av konflikt.

I Södermanland och Dalarna uppger många att de någon gång avstått från att gå ut i skogen. Gävleborg och Kronoberg ligger nära denna mittfåra, med många som aldrig hindrats men också återkommande enstaka avbrott. Det är framför allt kategorin ”ja, någon gång” som driver upp skillnaderna i flera län, vilket stämmer med tolkningen att människor oftare gör enstaka anpassningar under jaktsäsongen.

När det gäller upplevelsen av återkommande hinder sticker Jämtland ut. Här är det fler än i andra län som uppger att de vid flera tillfällen valt bort skogen. Örebro och Dalarna följer efter, medan Gävleborg ligger i den motsatta änden med få som rapporterar upprepade avbrott. Detta kan spegla lokala förhållanden – var

människor rör sig, hur jakten organiseras och hur samspelet i terrängen fungerar. Mönstret ligger också i linje med att jakt är mer integrerad i vardagen i delar av norra Sverige: fler jakttillfällen och mer aktivitet i samma områden ökar sannolikheten för att skogsbesökare ibland – eller återkommande – väljer att avstå.

Figur 3.6.5. Andel som uppger att jakt i deras hemtrakter någon gång har hindrat dem från att vistas i skogen, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

3.6.6 Sammanfattning

Jakt har ett starkt stöd i Sverige, även om inställningen varierar mellan regioner och beroende på jaktens syfte. Attityderna har varit stabila under de senaste två decennierna. Andelen som är helt positiva har ökat något, medan andelen som ”accepterar” jakt har minskat motsvarande, men förändringen är inte statistiskt signifikant. Motståndet mot jakt har legat kvar på ungefär samma nivå, vilket innebär att stödet framstår som stabilt över tid.

Syftet med jakten spelar dock en central roll för hur den uppfattas. Jakt för kött och förvaltning av viltpopulationer har det starkaste stödet och betraktas som legitimt och samhällsnyttigt. Jakt som kombinerar avkoppling med att ta tillvara köttet har också högt stöd, men detta motiv har blivit något mindre accepterat över tid, vilket tyder på att avkopplingsaspekten blivit mer ifrågasatt. Däremot möter jakt för spänning och avkoppling ett betydande motstånd: nästan hälften tar helt avstånd från detta motiv.

För många är jakt mer än en aktivitet – den är en del av kultur och identitet. Drygt en tredjedel instämmer helt i att jakt är en viktig tradition på landsbygden, och en tydlig majoritet instämmer helt eller delvis. Dessutom anser en stor majoritet att jakt är ett sätt att upprätthålla balansen i naturen, med särskilt starkt stöd i de norra länen. Förtroendet för jägarkåren är högt, och de flesta uppfattar jägare som välutbildade, kunniga och regelmedvetna. Samtidigt är acceptansen låg för jakt som uppfattas som nöjesdriven eller hård i sina metoder, exempelvis jakt för päls eller med fällor. Detta visar att många gör en tydlig normativ skillnad mellan ”nytta och ansvar” och ”nöje och metodval”.

Jakt upplevs också sällan som ett hinder för friluftslivet. En tydlig majoritet uppger att de aldrig har behövt avstå från att gå ut i skogen på grund av jakt, även om en del någon gång valt att stanna hemma och en liten minoritet gjort det vid flera tillfällen. Mönstret är stabilt över tid. Samtidigt rapporterar de inkluderade länen oftare än riket att jakten någon gång, eller flera gånger, påverkat skogsbesök, vilket ligger i linje med att jakt är mer närvarande i vardagen i dessa regioner.

En möjlig delförklaring är att riksurvalet inkluderar många svar från storstads-länen Stockholm, Västra Götaland och Skåne, som tillsammans utgör cirka 54 procent av Sveriges befolkning, vilket kan dra riksnivåerna mot mer urbana perspektiv jämfört med de mer jaktpräglade länen i jämförelsen. Sammantaget visar resultaten att jakt i allmänhet inte upplevs som ett hinder för friluftslivet, men att planering och hänsyn är en naturlig del av vardagen i flera län där jakten är mer frekvent förekommande.

3.7 Nya utmaningar

Biologisk mångfald är avgörande för ekosystemens funktion och deras förmåga att leverera ekosystemtjänster (Naturvårdsverket, 2022). Samtidigt förändras vilt- och natursituationen snabbt: vissa arter ökar kraftigt i antal och sprider sig till nya områden, medan andra är hotade eller pressas av förändrade livsmiljöer. Detta skapar ett växande behov av en viltförvaltning som kan agera flexibelt och kunskapsbaserat – både för att förebygga skador och stödja långsiktig naturvård.

Mot denna bakgrund inkluderar undersökningen två typer av utmaningar som blivit allt viktigare under senare år: hanteringen av invasiva arter och användningen av ny teknik för övervakning och uppföljning.

En central drivkraft bakom förändringstrycket är spridningen av främmande arter. Trots insatser i form av skyddade områden och andra bevarandeåtgärder hotas biologisk mångfald fortsatt av främmande arter (Naturvårdsverket, 2025e). När dessa orsakar ekologiska eller ekonomiska skador klassas de som invasiva, och bekämpningen blir ofta både komplex och resurskrävande när de väl etablerat sig. I takt med globalisering och klimatförändringar förväntas antalet invasiva arter öka ytterligare (Naturvårdsverket, 2025e; 2025h; u.å.). Detta avsnitt belyser därför hur allmänheten ser på åtgärder som innebär att invasiva djur tas bort och vilken acceptans det finns för sådana insatser.

Parallellt har teknikutvecklingen blivit ett allt viktigare verktyg för att möta kraven på mer effektiv och datadriven natur- och viltförvaltning. Drönare och AI används för att effektivisera inventeringar, övervaka viltskador och kartlägga vilda djurs beteenden och genetiska släktskap (Naturvårdsverket, 2025f; Kjellander m.fl., 2024). AI-baserade system för artigenkänning från viltkameror möjliggör snabb och kostnadseffektiv upptäckt av exempelvis viltsjukdomar, invasiva arter, skador på gröda och rovdjur (SLU, 2023; Svenska Jägareförbundet, 2022). I avsnittet analyseras därför även hur allmänheten ställer sig till olika tekniska metoder för att följa och övervaka vilda djur i Sverige.

Tillsammans ger resultaten en samlad bild av stödet för de åtgärder och verktyg som används för att hantera både invasiva arter och viltförvaltning i stort, och hur dessa verktyg uppfattas ur ett allmänhetsperspektiv i en tid av ökande ekologiska och förvaltningsmässiga utmaningar.

3.7.1 Ny teknik

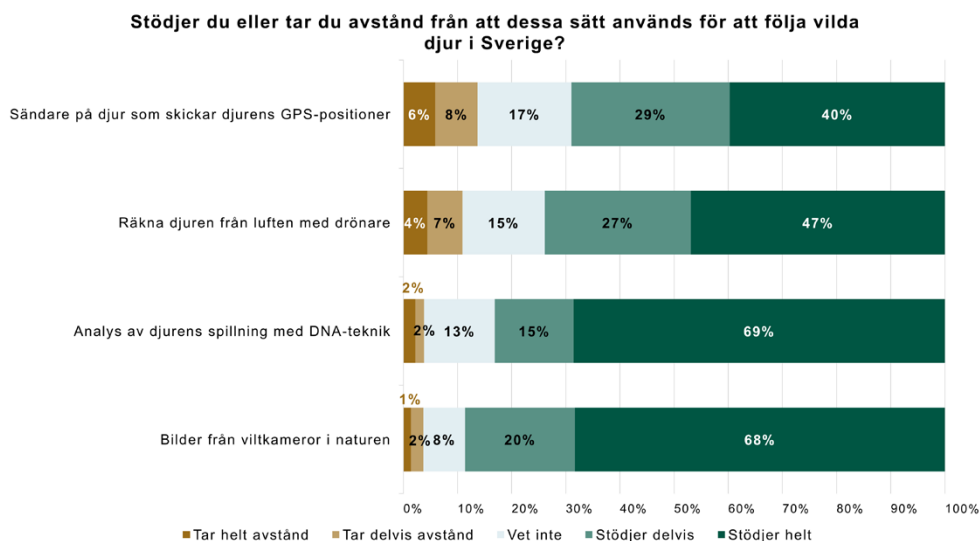
Ny teknik används i dag allt oftare inom forskning och viltförvaltning för att kartlägga var djur befinner sig, förstå deras beteenden och studera genetiska samband. Respondenterna fick därför ta ställning till frågan: ”Stödjer du eller tar du avstånd från att dessa metoder används för att följa vilda djur i Sverige?” Resultaten visar att stödet för modern teknik generellt är högt, men varierar beroende på metod (figur 3.7.1).

Bilder från viltkameror är den mest accepterade metoden totalt sett (stödjer helt + delvis). Nationellt stödjer nästan nio av tio användningen av kameror, och två tredjedelar är helt positiva. Kameror uppfattas ofta som en diskret metod som ger värdefull information om djurens rörelser och antal, vilket sannolikt förklarar den höga acceptansen.

DNA-analyser av spillning ligger mycket nära i total acceptans och har den högsta andelen som ”stödjer helt” (om än marginellt). Nationellt stödjer drygt åtta av tio metoden, och motståndet är mycket lågt. Detta tyder på att DNA-teknik uppfattas som ett skonsamt och naturligt sätt att samla in data om djurens förekomst och beteenden – utan att störa dem.

För GPS-sändare är bilden mer nyanserad. Stödet är fortfarande starkt, omkring sju av tio stödjer metoden helt eller delvis, men både osäkerheten och motståndet är större än för DNA och kameror. En relativt stor andel svarar ”vet inte”, och en tydligare minoritet tar avstånd. Detta kan spegla oro för att tekniken upplevs som mer ingripande för djuren, även om den genererar viktig och detaljerad kunskap för forskning och förvaltning.

Drönare för att räkna djur från luften hamnar i ett mellanskikt. Nationellt stödjer 69 procent metoden helt eller delvis. Samtidigt är osäkerheten fortsatt relativt stor, och motståndet är något högre än för viltkameror och DNA-analyser. Detta kan delvis bero på att drönare är mer synliga och aktiva i landskapet, trots att de möjliggör effektiva och kostnadssnåla inventeringar.

Figur 3.7.1. Allmänhetens stöd till användningen av olika tekniska metoder för att följa och övervaka vilda djur i Sverige.

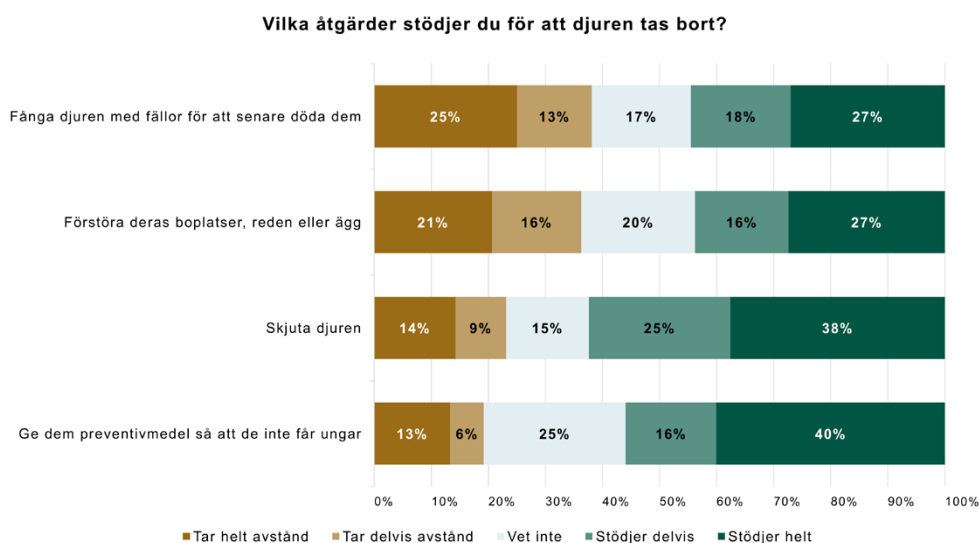
För flera av metoderna väljer en betydande andel svarsalternativet ”vet inte”, särskilt för GPS-sändare och drönare. Detta tyder på att osäkerheten är stor, framför allt kring tekniker som uppfattas som mer avancerade eller ingripande. Det kan också spegla begränsad kunskap om hur metoderna fungerar och vilka konsekvenser de kan ha för djuren, vilket understryker behovet av tydlig information och kommunikation.

Regionalt är mönstret i stort sett stabilt, stödet är högt i samtliga län, men för flera metoder finns statistiskt signifikanta skillnader mot det nationella urvalet, även om effektstorlekarna är små (bilaga 2). Acceptansen för DNA-analyser är signifikant högre i Västerbotten och Örebro, medan Dalarna och Kronoberg uppvisar en mer försiktig fördelning (t.ex. fler osäkra eller fler som stödjer ”delvis” snarare än ”helt”). För viltkameror är acceptansen signifikant lägre i Dalarna och Jämtland, främst genom en lägre andel som ”stödjer helt” och fler som svarar ”vet inte”. För GPS-sändare avviker framför allt Västerbotten och Örebro, medan drönare endast visar en tydlig avvikelse i Västerbotten där stödet är högre.

Sammantaget välkomnar svenskarna ny teknik i viltförvaltningen, särskilt metoder som uppfattas som diskreta och skonsamma. DNA-analyser och viltkameror har starkast legitimitet, medan sändare och drönare möter något större tvekan – men ändå får brett stöd. Detta indikerar att tekniska lösningar har god förankring hos allmänheten, så länge de uppfattas som etiska, proportionerliga och funktionellt motiverade.

3.7.2 Invasiva arter

När svenskar tar ställning till hur invasiva djur bör hanteras när de orsakar problem framträder tydliga skillnader i synsätt, liksom vissa regionala mönster. Att skjuta djuren är den åtgärd som har störst acceptans och stöds helt eller delvis av en majoritet (figur 3.7.2). Även användning av preventivmedel för att begränsa reproduktionen möts av relativt positiv inställning (56 procent stödjer helt eller delvis nationellt), men omkring en fjärdedel uppger att de är osäkra. Detta tyder på begränsad kunskap om både metoden och dess konsekvenser.

Figur 3.7.2. Allmänhetens syn på åtgärder som innebär att invasiva djur tas bort och vilken acceptans det finns för sådana insatser.

Mer ingripande åtgärder, eller metoder som riskerar att orsaka lidande, väcker betydligt större tveksamhet. Att förstöra bon, reden eller ägg samt att fånga djur för att därefter avliva dem delar opinionen och skapar ambivalens. Alternativet ”vet inte” förekommer för samtliga åtgärder, men är tydligast vid preventivmedel och lägre vid skjutning. Detta understryker behovet av tydlig och lättillgänglig information om när, hur och varför olika metoder används.

Regionalt ligger resultaten i linje med de jaktattityder som beskrivs i avsnitt 3.6: i mer jaktpositiva län är acceptansen för att avliva invasiva arter högre. Både Västerbotten och Jämtland har signifikant större stöd för att skjuta invasiva djur än det nationella urvalet (se bilaga 2). Västerbotten avviker dessutom med signifikant högre acceptans för att fånga djur med fällor för senare avlivning samt en svagt förhöjd acceptans för preventivmedel. Sammantaget är skillnaderna statistiskt säkerställda men små till storleken, vilket tyder på att regionala variationer främst handlar om grader av stöd och osäkerhet snarare än om fundamental oenighet.

3.7.3 Sammanfattning

Svenskarna är generellt positiva till att använda ny teknik inom forskning och viltförvaltning, även om stödet varierar mellan olika metoder. Viltkameror möter starkast acceptans, följt av DNA-analyser av spillning. GPS-sändare och drönare väcker något större tvekan, men båda metoderna har fortsatt relativt högt stöd i befolkningen. Osäkerheten är samtidigt betydande för samtliga tekniker – särskilt för metoder som uppfattas som mer ingripande – vilket understryker behovet av tydlig och tillgänglig information.

När det gäller åtgärder mot invasiva djur är att skjuta djuren den mest accepterade metoden, medan mer drastiska ingrepp – såsom att förstöra bon eller avliva infångade djur – möter större tveksamhet. Preventivmedel för att begränsa reproduktionen får visst stöd, men även här är osäkerheten relativt stor. Ett återkommande mönster är att många svarar ”vet inte”, vilket tyder på begränsad kunskap om metoderna och på ett stort behov av information för att skapa trygghet och förståelse.

Sammantaget visar resultaten att allmänheten är positiv till åtgärder när de uppfattas som proportionerliga och skonsamma, men att osäkerhet och kunskapsluckor spelar en betydande roll i hur mer avancerade eller ingripande metoder bedöms. Det pekar på vikten av god kommunikation och tydliga motiveringar i samband med införande eller utökad användning av ny teknik och åtgärder i viltförvaltningen.

3.8 Synen på stora rovdjur

Sverige är hem för fem stora rovdjur: björn (*Ursus arctos*), järv (*Gulo gulo*), lodjur (*Lynx lynx*), varg (*Canis lupus*) och kungsörn (*Aquila chrysaetos*). Globalt är stora rovdjur en av de mest omdebatterade artgrupperna inom naturförvaltning, inte minst eftersom deras närvaro ofta kopplas till konflikter mellan samhällsintressen – exempelvis mellan bevarandeambitioner, tamdjursnäring, jakt och friluftsliv. Även i Sverige är rovdjursförvaltningen omdebatterad. Trots bred politisk enighet om bevarandemålen präglas debatten av frågor om acceptans, skador på tamdjur, riskupplevelser och grundläggande värderingsmässiga ställningstaganden (Larsson m.fl., 2022; Bennett m.fl., 2022).

Mot denna bakgrund analyserar undersökningen hur allmänheten ser på bevarandet av de fem stora rovdjuren. När datainsamlingen genomfördes uppskattades det finnas cirka 2824 (95 % KI: 2587–3080) björnar (Sköld & Åsbrink, 2023), 702 (95 % KI: 675–731) järvar (Kleven m.fl., 2026), 323 (95 % KI: 305–343) vargar (Svensson m.fl., 2025) och 1367 (95 % KI: 1152–1581) lodjur (Frank & Brøseth, 2025) i Sverige.

En viktig utgångspunkt är att långsiktiga, jämförbara data om allmänhetens acceptans för stora rovdjur och deras förvaltning fortfarande är relativt ovanliga i europeisk forskning (jfr Dressel m.fl., 2015). Denna studie bidrar därför med ett återkommande och långsiktigt mått på opinionen kring både arterna och centrala förvaltningsfrågor.

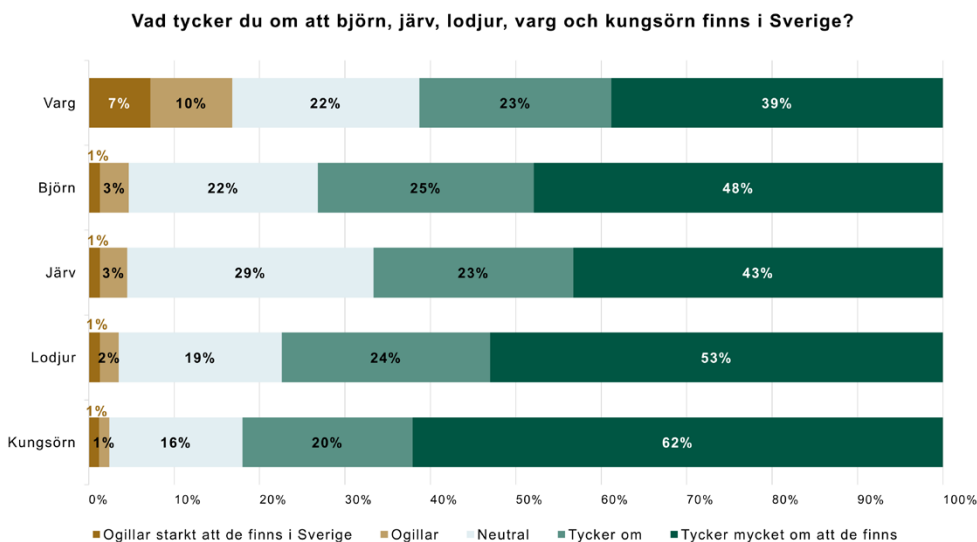
I detta avsnitt beskrivs både den generella inställningen till varje art och hur attityderna har förändrats över tid. Vidare analyseras vilka principer människor anser bör vara vägledande för rovdjursförvaltningen samt hur åsikterna varierar regionalt. Tillsammans ger resultaten en samlad bild av de värderingar, farhågor och prioriteringar som formar opinionen om rovdjur och deras förvaltning i dagens Sverige.

3.8.1 Allmänhetens syn på de stora rovdjuren

Svenskarna har överlag en positiv inställning till landets stora rovdjur, men attityderna varierar tydligt mellan arter (se bilaga 3 och figur 3.8.1.1). Kungsörnen är mest uppskattad: 82 procent uppger att de tycker om eller tycker mycket om att arten finns i Sverige, och endast 2 procent uttrycker ogillande. Även lodjuret möter starkt stöd, med 77 procent positiva svar.

Synen på järv och björn är mer blandad men fortfarande övervägande positiv. För järv uppger 66 procent att de tycker om eller tycker mycket om att arten finns i Sverige, medan 29 procent är neutrala. För björn är 73 procent positiva, 22 procent neutrala och endast 4 procent negativa.

Vargen utmärker sig som den mest omdebatterade arten. Här uppger 62 procent att de tycker om eller tycker mycket om att varg finns i Sverige, medan 17 procent uttrycker ogillande och 22 procent är neutrala. Detta gör vargen till den art som uppvisar störst spännvidd i opinionen och de tydligaste skillnaderna i värderingar.

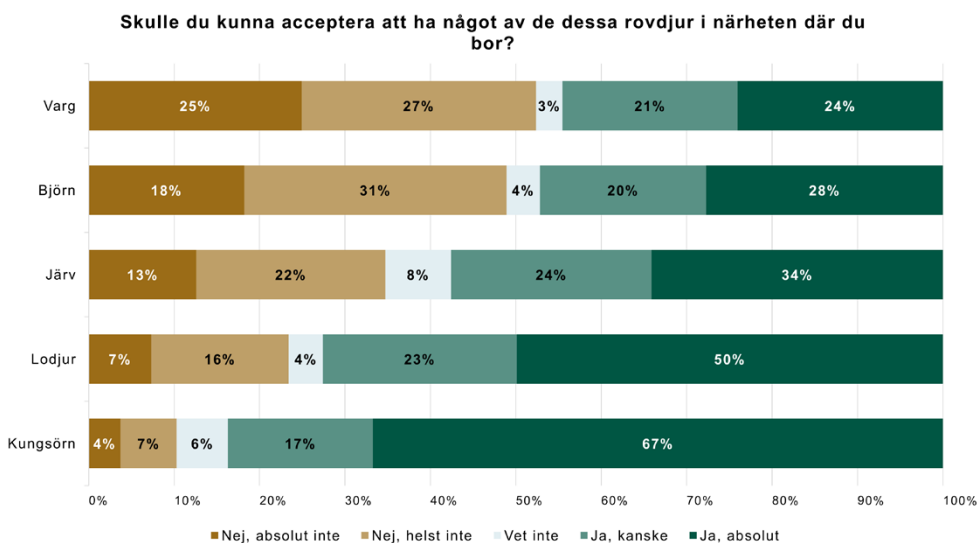

Figur 3.8.1.1. Allmänhetens syn på att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige.

När svenskar tar ställning till om stora rovdjur kan accepteras i närheten av bostaden minskar stödet generellt, men i olika grad för olika arter. Resultaten visar en tydlig hierarki i acceptans, och samtliga skillnader mellan arterna är statistiskt signifikanta, vilket innebär att preferenserna systematiskt skiljer sig åt (bilaga 3).

Kungsörnen är den mest accepterade arten även i detta sammanhang. 84 procent kan tänka sig att ha arten i närheten av bostaden, medan endast 11 procent är negativa (figur 3.8.1.2). Acceptansen för kungsörn är signifikant högre än för samtliga andra arter med stora till mycket stora effektstorlekar (se bilaga 3).

Därefter följer lodjuret, där 73 procent är positiva eller öppna för att ha arten i närområdet. Acceptansen är signifikant högre än för både björn och järv, och tydligt högre än för varg.

Figur 3.8.1.2. Allmänhetens acceptans kring att ha någon av de fem stora rovdjuren nära där de bor.

För järv är opinionen mer delad. En majoritet (58 procent) kan tänka sig att ha arten i närheten, men 35 procent är negativa. Jämförelserna visar att järv accepteras signifikant mindre än lodjur och kungsörn, men signifikant mer än varg med måttliga effektstorlekar.

Björnen väcker ännu större tveksamhet: 49 procent säger nej till björn i närområdet, medan 48 procent kan tänka sig detta i någon grad. Björn har därmed en acceptansnivå som placerar den signifikant lägre än lodjur och järv, men högre än varg.

Allra lägst acceptans har vargen. Här uppger 52 procent att de helst inte eller absolut inte vill ha varg nära bostaden, medan 45 procent är öppna för att acceptera den. Vargen är också den art som i störst utsträckning avviker negativt i samtliga parvisa jämförelser: acceptansen är signifikant lägre än för alla andra arter, skillnaderna är särskilt stora jämfört med lodjur och kungsörn, men mindre jämfört med björn.

Tillsammans visar resultaten att svenskarnas acceptans av rovdjur i närområdet följer ett konsekvent mönster: ju större eller upplevt riskfylld art, desto lägre acceptans. Kungsörn och lodjur har högst acceptans, järv ligger i ett mellanskikt, medan björn och särskilt varg möter tydligt större motstånd. Skillnaderna är inte bara tydliga i nivåer, utan är också statistiskt signifikanta (bilaga 3).

3.8.2 Björn

Svenskarna har i stort en positiv inställning till att björn finns i landet. Nationellt uppger nästan hälften (48 procent) att de tycker mycket om att arten finns här, och ytterligare en fjärdedel tycker om den. Den uttalat negativa inställningen är mycket liten: endast fyra procent ogillar eller ogillar starkt att björn finns i Sverige, medan drygt var femte förhåller sig neutralt. De regionala skillnaderna är måttliga. Örebro har den högsta andelen som uttrycker ogillande, men även där dominerar en klart positiv grundsyn.

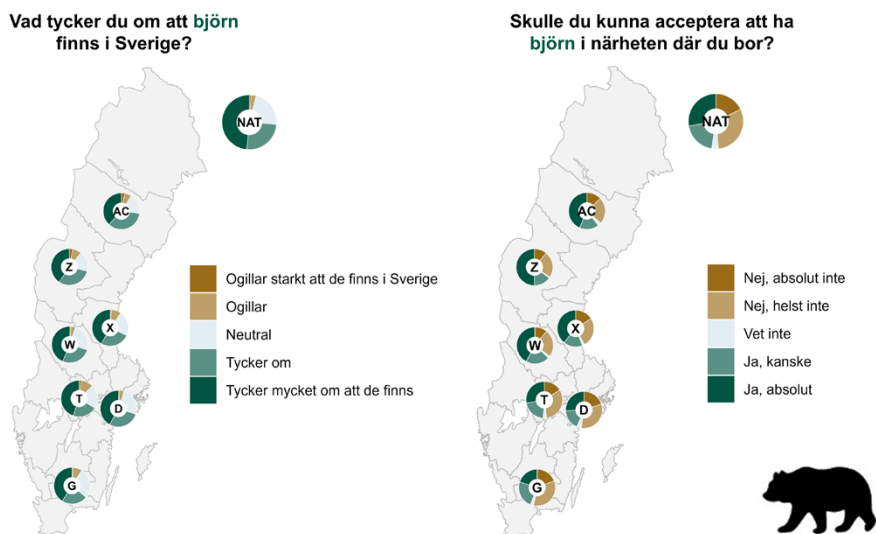
Samtidigt framträder en intressant kontrast mellan den generella inställningen och frågan om närhet: i flera av de inkluderade länen – där björn är mer närvarande i vardagen – är den övergripande entusiasmen för att björn finns i Sverige något lägre än i riksurvalet, men acceptansen för att ha björn nära bostaden är samtidigt ofta högre (se figur 3.8.2.1 och bilaga 2). En möjlig tolkning är att riksurvalet i större utsträckning inkluderar urbana miljöer där man kan vara mer positiv i princip, medan län med faktisk förekomst oftare gör en mer praktisk bedömning av samexistens.

När frågan gäller om björnen kan accepteras i närheten av hemmet blir bilden mer splittrad. Nationellt väger ja- och nej-sidan ungefär lika tungt (48 procent ja i någon grad, 49 procent nej i någon grad), och få saknar uppfattning. Här visar de statistiska analyserna ett tydligt mönster: människor gör en systematisk skillnad mellan olika rovdjursarter när det gäller hur nära man vill ha dem, och denna skillnad är statistiskt säkerställd. I praktiken betyder det att variationerna inte kan förklaras av slumpen – inställningen till björn är stabilt placerad i ett mellanskikt. Den accepteras visserligen mer än varg, men mindre än järv, lodjur och kungsörn. Effektnivåerna i analyserna är måttliga, vilket i populärvetenskapliga termer innebär att skillnaderna är tydliga, men inte dramatiska: björnen väcker mer tvekan än ”lätta” rovdjur som lodjur, men långtifrån samma oro som varg.

Regionalt framträder också signifikanta skillnader i acceptans. I de norra länen – särskilt Jämtland, Västerbotten och Dalarna – är öppenheten störst, och många uppger att de absolut kan tänka sig att ha björn i närheten. Även Gävleborg visar en relativt positiv men något mer försiktig hållning. Örebro ligger nära riksgenomsnittet med en jämn fördelning mellan ja och nej, medan Kronoberg och Södermanland är mer avvaktande; där är det färre som uttrycker ett entydigt ja och fler som hamnar i mitten.

Ett genomgående drag är att acceptansen uttrycks gradvis. Många svarar ”ja, kanske”, vilket antyder att inställningen i hög grad beror på omständigheterna – till exempel hur förvaltningen fungerar, hur trygg man känner sig och hur tydlig informationen är. Andelen som svarar ”vet inte” är låg, vilket visar att de flesta har en etablerad uppfattning i frågan.

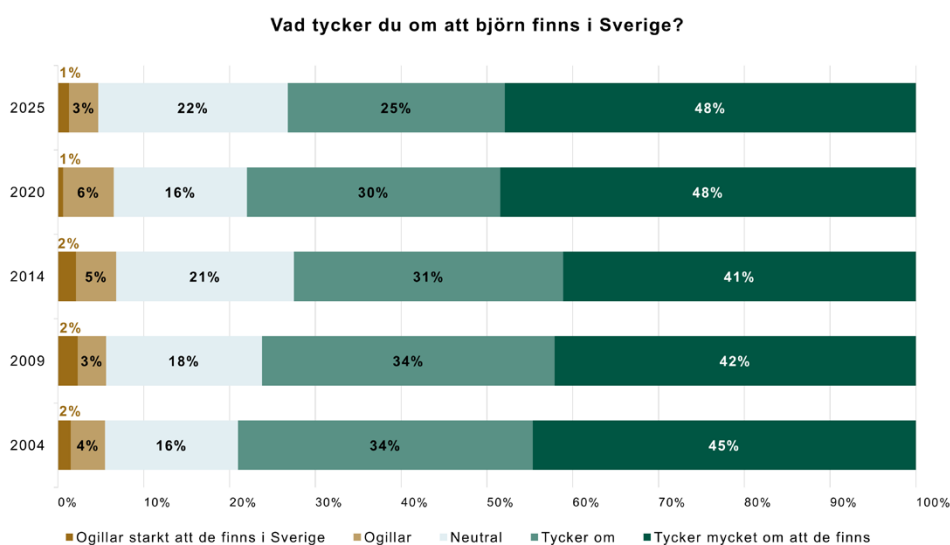
Sammantaget pekar resultaten på en tydlig och statistiskt robust slutsats: svenskarna tycker om att björnen finns i Sverige, men närheten till hemmet är en helt annan fråga – och här blir uppfattningarna mer nyanserade, mer beroende av sammanhang och mer varierande mellan regioner. Jämfört med riksurvalet är den positiva andelen högre i Västerbotten, Jämtland, Gävleborg och Dalarna (skillnaderna är statistiskt säkerställda), medan Örebro ligger mycket nära riksnivån. Södermanland och Kronoberg avviker i motsatt riktning (mindre acceptans av björn i närheten), där Kronobergs skillnad är liten men statistiskt signifikant.

Figur 3.8.2.1. Allmänhetens syn på att ha björn i Sverige samt acceptans kring att ha björn nära där de bor, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

JÄMFÖRELSE ÖVER TID

Inställningen till att björn finns i Sverige har varit övervägande positiv under de senaste två decennierna. Andelen som uttrycker stark uppskattning har legat högt och varit relativt stabil – från 45 procent 2004 till 48 procent 2025 – vilket visar en robust positiv grundsyn (figur 3.8.2.2). Den statistiska analysen bekräftar detta mönster: förändringarna över tid är signifikanta men med liten effektstorlek, vilket i praktiken betyder att den positiva synen på björn inte rört sig nämnvärt (bilaga 1). Den negativa inställningen är fortsatt mycket liten och har heller inte ökat över tid. En viss övergång från ”tycker om” till mer neutrala svar förekommer, men effektstorlekarna är små, vilket innebär att detta bara är en svag, gradvis förskjutning snarare än ett tydligt trendbrott.

Figur 3.8.2.2. Allmänhetens syn på att ha björn i Sverige, över tid.

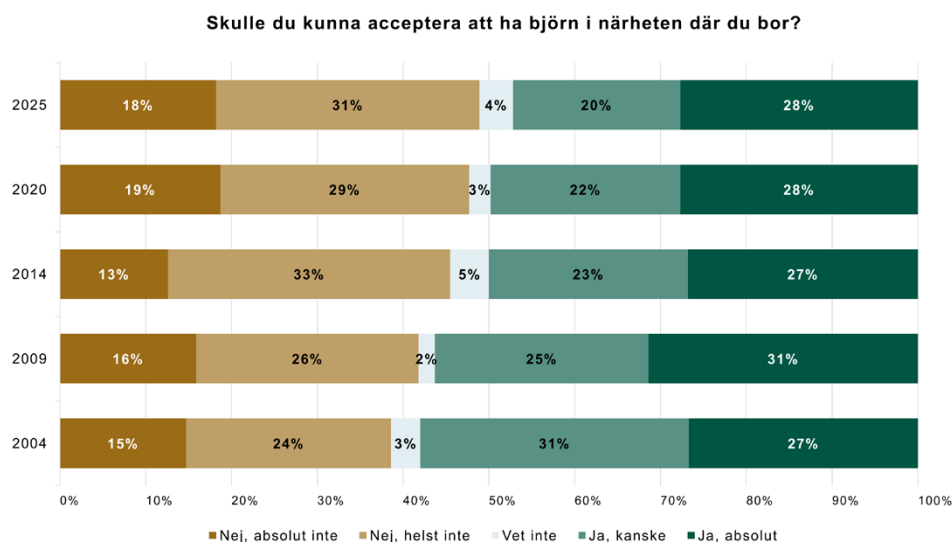
När det gäller acceptansen för att ha björn i närheten av bostaden är utvecklingen mer dynamisk men fortfarande relativt stabil sett över hela perioden. Under 2000-talets första decennium var öppenheten något större: omkring sex av tio kunde tänka sig att ha björn nära hemmet, och nära en tredjedel svarade ”ja, absolut” (figur 3.8.2.3). Därefter har acceptansen minskat något. År 2025 är en betydande andel fortfarande positiva (48 procent), men fler uttrycker tvekan jämfört med tidigare. Den grupp som säger ”nej, absolut inte” har vuxit, samtidigt som de mest positiva – de som instämmer helt – ligger kvar på ungefär samma nivå som 2014 och 2020.

Den statistiska analysen visar att förändringarna över tid är signifikanta i ett längre tidsperspektiv (jämförelsen mellan 2004 och 2025), men med små effektstorlekar. Mellan 2020 och 2025 syns däremot ingen statistiskt säkerställd förändring. Det betyder att även om siffrorna faktiskt rört sig på ett sätt som inte bara beror på slumpen, så är skiftena i praktiken ganska måttliga. Med andra ord: opinionen har förändrats, men långsamt och utan att den grundläggande bilden – en bred men försiktigt avvägd acceptans – rubbas.

Den neutrala gruppen är liten, vilket tyder på att de flesta har en tydlig uppfattning i frågan. De vanligaste svaren befinner sig i de nyanserade mellanlägena,

exempelvis ”ja, kanske”, vilket antyder att acceptansen i hög grad är situationsberoende. Många är positiva under rätt förutsättningar – till exempel fungerande förvaltning, tydlig information eller känslan av att ha kontroll över situationen – men färre är villkorslöst positiva.

Sammantaget framträder en bild av i huvudsak stabila attityder, men med en svag långsiktig rörelse mot större försiktighet. Den långsiktiga förändringen varit något tydligare för acceptans nära bostaden än för den generella inställningen till att björn finns i Sverige, men effekterna är små – och under de senaste åren framstår acceptansen nära bostaden som relativt stabil. Björnen ses fortsatt som en accepterad del av svensk natur, men när frågan gäller närhet till bostaden blir svaren mer nyanserade och i högre grad villkorade. Statistiskt sett är förändringarna verkliga men små, vilket innebär att de speglar långsiktiga finjusteringar i opinionen snarare än genomgripande skiften.

Figur 3.8.2.3. Allmänhetens acceptans kring att ha björn nära där de bor, över tid.

3.8.3 Järv

Inställningen till att järv finns i Sverige är överlag positiv (figur 3.8.3.1). Nationellt uppger en stor andel (66 procent) att de tycker om eller tycker mycket om att arten finns i landet, och den uttalat negativa inställningen är mycket liten (4 procent). Samtidigt finns en relativt stor grupp som förhåller sig neutral, vilket sannolikt speglar att järven är ett mer okänt rovdjur för många. Järven sticker ut i analyserna som ett rovdjur som svenskarna uppskattar, men som också omges av osäkerhet – en osäkerhet som forskning ofta ser kring arter som få faktiskt har erfarenhet av. En intressant detalj är att björn och järv byter plats i rangordningen när man går från generell inställning till acceptans nära bostaden: björn är mer omtyckt på ett allmänt plan (73 procent positiva) än järv (66 procent), men järv accepteras oftare nära hemmet (58 procent positiva) än björn.

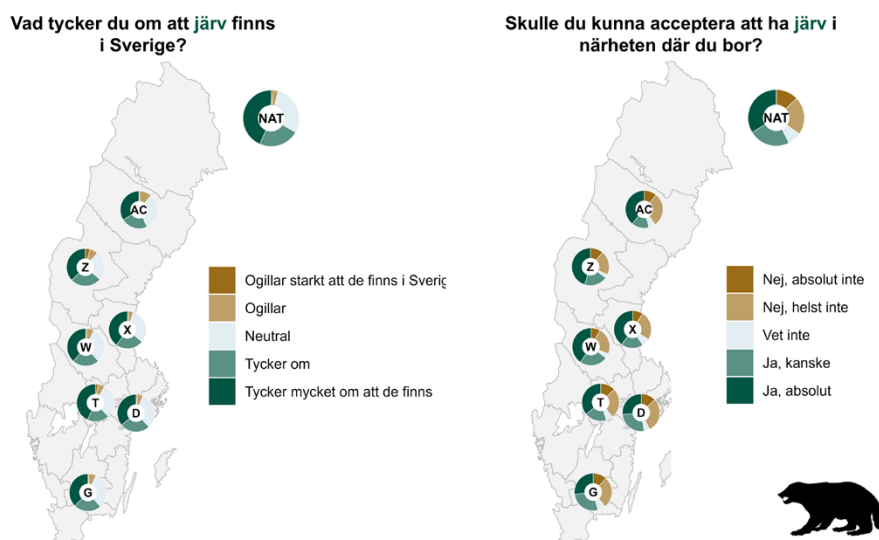
Precis som för björn syns dessutom ett återkommande mönster i länsurvalen: i de län där järv förekommer och där fler kan ha en erfarenhet av artens närvaro är den generella inställningen genomgående något mindre positiv än i riksurvalet (bilaga 2). Till exempel ligger Västerbotten lägst bland de ingående länen (57 procent

positiva, jämfört med 66 procent nationellt), medan övriga län i urvalet typiskt ligger runt 61–64 procent. Sammantaget framträder en bild av järven som ett positivt inslag i naturen, men också som ett rovdjur som många har en mer distanserad relation till.

Acceptansen för att ha järv i närheten av bostaden är också relativt hög, men här är de regionala skillnaderna också tydliga. Nationellt är en majoritet positiva eller åtminstone öppna för tanken (24 procent ”ja, kanske” + 34 procent ”ja, absolut”), och omkring en tredjedel är negativa. De statistiska analyserna visar dessutom att acceptansen för järv är signifikant högre än för varg, men lägre än för lodjur och kungsrör. Effektstorlekarna är måttliga, vilket i populärvetenskapliga termer innebär att skillnaderna är tydliga och återkommer i svarsmönstren, men inte så stora att de skapar stark polarisering. Järven hamnar alltså stabilt i ett mellanskikt: mer accepterad än de mest kontroversiella rovdjuret, men inte lika självklart välkomnad som de mer välkända eller mindre hotfulla.

Regionalt framträder ett tydligt mönster. I Jämtland och Dalarna är öppenheten störst, och här finns den högsta andelen som är helt positiva till att ha järv i närheten. Västerbotten (54 procent) avviker från de norra länen nedåt och hamnar närmare flera av de sydliga länen i urvalet (t.ex. Kronoberg 54 procent, Södermanland 53 procent). Det gör Västerbotten till ett intressant undantag: ett län där arten finns, men där öppenheten för närhet är lägre än i de övriga norra län som ingår. De statistiska skillnaderna mellan länen är små till medelstora, vilket betyder att skillnaderna är tydliga men inte extrema.

Sammanlagt visar resultaten att järven uppfattas positivt, men att relationen till arten varierar beroende på hur välkänd den är i olika delar av landet. Svenskarna ser järven som ett uppskattat rovdjur, men acceptansen för närhet är mer försiktig och mer geografiskt varierande än bilden vid första anblick.

Figur 3.8.3.1. Allmänhetens syn på att ha järv i Sverige samt acceptans kring att ha järv nära där de bor, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

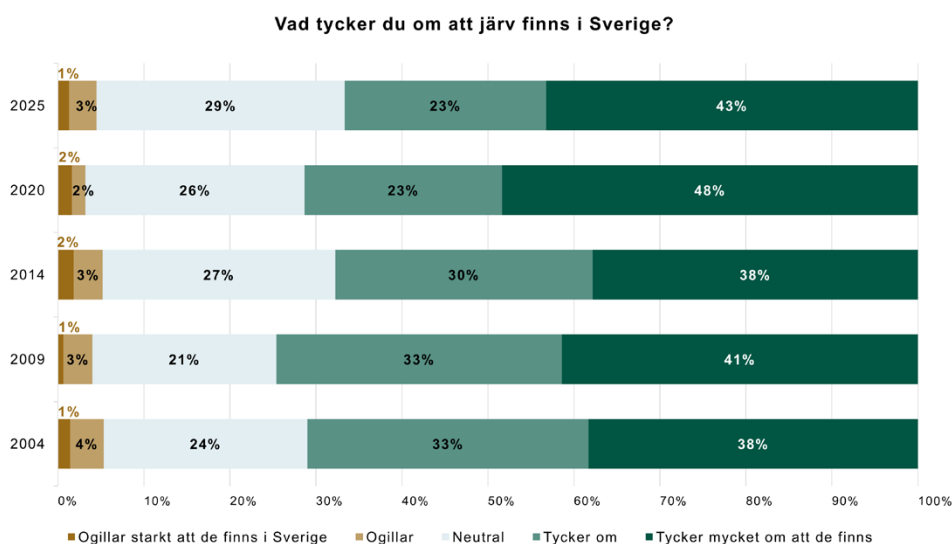
JÄMFÖRELSE ÖVER TID

Inställningen till att järv finns i Sverige har varit stabilt positiv under de senaste två decennierna, även om vissa nyanser har förändrats över tid (se bilaga 1 och figur 3.8.3.2). Redan 2004 tyckte en stor majoritet om, eller mycket om, att arten finns i landet, och denna övergripande bild har i stort sett bestått. Andelen som uttrycker stark uppskattning har legat högt under hela perioden, med en topp 2020 då nästan hälften uppgav att de tycker mycket om att järv finns i landet. År 2025 är nivån något lägre, men den positiva grundsynen dominerar fortfarande.

De statistiska analyserna bekräftar att dessa förändringar är små och i huvudsak stabila över tid. Skillnaden mellan 2020 och 2025 är inte statistiskt signifikant, men jämfört med 2004 är förändringen däremot signifikant, vilket indikerar en långsiktig men liten nyansförskjutning. I praktiken innebär det att även om svarsfördelningen skiljer sig något mellan åren, så är själva inställningen till järv i stort sett densamma: svenskarna tycker om arten, och det har de gjort under lång tid.

En viss ökning av den neutrala gruppen kan observeras, vilket skulle kunna tyda på att fler förhåller sig balanserat eller helt enkelt har begränsad erfarenhet av arten. Järven är fortfarande ett relativt okänt rovdjur för många, och den ökade neutraliteten är förenlig med detta mönster. Den uttalat negativa inställningen är fortsatt mycket liten och har inte ökat över tid – ytterligare ett tecken på att stöd och acceptans för järven är stabilt förankrade i opinionen.

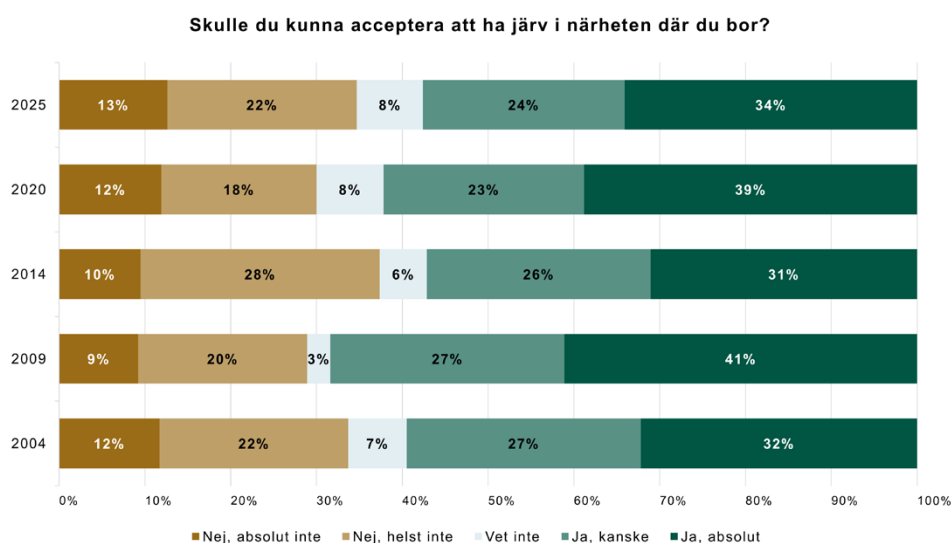
Sammantaget framträder en bild av varaktigt positiva attityder, där förändringarna över tid är lätta nyansförskjutningar snarare än trendbrott. Järven fortsätter att ses som ett uppskattat inslag i svensk natur, även om relationen till arten ofta är mer distanserad än till mer välkända rovdjur.

Figur 3.8.3.2. Allmänhetens syn på att ha järv i Sverige, över tid.

Acceptansen för att ha järv i närheten av bostaden har varit relativt stabil över tid (figur 3.8.3.3). I samtliga mätningar kan omkring sex av tio tänka sig ha järv nära hemmet, medan ungefär en tredjedel är negativa, men utvecklingen präglas av vissa svängningar. Under 2000-talets första decennium var öppenheten som störst: många kunde tänka sig att ha järv nära hemmet, och andelen som svarade ”ja, absolut” låg då på sin högsta nivå. Därefter har acceptansen minskat något, även om en majoritet fortfarande är positiva eller åtminstone öppna för tanken. År 2025 är 58 procent positiva i någon grad (24 procent ”ja, kanske” och 34 procent ”ja, absolut”), 35 procent är negativa och 8 procent svarar ”vet inte”.

De statistiska analyserna visar dock att skillnaderna över tid inte är statistiskt signifikanta i jämförelserna 2020–2025 eller 2004–2025, vilket innebär att förändringarna främst bör beskrivas som variationer snarare än en säkerställd trend (bilaga 1).

Figur 3.8.3.3. Allmänhetens acceptans kring att ha järv nära där de bor, över tid.

3.8.4 Lodjur

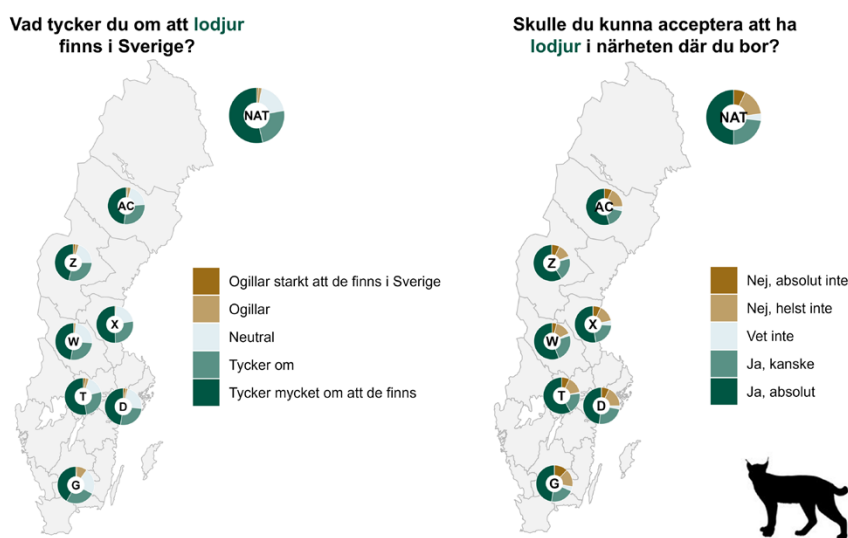
Inställningen till att lodjur finns i Sverige är genomgående mycket positiv (figur 3.8.4.1). Nationellt uppger en stor majoritet att de tycker om eller tycker mycket om att arten finns i landet (77 procent), och den uttalat negativa inställningen är mycket låg (3 procent). De statistiska analyserna visar dessutom att lodjuret hör till de rovdjur som får signifikant högre uppskattning än björn, järv, och varg, men något lägre än kungsörn. Sammantaget innebär det att lodjuret är ett av de mest uppskattade stora rovdjuren i Sverige, men inte det allra mest omtyckta.

Regionalt är mönstret överlag likartat, men med vissa signifikanta avvikelser. Kronoberg sticker ut med lägre uppskattning än det nationella urvalet: andelen som svarar tycker om eller tycker mycket om är där 68 procent, jämfört med 77 procent nationellt, och en större andel är neutral eller uttrycker ogillande. Dalarna ligger också något lägre än riksnivån (73 procent positiva), men skillnaden är mer måttlig och den övergripande inställningen är fortsatt tydligt positiv. I övriga län ligger uppskattningen nära riksnivån, vilket understryker att lodjuret generellt är brett accepterat även om vissa regionala skillnader kan urskiljas. Acceptansen för att ha lodjur i närheten av bostaden är också hög i hela landet. Nationellt svarar omkring

hälften ett entydigt "ja, absolut" och ytterligare 23 procent "ja, kanske", medan 23 procent säger nej i någon grad. Statistiskt sett är acceptansen för lodjur signifikant högre än för björn, järv, och varg och effektstorlekarna är måttliga. Det innebär att svenskarna inte bara uppskattar lodjuret som art – de kan också i högre grad tänka sig att faktiskt leva nära det.

Regionalt är öppenheten särskilt hög i Dalarna och Jämtland, och även Örebro utmärker sig med en hög andel positiva svar. Dessa skillnader är statistiskt säkerställda men små. Västerbotten och Södermanland ligger nära riksgenomsnittet, medan Kronoberg är något mer avvaktande, men grundtonen ändå är positiv i hela landet.

Sammantaget tecknas en bild av lodjuret som ett rovdjur som många svenskar både uppskattar och kan tänka sig att leva nära. Graden av entusiasm varierar något mellan regionerna, men lodjuret framstår som ett av de rovdjur som förenar flest – både i uppskattning och i acceptans av närhet.

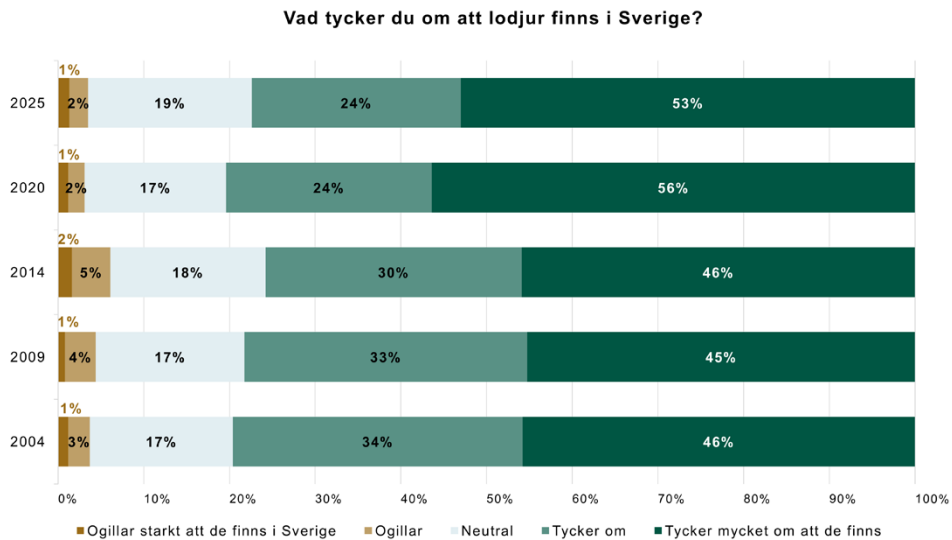
Figur 3.8.4.1. Allmänhetens syn på att ha lodjur i Sverige samt acceptans kring att ha lodjur nära där de bor, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

JÄMFÖRELSE ÖVER TID

Inställningen till att lodjur finns i Sverige har varit stabilt positiv under hela perioden från 2004 till 2025. Lodjuret väcker genomgående stor uppskattning, och den negativa inställningen är nästintill obefintlig. Redan 2004 uttryckte en stor majoritet att de tycker om – eller mycket om – att arten finns i landet, och denna positiva bild har i stort sett bestått.

Samtidigt syns mindre förskjutningar (figur 3.8.4.2). År 2020 nådde andelen som svarar "tycker mycket om" en tydlig topp (56 procent), och 2025 ligger nivån något lägre (53 procent). I den kortare jämförelsen 2020–2025 är skillnaderna inte statistiskt signifikanta, vilket innebär att förändringen mellan just dessa två mätår är liten. I den längre jämförelsen 2004–2025 är förändringen däremot signifikant men med liten effekt (bilaga 1), vilket i praktiken betyder att svängningarna finns där men inte påverkar helhetsbilden. Andelen som tycker mycket om att lodjur finns i Sverige har vuxit något från 46 procent i 2004 till 53 procent i 2025. Den negativa inställningen är fortsatt mycket låg och har inte ökat över tid.

Sammantaget visar tidsserien att lodjuret är ett rovdjur som svenskarna värderar högt, och att denna uppskattning är både robust, statistiskt stabil och långsiktigt förankrad i opinionen.

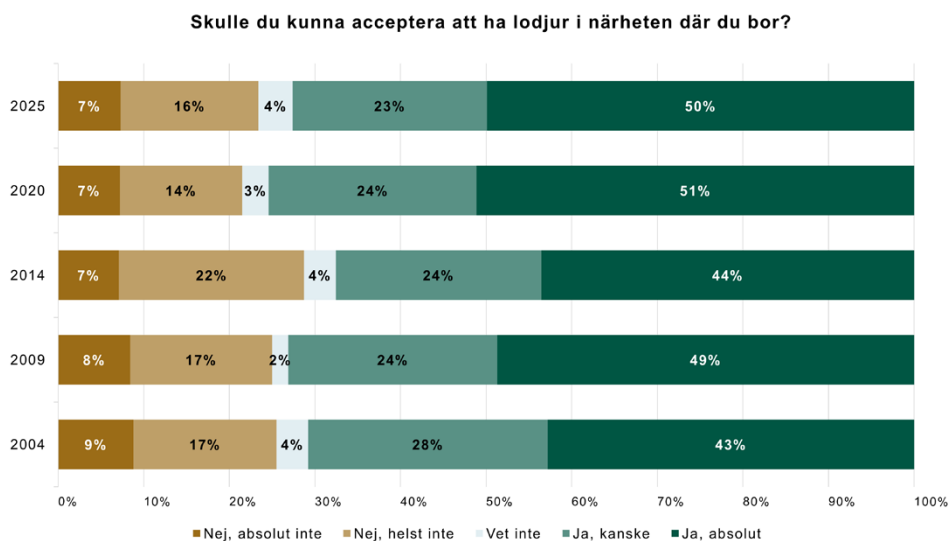

Figur 3.8.4.2. Allmänhetens syn på att ha lodjur i Sverige, över tid.

Acceptansen för att ha lodjur i närheten av bostaden har legat konsekvent högt under hela perioden 2004–2025 (figur 3.8.4.3). Redan 2004 var en tydlig majoritet positiva (71 procent “ja, kanske” + “ja, absolut”), och 2025 ligger nivån i praktiken på samma höga nivå (73 procent). Det som framför allt förändras över tid är balansen mellan starkt och mer villkorat ja: andelen som svarar “ja, absolut” har successivt blivit större (43 procent 2004, 50 procent 2025; topp 51 procent 2020), medan “ja, kanske” samtidigt har minskat något (28 procent 2004, 23 procent 2025).

Motståndet är genomgående relativt begränsat och tenderar snarare att ligga något lägre i slutet av tidsserien (26 procent negativa 2004 jämfört med 23 procent 2025). Andelen som svarar “vet inte” är låg och stabil (omkring 2 till 4 procent), vilket tyder på att de flesta har en ganska tydlig uppfattning i frågan.

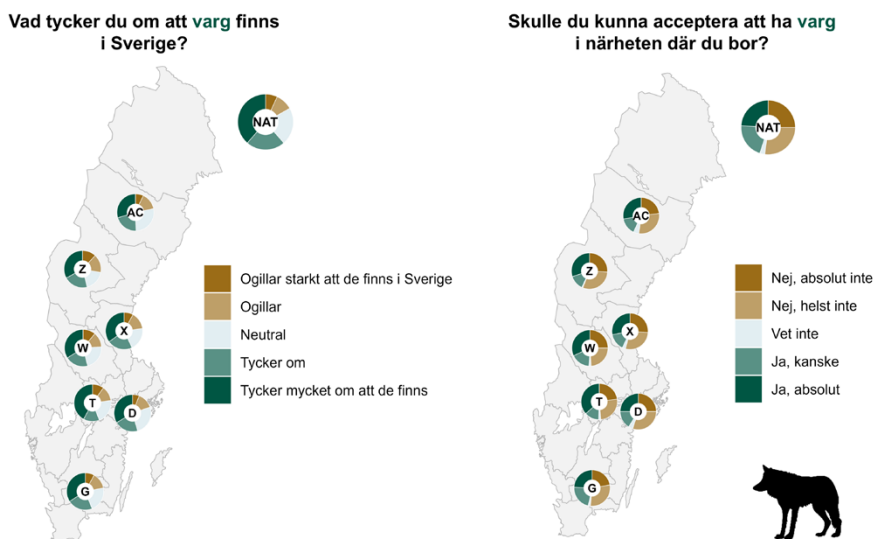
Sammantaget framträder en bild av lodjuret som ett rovdjur som svenskarna både uppskattar och i hög grad kan tänka sig att leva nära. Tidsserien visar stabilt hög acceptans för lodjur nära bostaden, med en svag långsiktig förskjutning mot att fler tar ställning i riktning mot ett mer entydigt ja snarare än ett försiktigt “kanske”.

Figur 3.8.4.3. Allmänhetens acceptans kring att ha lodjur nära där de bor, över tid.

3.8.5 Varg

Attityderna till varg i Sverige varierar både nationellt och regionalt, men en tydlig trend är att en majoritet är positivt inställda till att arten finns i landet (figur 3.8.5.1). Nationellt uppger 39 procent att de tycker mycket om att varg finns i Sverige, och ytterligare 23 procent tycker att om den finns i landet. Endast 7 procent uttrycker ett starkt ogillande (men totalt är 17 procent negativa, dvs. "ogillar" + "ogillar starkt"). De statistiska analyserna visar att vargen därmed har signifikant lägre uppskattning än alla andra stora rovdjur, vilket speglas i stora skillnader i de parvisa jämförelserna (bilaga 3). I praktiken innebär det att vargen är mer omstridd och ger en mer delad opinionsbild än de andra rovdjuren.

Figur 3.8.5.1. Allmänhetens syn på att ha varg i Sverige samt acceptans kring att ha varg nära där de bor, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

Regionalt syns ett tydligt mönster i de län som ingår i studien: samtliga län ligger lägre än det nationella urvalet i positiv andel ("tycker om" + "tycker mycket om"). Nedgången är störst i Västerbotten, Jämtland och Dalarna. Även Örebro ligger lägre än riksurvalet, trots att länet har en hög andel som svarar "tycker mycket om" (42 procent). Det beror på att den sammanlagda positiva andelen i Örebro ändå blir lägre än nationellt (bl.a. på grund av högre negativa andelar och en lägre andel "tycker om"). Dessa regionala skillnader är små till medelstora i effekt, vilket innebär att de är tydliga men inte representerar helt olika opinioner. Gävleborg och Kronoberg skiljer sig inte statistiskt signifikant från det nationella urvalet.

När frågan gäller varg i närheten av bostaden blir attityderna mer försiktiga och betydligt mer polariserade (figur 3.8.5.1). Nationellt är 45 procent positiva ("ja, kanske" + "ja, absolut") och 52 procent negativa, med 3 procent "vet inte". Här visar analyserna att människor gör en systematisk skillnad mellan arterna när det gäller närhet, och varg hamnar konsekvent lägst. Det handlar alltså inte om slumpmässiga variationer – utan om en stabil och tydlig skiljelinje i opinionen.

Mönstret mellan länen är däremot mer blandat än för den generella attityden: jämfört med riksurvalet är acceptansen för varg nära bostaden signifikant högre i Örebro och Dalarna, medan den är marginellt lägre i Västerbotten och Jämtland. De andra länen som var inkluderade visar inte statistiskt säkerställda avvikelser från det nationella urvalet. Sammantaget framträder en bild där vargens existens i landet accepteras av många, men där frågan om dess närvaro i människors omedelbara närhet skapar större oro och tydligare polarisering. Samtidigt är ett återkommande mönster att de inkluderade länen som helhet är mindre positiv än riksurvalet i den generella attityden.

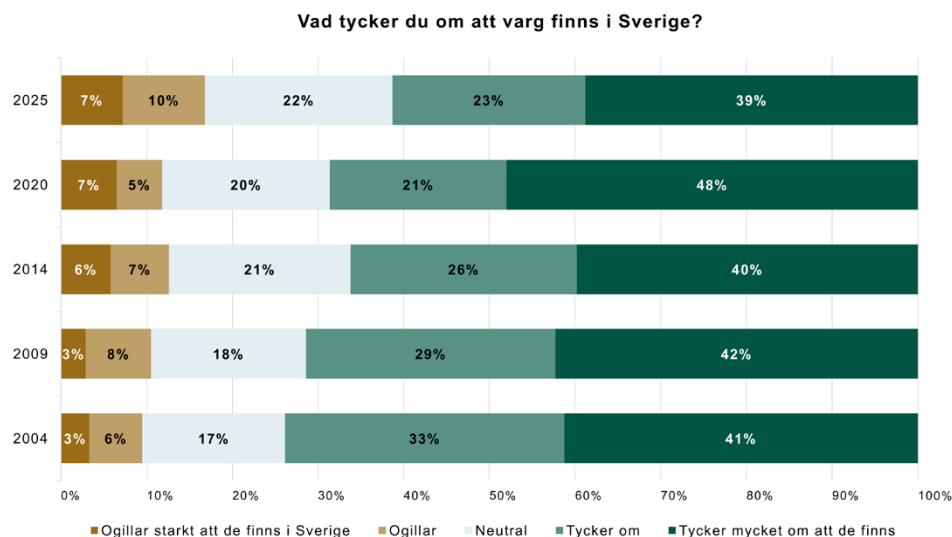
JÄMFÖRELSE ÖVER TID

Attityderna till vargens närvaro i Sverige har varit relativt stabila under de senaste två decennierna, men vissa tydliga skiftningar kan urskiljas (figur 3.8.5.2). År 2004 var stödet mycket starkt: hela 74 procent uppgav att de tycker om eller mycket om att varg finns i landet. Under 2009 och 2014 minskade den starka entusiasmen något, samtidigt som fler förhöll sig neutrala – en utveckling som sannolikt speglar periodens intensiva debatter om vargförvaltning och licensjakt. Samtidigt syns också en gradvis ökning av negativa svar över tid ("ogillar" + "ogillar starkt" från 9 procent år 2004 till 17 procent år 2025). De statistiska analyserna visar att dessa tidiga svängningar sammanfaller med en signifikant långsiktig förändring: jämfört med 2004 skiljer sig 2025 års resultat signifikant, vilket indikerar en liten till måttlig men tydlig förskjutning till mer negativa attityder.

År 2020 sticker ut i tidsserien. Andelen som "tycker mycket om" varg steg då till 48 procent – den högsta nivån i hela perioden. Samtidigt minskade andelen som "tycker om", vilket tyder på att de positiva uppfattningarna blev mer koncentrerade till ett starkt positivt ställningstagande. Mellan 2020 och 2025 syns därefter en dämpning ("tycker mycket om" från 48 procent till 39 procent), och denna skillnad är statistiskt signifikant men liten. I praktiken betyder det att förändringen är verklig men inte dramatisk.

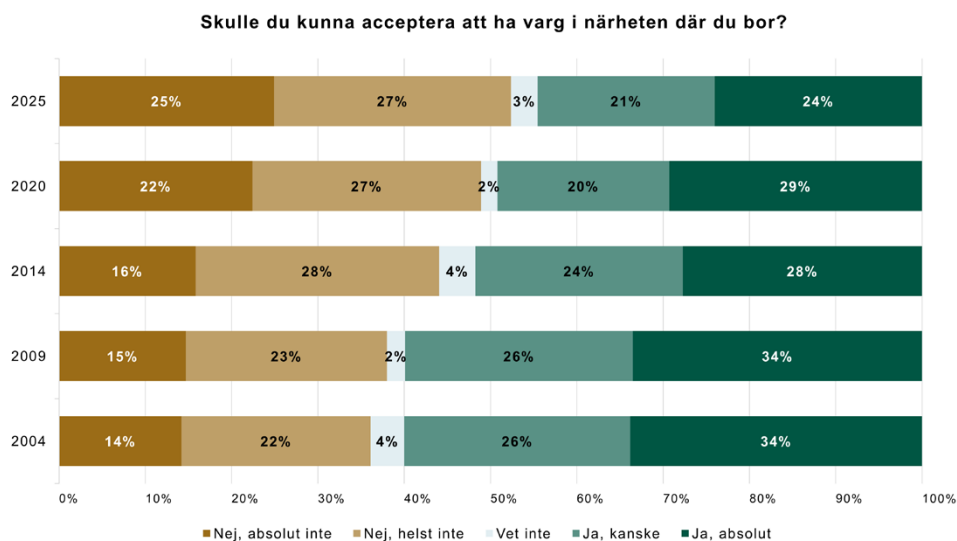
Den senaste mätningen från 2025 visar alltså en viss tillbakagång i stark entusiasm, men en majoritet är fortsatt positiv. Samtidigt har den positiva totalandelen minskat över längre sikt ("tycker om" + "tycker mycket om" från 74 procent år 2004 till 62 procent år 2025), vilket är förenligt med den signifikanta långtidskillnaden men utan att innebära något abrupt trendbrott.

Sammantaget antyder trenden att entusiasmen för vargen kulminerade 2020 och därefter har dämpats något, men att stödet för artens existens i Sverige förblir starkt. De statistiska resultaten visar att förändringarna över tid är verkliga, men att de sker inom ramen för en i grunden stabil och fortfarande övervägande positiv inställning.

Figur 3.8.5.2. Allmänhetens syn på att ha varg i Sverige, över tid.

Acceptansen för att ha varg i närheten av bostaden har minskat signifikant över de senaste två decennierna (figur 3.8.5.3). År 2004 var inställningen förhållandevis positiv, och även 2009 låg nivåerna kvar på ungefär samma nivå: omkring 60 procent var positiva ("ja, kanske" + "ja, absolut"). Från och med 2014 blir dock en förändring tydlig: andelen som är helt positiva sjunker, samtidigt som fler uttrycker tvekan eller ett tydligt avståndstagande. De statistiska analyserna visar att denna långsiktiga förändring är signifikant: jämfört med 2004 skiljer sig 2025 års svarsfördelning tydligt, vilket motsvarar en liten till måttlig effekt. I praktiken betyder det att skiftet är tydligt men gradvis – opinionen rör sig långsamt mot större försiktighet.

Figur 3.8.5.3. Allmänhetens acceptans kring att ha varg nära där de bor, över tid.

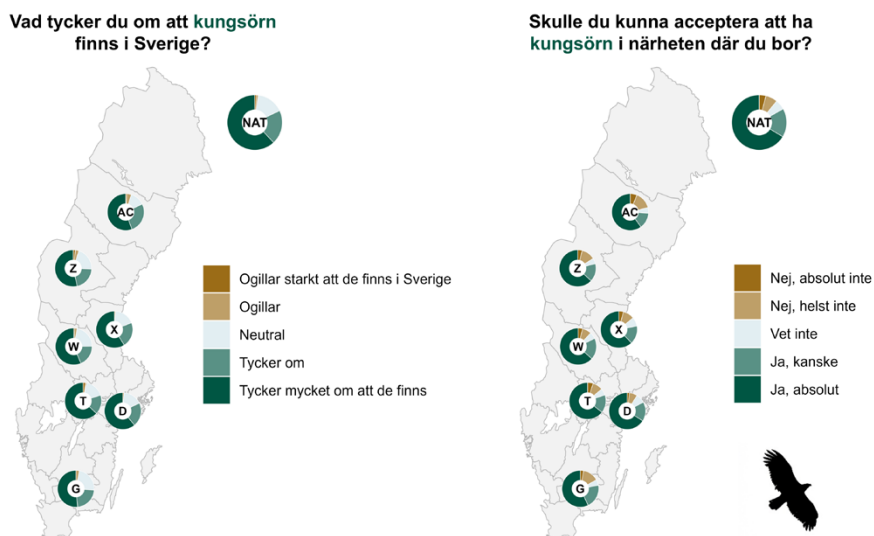
Utvecklingen syns särskilt i hur de negativa svaren ökar över tid. År 2004 var 36 procent negativa ("nej, absolut inte" + "nej, helst inte"), medan motsvarande andel 2025 är 52 procent. Den senaste mätningen från 2025 visar en mycket tydlig polarisering: 25 procent säger "nej, absolut inte", och 24 procent svarar "ja, absolut". Den nästan jämna fördelningen mellan starka ja- och starka nej-svar understryker att varg i närområdet är en fråga där människor ofta tar tydlig ställning.

Däremot är det viktigt att skilja mellan långsiktig förändring och kortsiktiga skillnader: mellan 2020 och 2025 är förändringen i fördelningen inte statistiskt signifikant. Det betyder att den tydliga långsiktiga rörelsen inte nödvändigtvis fortsätter som ett jämnt "fall" varje enskilt steg – snarare handlar det om en gradvis omkalibrering över längre tid.

Sammanfattningsvis har acceptansen för varg i närområdet minskat över tid. Från att en klar majoritet var positiva i början av 2000-talet har opinionen blivit mer delad och mer avvaktande. Denna utveckling återspeglas i både statistiken och i den offentliga debatten, och kan kopplas till ökade konflikter kring vargförvaltning, oro för tamdjur och en mer intensiv samhällsdiskussion om vargens roll i det svenska landskapet (Dressel m.fl., 2023). Statistiskt sett är detta en förändring som skett långsamt men konsekvent – och som i dag resulterar i en tydligare polarisering än för något annat av de stora rovdjuren.

3.8.6 Kungsörn

När det gäller kungsörn är stödet från allmänheten mycket starkt (figur 3.8.6.1). Nationellt uppger 62 procent att de tycker mycket om att arten finns i Sverige, och ytterligare 20 procent tycker om det. Endast en procent ogillar starkt dess närvaro, vilket gör kungsörnen till det mest uppskattade rovdjuret i landet. De statistiska analyserna bekräftar denna bild: kungsörnen får signifikant högre uppskattning än alla andra arter i jämförelsen, skillnaderna är tydliga och effektstorlekarna ligger på låg-måttlig nivå.

Figur 3.8.6.1. Synen på att ha kungsörn i Sverige samt acceptans kring att ha kungsörn nära där de bor, redovisat för respektive län i 2025 års undersökning.

Regionala analyser visar att stödet är högt i samtliga redovisade län, men nivån på stark entusiasm (“tycker mycket om”) och andelen neutrala/negativa varierar något. I flera län är den positiva andelen något lägre än i riksurvalet, tydligast i Kronoberg (73 procent), Jämtland (75 procent) och Dalarna (76 procent), medan Södermanland ligger på samma nivå som nationellt (82 procent). Västerbotten ligger ungefär på riksnivån i positiv andel (83 procent jämfört med 82 procent), en avviker genom lägre andel “tycker mycket om” (56 procent jämfört med 62 procent nationellt) och något fler negativa svar (5 procent jämfört med 2 procent). Sammantaget innebär detta att kungsörnen i praktiken är mycket uppskattad i hela landet, men att fördelningen mellan “starkt positiva”, “måttligt positiva” och neutrala skiftar mellan län (med små effektstorlekar).

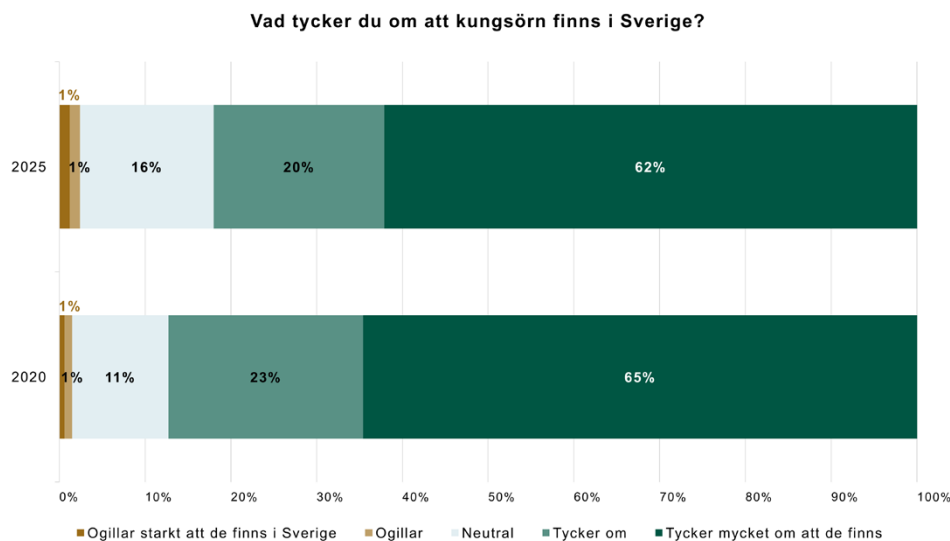
Den positiva attityden märks också i synen på att ha kungsörn i närheten av bostaden. Nationellt svarar 67 procent ”ja, absolut” och ytterligare 17 procent ”ja, kanske”, vilket innebär att över åtta av tio svenskar är öppna för att ha kungsörn nära hemmet. De negativa svaren är få (11 procent), och andelen osäkra är låg, vilket visar att de flesta har en etablerad och stabil uppfattning i frågan.

Även här visar analyserna att kungsörnen ligger signifikant högre än alla andra arter när det gäller närhetsacceptans – vilket i praktiken betyder att kungsörnen inte bara uppskattas som art, utan också uppfattas som det rovdjur som svenskarna allra lättast kan tänka sig att bo nära.

Regionalt är bilden genomgående positiv, även om vissa nyanser kan urskiljas. Flera län ligger något under riksnivån. Västerbotten sticker ut som mest återhållsamt med 74 procent positiva och 21 procent negativa, medan övriga län ligger närmare riksnivån (cirka 78–83 procent positiva). Kronoberg och Jämtland visar också signifikant mindre acceptans, men bara med lite effektstorlek. Det innebär att acceptansen för kungsörn i närområdet är hög i hela landet, men att graden av öppenhet varierar.

Sammantaget framträder en tydlig bild: kungsörnen är det rovdjur som förenar opinionen mest. Den uppskattas starkt, accepteras nära hemmet av en överväldigande majoritet och uppvisar endast mindre regional variation. I både attityder och närhetsfrågor ligger kungsörnen stabilt och statistiskt tydligt i toppen – ett rovdjur som i hög grad skapar samling snarare än konflikt.

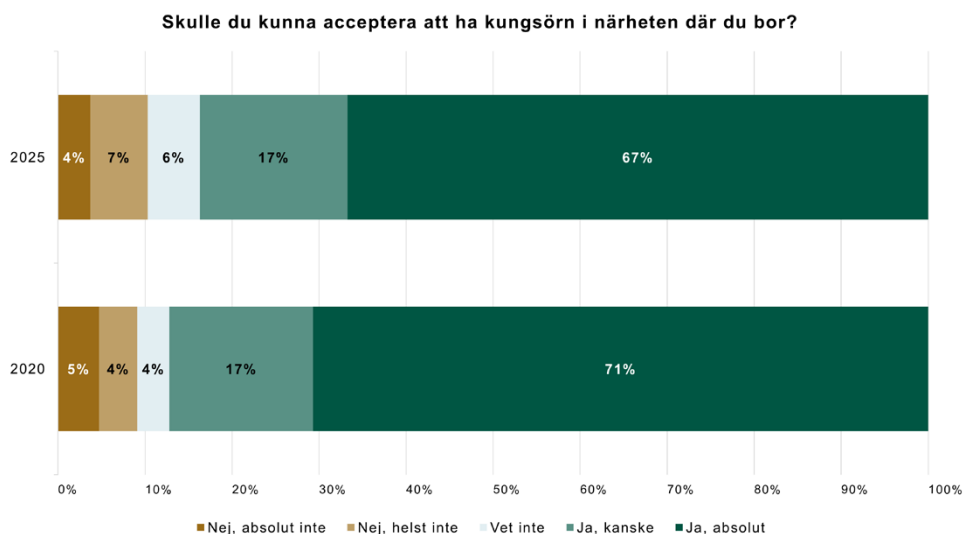
JÄMFÖRELSE ÖVER TID

Figur 3.8.6.2. Allmänhetens syn på att ha kungsörn i Sverige, över tid.

För kungsörn finns i materialet en jämförelse mellan 2020 och 2025, och där syns inga statistiskt säkerställda förändringar vare sig för generell inställning eller acceptans nära bostaden (bilaga 1). Det betyder att eventuella skillnader mellan 2020 och 2025 är små och kan ligga inom normal opinionsvariation snarare än att signalera en tydlig trend. Till exempel uppgav år 2020 hela 65 procent att de tycker mycket om att arten finns i landet, den senaste mätningen från 2025 bekräftar denna positiva grundsyn (figur 3.8.6.2). Stödet är fortsatt mycket starkt, även om andelen som ”tycker mycket om” att kungsörn finns i Sverige har minskat något och andelen neutrala svar ökat.

Sammanfattningsvis framträder kungsörnen som den art som har bredast stöd: mycket hög uppskattning nationellt, hög acceptans nära bostaden (figur 3.8.6.3) och relativt små regionala skillnader i helhetsnivå – även om vissa län avviker i hur stark entusiasmen är och hur stor andel som är mer återhållsam.

Figur 3.8.6.3. Allmänhetens acceptans kring att ha kungsörn nära där de bor, över tid.

3.8.7 Sammanfattning

Svenskarnas inställning till de stora rovdjuren är överlag positiv, men varierar tydligt mellan arter och – framför allt – i relation till frågan om närhet till bostaden.

Ett stabilt mönster framträder: kungsörn och lodjur är mest uppskattade, varg är minst uppskattad, och björn och järv ligger i mitten. Samtidigt skiftar rangordningen i mellanskiktet beroende på om frågan gäller generell inställning (att arten finns i Sverige) eller acceptans nära bostaden: på ett allmänt plan är björn mer positivt värderad än järv, medan järv oftare accepteras nära hemmet än björn. Statistiskt sett finns det signifikanta skillnader mellan arterna, med effektstorlekar som i många jämförelser ligger på måttlig nivå och i vissa fall är tydligt stora, vilket innebär att attityderna inte bara skiljer sig åt i nivå – de följer också stabila och återkommande mönster.

För flera arter syns dessutom ett återkommande “erfarenhetsmönster”: i län där arten faktiskt förekommer kan den generella entusiasmen vara något lägre än i riksurvalet, samtidigt som acceptansen för närhet kan vara något högre. En möjlig förklaring är att riksurvalet i större utsträckning fångar urbana miljöer där man lättare är positiv i princip, medan län med faktisk förekomst oftare gör en mer praktisk bedömning av samexistens.

Björn uppskattas av en klar majoritet, och den negativa inställningen är mycket liten. Över tid syns små men i vissa jämförelser statistiskt säkerställda förändringar (med liten effektstorlek), vilket betyder att fördelningen kan skifta något utan att helhetsbilden förändras: björn förblir tydligt positivt värderad. Däremot delar frågan om att ha björn i närområdet opinionen: i de norra länen är öppenheten störst, medan Kronoberg och Södermanland visar en mer försiktig hållning. Över tid har acceptansen för närhet minskat något, och den långsiktiga förändringen (2004–2025) är signifikant men liten i effekt, medan skillnaden mellan 2020 och 2025 inte är statistiskt säkerställd, vilket innebär att rörelsen är verklig men gradvis.

Järven uppfattas också positivt, men många förhåller sig neutralt eftersom arten är mindre känd. Detta speglas i analyserna, där järven får goda omdömen men med större andel neutrala svar än andra arter, vilket är ett statistiskt tydligt mönster. Acceptansen för att ha järv nära bostaden är relativt hög men varierar regionalt – Jämtland och Dalarna är mest positiva, medan flera län är mer försiktiga. Över tid är mönstret i huvudsak stabilt: den kortare jämförelsen (2020–2025) visar ingen statistiskt säkerställd förändring, och även på längre sikt är eventuella förskjutningar små. Effekterna är låga, vilket innebär att förändringarna snarare bör beskrivas som variationer än som ett tydligt trendbrott.

Lodjuret har ett av de starkaste och mest stabila stöden i befolkningen. Det får signifikant högre uppskattning än björn och järv och ligger endast något under kungsörnen i popularitet – skillnaderna är tydliga, men effektnivåerna är inte extrema. Acceptansen för att ha lodjur i närheten av bostaden är genomgående hög. Även om de södra länen är något mer avvaktande dominerar en positiv grundsyn i hela landet. Över tid syns endast små förändringar – lodjuret har varit stabilt uppskattat i två decennier, och där signifikans förekommer handlar det om små effekter (dvs. statistiskt synliga men i praktiken begränsade rörelser).

Synen på varg är betydligt mer komplex. Nationellt tycker en majoritet om att varg finns i Sverige, men negativa uppfattningar är klart vanligare än för andra arter. Statistiskt är vargen det rovdjur som avviker mest från de andra, med stora skillnader i jämförelse mellan arter, vilket visar att attityderna är mer polariserade

och känsloladdade. Regionala skillnader är tydliga: i samtliga inkluderade län ligger den sammanlagda positiva andelen lägre än i riksurvalet, med störst nedgång i Västerbotten, Jämtland och Dalarna. Närhetsfrågan polariserar särskilt tydligt – nationellt är stöd och motstånd ungefär lika stora. Tidsserien visar en gradvis, signifikant minskning i acceptansen, i ett längre tidsperspektiv (2004–2025), med liten till måttlig effekt, vilket innebär att förändringen är verklig och långsiktig, men att enskilda steg (t.ex. 2020–2025) inte nödvändigtvis är statistiskt säkerställda. Till skillnad från övriga arter uppvisar varg en signifikant linjär trend över tid i både generell inställning och närhetsacceptans.

Kungsörnen har det bredaste stödet av alla rovdjur. En mycket stor majoritet tycker om eller mycket om att arten finns i Sverige, och negativa svar är nära obefintliga – och den ligger stabilt högst i jämförelserna mellan arter. Acceptansen för närhet är också mycket hög: två tredjedelar svarar ”ja, absolut” och många ytterligare ”ja, kanske”. Regionala skillnader är små, men i flera av de ingående länen är både generell uppskattning och/eller närhetsacceptans något lägre än i riksurvalet (med små effektstorlekar), vilket betyder att helhetsstödet är mycket högt men att graden av entusiasm kan variera. Över tid (2020–2025) syns inga statistiskt säkerställda förändringar vare sig för generell inställning eller acceptans nära bostaden, vilket understryker stabiliteten.

Sammanfattningsvis är stödet för rovdjuren generellt starkt – särskilt för lodjur och kungsörn – medan vargen väcker mest känslor och uppvisar störst regional variation. Generellt är acceptansen lägre när frågan gäller rovdjur nära bostaden än när den gäller artens existens i landet, men kungsörnen är ett tydligt undantag där närhetsacceptansen är minst lika hög som den generella uppskattningen. De statistiska analyserna visar att dessa mönster inte är slumpmässiga utan signifikanta och stabilt återkommande, ofta med små till måttliga effektnivåer (och större effekter i vissa artjämförelser) beroende på art och fråga. Detta understryker att svenskarnas rovdjursattityder formas av både värderingar, erfarenheter och geografi – och att dessa faktorer påverkar olika arter på olika sätt.

3.9 Information om rovdjur

För att förstå vad som kan bidra till allmänhetens attityder till stora rovdjur frågade vi vilka informationskällor de använder. Jämförelsen mellan 2020 och 2025 visar att inga av förändringarna i användning av informationskällor är statistiskt signifikanta (bilaga 1). Svenskarna får fortfarande sin information om rovdjur främst genom breda, etablerade mediekanaler. TV ligger kvar som den absolut viktigaste källan både 2020 och 2025 (cirka 79 procent 2025), och även internetbaserade nyhetsmedier (57 procent) samt radio (47 procent) behåller starka positioner (figur 3.9). Detta tyder på en stabil informationsstruktur snarare än ett skifte i medievanor under perioden.

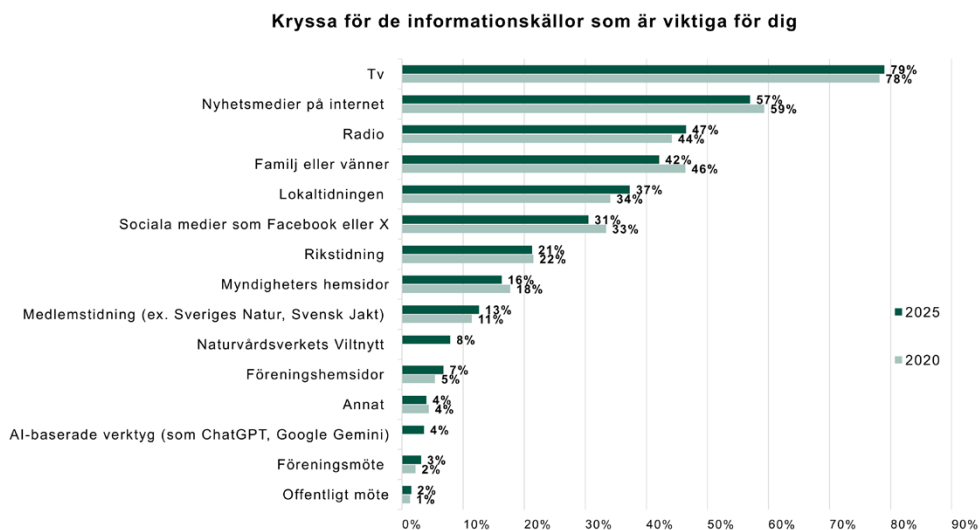
Samtidigt spelar den nära omgivningen en viktig roll. Andelen som anger familj eller vänner som viktig källa är något lägre 2025 än 2020 (42 procent jämfört med 46 procent), men skillnaden är inte statistiskt säkerställd. Lokaltidningen ligger på en stabil nivå med 37 procent, vilket förstärker bilden av att information inte bara sprids genom riksmidier utan också via personliga samtal och lokala nyhetskanaler.

Sociala medier, framför allt Facebook och X, nämns av 31 procent. Det gör dem till en betydande men fortfarande sekundär källa jämfört med TV, internetnyheter, radio och lokaltidningar. Ökningen från tidigare mätningar är liten (31 procent

jämfört med 33 procent) och inte signifikant, vilket betyder att sociala medier blir något viktigare, men inte håller på att ta över som huvudkälla. Sammantaget pekar detta på att sociala medier fungerar som ett komplement snarare än en dominerande informationskälla i rovdjursfrågor.

Direkta källor från myndigheter och civilsamhället ligger längre ner i rangordningen. Rikstidningar anges av 21 procent, myndigheters hemsidor av 16 procent och medlemstidningar som Sveriges Natur eller Svensk Jakt av 13 procent. Även mer specialiserade kanaler – exempelvis Naturvårdsverkets Viltnytt eller föreningshemsidor – når bara en mindre del av allmänheten. AI-baserade verktyg (som ChatGPT eller Google Gemini) anges av 4 procent, medan kategorin ”annat” också ligger på 4 procent. Föreningsmöten (3 procent) och offentliga möten (2 procent) hamnar längst ner. Trots sin potential för dialog och förtroendeskapande når dessa fysiska mötesformer alltså endast en liten del av befolkningen. Användningen av AI-verktyg är fortfarande begränsad, men deras närvaro som informationskälla är ny och kan komma att växa över tid – även om siffrorna för 2025 visar att det i nuläget endast är en mindre del av befolkningen som använder dem för rovdjursinformation.

Samttaget framträder en tydlig informationshierarki. Traditionella nyhetskanaler som TV, nättidningar och radio utgör de viktigaste informationskällorna. Därefter följer socialt förankrade källor som familj, vänner och lokaltidningar, samt sociala medier, som är en etablerad men sekundär kanal. Mer specialiserade källor från myndigheter, civilsamhälle och AI-baserade verktyg når däremot en mindre del av befolkningen.

Figur 3.9. Hur allmänheten får information om rovdjur, över tid.

3.9.1 Sammanfattning

Informationsspridningen om rovdjur domineras fortsatt av breda massmedier. TV, nätbaserade nyhetsmedier och radio är även 2025 de viktigaste källorna, och jämförelsen med 2020 visar inga statistiskt signifikanta förändringar (bilaga 1). Samtidigt är den sociala och lokala kontexten betydelsefull eftersom många får information via familj, vänner och lokaltidningar.

Sociala medier har en etablerad men mindre framträdande roll än traditionella nyhetskällor. Specialiserade källor som myndigheters webbplatser och föreningsinformation når en mindre andel av befolkningen, medan AI-verktyg och fysiska möten används av mycket få. Sammantaget pekar resultaten på stabilitet i informationsmönstret mellan 2020 och 2025 snarare än på ett tydligt skifte.

3.10 Synen på den övergripande rovdjurspolitiken

Rovdjursförvaltningen i Sverige bygger på principen om adaptiv förvaltning, vilket innebär att den kontinuerligt ska anpassas och utvärderas efter ny kunskap, förändrade förutsättningar och erfarenheter från både forskning och praktisk förvaltning (Naturvårdsverket, 2025c). Under de senaste två decennierna har förvaltningen successivt justerats i takt med politiska beslut, utvecklingen av rovdjursstammarna och reviderade nationella mål.

Riksdagen fastställde 2013 hur många individer av varje art som det minst ska finnas i landet (referensvärde för populationsstorlek). De beslutade då om följande intervall: 1100–1400 björnar, 700–1000 lodjur, 500–600 järvar, 170–270 vargar samt minst 150 lyckade häckningar av kungsörn. Utifrån art- och habitatdirektivet ska Sverige rapportera ett referensvärde för populationsstorlek för respektive art, som ska baseras på bästa tillgängliga kunskap. Referensvärdena är ett av kriterierna för att arten ska anses ha gynnsam bevarandestatus. Referensvärdena (senast rapporterade 2025) för björn: 1400, lodjur: 870, järv: 600, varg: 170 samt minst 150 lyckade häckningar av kungsörn per år.

3.10.1 Synen på de beslutade referensvärdena

Sveriges fastställda referensvärden för stora rovdjur väcker olika reaktioner hos allmänheten, men överlag är acceptansen hög (figur 3.10.1.1). Samtidigt varierar stödet tydligt och signifikant mellan arter (bilaga 3). Analysen visar att det finns ett stabilt "artmönster" i hur människor bedömer nivåerna. En högre medelrang innebär här att svaren i genomsnitt ligger längre åt "ska ökas"-hållet (relativt de andra arterna): kungsörn och lodjur ligger högst, följt av järv och björn, medan varg ligger lägst. I de parvisa jämförelserna skiljer sig alla artpar statistiskt signifikant åt utom björn-järv, vilket innebär att målsättningar för just de två arterna bedöms mest likartat.

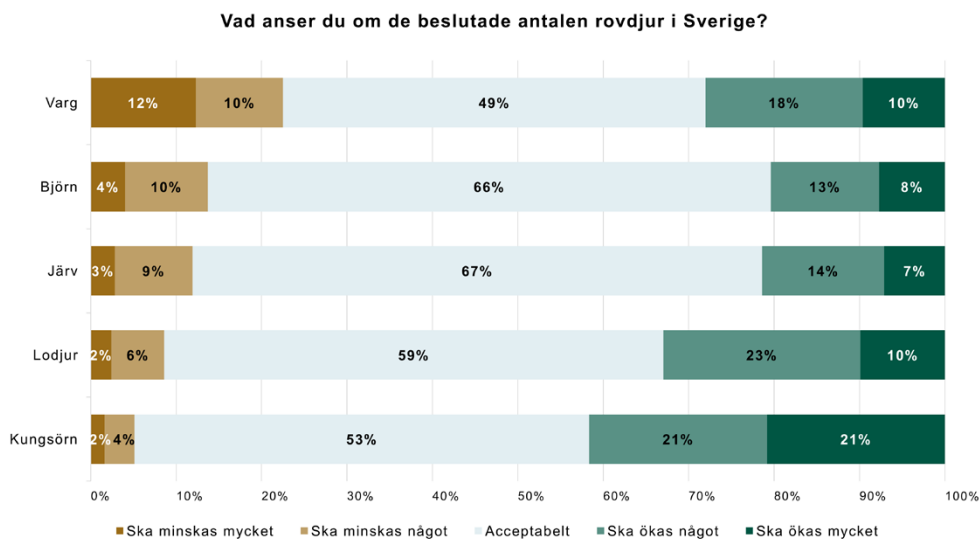
Björnen har ett av de starkaste stöden för nuvarande nivåer. Nationellt anser 66 procent att antalet är acceptabelt. Endast en liten andel vill minska populationen, och ungefär lika många vill öka den något. Detta tyder på att björnstammen uppfattas som väl förvaltnad och relativt okontroversiell.

Järven har också en hög acceptans, men stödet är lite mer varierat. År 2025 tycker 67 procent att referensvärdet är acceptabelt. Andelen som vill öka ligger på 21 procent och andelen som vill minska på 12 procent, vilket antyder att järven för många uppfattas som rimligt reglerad men med en tydlig minoritet som vill se fler (och en mindre grupp som vill minska).

Vargen är den art som mest delar opinionen, men trots detta anser den största gruppen 2025 att det beslutade antalet vargar är acceptabelt. Samtidigt är acceptabeltandelen lägre än för de andra arterna, och både “minska” (22 procent) och “öka” (28 procent) är relativt stora grupper, vilket speglar vargens särskilda ställning i svensk debatt. Vargen är därmed den art där önskemålen tydligast går isär.

Lodjuret har en relativt stor andel respondenter som vill se fler av arten. År 2025 tycker 59 procent att nivån är acceptabel, 33 procent vill öka och 8 procent vill minska. Lodjuret blir därmed en art där “ökningstrycket” är tydligt, även om motståndet (minska) är mindre än för varg. Kungsörnen har generellt starkt stöd. 53 procent anser att referensvärdet är lämpligt, samtidigt som 42 procent vill öka och endast en liten andel vill minska den. Kungsörnen framstår som en art med bred förankring i befolkningen där många gärna ser högre nivåer.

Sammantaget visar figur 3.10.1.1 att de flesta svenskar accepterar de beslutade referensvärdena, men att styrkan i stödet varierar kraftigt mellan arter, från hög “konsensus” kring acceptabel nivå (särskilt björn och järv) till mer delade mönster (särskilt varg) och ett tydligt “öka-mönster” (särskilt kungsörn och lodjur).

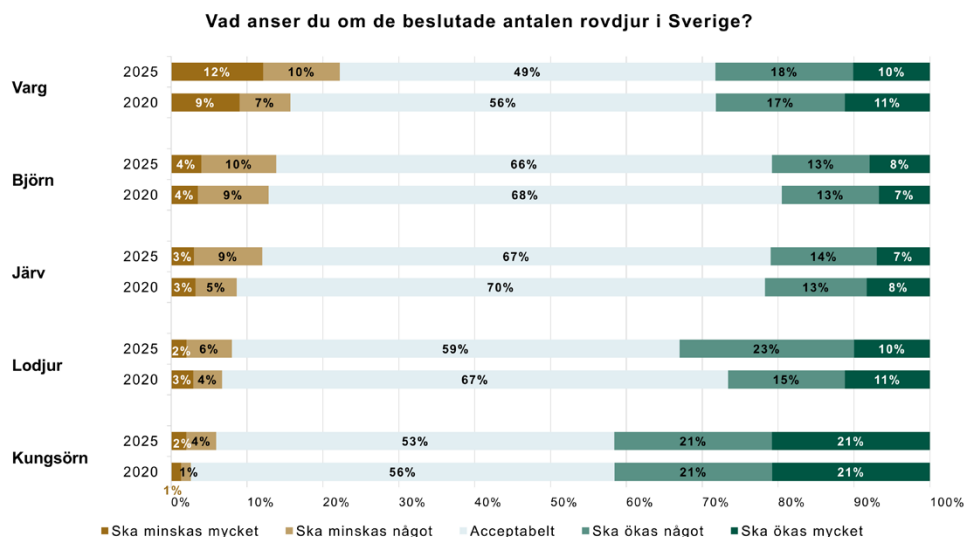
Figur 3.10.1.1. Allmänhetens syn på de beslutade antalen rovdjur i Sverige.

När man jämför resultaten från 2020 och 2025 framträder att förändringarna överlag är små: av de fem arterna är det bara lodjur som visar en statistiskt säkerställd förändring, och även där är effektstorleken liten. För björn, järv, varg och kungsörn är skillnaderna mellan 2020 och 2025 inte statistiskt signifikanta (bilaga 1).

Lodjuret visar de mest påtagliga förändringarna mellan 2020 och 2025, men effekten är fortfarande liten. Acceptabelt minskar från 67 procent till 59 procent. Samtidigt ökar andelen som vill öka populationen från 27 procent till 33 procent (figur 3.10.1.2). Denna förändring är statistiskt signifikant men liten, vilket betyder att skiftet är verkligt men måttligt i praktiken. Lodjuret rör sig alltså från en starkare “acceptabelt”-dominans mot ett tydligare läge där fler vill se en ökning.

På ett övergripande plan innebär detta att svenskarnas syn på de beslutade referensvärdena är mycket stabil mellan 2020 och 2025 för fyra av fem arter, och att den enda statistiskt säkerställda förändringen gäller lodjur (liten effektstorlek). De statistiska analyserna visar därmed att eventuella “rörelser” i opinionen oftast är små i detta kortare tidsperspektiv – samtidigt som artmönstret i 2025 (skillnader mellan arterna) är tydligt och robust.

Denna observerade stabilitet är samtidigt något förvånande, givet att frågan mellan 2020 och 2025 ändrade karaktär och att de angivna nivåerna justerades tydligt (från intervall till referensvärden och med delvis förändrade tal) – ändå tycks allmänhetens bedömningar i stort sett ligga kvar på samma nivå.

Figur 3.10.1.2. Allmänhetens syn på de beslutade antalen rovdjur i Sverige, över tid.

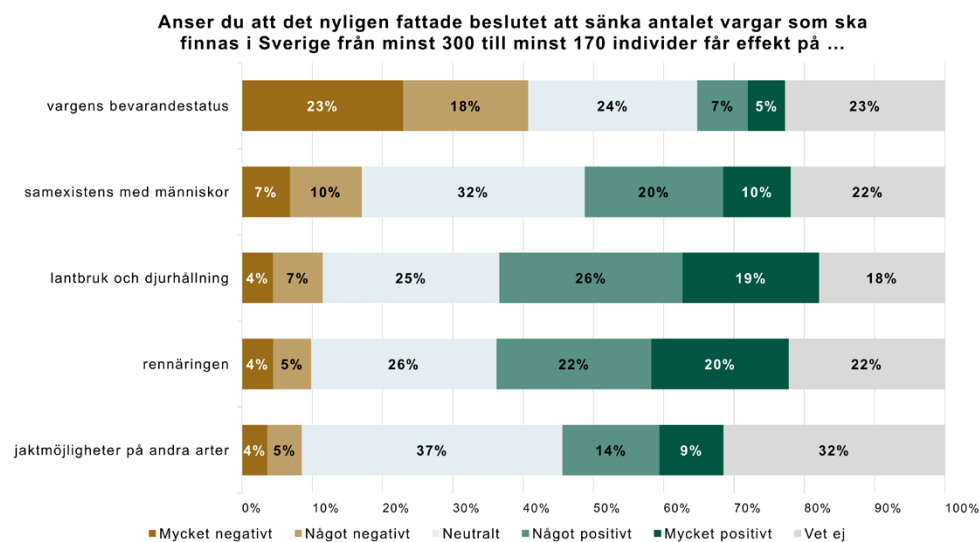
3.10.2 Minskning av vargpopulationen

År 2023 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att uppdatera riktlinjerna för skydds jakt på varg och 2025 i uppdrag att rapportera ett referensvärde på 170 individer som lägsta populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus. Uppdraget utgör en del av Sveriges återkommande rapportering till Europeiska kommissionen enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) (Regeringskansliet 2023, 2025; Naturvårdsverket 2025g). Minskningen av populationen ska genomföras stegvis och på ett sätt som säkerställer att vargen fortsatt har gynnsam bevarandestatus. Skydds- och licensjakt kvarstår som centrala verktyg i förvaltningen. Ett första delmål var att vid licensjakten 2026 minska stammen till omkring 270 individer, för att därefter successivt närma sig referensvärdet utan att understiga det fastställda minimiantalet (Naturvårdsverket 2025g).

När svenskarna bedömer effekterna av minskningen från minst 300 till 170 vargar framträder en sammansatt bild. För flera av de områden som berörs, exempelvis jaktmöjligheter på andra arter och samexistens mellan människor och varg, är inställningen oftast mest neutral som enskilt svarsalternativ, men med en samtidigt stor andel som svarar "vet ej". Bedömningen är mer tydligt positiv när det gäller rennäring, lantbruk och djurhållning, där många ser den minskade stammen som något som kan minska risker och konflikter (figur 3.10.2.1).

Synen på vargens bevarandestatus avviker däremot från dessa mönster. Omkring 40 procent anser att minskningen får negativa konsekvenser för artens långsiktiga överlevnad, och nästan en fjärdedel bedömer effekterna som mycket negativa. Detta visar att beslutet väcker oro kring vargens framtid hos en betydande del av befolkningen.

Ett annat framträdande drag är att många upplever effekterna av beslutet som oklara. En relativt stor andel svarar "vet ej" i samtliga bedömningskategorier, vilket tyder på att delar av befolkningen inte anser sig ha tillräcklig information för att bedöma konsekvenserna. Detta är väntat i frågor där förvaltningssystemet är komplext och där effekterna ligger långt fram i tiden.

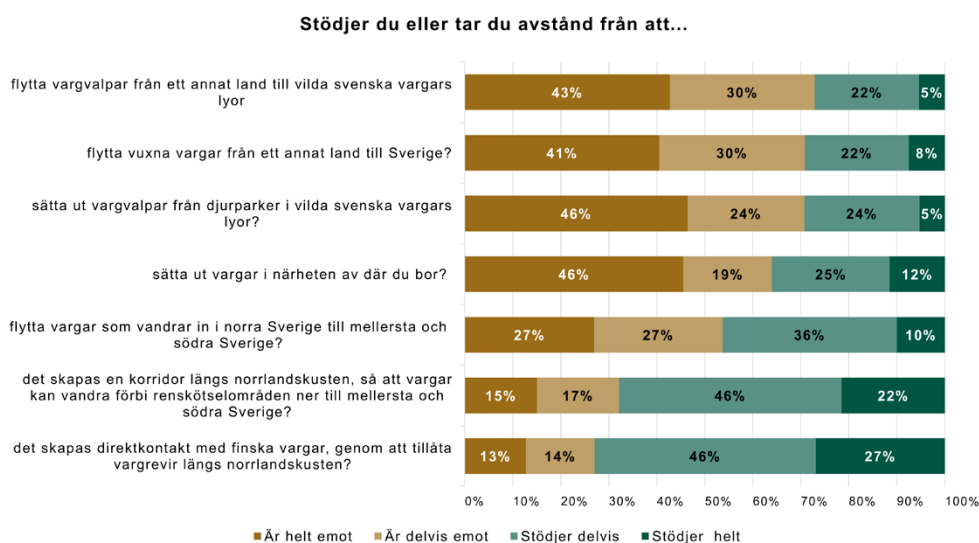
Figur 3.10.2.1. Allmänhetens uppfattning om effekterna av besluten att minska antalet vargar.

När frågan om att minska inavelsproblemen i den svenska vargpopulationen diskuteras framträder en tydlig skillnad mellan stöd för åtgärder som bygger på naturlig spridning och motstånd mot mer aktiva ingrepp (figur 3.10.2.2). Två förslag får störst acceptans: att skapa en korridor längs Norrlandskusten så att vargar kan vandra förbi renskötselområden, samt att tillåta vargrevir längs kusten för att underlätta kontakt med finska vargar. Dessa alternativ uppfattas som relativt naturliga och mindre ingripande, vilket tyder på att många föredrar lösningar där populationen kan stärkas genom egen rörelse snarare än genom direkt mänskligt ingripande.

Förslag som innebär att flytta vargar som vandrar in i norra Sverige till mellersta eller södra Sverige möter däremot större tveksamhet. Här är opinionen mer delad (ungefär lika många stödjer som tar avstånd), och stödet för sådana åtgärder är tydligt lägre än för korridor- och kustalternativen. Ännu mindre acceptans finns

för mer omfattande ingrepp, såsom att flytta vuxna vargar från andra länder eller att flytta/sätta ut vargvalpar i svenska lyor. Det starkaste motståndet gäller just valp- och importalternativen, medan förslaget att sätta ut vargar i närheten av bostäder också möter ett tydligt motstånd och lågt stöd. De alternativen som oftast möts av ett tydligt 'är helt emot' är att sätta ut vargar i närheten av där man bor och att sätta ut vargvalpar från djurparker i vilda svenska vargars lyor (46 procent helt emot båda).

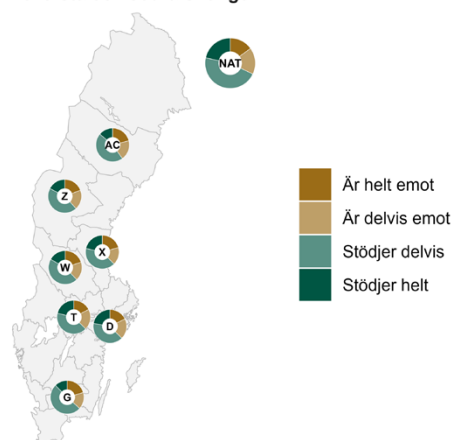
Tillsammans visar dessa resultat en konsekvent attityd: allmänheten accepterar i hög grad åtgärder som uppfattas som naturliga, medan stödet är mycket svagt för mer aktiva, tekniska eller invasiva metoder. Skillnaden mellan alternativen speglar både oro för konflikter nära människor och en preferens för förvaltningsåtgärder som i högre grad låter vargar själv etablera kontakt med andra populationer.

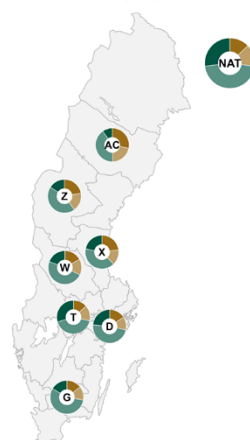
Figur 3.10.2.2. Allmänhetens inställning till de förslag som diskuterats för att minska inaveln i den svenska vargstammen.

Stödet för olika åtgärder för att minska inavel i den svenska vargpopulationen varierar signifikant mellan länen, men effekterna är genomgående små till måttliga (se bilaga 2). Överlag är acceptansen för lösningar som bygger på naturlig spridning, såsom spridningskorridorer längs Norrlandskusten eller möjligheten till kustrevir med kontakt mot finska vargar hög i riksurvalet men lägre i samtliga redovisade län (figur 3.10.2.3). Skillnaderna är särskilt tydliga för direktkontakt med finska vargar, där Västerbotten avviker kraftigast från det nationella urvalet (51 procent stöd i Västerbotten jämfört med 73 procent nationellt). Även Jämtland, Gävleborg och Dalarna ligger signifikant lägre än riksurvalet, vilket sammantaget pekar på att förslag som kan innebära ökad vargnärvaro längs kusten möter större tvekan i flera av de län där de alternativen skulle implementeras. För korridor längs Norrlandskusten är mönstret liknande men svagare: Västerbotten och Dalarna visar statistiskt säkerställda lägre stödnivåer jämfört med Nationellt. Samtidigt är Västerbotten det enda länet där en majoritet stödjer att flytta vargar inom Sverige, något som kan spegla en vilja att minska vargförekomst i renskötselområden genom att omfördela individer söderut (figur 3.10.2.4). Även denna skillnad är tydligt och statistiskt säkerställt (59 procent stöd i Västerbotten jämfört med 46 procent nationellt).

Skapa en korridor längs norrlandskusten, så att vargar kan vandra förbi renskötselområdena ner till mellersta och södra Sverige?

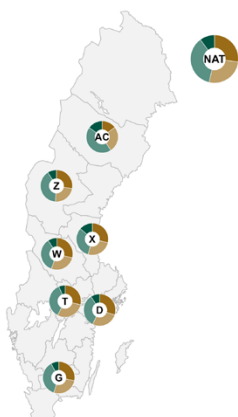

Skapa direktkontakt med finska vargar, genom att tillåta vargrevir längs norrlandskusten?

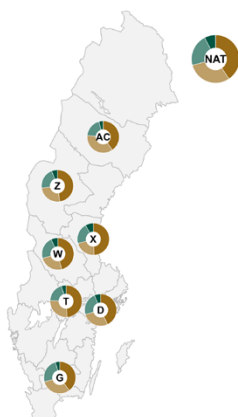

Figur 3.10.2.3. Allmänhetens inställning till förslagen att skapa en vandringskorridor längs Norrlandskusten samt till direktkontakt med den finska vargstammen för att minska inaveln bland vargar, redovisat per län i 2025 års undersökning.

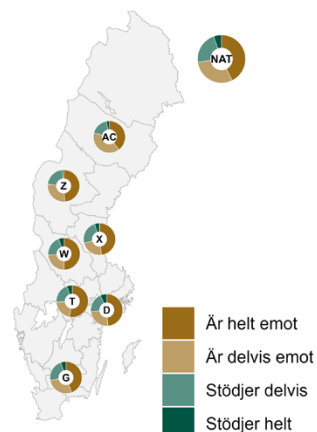
Flytta vargar som vandrar in i norra Sverige till mellersta och södra Sverige?

Flytta vuxna vargar från ett annat land till Sverige?

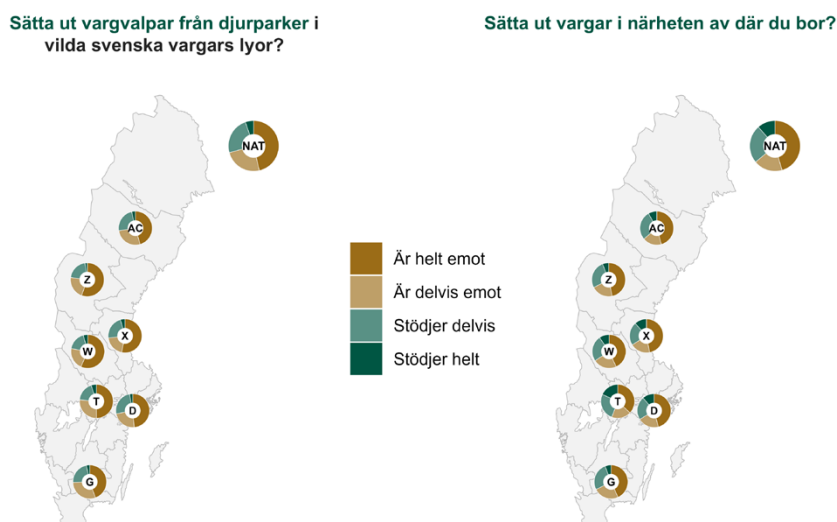
Flytta vargvalpar från ett annat land till vilda svenska vargars lyor?

Figur 3.10.2.4. Allmänhetens inställning till förslagen att flytta invandrande vargar i norra Sverige till mellersta och södra Sverige, samt till att flytta vuxna vargar eller vargvalpar från andra länder till Sverige för att minska inaveln i vargstammen, redovisat per län i 2025 års undersökning.

I län som Dalarna, Gävleborg och Jämtland är motståndet mot mer aktiva ingrepp minst lika starkt som det nationella genomsnittet, och i vissa fall högre (figur 3.10.2.5). Det gäller särskilt mer "invasiva" alternativ, exempelvis att sätta ut vargvalpar från djurparker, där andelen som är helt emot är hög i flera län (t.ex. Dalarna 57 procent och Jämtland 56 procent jämfört med 46 procent nationellt). Sammantaget stödjer detta bilden att direkt påverkan på vargstammen – exempelvis förflyttning eller utsättning – oftare väcker skepsis, särskilt i län där vargfrågan är mer konkret kopplad till risk- och konfliktupplevelser.

Tillsammans visar dessa mönster att geografisk kontext spelar en viktig roll för hur olika åtgärder uppfattas. I områden där varg förekommer frekvent eller där risken för konflikter upplevs som större är stödet för mer aktiva ingrepp lägre. I andra län, särskilt i södra Sverige, finns en större öppenhet för åtgärder som främjar naturlig invandring men också en tydligare distans till de konfliktytor som präglar vardagen för boende i norr. Resultaten visar därmed att inställningen till åtgärder för att minska inavel inte bara handlar om vilken metod som föreslås, utan också om var i landet man bor och vilken relation man har till varg i vardagen.

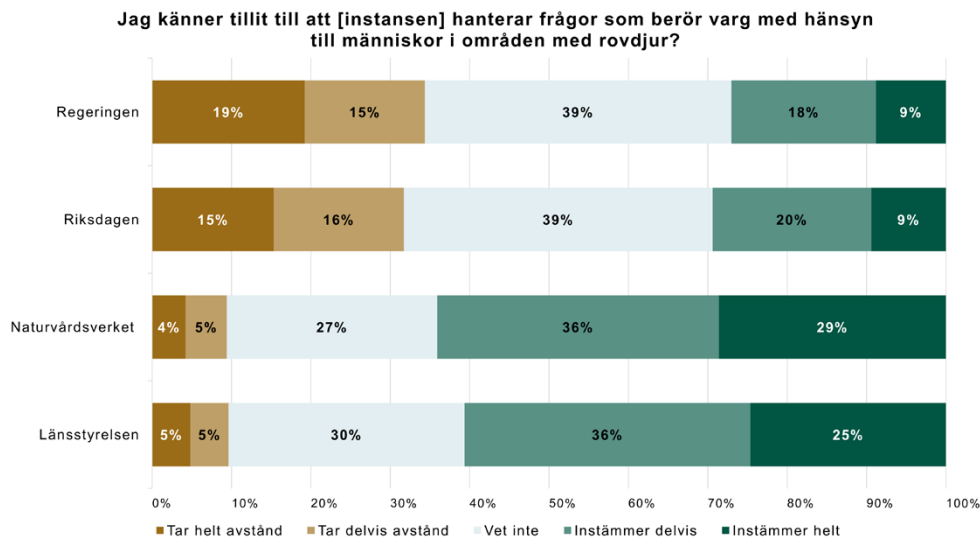
Figur 3.10.2.5. Allmänhetens inställning till förslagen att sätta ut vargvalpar från djurparker i vilda svenska varglyor samt att sätta ut vargar i närheten av deras bostadsområden för att minska inaveln i vargstammen, redovisat per län i 2025 års undersökning.

3.10.3 Tillit

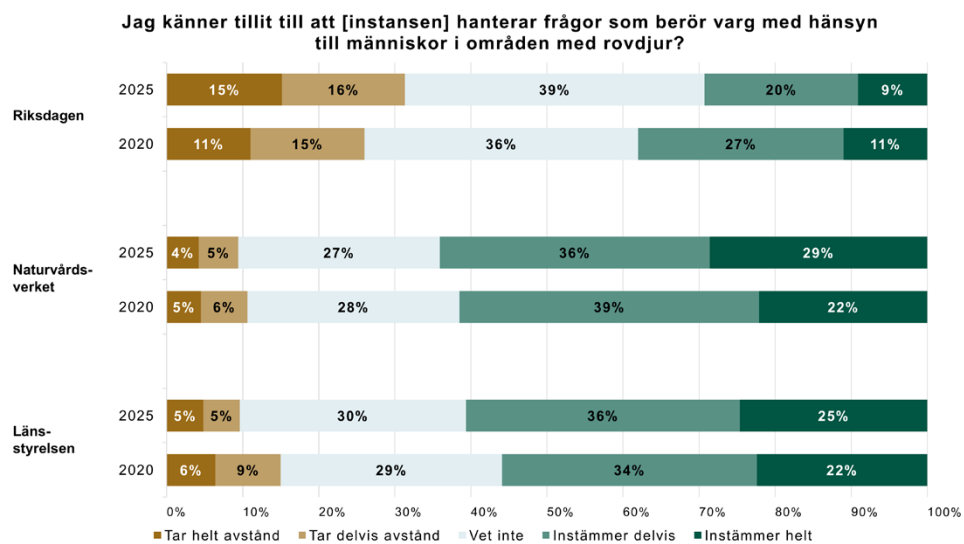
Tillit till olika aktörer inom vargförvaltningen varierar tydligt, och resultaten visar en stabil rangordning mellan myndigheter och politiska beslutsfattare. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket har det starkaste förtroendet, och en majoritet instämmer helt eller delvis i att dessa myndigheter tar hänsyn till människor i områden med varg (figur 3.10.3.1). Detta mönster har dessutom varit stabilt över tid. Jämförelser mellan 2020 och 2025 visar att förtroendet för båda myndigheterna rör sig svagt i positiv riktning: fler instämmer helt i att myndigheterna tar hänsyn och färre uttrycker avståndstagande (figur 3.10.3.2). De statistiska analyserna visar dock att dessa skillnader inte är statistiskt signifikanta. Det innebär att eventuella förändringar bör tolkas som små justeringar snarare än en säkerställd trend.

För riksdagen och regeringen är utvecklingen den motsatta. Här är det betydligt vanligare att allmänheten tar avstånd eller är osäkra i sin bedömning, och tilliten är lägre än för de förvaltningsnära myndigheterna. Mellan 2020 och 2025 minskar andelen som instämmer (delvis/helt) i riksdagens hänsynstagande, samtidigt som avståndstagande och "vet ej" ökar. Denna förändring är dock inte statistiskt signifikant på 5 procent-nivån, men visar en tendens. För regeringen saknas jämförelse över tid eftersom frågan endast finns för 2025. Sammantaget visar resultaten att

tilliten till de myndigheter som arbetar med förvaltningen – särskilt länsstyrelserna och Naturvårdsverket – är stark och stabil mellan 2020 och 2025. Förtroendet för nationella politiska aktörer är däremot lägre, och en stor andel svarar ”vet ej”, vilket kan indikera distans, osäkerhet eller svårighet att bedöma hur nationella beslut tar hänsyn till lokala behov.

Figur 3.10.3.1. Allmänhetens tillit till olika aktörer att hantera vargfrågor med hänsyn till människor i rovdjursområden.

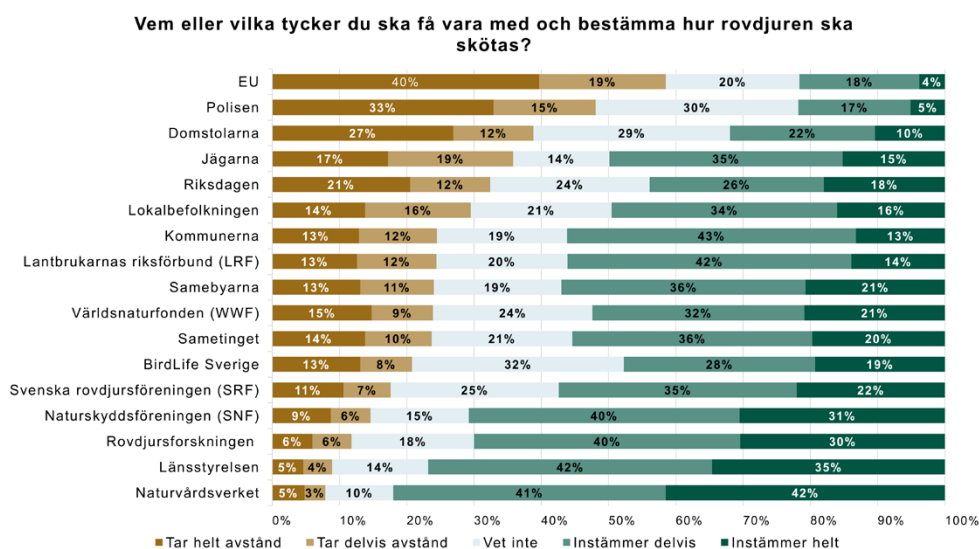

Figur 3.10.3.2. Allmänhetens tillit till olika aktörer att hantera vargfrågor med hänsyn till människor i rovdjursområden, över tid.

3.10.4 Uppfattningar om olika aktörers roll i rovdjursförvaltningen

När respondenterna får ta ställning till vilka aktörer som bör ha inflytande över rovdjursförvaltningen framträder ett tydligt mönster. Statliga myndigheter och expertkunskap värderas högst, medan internationella och juridiska aktörer får betydligt svagare stöd (figur 3.10.4.1). Naturvårdsverket och Länsstyrelsen ligger i topp, och 82 respektive 77 procent instämmer helt eller delvis i att dessa myndigheter bör ha en roll i besluten. Detta speglar en stark tilltro till aktörer som både har praktiskt ansvar i förvaltningen och uppfattas som kompetenta och nära den lokala verkligheten.

Även rovdjursforskning och miljöorganisationer, som Naturskyddsföreningen, får relativt högt stöd. Vetenskaplig expertis och naturvårdsintressen betraktas som viktiga delar av beslutsprocessen. För mer specialiserade intresseorganisationer, såsom Svenska rovdjursföreningen (SRF) eller ornitologiska föreningar, är stödet lägre, och en större andel av befolkningen är osäker på vilken roll dessa grupper bör ha. Det tyder på att många saknar en tydlig bild av deras mandat och betydelse i förvaltningen.

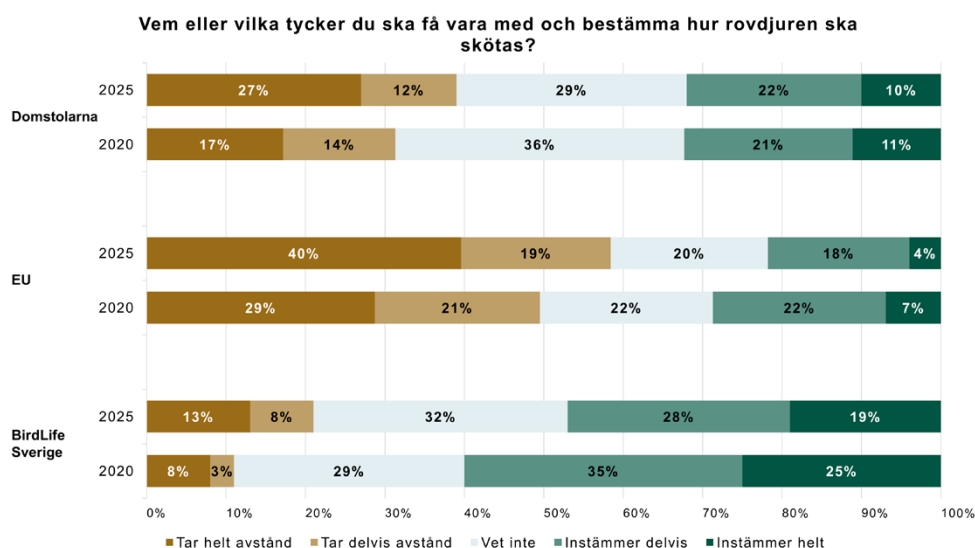
Figur 3.10.4.1. Allmänhetens uppfattning om vilka aktörer som bör delta i besluten om hur rovdjur ska förvaltas.

Lokala aktörer som samebyar, lokalbefolkning och kommuner får ett blandat stöd. Många instämmer i att de bör ha inflytande, men stödet är inte lika starkt som för myndigheterna. Över tid är mönstret dock inte helt enhetligt: jämförelserna visar signifikanta förändringar för kommunerna och lokalbefolkningen mellan 2004 och 2025 men effektstorlekarna är små, vilket innebär att förändringarna är tydliga men inte stora. För lokalbefolkningen har andelen som instämmer helt eller delvis minskat från 62 till 50 procent, samtidigt som andelen som tar helt eller delvis avstånd har ökat från 21 till 30 procent. Även för kommunerna har bedömningarna blivit mindre positiva över tid: färre instämmer helt eller delvis i att kommunerna bör ha inflytande, medan andelen som tar avstånd har ökat signifikant mellan 2004 och 2025. I andra änden av skalan återfinns politiska och juridiska aktörer.

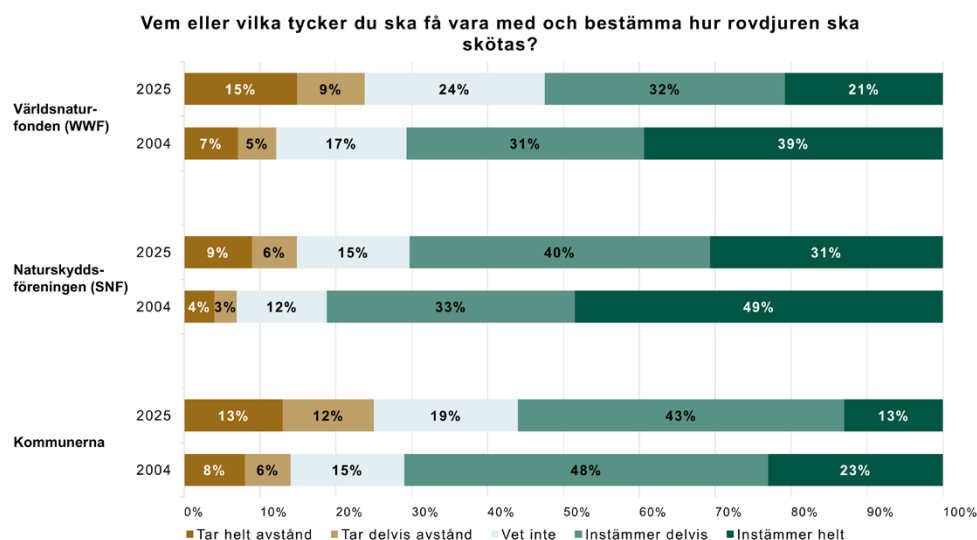
Riksdagen, domstolarna och polisen möter betydligt större skepsis, och en stor andel tar avstånd från att dessa bör styra rovdjursförvaltningen. EU har det lägsta stödet av alla, med 40 procent som helt avvisar att unionen ska ha inflytande över frågan. De jämförande analyserna mellan 2020 och 2025 visar att förändringarna på kort sikt är ganska begränsade. Signifikanta skillnader finns för domstolarna, EU, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), BirdLife Sverige och Världsnaturfonden (WWF), medan de flesta andra aktörer inte förändras signifikant och effektstorlekarna är genomgående små (bilaga 1). Misstron mot både domstolar och EU har ökat något (figur 3.10.4.2). För domstolarna har andelen som tar helt avstånd stigit från 17 till 27 procent, medan avståndstagande till EU har ökat från 29 till 40 procent. Dessa förändringar är statistiskt säkerställda och uppvisar måttliga effektnivåer, vilket innebär att opinionen inte bara fluktuerar utan faktiskt har rört sig i en mer skeptisk riktning. Även för BirdLife Sverige och WWF har stödbilden förskjutits i mer negativ riktning, med fler som tar helt eller delvis avstånd och färre som instämmer helt.

I jämförelsen mellan 2004 och 2025 visar resultaten däremot tydligare förskjutningar. Mönstret bland de signifikanta förändringarna är övervägande att bedömningarna har blivit mindre positiva. Detta gäller kommunerna, lokalbefolkningen, Naturskyddsföreningen (SNF), Naturvårdsverket, rovdjursforskningen, SRF och WWF, där andelen som instämmer helt eller delvis har minskat och/eller andelen som tar avstånd har ökat (figur 3.10.4.3). Endast för domstolarna och Länsstyrelsen syns en signifikant förskjutning i mer positiv riktning.

Sammantaget visar resultaten att stödet för myndighetsaktörer och vetenskapliga kompetenser är stark och stabil, samtidigt som stödet för EU och flera naturvårds- och intresseorganisationer har minskat över tid. Denna utveckling pekar på en tydlig preferens för förvaltning som uppfattas som nationellt förankrad, professionellt driven och nära den lokala verkligheten, medan skepsisen mot mer överstatliga aktörer och vissa organisationer har ökat.

Figur 3.10.4.2. Allmänhetens uppfattning om BirdLife Sverige, EU och domstolarna bör delta i besluten om hur rovdjur ska förvaltas, 2020–2025.

Figur 3.10.4.3. Allmänhetens uppfattning WWF, SNF och kommunerna bör delta i besluten om hur rovdjur ska förvaltas, 2004–2025.

3.10.5 Sammanfattning

Synen på den övergripande rovdjurspolitiken visar att en majoritet av svenskarna accepterar de beslutade referensvärdena för stora rovdjur, men att stödet varierar tydligt mellan arterna. Nivåerna för björn och järv har högst acceptans, medan fler vill öka nivåerna för lodjur och särskilt kungsörn. Vargen är den art som tydligast delar opinionen: även om den största gruppen tycker att dagens nivå är acceptabel finns också relativt stora grupper som vill både minska och öka stammen. Över tid är opinionen mycket stabil; mellan 2020 och 2025 syns bara en statistiskt säkerställd förändring, och den gäller lodjur där något fler vill se en ökning. När det gäller beslutet att minska vargstammen till 170 individer är bilden mer varierad. Många bedömer att detta kan få positiva effekter för jakt, tamdjurshållning och rennäring, men en stor andel ser samtidigt negativa konsekvenser för vargens långsiktiga bevarandestatus. Förslagen om att minska inavel i vargstammen får störst stöd när de bygger på naturlig invandring, till exempel via spridningskorridorer eller kustrevir, medan mer aktiva ingrepp som att flytta vargar eller sätta ut vargvalpar möter betydligt större motstånd. Tilliten är högst till Länsstyrelsen och Naturvårdsverket, medan riksdag och regering har klart svagare stöd. På samma sätt anser flest att myndigheter och forskare bör ha inflytande över rovdjursförvaltningen, medan stödet är lägre för EU, domstolar och flera organisationer. Sammantaget visar resultaten att svenskarna i första hand föredrar en rovdjurspolitik som är kunskapsbaserad, förvaltningsnära och nationellt förankrad, men också att vargfrågan fortsatt är den del av politiken som väcker störst osäkerhet och konflikt.

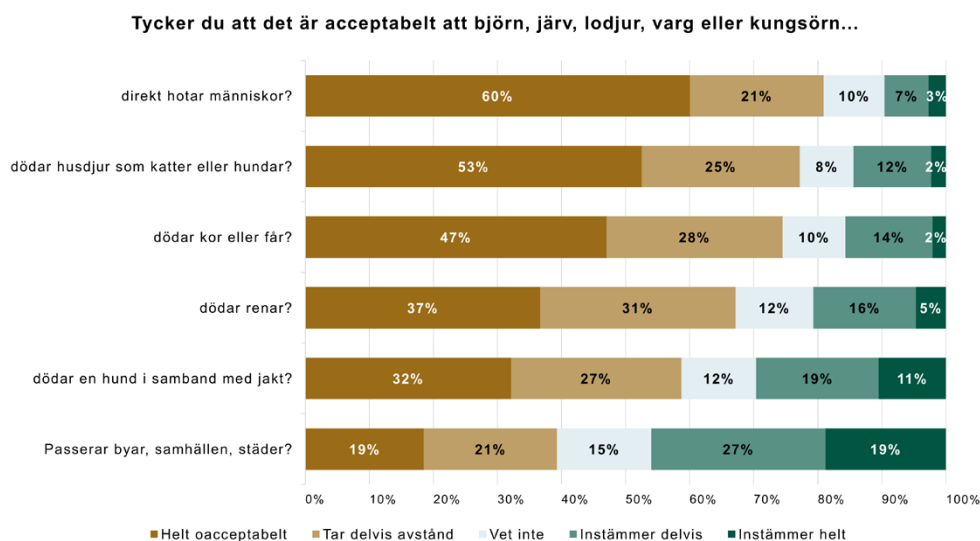
3.11 Rovdjurens närvaro och villkor för samexistens

Utöver allmänna attityder till arternas existens och till att ha dem i närheten, undersöker vi också var människor anser att de stora rovdjuren bör leva och vilka former av samexistens – uttryckta genom olika typer av rovdjursbeteenden – som uppfattas som acceptabla.

3.11.1 Acceptabla villkor för samexistens

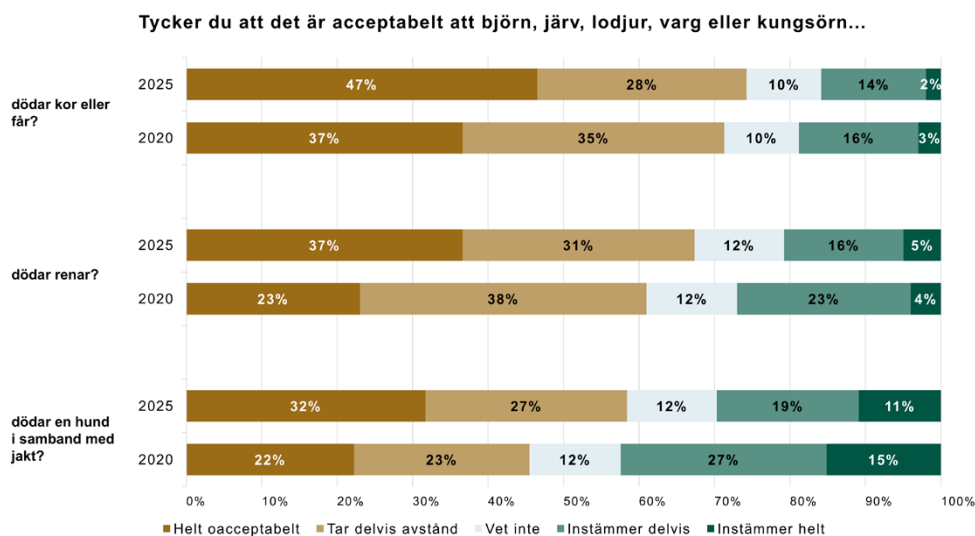
Attityderna till vad anses som acceptabelt beteende av rovdjur har förändrats tydligt under de senaste två decennierna. Den mest påtagliga förändringen gäller synen på rovdjur som passerar byar och samhällen. År 2004 ansåg nästan hälften att detta var helt oacceptabelt, men 2025 har andelen sjunkit till nitton procent samtidigt som fyrtiosex procent nu instämmer helt eller delvis i att det är acceptabelt. De statistiska analyserna visar att denna förändring är signifikant och förenad med en måttlig effektstorlek (bilaga 1), vilket innebär att toleransen för rovdjur i närheten av bebyggelse har ökat påtagligt och inte bara rör sig om mindre opinionssvängningar. Samtidigt måste jämförelsen med 2004 tolkas försiktigt, eftersom frågan då ställdes för fyra stora rovdjur, medan kungsörn lades till från och med 2020. Förändringen mellan 2004 och 2025 kan därför delvis spegla att frågans innehåll förändrats, inte enbart en faktisk attitydförskjutning. Jämförelsen mellan 2020 och 2025 är däremot direkt jämförbar, eftersom samma fem arter ingick i båda mätningarna.

Acceptansen för rovdjuren varierar dock kraftigt beroende på vilken situation som bedöms (figur 3.11.1.1). Mest kontroversiellt är rovdjursbeteenden som uppfattas som direkta hot mot människor – här anser sextio procent att det är helt oacceptabelt. Även angrepp på tamdjur som katter, hundar, kor och får möter starkt motstånd; ungefär hälften tycker att sådana angrepp är helt oacceptabla. För renar är motståndet något lägre men fortfarande tydligt: trettiosju procent anser att det är helt oacceptabelt, och ytterligare trettioen procent tar delvis avstånd. Angrepp på jakthundar hamnar mellan dessa ytterligheter – trettiotvå procent tycker att det är helt oacceptabelt, medan trettio procent instämmer helt eller delvis. Detta mönster visar tydligt att acceptansen varierar mellan olika typer av situationer,

Figur 3.11.1.1. Allmänhetens syn på vad ett acceptabelt beteende för rovdjuren är.

Utvecklingen över tid visar att toleransen för flera konfliktnära situationer har minskat (figur 3.11.1.2). Mellan 2020 och 2025 syns signifikanta förändringar för tre frågor, samtliga i mer restriktiv riktning och med små effektstorlekar: att rovdjur dödar kor eller får, dödar renar, samt dödar en hund i samband med jakt. För dessa tre frågor har andelen som anser det som helt oacceptabelt ökat, samtidigt som acceptansen har minskat. Däremot syns inga signifikanta förändringar mellan 2020 och 2025 för att rovdjur passerar byar och samhällen, dödar husdjur som katter eller hundar, eller direkt hotar människor.

Figur 3.11.1.2. Allmänhetens syn på vad ett acceptabelt beteende för rovdjuren är, över tid.

I jämförelsen mellan 2004 och 2025 syns signifikanta förändringar för flera frågor, men dessa måste – som nämnts ovan – tolkas i ljuset av att frågan från 2020 och framåt omfattade en art mer än 2004. Acceptansen har minskat för att rovdjur dödar kor eller får, dödar renar och dödar husdjur som katter eller hundar, och effekterna är små för de tre frågorna. För att en hund dödas i samband med jakt syns ingen signifikant total skillnad mellan 2004 och 2025, även om trendtestet är svagt signifikant, och för direkt hot mot människor finns ingen signifikant förändring över tid.

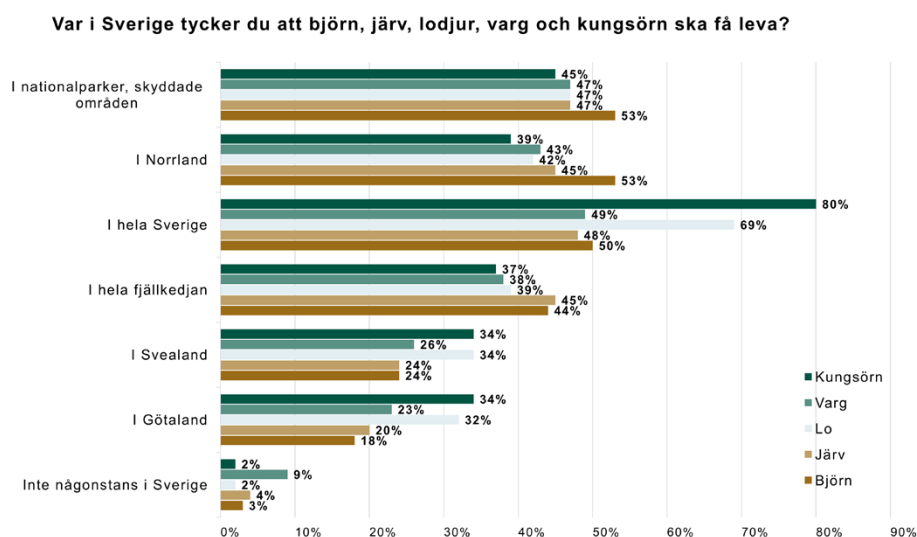
Sammantaget har toleransen för att rovdjur passerar nära bebyggelse ökat betydligt under två decennier, medan toleransen för angrepp på tamdjur, renar och i viss mån husdjur, har minskat. Samtidigt är det viktigt att understryka att jämförelsen över två decennier måste tolkas med viss försiktighet, eftersom frågan formulerades något annorlunda 2004 än 2020 och 2025. Jämförelsen mellan 2020 och 2025 ger därför den säkraste bilden av förändring över tid, och den visar framför allt minskad acceptans för angrepp på kor eller får, renar och jakthundar. Resultaten visar att människor i högre grad accepterar rovdjur som en naturlig del av landskapet – men att acceptansen snabbt faller när rovdjuren orsakar ekonomisk skada, hotar tryggheten eller uppfattas komma för nära människor.

3.11.2 Synen på var rovdjuren ska få leva i Sverige

När respondenterna får ange var de stora rovdjuren bör få leva framträder ett övergripande mönster där flera arter accepteras i relativt stora delar av landet, men också tydliga skillnader mellan arterna (figur 3.11.2). Resultaten måste dock tolkas med viss försiktighet, eftersom svarsalternativen inte var ömsesidigt uteslutande. Respondenterna kunde markera flera alternativ samtidigt, och frågan kan därför ha förståtts på olika sätt: vissa kan ha kryssat i ”i hela Sverige” som ett övergripande svar som redan inkluderar övriga områden, medan andra både kryssat i ”i hela Sverige” och mer specifika alternativ som Norrland, Svealand eller skyddade områden. Resultaten bör därför förstås som andelen som anser respektive geografiskt område acceptabelt, snarare än som ett uttryck för en enda föredragen utbredning.

Trots denna tolkningsmässiga osäkerhet syns några tydliga skillnader mellan arterna. Kungsörn och lodjur, som också hör till de arter som bedöms mest positivt i de allmänna attitydfrågorna (se avsnitt 3.8), har den högsta andelen respondenter som anger att de ska få leva i hela Sverige. För kungsörn gäller detta hela 80 procent och för lodjur 69 procent, vilket är klart högre än för björn (50 procent), järv (48 procent) och varg (49 procent). För kungsörn och lodjur är också acceptansen relativt hög i Svealand och Götaland, vilket tyder på en större öppenhet för en bred geografisk närvaro också i de södra och mellersta delarna av landet.

För björn och järv syns i stället en något tydligare betoning av norra och mer avgränsade områden. För björn anger 53 procent Norrland och 44 procent hela fjällkedjan, och för järv är motsvarande andelar 45 respektive 45 procent. Detta antyder att dessa arter i högre grad förknippas med norra Sverige och fjällnära miljöer än med en självklar förekomst i hela landet. Även andelen som markerar nationalparker och skyddade områden är relativt hög för björn (53 procent) och järv (47 procent), vilket förstärker bilden av att många ser deras förekomst som mer legitim i mer naturpräglade landskap.

Figur 3.11.2. Allmänhetens syn på var rovdjuren ska få leva i Sverige.

Vargen intar en särskild position. Även om nära hälften av respondenterna anger att varg kan leva i hela Sverige, är det också för varg som andelen som svarar ”inte någonsans i Sverige” är klart högst. Nio procent anger detta alternativ, jämfört med två till fyra procent för övriga arter. Mot bakgrund av att vargen också väcker mest kontrovers i flera av de övriga attitydfrågorna (se avsnitt 3.8) tyder detta på att just vargens geografiska närvaro är mer polariserad än för de andra arterna.

Sammantaget pekar resultaten på att kungsörn och lodjur i högre grad accepteras som arter med bred geografisk hemvist, inklusive i Svealand och Götaland, medan björn och järv oftare kopplas till Norrland, fjällkedjan och andra mer avgränsade områden. För varg är bilden mer splittrad: många accepterar förekomst i stora delar av landet, men det är också den art som tydligast möter motstånd mot att alls finnas i Sverige.

3.11.3 Sammanfattning

Resultaten visar att svenskarnas syn på rovdjurens närvaro har förändrats i två delvis motsatta riktningar. På lång sikt har toleransen ökat för att rovdjur rör sig nära människor, särskilt genom att acceptansen för att de passerar byar och samhällen har stigit tydligt sedan 2004. Samtidigt har acceptansen minskat för flera konfliktnära situationer, särskilt när rovdjur dödar kor eller får, renar och jakthundar. Den säkraste jämförelsen är mellan 2020 och 2025, eftersom frågan då ställdes på samma sätt, och den visar att opinionen under de senaste fem åren blivit mer restriktiv just i dessa konfliktnära fall. Mönstret tyder alltså på att människor i högre grad accepterar rovdjur som en del av landskapet, men inte när deras närvaro leder till konkret skada eller upplevda risker.

De regionala resultaten visar samtidigt att synen på var rovdjuren bör få leva skiljer sig tydligt mellan arterna. Kungsörn och lodjur har den bredaste geografiska acceptansen och uppfattas i högre grad som arter som kan leva i hela Sverige, inklusive Svealand och Götaland. Björn och järv kopplas oftare till Norrland, fjällkedjan och mer avgränsade naturmiljöer, vilket antyder att deras närvaro i större utsträckning ses som legitim i norra och mer glesbefolkade delar av landet. Vargen avviker tydligast från de andra arterna: även om många accepterar att den ska få finnas i stora delar av landet, är det också den art där motståndet mot att den alls ska finnas i Sverige är störst. Sammantaget visar resultaten att både långsiktiga attitydförändringar och regionala mönster pekar mot en villkorad samexistens: bredast acceptans finns för rovdjur som del av naturen, medan stödet minskar när deras närvaro kopplas till konflikt, förlust eller närhet till människors vardag.

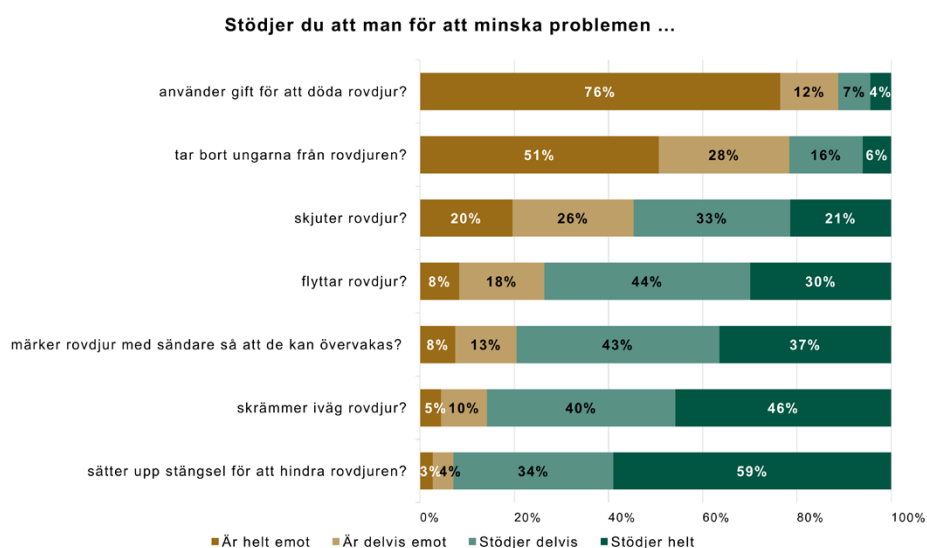
3.12 Synen på specifika förvaltningsåtgärder

3.12.1 Attityder till metoder för att hantera rovdjur som orsakar problem

Attityderna till olika metoder för att hantera rovdjur som orsakar problem i Sverige år 2025 skiljer sig tydligt mellan olika typer av åtgärder. Förebyggande och icke dödliga metoder har det starkaste stödet, medan åtgärder som innebär skada eller dödande av rovdjuret i högre grad möts av motstånd (figur 3.12.1). Stängsel är den mest accepterade åtgärden: nationellt är 59 procent helt för och ytterligare 34 procent delvis för, och bara sju procent är emot. Acceptansen är hög i samtliga län, men stödet är signifikant lägre än nationellt i Gävleborg, Jämtland och Västerbotten. Skillnaderna är dock små till måttliga.

Även skrämsemetoder har brett stöd. Nationellt stödjer 46 procent helt och 40 procent delvis att skrämma i väg rovdjur, medan omkring 12 procent är emot. Här framträder också vissa regionala skillnader. Stödet är signifikant lägre än nationellt i Örebro och Kronoberg, och även i Dalarna och Gävleborg skiljer sig svarsfördelningen signifikant från riksnivån, om än med små effekter. Västerbotten uppvisar också en signifikant avvikelse från det nationella mönstret, men där är skillnaden i den samlade stödandelen mycket liten. Sammantaget tyder detta på att stödet för skrämme är brett, men att graden av entydigt stöd varierar något mellan länen.

Mer invasiva, men fortfarande icke dödliga, åtgärder är något mer omstridda men har fortsatt majoritetsstöd. För flytt av rovdjur är tre av tio helt positiva och nästan hälften delvis för, medan en fjärdedel är emot, 31 procent helt för och 40 procent delvis för, medan 29 procent är helt eller delvis emot. Stödet är signifikant lägre i Örebro och Västerbotten, medan Jämtland har en signifikant mer positiv svarsfördelning än riket som helhet. Märkning med sändare är bredare accepterad: nästan fyra av tio är helt för och lika många delvis för, medan en femtedel är emot. Även här är skillnaderna mellan länen begränsade, men Jämtland avviker med något lägre stöd än nationellt, medan Kronoberg och Västerbotten uppvisar små men signifikanta avvikelser i en något mer positiv riktning.

Figur 3.12.1. Allmänhetens stöd för olika metoder för att minska de problem som rovdjur orsakar.

Där opinionen vänder tydligast är vid åtgärder som uppfattas som ingrepp i djurens reproduktion eller som riskerar att orsaka lidande. Att ta bort ungar från rovdjur möts av omfattande motstånd: en majoritet är helt emot, och ytterligare många delvis emot. Endast en mindre grupp uttrycker stöd. Motståndet är överlag likartat i hela landet, men Örebro och Västerbotten uppvisar små men signifikanta avvikelser från det nationella mönstret och är ännu mer kritiska mot alternativen. Än mer negativ är inställningen till att använda gift, där nästan alla tar avstånd och endast en mycket liten minoritet uttrycker något stöd. Här är mönstret i princip oberoende av län, även om små signifikanta avvikelser förekommer i Örebro och Västerbotten. Dessa skillnader är dock mycket begränsade i praktiken.

Att skjuta rovdjur som orsakar problem är den mest polariserande åtgärden. Drygt hälften av svenskarna stödjer den i någon grad, medan nästan lika många är emot. Här syns också de tydligaste regionala skillnaderna. Stödet är signifikant högre än nationellt i Jämtland, Västerbotten, Gävleborg och Dalarna, med skillnader på mellan cirka 6 och 23 procentenheter i samlad stödandel. Särskilt Jämtland (+22,9 procentenheter) och Västerbotten (+11,6 procentenheter) sticker ut. Detta ligger väl i linje med resultaten från avsnitt 3.6 som visar att dessa län har starkare jakttraditioner och är generellt mer positiva till jakt. Dessa län uppvisar större acceptans för att skjuta rovdjur som orsakar problem, samtidigt som stödet där tenderar att vara lägre för vissa förebyggande eller icke-dödliga åtgärder, såsom stängsel och i viss mån flytt av problemindivider.

Sammantaget framträder en tydlig princip: åtgärder uppfattas som legitima i den mån de är förebyggande, proportionerliga och inte orsakar skada på djuren. Stängsel, skrämsel och märkning har därför brett stöd, medan metoder som innebär att ta bort ungar eller använda gift avvisas kraftigt. Att skjuta rovdjur förefaller mer situationsberoende och återspeglar i hög grad regionala konfliktnivåer och lokala erfarenheter. Samtidigt visar resultaten att de regionala skillnaderna oftast är små, med undantag för att skjuta rovdjur – där avvikelserna är tydligare och mer substantiella – samt i viss mån stängsel i vissa rovdjurslän. Mönstret visar att förvaltningsstrategier behöver utformas med hänsyn både till nationell legitimitet och till tydliga regionala skillnader i attityder och förutsättningar.

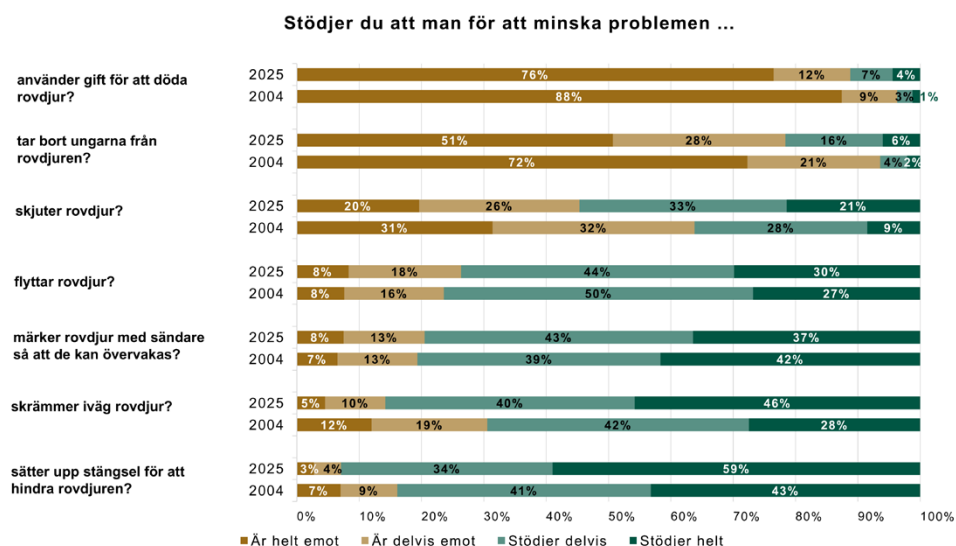
3.12.2 Förändringar över tid i synen på förvaltningsåtgärder mot rovdjur

Attityderna till vilka metoder som är acceptabla för att hantera rovdjur som orsakar problem i Sverige har förändrats tydligt mellan 2004 och 2025 (figur 3.12.2). Den mest påtagliga utvecklingen gäller synen på förebyggande åtgärder, där stödet har ökat stabilt och i flera fall kraftigt. För stängsel har andelen som helt stödjer åtgärden stigit från 43 procent år 2004 till 59 procent år 2025, samtidigt som motståndet minskat från 16 till knappt 7 procent. De statistiska analyserna visar att detta är en signifikant förändring med en liten till närmast måttlig effektstorlek, vilket innebär att opinionen rört sig tydligt i riktning mot en bredare och mer självklar acceptans för stängsel som skyddsmetod. Det delvisa stödet har legat högt under hela perioden men minskat något, vilket tyder på att människor successivt förflyttat sig från ett mer försiktigt till ett mer helhjärtat stöd.

Liknande mönster syns för skrämselmetoder. År 2004 var endast 28 procent helt för och motståndet relativt högt, men 2025 är andelen som helt stödjer metoden 46 procent, och motståndet har sjunkit till omkring 14 procent. Även här visar

analyserna en signifikant förändring med en liten till måttlig effektstorlek, vilket innebär att acceptansen stärkts på ett sätt som är både stabilt och konsekvent över tid. Detta handlar alltså inte om små opinionssvängningar, utan om en långsiktig legitimering av aktiva men icke dödliga skyddsmetoder.

För mer invasiva men fortfarande icke dödliga åtgärder, är utvecklingen mer varierad. Flytt av rovdjur har legat relativt stabilt över tid mellan 2004 och 2025: fullt stöd låg på 27 procent 2004, 33 procent 2020, och omkring 30 procent 2025. Det delvisa stödet har däremot varit konstant högt, mellan 44 och 51 procent. Jämförelsen mellan 2004 och 2025 är inte signifikant, vilket innebär att stödet på lång sikt varit relativt stabilt. Däremot finns en signifikant förändring mellan 2020 och 2025, där stödet har minskat något och motståndet ökat. Det betyder att opinionen på kort sikt blivit något mer restriktiv, men utan något större långsiktigt skifte sett över hela tvådecennieperioden.

Figur 3.12.2. Allmänhetens stöd för olika metoder för att minska de problem som rovdjur orsakar, över tid.

Märkning med sändare uppvisar delvis motsatt utveckling. Fullt stöd låg omkring 42 procent i mitten av 2000-talet, men har minskat till 36 procent år 2025. Det delvisa stödet ligger kvar på 40–44 procent och motståndet är fortsatt lågt (cirka 6–13 procent). Denna förändring är dock inte statistiskt signifikant vare sig mellan 2004 och 2025 eller mellan 2020 och 2025). Det innebär att andelarna möjligen har förändrats något, men att märkning fortfarande är en av de mest accepterade metoderna.

När det gäller åtgärder som uppfattas som etiskt problematiska har motståndet minskat något – men från mycket höga nivåer. Att ta bort ungar från rovdjur avvisades mycket kraftigt 2004, med 72 procent helt emot och 21 procent delvis emot. År 2025 ligger motsvarande andelar på 51 och 28 procent. Förändringen är signifikant, med den största effektstorleken i hela blocket, vilket fortfarande ligger i det övre spannet av små effekter men nära måttlig nivå. Det innebär att även om motståndet minskat är det fortfarande det dominerande synsättet i befolkningen. Samma riktning syns också mellan 2020 och 2025, där stödet ökar något och motståndet minskar, men även där är effekten liten.

Samma mönster gäller gift. År 2004 var 88 procent helt emot och 76 procent år 2025. Delvis stöd har ökat från cirka 3 till 11 procent totalt stöd (delvis + helt). Även denna förändring är statistiskt signifikant mellan 2004 och 2025, men effektstorleken är liten. Den övergripande bilden är ändå att gift fortsätter att vara den metod som möter starkast och mest stabilt motstånd. Mellan 2020 och 2025 finns däremot ingen signifikant förändring.

Den mest påtagliga förändringen gäller synen på att skjuta rovdjur. År 2004 var 31 procent helt emot och endast åtta procent helt för. År 2025 är andelen helt emot 20 procent, samtidigt som fullt stöd ökat till 21 procent och delvis stöd till 33 procent. Detta är en signifikant förändring med liten till närmast måttlig effektstorlek, vilket innebär att opinionen rört sig på ett tydligt sätt: från låg och splittrad acceptans till en gradvis större öppenhet för att skjuta rovdjur som åtgärd. Samtidigt kvarstår en tydlig polarisering – stödet ökar, men motståndet är fortfarande omfattande. Mellan 2020 och 2025 är förändringen däremot inte signifikant, även om trendtestet ligger nära signifikansgränsen.

Sammantaget visar utvecklingen mellan 2004 och 2025 att stödet för förebyggande åtgärder som stängsel och skrämsel har ökat tydligt, där både fullt stöd har stärkts samtidigt som motståndet minskat. För mer invasiva åtgärder är mönstren delvis stabila men med några tydliga långsiktiga skiften: att ta bort ungar och använda gift är fortfarande kraftigt förkastat, om än något mindre än tidigare, medan att skjuta rovdjur rört sig tydligt mot ökat stöd. För flytt av rovdjur och märkning med sändare syns däremot inga signifikanta långsiktiga förändringar mellan 2004 och 2025, även om flytt blivit något mindre accepterat mellan 2020 och 2025. Helhetsbilden är att opinionen blivit mer positiv till aktiva åtgärder, samtidigt som värderingar kring djurvälstånd fortsätter att sätta tydliga gränser för vad som uppfattas som legitimt i svensk rovdjursförvaltning.

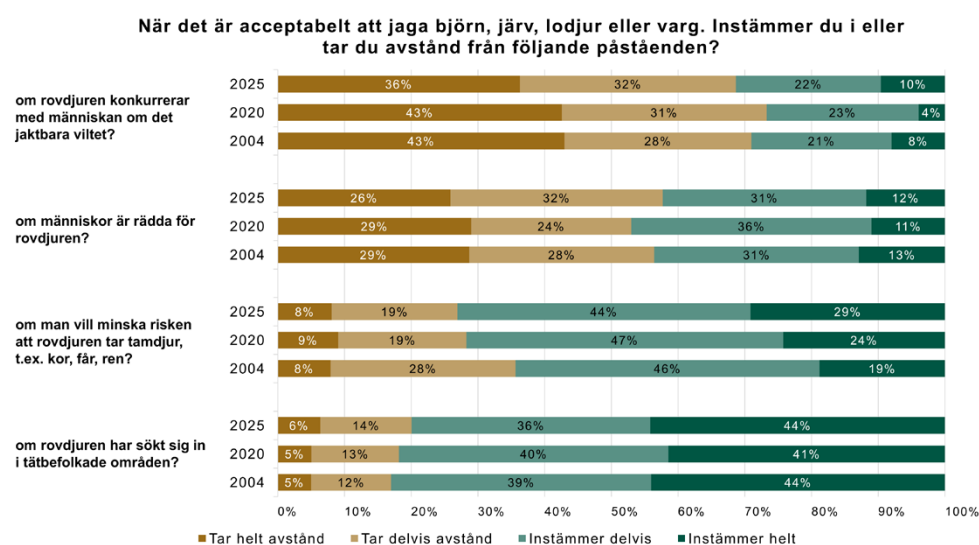
3.12.3 Synen på jakt av stora rovdjur

Attityderna till när det är acceptabelt att jaga rovdjur varierar tydligt beroende på situation, och utvecklingen mellan 2004 och 2025 visar hur olika motiv värderats på skilda sätt över tid (figur 3.12.3.1). Det största och mest stabila motståndet riktas mot jakt som motiveras av konkurrens om jaktbart vilt. År 2004 tog 43 procent helt avstånd och 28 procent delvis avstånd från detta motiv, och motsvarande nivåer låg kvar i stort sett oförändrade fram till 2020. Först i 2025 års mätning syns en tydligare förändring, där andelen som tar helt avstånd minskat till 36 procent och andelen som instämmer helt ökat till 10 procent. De statistiska analyserna visar att detta skifte är signifikant mellan 2020 och 2025, vilket motsvarar en liten effektstorlek. Däremot är skillnaden mellan 2004 och 2025 inte signifikant på den övergripande nivån, även om trendtestet är svagt signifikant. Det innebär att motståndet fortsatt är starkt, men att opinionen på kort sikt har rört sig något mot större acceptans, utan att det långsiktiga huvudmönstret har förändrats på något tydligt sätt.

När jakt motiveras av att minska risken för angrepp på tamdjur är opinionen betydligt mer positiv, och stödet har ökat över tid. År 2004 instämde 19 procent helt och 46 procent delvis, och år 2025 har fullt stöd stigit till 29 procent medan delvis stöd ligger kvar nära 44 procent. Samtidigt har motståndet minskat från totalt 35 procent 2004 till 27 procent 2025. Denna förändring är signifikant med en liten effektstorlek, vilket innebär att stödet för jakt för att skydda tamdjur stärkts långsamt men konsekvent över tid. Däremot syns ingen signifikant förändring

mellan 2020 och 2025. Resultaten tyder alltså på att stödet för jakt som syftar till att skydda tamdjur har stärkts på längre sikt, men varit relativt stabilt under de senaste fem åren.

När motivet utgår från människors rädsla för rovdjur är bilden mer splittrad och rör sig mycket lite över tid. Redan 2004 tog 29 procent helt avstånd och 28 procent delvis avstånd, medan 31 procent instämde delvis och 13 procent helt. År 2025 är nivåerna snarlika: 26 procent tar helt avstånd, 32 procent delvis, och 42 procent uttrycker någon grad av instämmande. Statistiskt sett är detta ett av de mest stabila motiven i hela tidsserien, med små eller obefintliga effektnivåer, vilket innebär att stödet varken ökat eller minskat på något påtagligt sätt. Varken jämförelsen mellan 2020 och 2025 eller mellan 2004 och 2025 är signifikanta. Attityden präglas i stället av en återkommande balans mellan tvekan och delvis acceptans.

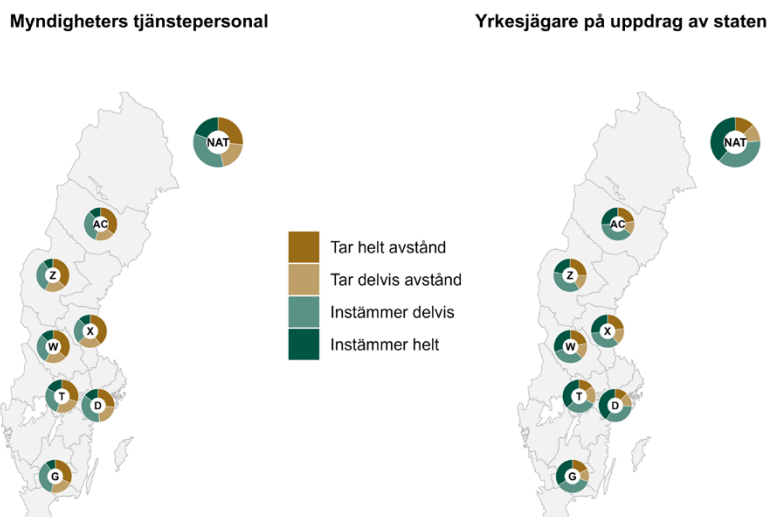

Figur 3.12.3.1. Allmänhetens inställning till när det är acceptabelt att jaga björn, järv, lodjur eller varg, över tid.

Det starkaste stödet – både i 2025 års mätning och över tid – gäller jakt som motiveras av att rovdjur rör sig in i tätbefolkade områden (figur 3.12.3.1). Redan 2004 instämde 44 procent helt och 39 procent delvis, och dessa nivåer har legat stabilt kvar genom hela perioden. År 2025 instämmer 44 procent helt och 36 procent delvis, medan endast sex procent tar helt avstånd och 14 procent delvis avstånd. De statistiska analyserna visar att dessa små variationer över tid i praktiken inte innebär någon betydande förändring – stödet för jakt i tätortsnära situationer har varit högt, stabilt och brett accepterat under mer än två decennier (bilaga 1). Varken jämförelsen mellan 2020 och 2025 eller mellan 2004 och 2025 visar någon signifikant förändring. Stödet för jakt i tätortsnära situationer har alltså varit högt, stabilt och brett accepterat under hela perioden. Sammantaget visar utvecklingen över tid att acceptansen för jakt är som starkast när den kopplas till konkreta säkerhetsrisker eller situationer där rovdjur rör sig nära människor. Motiven som rör skydd av tamdjur har också ett brett och växande stöd. Däremot avvisas jakt som syftar till att skydda det jaktbara viltet konsekvent över tid, även om motståndet minskat något det senaste fem åren. Motiven som utgår från rädsla ligger stabilt i ett mellanskikt där opinionen är delad men utan långsiktiga skiften. Dessa långsiktiga mönster

antyder att legitimiteten för jakt i hög grad beror på hur direkt och allvarlig risken uppfattas vara – ju närmare människan och dess djur, rovdjuren befinner sig, desto starkare och mer varaktigt blir stödet för jakt som åtgärd.

Attityderna till vem som bör genomföra jakt på stora rovdjur varierar tydligt beroende på om det gäller myndigheter, yrkesjägare eller enskilda jägare. Den modell som möter störst skepsis är att jakt ska utföras av myndigheters egen tjänstepersonal. Nationellt tar 27 procent helt avstånd från detta och ytterligare 20 procent delvis avstånd, medan 34 procent instämmer delvis och 20 procent instämmer helt. I flera län är motståndet ännu större (figur 3.12.3.2). I Gävleborg tar 40 procent helt avstånd och i Dalarna 37 procent, vilket visar att förtroendet för myndighetsanställda som jaktutförare varierar geografiskt och i vissa regioner är betydligt svagare än riksgenomsnittet. Samma mönster syns också i Jämtland och Västerbotten, där stödet är tydligt lägre än i riket som helhet. Dessa skillnader är statistiskt signifikanta, men effektstorlekarna är små ($V = 0,124$ till $0,171$), vilket innebär att mönstret är tydligt men inte starkt. Sammantaget tyder resultaten på att flera rovdjurslän är mer negativa än riksgenomsnittet till att staten själv, genom sin egen tjänstepersonal, ska utföra jakten.

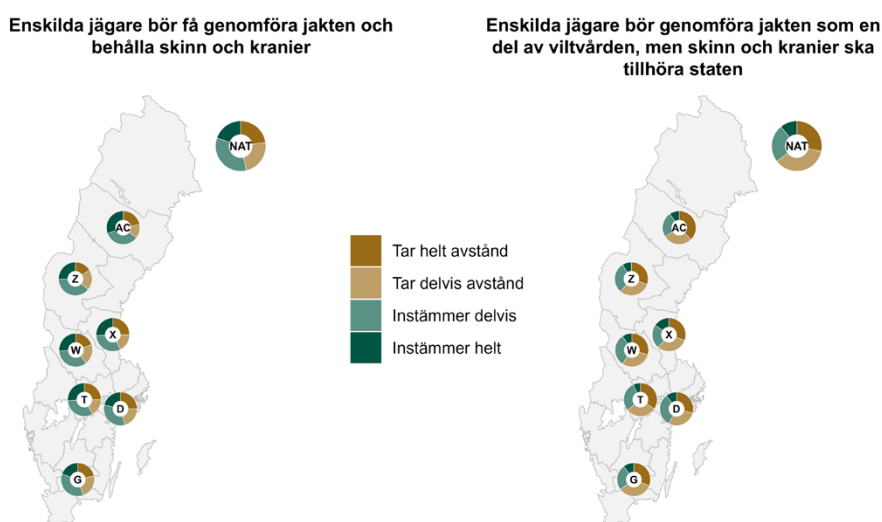

Figur 3.12.3.2. Allmänhetens inställning till att jakt på stora rovdjur utförs av myndigheters tjänstepersonal eller av yrkesjägare på statligt uppdrag, redovisat per län i 2025 års undersökning.

Stödet är starkare för en modell där enskilda jägare genomför jakten och får behålla skinn och kranier (figur 3.12.3.3). Nationellt instämmer 20 procent helt och 34 procent delvis i detta, medan 23 procent tar helt avstånd och 24 procent delvis avstånd. Denna modell har särskilt starkt stöd i Västerbotten, där 31 procent instämmer helt och ytterligare 34 procent delvis. Även i Jämtland instämmer en majoritet – 39 procent delvis och 25 procent helt. Även i Gävleborg, Dalarna och Örebro ligger stödet över riksnivån. Också här är skillnaderna statistiskt signifikanta, men med små effektstorlekar. Detta mönster antyder att flera län, särskilt län med starkare jakttraditioner, i högre grad än riket föredrar att jakten genomförs av enskilda jägare och att dessa också får behålla skinn och kranier.

När samma princip gäller – jakt utförd av enskilda jägare – men där skinn och kranier tillfaller staten i stället för jägaren, förskjuts opinionen tydligt mot större tveksamhet. Nationellt tar 28 procent helt avstånd och ytterligare 36 procent delvis avstånd, medan endast elva procent instämmer helt och 25 procent delvis. Här blir bilden mer varierad än i föregående fråga. I Gävleborg och Dalarna är stödet något högre än i riket, medan Örebro och Västerbotten tvärtom uppvisar lägre stöd än riksgenomsnittet. I Södermanland finns också en liten men signifikant avvikelse. Även i denna fråga är effektstorlekarna små, vilket innebär att skillnaderna finns där men inte är stora. Detta antyder att förtroendet för modellen i hög grad är kopplat till att jägaren får behålla bytet, snarare än att jägaren i sig utför uppdraget. Just rätten att behålla skinn och kranier verkar alltså spela en viktig roll för hur legitim modellen uppfattas vara.

Den modell som får störst stöd är jakt utförd av yrkesjägare på statligt uppdrag. Nationellt instämmer 39 procent helt och 37 procent delvis, medan 13 procent tar helt avstånd och 12 procent delvis. Samtidigt är stödet i flera län lägre än i riket. I Jämtland, Gävleborg, Dalarna och Västerbotten är både det helhjärtade stödet och den samlade instämmandeandelen tydligt lägre än nationellt, och motståndet är högre. Även Örebro avviker negativt från riksnivån, om än mindre tydligt. Dessa skillnader är statistiskt signifikanta och har genomgående små effektstorlekar. Det innebär att även om yrkesjägare på statligt uppdrag är den mest accepterade modellen nationellt, är entusiasmen svagare i flera av de län där stödet för enskilda jägare samtidigt är starkare. Det tyder på att yrkesjägare framstår som en modell som kombinerar professionalitet, tydlig ansvarsfördelning och förtroende för statens roll i att styra jakten, men att denna legitimitet inte är lika stark i alla delar av landet.

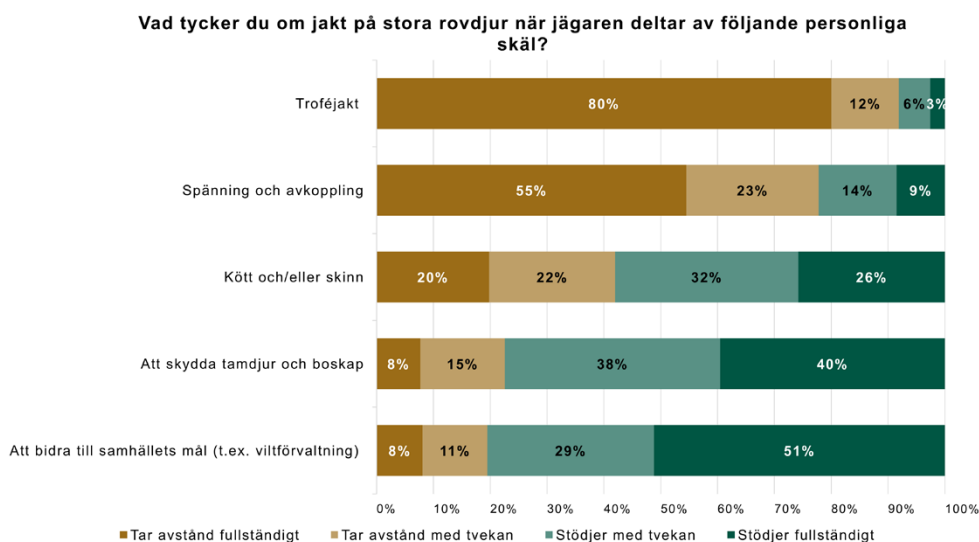

Figur 3.12.3.3. Allmänhetens inställning till att jakt på stora rovdjur utförs av enskilda jägare, redovisat per län i 2025 års undersökning.

Sammantaget visar resultaten att allmänheten i första hand föredrar en modell där jakten genomförs av professionella aktörer med statligt uppdrag, snarare än av myndighetsanställda eller av jägare under strikt statlig kontroll. Samtidigt visar länsjämförelserna att detta nationella mönster inte ser likadant ut överallt. I flera län – särskilt Jämtland, Västerbotten, Gävleborg och Dalarna – är motståndet större

än i riket mot att jakten utförs av myndigheters tjänstepersonal eller av yrkesjägare på statligt uppdrag. I samma län finns samtidigt ett starkare stöd för att enskilda jägare ska genomföra jakten, särskilt när de får behålla skinn och kranier. Dessa regionala skillnader är genomgående statistiskt signifikanta, men effektstorlekarna är små, vilket betyder att de ska tolkas som tydliga tendenser snarare än mycket stora avstånd mellan länen. Enskilda jägare har också betydande legitimitet – men främst när de får behålla skinn och kranier. Däremot möter jakt utförd av myndigheters tjänstepersonal det svagaste stödet. Resultaten antyder att befolkningen inte bara värderar vem som utför jakten, utan också under vilka villkor den sker. I flera län verkar legitimiteten vara större för modeller där staten sätter ramarna men inte själv står för genomförandet, och där enskilda jägare samtidigt ges en mer aktiv och självständig roll.

Samtidigt visar resultaten att frågan inte bara handlar om vem som ska utföra jakten, utan också om under vilka villkor och med vilka drivkrafter den sker. Om enskilda jägare ska involveras visar vår undersökning att även deras motiv för att delta i rovdjursjakten är en viktig del av hur denna modell uppfattas och legitimeras (figur 3.12.3.4). Troféjakt som motiv möter det starkaste avståndstagandet. Åttio procent tar helt avstånd och tolv procent delvis, vilket innebär att över 90 procent uttrycker någon form av motstånd. Endast sex procent stödjer motivet delvis och tre procent helt. Troféjakt framstår därmed som det mest förkastade motivet i hela frågebatteriet, men bilden är inte helt lika överallt. I Västerbotten och Jämtland är acceptansen visserligen fortfarande låg i absoluta tal, men ändå signifikant högre än i riket som helhet (små effektstorlekar). Det innebär att även ett i grunden starkt avvisat motiv får något större acceptans i de nordligare länen.

Figur 3.12.3.4. Allmänhetens inställning till jakt på stora rovdjur utifrån jägarens skäl till jakt.

Konsekvent motstånd riktas också mot rovdjursjakt som sker för spänning eller avkoppling. Nationellt tar 55 procent helt avstånd från detta motiv och ytterligare 23 procent tar avstånd med tvekan, medan endast 14 procent stödjer det delvis och 9 procent stödjer det helt. Mönstret visar att detta är ett av de minst accepterade av samtliga personliga motiv. Samtidigt finns tydliga och statistiskt signifikanta länskillnader, om än med små till måttliga effektstorlekar. Särskilt i de nordligare länen Västerbotten och Jämtland – som också har starkare kopplingar till jakt i allmänhet – är acceptansen högre än i riksurvalet. Även Gävleborg, Dalarna och Kronoberg ligger över riksnivån.

Mer blandade attityder återfinns vid jakt för att ta tillvara kött eller skinn. Nationellt tar 20 procent helt avstånd och 22 procent delvis, medan 32 procent stödjer motivet delvis och 26 procent helt. Detta gör kött- och skinnmotiv till ett av de mer accepterade egenintressena, även om opinionen är mer delad jämfört med samhälleligt motiverade former av jakt. Även här syns tydliga regionala skillnader: Jämtland och Västerbotten ligger klart över riksnivån i stöd, och även Dalarna uppvisar en signifikant mer positiv inställning. Särskilt i Jämtland är skillnaden påtaglig, och effektstorleken är där den starkaste i detta block, medan övriga signifikanta skillnader är små.

Ett av de starkaste stödmotiven gäller jakt som utförs för att skydda tamdjur och boskap. Nationellt instämmer 40 procent helt och ytterligare 38 procent delvis, vilket innebär att närmare åtta av tio är positiva till motivet. Endast en mindre del av befolkningen tar avstånd. Detta motiv utmärker sig som ett av de mest legitima, och stödet är högt i samtliga län. Samtidigt är acceptansen signifikant högre i flera rovdjurslän, särskilt i Jämtland och Västerbotten men också i Gävleborg och Dalarna. Effektstorlekarna är små, men mönstret är konsekvent och pekar i samma riktning som för flera av de andra motiven.

Det mest accepterade motivet av alla är jakt som syftar till att bidra till samhällets mål, exempelvis inom viltförvaltningen. Här instämmer 51 procent helt och 29 procent delvis, vilket innebär att åtta av tio svenskar stödjer motivet. Endast en liten andel tar avstånd, vilket gör detta till den mest förtroendeingivande och allmänt accepterade typen av jaktmotiv. Också här ligger Jämtland och Västerbotten signifikant över riksnivån, med små effektstorlekar, vilket visar att stödet för jaktmotiv generellt tenderar att vara högre i de nordligare länen.

Sammantaget visar resultaten att allmänheten gör en tydlig åtskillnad mellan jakt av egenintresse och jakt av samhälleliga eller skyddsriktade skäl. Personliga motiv som uppfattas som nöjesbaserade – särskilt troféjakt och jakt för spänning – möter starkt och konsekvent motstånd. Däremot finns ett brett stöd för jakt som skyddar tamdjur, och ännu starkare för jakt som motiveras av samhällsnytta inom viltförvaltningen. Samtidigt visar resultaten tydliga och i flera fall statistiskt signifikanta regionala skillnader. De nordligare länen, särskilt Västerbotten och Jämtland, som också har starkare band till jakt generellt (se avsnitt 3.6), uppvisar genomgående högre acceptans än riksurvalet för samtliga dessa motiv. Dalarna och Gävleborg stödjer också flera motiv mer än riket, men inte lika konsekvent. Skillnaderna är oftast små i effektstorlek, men de pekar sammantaget mot ett tydligt regionalt mönster. Dessa mönster visar att legitimiteten för jakt på stora rovdjur i hög grad är kopplad till hur ansvarsfullt, nödvändigt och proportionerligt motivet uppfattas vara, men också till regionala jaktkulturer och erfarenheter av rovdjur.

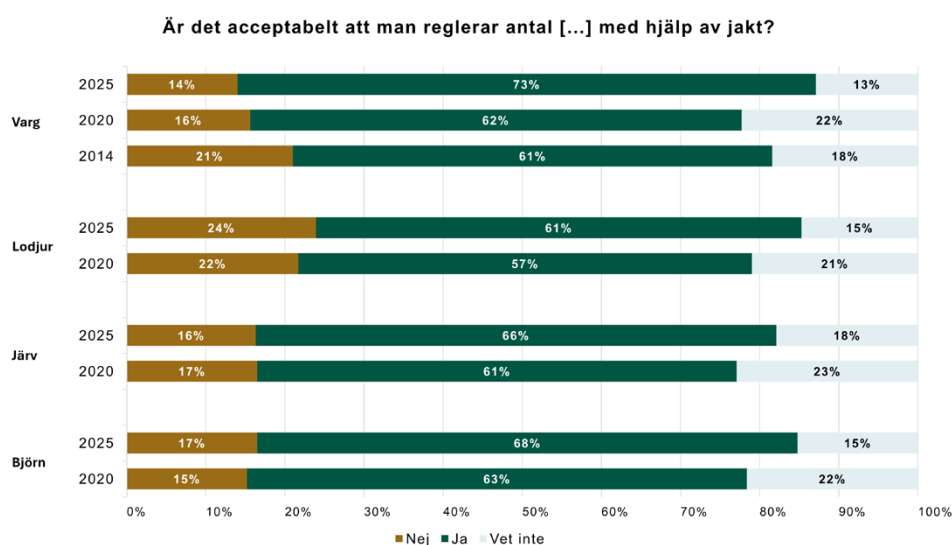
3.12.4 Synen på jakt som förvaltningsmetod för olika arter

Attityderna till om det är acceptabelt att reglera antalet stora rovdjur genom jakt är genomgående positiva, även om styrkan varierar mellan arter (figur 3.12.4.1). För björn anser 68 procent att jakt är ett acceptabelt sätt att reglera stammen, medan 17 procent säger nej och 15 procent är osäkra. Stödet har dessutom ökat från 63 procent år 2020, samtidigt som osäkerheten har sjunkit från 22 till 15 procent. Denna förändring ligger mycket nära signifikansgränsen men är inte statistiskt signifikant på 5-procentsnivån, även om trendtestet var signifikant. Resultatet bör därför tolkas försiktigt som en tendens till något högre acceptans och mindre osäkerhet, snarare än som en tydligt statistiskt säkerställd förändring.

Även för järv är en tydlig majoritet positiv till jakt som beståndsreglering. Nationellt svarar 66 procent ja, 16 procent nej och 18 procent vet inte. Mellan 2020 och 2025 ökar ja-andelen från 61 procent till 66 procent, samtidigt som andelen osäkra minskar. Dessa förändringar är dock inte statistiskt signifikanta.

För lodjur är stödet något svagare men fortfarande tydligt majoritetsbaserat. År 2025 anser 61 procent att jakt är ett acceptabelt sätt att reglera stammen, medan 24 procent säger nej och 15 procent är osäkra. Även här följer utvecklingen samma riktning som för björn och järv: ja-andelen stiger från 57 procent år 2020 till 61 procent 2025, och andelen osäkra minskar från 21 till 15 procent. Inte heller denna förändring är statistiskt signifikant, även om den ligger mycket nära gränsen. Resultatet bör därför tolkas försiktigt, även om andelarna deskriptivt pekar mot något ökad acceptans och minskad osäkerhet.

Den starkaste acceptansen gäller varg. År 2025 svarar 73 procent att jakt är ett acceptabelt sätt att reglera stammen, 14 procent säger nej och 13 procent är osäkra. Utvecklingen är särskilt tydlig över tid: stödet har ökat från 62 procent år 2020 till 73 procent år 2025, samtidigt som andelen osäkra nästan halverats. De statistiska analyserna visar att denna förändring är signifikant och har en liten effektstorlek, vilket innebär att skiftet är tydligt men inte stort. För varg finns alltså den tydligast statistiskt säkerställda förändringen över tid.

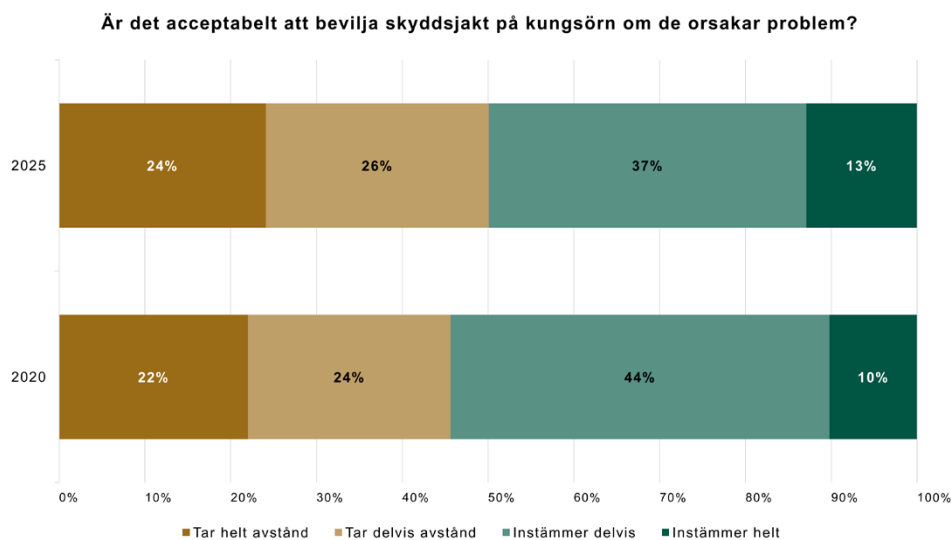
Figur 3.12.4.1. Allmänhetens acceptans till att reglera antalet stora rovdjur med hjälp av jakt, över tid.

Sammantaget framträder ett tydligt och konsistent mönster: acceptansen för beståndsreglerande jakt är stark för alla fyra arter med nivåer från 61 procent för lodjur till 73 procent för varg. Deskriptivt syns en ökning i acceptans för samtliga arter mellan 2020 och 2025, samtidigt som andelen osäkra minskar. Statistiskt säkerställd är dock denna förändring endast för varg, medan björn och lodjur ligger mycket nära signifikansgränsen och järv inte visar någon signifikant förändring. Den minskande andelen osäkra – särskilt för björn och varg – visar att fler har bildat sig en bestämd uppfattning och att opinionen i flera fall förefaller mer stabil och förankrad än tidigare. Trots variationer mellan arterna är helhetsbilden tydlig: en stor majoritet av befolkningen ser jakt som ett legitimt verktyg för att reglera rovdjursstammar i Sverige.

Resultaten visar att frågan om skydds jakt på kungsörn är komplex och väcker delade meningar. Jämförelsen mellan 2020 och 2025 visar att opinionen är relativt stabil, även om vissa små förskjutningar kan urskiljas (figur 3.12.4.2). År 2020 instämde 54 procent helt eller delvis i att skydds jakt kan vara acceptabelt. År 2025 ligger motsvarande andel på 50 procent. Detta innebär att ungefär hälften av svenskarna ser skydds jakt som en möjlig lösning vid problem, medan den andra hälften är mer restriktiv i sin syn.

De statistiska analyserna visar dock inte någon signifikant förändring mellan mätåren på nationell nivå. Opinionen framstår därför som stabil snarare än föränderlig. Det mönster som syns handlar främst om mindre skillnader mellan svarskategorierna: motståndet har ökat något, från cirka 46 till 50 procent, medan andelen som instämmer helt också har vuxit något, från cirka 10 till 13 procent. Samtidigt har andelen som instämmer delvis minskat, vilket gör att den samlade stödnivån totalt sett sjunker något. Det innebär att opinionen möjligen rört sig i riktning mot en svagt ökad polarisering – fler tar helt avstånd, men också något fler uttrycker ett fullständigt stöd. Eftersom förändringen inte är statistiskt signifikant bör detta dock tolkas försiktigt.

Sammantaget visar resultaten att synen på skydds jakt av kungsörn är fortsatt försiktig, med ett nästan jämnt delat stöd och motstånd. De små skillnader som syns mellan 2020 och 2025 förändrar inte helhetsbilden av en relativt stabil opinion.

Figur 3.12.4.2. Allmänhetens acceptans att bevilja skydds jakt på kungsörn om de orsakar problem, över tid.

3.12.5 Synen på illegal jakt

Attityderna till illegal jakt på stora rovdjur präglas av ett mycket starkt och konsekvent avståndstagande. För nästan alla motiv uppger en klar majoritet av befolkningen att de tar helt avstånd från illegala handlingar, vilket visar att normerna mot illegal jakt är djupt förankrade. De flesta påståenden har mellan 65 och 90 procent som tar helt avstånd, och endast små minoriteter uttrycker någon form av stöd (figur 3.12.5.1).

Ett mycket starkt motstånd gäller motiv som syftar till att hindra rovdjur från att etablera sig i ett område (figur 3.12.5.2). År 2025 tar 80 procent helt avstånd från att illegalt skjuta varg i syfte att förhindra etablering, och motsvarande nivåer återfinns för järv (83 procent), björn (84 procent) och lodjur (85 procent). Endast omkring fyra procent instämmer helt för björn, järv och lodjur, medan motsvarande andel för varg är sex procent. Detta gör etableringsmotiven till några av de mest entydigt avvisade i hela undersökningen.

Även handlingar som innebär att stötta andra som illegalt skjuter stora rovdjur möter mycket starkt motstånd. Här tar 85 procent helt avstånd och ytterligare åtta procent delvis, vilket innebär att endast cirka åtta procent uttrycker någon grad av instämmande. Detta visar att normerna inte bara gäller själva handlingen, utan även socialt stöd eller medverkan i illegal jakt.

När illegala motiv kopplas till skydd av tamdjur, renar eller husdjur blir opinionen något mer delad, men motståndet är fortfarande klart dominerande. För att skydda hundar och katter tar 67 procent helt avstånd och 14 procent delvis, medan endast sju procent instämmer helt. Liknande nivåer gäller för att skydda tamdjur som kor och får (66 procent helt avstånd; 16 procent delvis) och för att skydda renar (66 procent helt avstånd; 16 procent delvis). Totalt uttrycker endast mellan 18 och 19 procent någon form av stöd (delvis eller helt), vilket visar att även i konfliktnära sammanhang är acceptansen för illegal jakt låg.

Det starkaste avståndstagandet gäller motiv som beskriver illegal jakt som en protest mot rovdjurspolitiken eller mot myndigheter. Här tar 90 procent helt avstånd och endast tre procent instämmer helt. Detta är det mest avvisade motivet av alla och visar hur liten legitimitet politiskt motiverad illegal jakt har hos befolkningen.

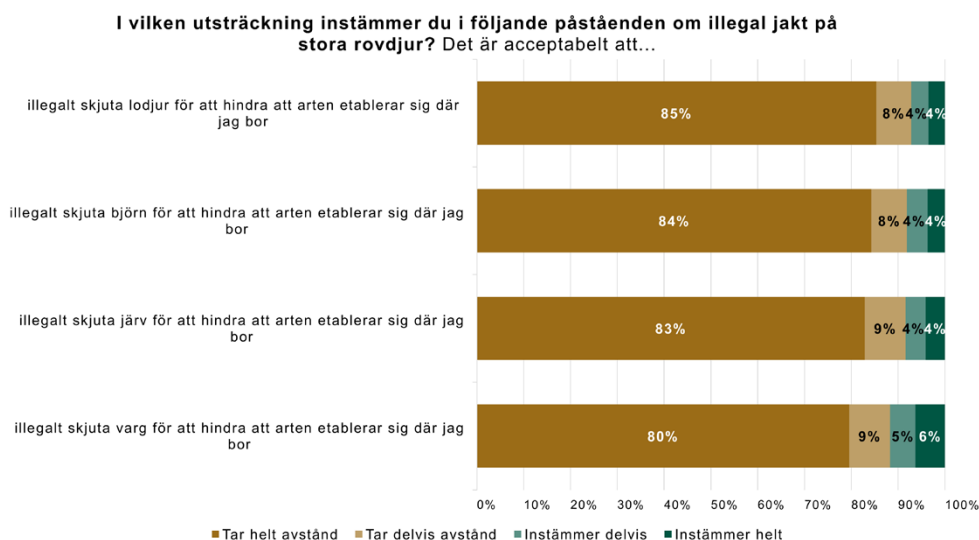
Figur 3.12.5.1. Allmänhetens syn på illegal jakt på stora rovdjur.

Även illegal jakt som sker för att skydda annat vilt som man själv vill jaga möter ett massivt motstånd. År 2025 tar 83 procent helt avstånd och endast fyra procent instämmer helt. Detta placerar jakt som grundas på konkurrensskäl bland de minst accepterade motiven, tillsammans med etableringsmotiv och protesthandlingar.

Det enda område där stödet inte domineras av avståndstagande gäller synen på att införa belöningar för att rapportera illegal jakt. Här instämmer 46 procent helt och ytterligare 23 procent delvis, vilket innebär att nästan sju av tio stödjer någon form av belöningsystem. Endast 22 procent tar helt avstånd och ytterligare 10 procent delvis avstånd. Detta pekar på en bred uppfattning om att samhället bör uppmuntra anmälningar för att motverka illegal jakt.

Det finns också vissa skillnader mellan arterna. Motståndet mot illegal jakt för att hindra etablering är starkast för lodjur, följt av björn och järv, medan det är något svagare för varg. På nationell nivå tar 85 procent helt avstånd från illegal jakt mot lodjur, 84 procent mot björn, 83 procent mot järv och 80 procent mot varg. Även om avståndstagandet är mycket starkt för samtliga arter tyder detta på att varg i något högre grad än de andra arterna utgör ett undantag från den annars mycket samstämmiga normen mot illegal jakt.

Sammantaget visar resultaten att synen på illegal jakt är starkt normstyrd och att mycket få svenskar anser den acceptabel, oavsett art eller situation. Illegal jakt i syfte att hindra etablering eller uttrycka politiskt missnöje möter absolut hårdast motstånd, medan motiv som rör skydd av tamdjur väcker något mer delade uppfattningar men fortfarande domineras av tydligt avståndstagande. Helhetsbilden är tydlig: illegal jakt har mycket låg legitimitet i Sverige, medan insatser för att motverka illegal jakt har ett starkt stöd.

Figur 3.12.5.2. Allmänhetens syn på illegal jakt på de olika stora rovdjuren.

3.12.6 Sammanfattning

Synen på specifika förvaltningsåtgärder präglas av ett tydligt mönster. Förebyggande och icke-dödliga metoder, såsom stängsel, skrämselfångor och märkning med sändare, har genomgående starkast stöd i befolkningen. Metoder som innebär lidande eller direkt skada på djuren, särskilt att ta bort ungar eller använda gift, möter däremot ett mycket starkt motstånd i hela landet. Att skjuta rovdjur som orsakar problem är den mest polariserande åtgärden: nationellt är opinionen delad, men i flera rovdjurslän, särskilt Jämtland, Västerbotten, Gävleborg och Dalarna, är stödet tydligt högre än i riket som helhet.

Över tid har stödet för flera aktiva förvaltningsåtgärder ökat. Särskilt tydligt gäller detta stängsel och skrämselfångor, där acceptansen har stärkts markant sedan 2004. Att skjuta rovdjur som metod för att hantera problem har även blivit mer accepterad över längre tid, medan flytt av rovdjur och märkning med sändare varit mer stabila. Att ta bort ungar och använda gift är fortfarande kraftigt förkastade metoder, även om motståndet mot dessa har minskat något jämfört med 2004.

När det gäller jakt som förvaltningsåtgärd gör allmänheten en tydlig skillnad mellan olika motiv. Jakt som motiveras av samhällsnytta eller av att skydda tamdjur har ett brett stöd, medan jakt som sker för troféer, spänning eller andra egenintressen möter starkt motstånd. Också här finns regionala skillnader: de nordligare länen, särskilt Västerbotten och Jämtland, uppvisar genomgående högre acceptans för flera jaktmotiv än riket som helhet, medan Dalarna och Gävleborg ofta visar samma tendens men mindre konsekvent.

Synen på vem som bör genomföra jakten varierar också tydligt. Nationellt är yrkesjägare på statligt uppdrag den mest accepterade modellen, medan jakt utförd av myndigheternas egen tjänstepersonal möter störst skepsis. Samtidigt visar flera rovdjurslän ett annat mönster än riksgenomsnittet: där är stödet ofta lägre för statligt genomförd jakt och högre för att enskilda jägare ska genomföra jakten, särskilt om de får behålla skinn och kranier. Skillnaderna är oftast små i effektstorlek, men återkommer konsekvent i flera frågor.

Att reglera rovdjursstammar genom jakt uppfattas som legitimt av en majoritet för samtliga fyra arter som jämförts, med högst acceptans för varg och lägst för lodjur i 2025 års mätning. Mellan 2020 och 2025 är acceptansen deskriptivt något högre för alla arter, men den statistiskt säkerställda förändringen gäller främst varg. För skydds jakt på kungsörn är opinionen mer försiktig och relativt jämnt delad, och någon signifikant förändring mellan 2020 och 2025 kan inte påvisas.

Motståndet mot illegal jakt är mycket starkt och brett förankrat. Det gäller särskilt illegal jakt som motiveras av att hindra rovdjur från att etablera sig eller som protest mot rovdjurspolitiken. Även när illegal jakt kopplas till skydd av tamdjur, renar eller husdjur dominerar avståndstagandet tydligt. Den enda åtgärd som får ett brett stöd i detta block är belöningar för att rapportera illegal jakt, vilket pekar på ett starkt stöd för åtgärder som syftar till att motverka sådana handlingar.

Sammantaget visar resultaten att legitimiteten för olika förvaltningsåtgärder i hög grad beror på om de uppfattas som förebyggande, proportionerliga, samhällsnyttiga och etiskt försvarbara. Åtgärder som syftar till att förebygga konflikt eller hantera problem inom tydliga ramar har starkast stöd, medan åtgärder som uppfattas som onödigt skadliga, egenintresserade eller illegitima möter ett stabilt och kraftigt motstånd.

4. Diskussion

Resultaten från undersökningen *Djur & Natur* 2004–2025 tecknar en bild av ett samhälle där relationen mellan människor, natur och vilda djur är både stabil och föränderlig. Värderingar, oro, preferenser och tillit utvecklas över tid, och skillnaderna mellan olika delar av landet är återkommande och i flera frågor tydliga, men oftast små till måttliga i storlek. Sammantaget visar resultaten att svenskarnas syn på natur och naturförvaltning formas i ett samspel mellan långsamma attitydskiften, lokala erfarenheter och aktuella samhällsfrågor – och att förvaltningen behöver förhålla sig till alla dessa aspekter samtidigt. Många av de statistiskt säkerställda skillnaderna bör därför tolkas som gradvisa förskjutningar och återkommande regionala profiler snarare än som skarpa brytpunkter eller stark polarisering.

Undersökningens tillförlitlighet och metodens robusthet

Undersökningen bygger på återkommande, nationellt representativa datainsamlingar genomförda med likartad metodik sedan 2004. Den långa tidsserien gör det möjligt att följa både stabilitet och riktning i opinionen med hög tillförlitlighet. Att frågorna ställts på samma sätt över tid, och att urvalen haft bred geografisk spridning, bidrar till att resultaten är robusta och jämförbara. De tydliga och återkommande mönstren, exempelvis stabilt stöd för skyddad natur, gradvis ökad acceptans för förebyggande förvaltningsmetoder och konsekvent motstånd mot illegal jakt, styrker också att resultaten inte uppstår genom slumpvariation. De områden där osäkerheten är högre, såsom tekniska förvaltningsmetoder eller nya policyfrågor, speglar snarare innehållets komplexitet än metodens brister. Sammantaget ger detta goda skäl att betrakta slutsatserna som både stabila och väl underbyggda.

Den omfattande datainsamlingen ger hög statistisk precision, vilket innebär att även små förändringar över tid och mellan grupper kan identifieras som statistiskt säkerställda. Detta är en styrka, eftersom det gör det möjligt att följa opinionen med stor noggrannhet. Samtidigt bör statistisk signifikans tolkas med försiktighet, eftersom även små skillnader kan bli signifikanta i stora material. Resultaten bör därför bedömas utifrån både signifikans, effektstorlek och de faktiska förändringarnas storlek i procentenheter, för att avgöra deras praktiska betydelse.

Att vissa frågor uppvisar stor stabilitet över tid stärker undersökningens tillförlitlighet, eftersom det tyder på att mätningen fångar relativt stabila underliggande attityder snarare än tillfälliga variationer eller mätfel. Tillsammans med att andra frågor samtidigt uppvisar plausibla förändringar över tid talar detta för att undersökningen både är stabil och tillräckligt känslig för att fånga verkliga attitydförändringar när de sker.

Långsiktiga förändringar: stabila grundvärden, skiftande betoningar

Ett genomgående resultat är att naturen fortsatt har en central plats i svenskarnas liv. Intresset för friluftsliv är stabilt högt och har varit det i över två decennier. Samtidigt syns en gradvis förskjutning i hur naturen värderas: naturupplevelsen handlar i något mindre grad om möten med vilda djur och i högre grad om landskap, stillhet och aktiviteter. Det innebär inte att vilda djur blivit mindre viktiga – tvärtom

uppfattas de i allt högre grad som ett positivt inslag i vardagslandskapet – men naturens roll har breddats. Många av dessa förändringar framträder tydligast i ett längre tidsperspektiv; mellan 2020 och 2025 är utvecklingen i flera frågor mer stabil eller begränsad.

Liknande utveckling syns i synen på skyddad natur. Stödet för att skydda mer natur har vuxit, men motiven har blivit bredare. Ekologiska värden är fortsatt viktiga, men kompletteras allt oftare av rekreations- och nyttoperspektiv. Det innebär att naturskyddets legitimitet vilar på en mer mångfacetterad värdegrund i dag än för tjugo år sedan.

Rädslan för vilda djur har också förändrats: medan oron för björn, järv och lodjur har minskat över tid, har oron för vildsvin ökat tydligt, vilket sannolikt speglar samspelet mellan faktisk förekomst, medial uppmärksamhet och egna erfarenheter. Samtidigt visar de regionala resultaten ett tydligt nord-sydligt mönster, där björn oftare är det djur som väcker störst oro i norr, medan vildsvin i högre grad dominerar orosbilden i söder.

Även synen på jakt har förskjutits. Acceptansen är stabilt hög, men motiven har blivit viktigare för hur legitim jakten uppfattas. Jakt som syftar till naturvård, kött eller säkerhet uppfattas som legitim, medan nöjesbaserade motiv möter fortsatt och starkt motstånd. Detta speglar bredare normer om etik, ansvar och djurvälstånd.

Fiske följer en liknande långsiktig trend, med en successiv nedgång som sannolikt speglar förändrade fritidsvanor och att andra naturaktiviteter blivit mer framträdande.

När nya frågor introducerats – som invasiva arter, DNA-analys eller drönare – syns både nyfikenhet och osäkerhet. Att många svarar ”vet inte” tyder på att dessa frågor fortfarande är under utveckling i allmänhetens föreställningsvärld.

Regional variation: natur, traditioner och konfliktlinjer

Trots flera gemensamma nationella mönster är geografiska skillnader centrala. Sverige är ett avlångt land med olika landskap, naturanvändningstraditioner och viltpopulationer – och detta sätter tydliga avtryck i attityderna.

I norra Sverige är naturen mer integrerad i vardagen. Användning av naturresurser är vanligare, och acceptansen för att ha stora rovdjur nära bostaden är ofta större, särskilt för björn, och i viss mån lodjur, medan mönstret för järv är mer blandat. Samtidigt finns inte villkorslös acceptans: exempelvis är rädslan för björn högst i Västerbotten, och stödet för jakt i skydd av tamdjur är starkare i de nordliga länen.

I södra Sverige präglas naturkontakten oftare av rekreation. Här är tveksamheten ofta större inför att ha rovdjur nära bostaden, och motståndet är högre mot motoriserade och vissa brukandeaktiviteter i skyddad natur som påverkar möjligheten till friluftsliv. Samtidigt är stödet för aktiviteter som ridning, vandring och fiske brett i hela landet, vilket visar att skillnaderna främst rör rovdjur och markanvändning – inte naturintresset i stort. Även här är många regionala skillnader små i effektstorlek, även när de är statistiskt säkerställda.

Detta mönster blir särskilt tydligt när resultaten om artattityder, geografisk närhet och synen på samexistens läses tillsammans. Svenskarnas grundinställning till de stora rovdjuren är fortfarande övervägande positiv, särskilt för kungsörn och lodjur, medan björn och järv också har ett brett stöd och vargen fortsatt är den tydligaste konfliktarten. Samtidigt visar resultaten att frågan om närhet till den egna bostaden väcker större tvekan än frågan om arternas existens i Sverige. I flera

rovdjurslän syns dock ett återkommande erfarenhetsmönster: den generella entusiasmen kan vara något lägre än i riksurvalet, men viljan att acceptera rovdjur nära där man bor är ofta något högre. Detta tyder på en mer praktiskt grundad samexistens. Denna öppenhet är emellertid tydligt villkorad. Över tid har toleransen ökat för att rovdjur rör sig i landskapet och passerar nära bebyggelse, men acceptansen minskar när deras närvaro kopplas till konkreta skador, särskilt på tamdjur, renar och jakthundar. Tillsammans med det starka stödet för förebyggande åtgärder och den ökade acceptansen för aktiva förvaltningsinsatser i flera rovdjurslän pekar detta mot en opinion som inte i första hand avvisar rovdjuren som sådana, men som i högre grad än tidigare kräver att samexistens kombineras med fungerande förvaltning och låg tolerans för skador.

Ett återkommande mönster i analyserna är att lokala traditioner och vardagspraktiker också tycks prägla synen på hur nya utmaningar bör hanteras. I län som Jämtland och Västerbotten, där jakt, viltkött och naturresursanvändning är mer integrerade i vardagen, är stödet genomgående högre för jakt och jägare, liksom för jaktmotiv kopplade till förvaltning, samhällsnytta och skydd av tamdjur. Samma län uppvisar också högre acceptans för att skjuta rovdjur som orsakar problem och i flera fall ett större stöd för att enskilda jägare, snarare än myndigheters egen personal, ska genomföra jakten. Detta tyder på att regionala erfarenheter och jaktkulturer inte bara påverkar synen på jakt i sig, utan också hur legitima olika förvaltningsåtgärder uppfattas när nya problem eller konflikter uppstår. Det nationella urvalet är ofta mindre positivt till sådana åtgärder, vilket kan hänga samman med att det i högre grad fångar attityder från mer tätbefolkade och urbana sammanhang, medan länsurvalen tydligare speglar erfarenheter från områden där jakt, användning av naturresurser och rovdjursnärvaro är en mer vardaglig del av livet.

Även synen på förvaltningsnivå skiljer sig i viss utsträckning. I län med aktiv naturresursanvändning och rovdjursnärvaro är stödet för Länsstyrelsen som ansvarig aktör särskilt starkt. Samtidigt visar resultaten framför allt att Länsstyrelsen och Naturvårdsverket generellt har högst förtroende, medan nationella politiska aktörer får svagare stöd och fler ”vet ej”-svar. Önskemål om lokalt inflytande är dessutom starka i hela landet, även om nivåerna varierar något mellan län. Detta visar att geografisk förankring är central för legitimitet.

Förvaltningens implikationer: behovet av differentiering, dialog och legitimitet

Undersökningen pekar mot flera centrala slutsatser för framtidens natur- och viltförvaltning:

Nationella ramar behövs – men regional anpassning är avgörande.

Många attityder är stabila nationellt, men behoven skiljer sig i vissa frågor tydligt mellan län. Legitimitet kräver att förvaltningen anpassas efter regionala villkor snarare än att söka en enhetlig modell.

Kommunikation och kunskapsförmedling är centrala.

De höga nivåerna av osäkerhet i frågor som rör teknik, invasiva arter och komplexa beslut tyder på att information, erfarenhet eller ställningstaganden ännu inte är fullt etablerade i dessa frågor. Kommunikation som är transparent, lokalt relevant och tydlig i sina avvägningar är avgörande.

Lokala erfarenheter måste erkännas – men integreras i en större helhet.

I frågor som rör jakt och rovdjur är attityderna starkt kopplade till vardagsnära erfarenheter. Legitimitet stärks när lokal kunskap tas tillvara, samtidigt som regionala myndigheter har en viktig roll i att balansera lokala behov med nationella mål.

Etiska normer och djurvälstånd sätter tydliga ramar.

Förebyggande och skonsamma metoder har brett stöd, medan åtgärder som uppfattas som hårda eller onaturliga möter motstånd. Illegal jakt saknar nästan helt legitimitet. Detta innebär att förvaltningen både måste vara effektiv och uppfattas som etiskt rimlig.

Naturen ses som en gemensam resurs – men med olika funktioner.

Naturen framträder i resultaten som en gemensam resurs, men med delvis olika funktioner och betydelser. För vissa är den i första hand en plats för friluftsliv, rekreation och naturupplevelser, medan den för andra också är nära kopplad till brukande, jakt, fiske och lokala traditioner. Resultaten pekar därmed på ett behov av en förvaltning som balanserar bevarande, brukande och tillgänglighet.

Avslutande reflektion

Sammantaget visar undersökningen att svenskarnas relation till natur och vilda djur är både robust och dynamisk. Grundvärderingar är stabila över tid – som stöd för skyddad natur, allemansrätten och en i grunden positiv syn på flera rovdjur, även om vargen fortsatt är tydligt mer omstridd – men detaljerna förändras. Många förändringar är dessutom långsamma och kumulativa, snarare än uttryck för snabba omsvängningar mellan enskilda mättillfällen. Hur naturen används, vilka arter som väcker oro, vilken teknik som accepteras, och vilken beslutsnivå som uppfattas som mest legitim varierar över tid och rum.

Förvaltningens utmaning framöver är därför att i ökande grad förstå regionala variationer, kommunicera tydligt och agera med lyhördhet för både ekologiska förutsättningar och sociala upplevelser. Genom en kombination av nationell styrning och regional förankring kan natur- och viltförvaltningen fortsätta vara legitim, effektiv och långsiktigt hållbar. I ett framåtblickande perspektiv krävs fortsatt uppföljning och återkommande mätningar för att bedöma om de förändringar som diskuteras här består över tid samt för att ge underlag för hur förvaltningen kan hantera nya omständigheter och framväxande frågor.

5. Källhänvisning

- Bengtsson, B. (2023). *Allemansrätten: vad säger lagen?* Naturvårdsverket. <https://www.naturvardsverket.se/4a9c44/globalassets/media/publikationer-pdf/8900/978-91-620-8902-3.pdf>
- Bennett, J., Sjölander-Lindqvist, A., Sandström, C., & Larsson, S. (2022). *Addressing the Swedish large carnivore controversy: Identifying roadblocks in collaborative governance to reduce conflict*. *Frontiers in Conservation Science*, 3. <https://doi.org/10.3389/fcosc.2022.952242>
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. <https://doi.org/10.4324/9780203771587>
- Dressel, S., Sandström, C. & Ericsson, G. (2015). A meta-analysis of studies on attitudes toward bears and wolves across Europe 1976–2012. *Conservation Biology*, 29(2), 565–574. <https://doi.org/10.1111%2Fcobi.12420>
- Dressel, S., Ericsson, G., & Sandström, C. (2018). Mapping social-ecological systems to understand the challenges underlying wildlife management. *Environmental Science & Policy*, 84, 105–112. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2018.03.007>
- Dressel, S., Sandström, C., Bennett, J., & Ericsson, G. (2021a). En attitydunder-sökning om djur och natur i Norrbotten, Rapport 2021:11. Umeå, Sweden: Institutionen för vilt, fisk och miljö, Sveriges lantbruksuniversitet. <https://publications.slu.se/?file=publ/show&id=113125>
- Dressel, S., Sandström, C., Bennett, J., & Ericsson, G. (2021b). En attitydunder-sökning om djur och natur i Västerbotten, Rapport 2021:10. Umeå, Sweden: Institutionen för vilt, fisk och miljö, Sveriges lantbruksuniversitet. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.22818.56004>
- Dressel, S., Sandström, C., Bennett, J., & Ericsson, G. (2021c). En attitydunder-sökning om djur och natur i Jämtland, Rapport 2021:9. Umeå, Sweden: Institutionen för vilt, fisk och miljö, Sveriges lantbruksuniversitet. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.29529.44641>
- Dressel, S., Sandström, C., Bennett, J., & Ericsson, G. (2021d). En attitydunder-sökning om stora rovdjur och rovdjursförvaltning, Rapport 2021:8. Umeå, Sweden: Institutionen för vilt, fisk och miljö, Sveriges lantbruksuniversitet. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.14429.95200>
- Dressel, S., Ericsson, G., Lindgren, S., Sandström, C. (2023). *En studie av 2021 års licensjakts effekt på attityder till varg*. Naturvårdsverket. Rapport / Naturvårdsverket, ISSN 0282-7298 ; 7087 ISBN: 978-91-620-7087-8. <https://naturvardsverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1801448/FULLTEXT02.pdf>
- Frank, J., & Brøseth, H. (2025). *Inventering av lodjur 2025: Bestandsovervakning av gaupe i 2025. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus for stora rovdjur i Skandinavien* (Nr 2-2025). <https://hdl.handle.net/11250/3201472>

Kjellander, P., Rumiano, F., Månsson, J., & Norström, A. (2024). *En standardiserad inventeringsmetod för att uppskatta skador på gröda med fokus på vilt – och vildsvins-skador: A standardized assessment method for estimating crop damage – focusing on wildlife and wild boar damage*. <https://doi.org/10.54612/a.2fjbv2ivoo>

Kleven, O., Berg, S., Bischof, R., Dupont, P., Hedmark, E., Königsson, H., Milleret, C., Spets, M. H., Spong, G. & Brøseth, H. 2026. DNA-basert övervakning av den skandinaviska jervebestanden 2025. NINA Rapport 2713. Norsk institutt for naturforskning. <https://hdl.handle.net/11250/5349315>

Larsson, S., Larsson, S. O., Bennett, J., & Sjölander-Lindqvist, A. (2022). *Contextualizing negative attitudes to wildlife and wildlife governance in the moral economy of Swedish farmers*. *Frontiers in Conservation Science*, 3. <https://doi.org/10.3389/fcosc.2022.1014769>

Naturvårdsverket. (2022). *Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029*. <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/8800/978-91-620-8889-7/>

Naturvårdsverket. (2024a, 20 juni). *Förvaltningen av varg*. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/forvaltningen-av-varg/>

Naturvårdsverket. (2024b, 23 september). *Varför behövs skyddad natur*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/skyddad-natur/varfor-behovs-skyddad-natur/>

Naturvårdsverket. (2025a, 19 juni). *Skyddad natur*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/skyddad-natur/>

Naturvårdsverket. (2025b, 9 april). *Naturreservat*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/skyddad-natur/olika-former-av-naturskydd/naturreservat/>

Naturvårdsverket. (2025c, 2 juli). *Rovdjursförvaltning*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/jakt-och-vilt/viltforvaltning/rovdjursforvaltning/>

Naturvårdsverket. (2025e, 8 augusti). *Invasiva främmande arter*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/>

Naturvårdsverket. (2025f, 23 november). *Ny metod mäter viltskador med drönare och AI*. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pressemeddelanden/2025/november/ny-metod-mater-viltskador---med-dronare-och-ai/>

Naturvårdsverket. (2025g). *Naturvårdsverkets vägledning om översyn av miniminivåer för varg 2025* (Ärendenummer NV-25-011918). <https://www.naturvardsverket.se/4955f2/globalassets/vagledning/jakt-och-vilt/miniminivaer-rovdjur/vagledning-oversyn-miniminivaer-varg-2025.pdf>

Naturvårdsverket. (2025h, 22 januari). *Definition Invasiva främmande arter*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/vad-ar-ifa/definition/>

Naturvårdsverket. (u.å.). *Så sprids främmande arter*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/vad-ar-ifa/sa-sprids-frammande-arter/>

Novus. (2022). *Kunskapsundersökning om Allemansrätten 2022*.

Prop. 2012/13:191. *En hållbar rovdjurspolitik*. <https://www.regeringen.se/contentassets/af7ef44fdcb8410bbadbbd117e033ced/en-hallbar-rovdjurspolitik-prop.-201213191>

Regeringskansliet. (2023). Uppdrag att uppdatera riktlinjer för skydds jakt efter varg (Regeringsbeslut LI2023/02914). Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2023/07/uppdrag-att-uppdatera-riktlinjer-for-skydds-jakt-efter-varg/>

Regeringskansliet. (2025). *Uppdrag till Naturvårdsverket att rapportera angivet referensvärde för varg* (Regeringsbeslut LI2025/01301). Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2025/06/uppdrag-till-naturvardsverket-att-rapportera-angivet-referensvarde-for-varg/>

Sköld, M., & Åsbrink, J. (2023). *Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022*. Rapport från Naturhistoriska riksmuseet, 2023:3. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1815794/FULLTEXT01.pdf>

SLU. (2023, 12 april). *SLU deltar i AI-utveckling för att förbättra viltforskning och övervakning*. <https://internt.slu.se/nyheter-originalen/2023/4/slu-deltar-i-ai-utveckling-for-att-forbatta-viltforskning-och-overvakning/>

Svenska Jägareförbundet. (2022, 27 januari). *Viltbild – nästa steg i framtidens viltövervakning*. <https://jagareforbundet.se/aktuellt/press/pressmeddelanden/2022/01/viltbild--nasta-steg-i-framtidens-viltovervakning/>

Svensson, L., Wabakken, P., Maartmann, E., Nordli, K., Jensen, M. Ø., Milleret, C., Dupont, P., Bischof, R., Åkesson, M., & Flagstad, Ø. (2025). *Bestandsövervakning av ulv vintern 2024–2025: Inventering av varg vintern 2024–2025. Bestandsstatus för store rovdjur i Skandinavien*. *Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien* (Nr 1-2025). <https://nva.sikt.no/registration/0198cc919b2e-7a3cf1ed-402a-4585-ba7c-5f0cebc79f>

Vaske, J. J. (2008). *Survey research and analysis: Applications in parks, recreation, and human dimensions*. Venture Publishing, Inc.

Bilaga 1. Statistiska jämförelser över tid

Pearsons χ^2 är huvudtestet. p(trend) redovisas som kompletterande information om riktning på förändringen. Om χ^2 är n.s. tolkas p(trend) som en indikation på en möjlig linjär förskjutning snarare än en generell skillnad i svarsfördelning. V avser Cramer's V som Effektstorlek: 0,10 = liten effekt, 0,30 = medelstor effekt, 0,50 = stor effekt (ungefärliga riktvärden enligt Cohen).

För de färgmarkerade cellerna i jämförelsen mellan 2004 och 2025 gäller att data från 2004 saknades; jämförelsen har därför i dessa fall i stället gjorts mot **2009** eller **2014**.

Avsnitt	Frågan	2025 vs. 2020						2025 vs. 2004					
		N	χ^2 (df)	p	Sign.	p (trend)	V	N	χ^2 (df)	p	Sign.	p (trend)	V
3.1.1	A1	1072	0,767	0,857	n.s.	0,417	0,027	1272	13,434	0,004	**	0,967	0,103
3.1.2	A2	1064	1,715	0,634	n.s.	0,226	0,040	1268	12,541	0,006	**	0,003	0,099
3.1.3	A3	1063	2,300	0,512	n.s.	0,360	0,047	1268	9,574	0,023	*	0,005	0,087
3.2.2	A4_1	1058	5,749	0,016	*	–	0,074	1267	5,445	0,020	*	–	0,066
3.2.2	A4_2	1058	0,753	0,386	n.s.	–	0,027	1267	0,314	0,575	n.s.	–	0,016
3.2.2	A4_3	1058	0,958	0,328	n.s.	–	0,030	1267	0,034	0,853	n.s.	–	0,005
3.2.2	A4_4	1058	56,390	< 0,001	***	–	0,231	1267	27,143	< 0,001	***	–	0,146
3.2.2	A4_5	1058	2,275	0,131	n.s.	–	0,046	1267	12,335	< 0,001	***	–	0,099
3.2.2	A4_6	1058	2,347	0,126	n.s.	–	0,046	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_7	1058	4,775	0,029	*	–	0,047	1267	13,959	< 0,001	***	–	0,105
3.2.2	A4_8	1058	7,427	0,006	**	–	0,067	1267	1,022	0,312	n.s.	–	0,028
3.2.2	A4_9	1058	2,397	0,122	n.s.	–	0,084	1267	7,273	0,007	**	–	0,076
3.2.2	A4_10	1058	7,782	0,005	**	–	0,048	1267	17,241	< 0,001	***	–	0,117
3.2.2	A4_11	1058	0,011	0,915	n.s.	–	0,086	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_12	1058	0,052	0,820	n.s.	–	0,003	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_13	1058	0,421	0,516	n.s.	–	0,020	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_15	1058	0,002	0,968	n.s.	–	0,001	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_16	1058	2,368	0,124	n.s.	–	0,047	–	–	–	–	–	–
3.2.2	A4_17	1058	0,056	0,813	n.s.	–	0,007	1267	1,193	0,275	n.s.	–	0,031
3.3.1	B1	1039	6,486	0,262	n.s.	0,251	0,079	1256	25,203	< 0,001	***	< 0,001	0,142
3.3.2	B2	1036	2,130	0,712	n.s.	0,192	0,045	1252	10,669	0,031	*	0,026	0,092
3.3.3	B4A	1024	12,527	0,014	*	0,006	0,111	1234	1,270	0,866	n.s.	0,379	0,032
3.3.3	B4B	1017	6,696	0,153	n.s.	0,035	0,081	1228	14,850	0,005	**	0,017	0,11
3.3.3	B4C	1019	5,436	0,245	n.s.	0,512	0,073	–	–	–	–	–	–
3.3.3	B4D	1025	2,797	0,592	n.s.	0,162	0,052	–	–	–	–	–	–
3.3.3	B4E	1025	0,303	0,990	n.s.	0,784	0,017	1243	23,102	< 0,001	***	< 0,001	0,136
3.3.3	B4F	1022	3,193	0,526	n.s.	0,563	0,056	1237	6,064	0,194	n.s.	0,606	0,07
3.3.3	B4G	1026	3,548	0,471	n.s.	0,283	0,059	1238	14,493	0,006	**	0,848	0,108
3.3.3	B4H	1028	11,600	0,021	*	0,011	0,106	1241	26,361	< 0,001	***	< 0,001	0,146
3.3.3	B4I	1025	4,624	0,328	n.s.	0,411	0,067	1238	32,487	< 0,001	***	< 0,001	0,162
3.3.3	B4J	1026	1,530	0,821	n.s.	0,427	0,039	1240	30,940	< 0,001	***	< 0,001	0,158
3.3.3	B4K	1026	9,368	0,053	n.s.	0,009	0,096	1241	37,305	< 0,001	***	< 0,001	0,173
3.3.3	B4L	1022	2,412	0,661	n.s.	0,766	0,049	–	–	–	–	–	–
3.3.3	B4M	1024	7,147	0,128	n.s.	0,474	0,084	–	–	–	–	–	–
3.3.5	B5_1	1029	0,622	0,430	n.s.	–	0,025	1158	0,137	0,712	n.s.	–	0,011
3.3.5	B5_2	1029	2,856	0,091	n.s.	–	0,053	1158	25,996	<,001	***	–	0,15

Avsnitt	Frågan	2025 vs. 2020						2025 vs. 2004					
		N	$\chi^2(df)$	p	Sign.	p (trend)	V	N	$\chi^2(df)$	p	Sign.	p (trend)	V
3.3.5	B5_3	1029	0,014	0,907	n.s.	–	0,004	1158	37,252	<,001	***	–	0,179
3.3.5	B5_4	1029	0,494	0,482	n.s.	–	0,022	1158	28,865	<,001	***	–	0,158
3.3.5	B5_5	1029	1,711	0,191	n.s.	–	0,041	1158	39,742	<,001	***	–	0,185
3.3.5	B5_6	1029	1,532	0,216	n.s.	–	0,039	1238	3,632	0,057	n.s.	–	0,054
3.4.2	A8A	1042	2,234	0,693	n.s.	0,345	0,046	1259	3,716	0,446	n.s.	0,197	0,054
3.4.2	A8B	1032	3,765	0,439	n.s.	0,724	0,060	1246	44,682	<,001	***	<,001	0,189
3.4.2	A8C	1031	8,198	0,085	n.s.	0,043	0,089	1245	4,263	0,372	n.s.	0,113	0,059
3.4.2	A8D	1030	3,249	0,517	n.s.	0,973	0,056	1242	1,245	0,871	n.s.	0,6	0,032
3.4.2	A8E	1030	1,765	0,779	n.s.	0,923	0,041	1245	14,146	0,007	**	0,005	0,107
3.4.2	A8F	1033	3,123	0,537	n.s.	0,267	0,055	1248	4,796	0,309	n.s.	0,113	0,062
3.4.2	A8G	1034	1,626	0,804	n.s.	0,289	0,040	1246	31,458	<,001	***	0,1	0,159
3.4.2	A8H	1038	5,177	0,270	n.s.	0,109	0,071	1252	19,372	<,001	***	0,308	0,124
3.5.3	D1A	1026	1,891	0,595	n.s.	0,939	0,043	–	–	–	–	–	–
3.5.3	D1B	1029	1,501	0,682	n.s.	0,256	0,038	–	–	–	–	–	–
3.5.3	D1C	1027	1,492	0,684	n.s.	0,474	0,038	1234	7,946	0,047	*	0,483	0,08
3.5.3	D1D	1027	0,800	0,850	n.s.	0,412	0,028	1238	4,509	0,211	n.s.	0,04	0,06
3.5.3	D1E	1030	3,933	0,269	n.s.	0,236	0,062	1240	31,795	<,001	***	0,273	0,16
3.5.4	D2_1	1027	0,239	0,625	n.s.	–	0,015	1245	0,003	0,959	n.s.	–	0,001
3.5.4	D2_2	1027	2,440	0,118	n.s.	–	0,049	1245	9,734	0,002	**	–	0,088
3.5.6	D5A	1025	0,981	0,913	n.s.	0,665	0,031	1086	6,558	0,161	n.s.	0,957	0,078
3.5.6	D5B	1025	2,376	0,667	n.s.	0,884	0,048	1082	5,171	0,270	n.s.	0,027	0,069
3.5.6	D5C	1027	1,640	0,802	n.s.	0,845	0,040	1083	6,835	0,145	n.s.	0,51	0,079
3.5.6	D5D	1029	3,609	0,461	n.s.	0,851	0,059	1086	10,885	0,028	*	0,176	0,1
3.5.6	D5E	1029	2,939	0,568	n.s.	0,965	0,053	1088	12,148	0,016	*	0,006	0,106
3.6.2	C1	1037	0,139	0,987	n.s.	0,793	0,012	1190	3,655	0,301	n.s.	0,299	0,055
3.6.3	C2A	990	16,504	< 0,001	***	0,705	0,129	1143	1,026	0,795	n.s.	0,967	0,03
3.6.3	C2B	985	29,185	< 0,001	***	< 0,001	0,172	1135	23,674	< 0,001	***	< 0,001	0,144
3.6.5	E5	1029	1,213	0,545	n.s.	–	0,034	1180	1,009	0,604	n.s.	–	0,029
3.8.2	G1A	1005	10,512	0,033	*	0,520	0,102	1207	16,161	0,003	**	0,783	0,116
3.8.3	G1B	1001	4,522	0,340	n.s.	0,093	0,067	1197	14,115	0,007	**	0,828	0,109
3.8.4	G1C	1006	1,411	0,842	n.s.	0,271	0,037	1200	13,329	0,010	**	0,351	0,105
3.8.5	G1D	1006	10,383	0,034	*	0,009	0,102	1201	27,912	< 0,001	***	< 0,001	0,152
3.8.6	G1E	1005	4,827	0,305	n.s.	0,121	0,069	–	–	–	–	–	–
3.8.2	G2A	1008	2,287	0,683	n.s.	0,735	0,048	1211	24,315	< 0,001	***	0,006	0,142
3.8.3	G2B	1004	3,069	0,546	n.s.	0,138	0,055	1197	2,487	0,647	n.s.	0,835	0,046
3.8.4	G2C	1003	1,182	0,881	n.s.	0,498	0,034	1196	7,257	0,123	n.s.	0,124	0,078
3.8.5	G2D	1003	4,186	0,381	n.s.	0,137	0,065	1197	34,762	< 0,001	***	< 0,001	0,17
3.8.6	G2E	1005	5,022	0,285	n.s.	0,304	0,071	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_1	992	1,622	0,203	n.s.	–	0,040	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_2	992	0,069	0,793	n.s.	–	0,008	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_3	992	0,482	0,488	n.s.	–	0,022	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_4	992	0,455	0,500	n.s.	–	0,021	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_5	992	0,994	0,319	n.s.	–	0,032	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_6	992	0,002	0,966	n.s.	–	0,001	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_8	992	0,765	0,382	n.s.	–	0,028	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_9	992	0,853	0,356	n.s.	–	0,029	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_10	992	0,290	0,590	n.s.	–	0,017	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_11	992	0,075	0,784	n.s.	–	0,009	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_12	992	0,641	0,423	n.s.	–	0,025	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_14	992	0,308	0,579	n.s.	–	0,018	–	–	–	–	–	–
3.9	G8_15	992	0,094	0,759	n.s.	–	0,010	–	–	–	–	–	–
3.10.1	G5A	990	0,510	0,972	n.s.	0,944	0,023	–	–	–	–	–	–
3.10.1	G5B	991	4,650	0,325	n.s.	0,401	0,069	–	–	–	–	–	–
3.10.1	G5C	991	11,303	0,023	*	0,506	0,107	–	–	–	–	–	–

Avsnitt	Frågan	2025 vs. 2020						2025 vs. 2004						
		N	$\chi^2(df)$	p	Sign.	p (trend)	V	N	$\chi^2(df)$	p	Sign.	p (trend)	V	
3.10.1	G5D	986	7,593	0,108	n.s.	0,100	0,088	–	–	–	–	–	–	–
3.10.1	G5E	991	4,327	0,364	n.s.	0,642	0,066	–	–	–	–	–	–	–
3.10.3	G22A	935	6,723	0,151	n.s.	–	0,085	–	–	–	–	–	–	–
3.10.3	G22B	931	4,653	0,325	n.s.	–	0,071	–	–	–	–	–	–	–
3.10.3	G22C	921	8,377	0,079	n.s.	–	0,095	–	–	–	–	–	–	–
3.10.4	G16A	895	11,414	0,022	*	0,042	0,113	1088	15,984	0,003	**	<,001	0,121	–
3.10.4	G16B	903	12,246	0,016	*	0,001	0,116	1091	7,637	0,106	n.s.	0,314	0,084	–
3.10.4	G16C	927	3,034	0,552	n.s.	0,399	0,057	1119	4,505	0,342	n.s.	0,608	0,063	–
3.10.4	G16D	920	7,056	0,133	n.s.	0,231	0,088	1123	36,956	<,001	***	<,001	0,181	–
3.10.4	G16E	916	11,101	0,025	*	0,021	0,110	1112	9,252	0,055	n.s.	0,386	0,091	–
3.10.4	G16F	926	2,717	0,606	n.s.	0,656	0,054	1128	21,805	<,001	***	<,001	0,139	–
3.10.4	G16G	938	1,434	0,838	n.s.	0,823	0,039	1130	13,907	0,008	**	0,001	0,111	–
3.10.4	G16H	934	9,238	0,055	n.s.	0,007	0,099	1133	45,001	<,001	***	<,001	0,199	–
3.10.4	G16I	932	5,740	0,219	n.s.	0,109	0,078	1140	20,506	<,001	***	<,001	0,134	–
3.10.4	G16J	916	18,023	0,001	**	<,001	0,140	1113	9,235	0,055	n.s.	0,022	0,091	–
3.10.4	G16K	913	6,824	0,146	n.s.	0,196	0,086	1101	5,865	0,209	n.s.	0,052	0,073	–
3.10.4	G16L	918	3,717	0,446	n.s.	0,122	0,064	1115	0,145	0,998	n.s.	0,874	0,011	–
3.10.4	G16M	932	1,541	0,819	n.s.	0,296	0,041	1135	15,911	0,003	**	<,001	0,118	–
3.10.4	G16N	927	3,563	0,468	n.s.	0,662	0,062	1125	1,245	0,871	n.s.	0,515	0,033	–
3.10.4	G16O	913	2,570	0,632	n.s.	0,479	0,053	–	–	–	–	–	–	–
3.10.4	G16P	921	6,284	0,179	n.s.	0,025	0,083	1130	25,922	<,001	***	<,001	0,151	–
3.10.4	G16Q	925	15,892	0,003	**	<,001	0,131	1137	59,085	<,001	***	<,001	0,228	–
3.11.1	G12A	972	1,684	0,794	n.s.	0,247	0,042	1187	157,509	<,001	***	<,001	0,364	–
3.11.1	G12B	979	9,752	0,045	*	0,066	0,100	1188	17,859	0,001	**	0,003	0,123	–
3.11.1	G12C	980	21,893	<,001	***	0,002	0,149	1184	28,811	<,001	***	<,001	0,156	–
3.11.1	G12D	980	4,771	0,312	n.s.	0,081	0,070	1188	17,010	0,002	**	<,001	0,12	–
3.11.1	G12E	982	18,931	<,001	***	<,001	0,139	1188	7,226	0,124	n.s.	0,045	0,078	–
3.11.1	G12F	983	3,404	0,493	n.s.	0,670	0,059	1194	5,151	0,272	n.s.	0,074	0,066	–
3.12.2	G13A	978	0,733	0,865	n.s.	0,849	0,027	1176	38,688	<,001	***	<,001	0,181	–
3.12.2	G13B	976	1,820	0,611	n.s.	0,785	0,043	1177	63,342	<,001	***	<,001	0,232	–
3.12.2	G13C	967	11,603	0,009	**	0,007	0,110	1165	3,920	0,270	n.s.	0,961	0,058	–
3.12.2	G13D	968	5,879	0,118	n.s.	0,081	0,078	1176	3,549	0,314	n.s.	0,167	0,055	–
3.12.2	G13E	968	13,442	0,004	**	0,002	0,118	1170	72,408	<,001	***	<,001	0,249	–
3.12.2	G13F	969	5,698	0,127	n.s.	0,051	0,077	1172	54,449	<,001	***	<,001	0,216	–
3.12.2	G13G	972	6,797	0,079	n.s.	0,825	0,084	1175	28,890	<,001	***	<,001	0,157	–
3.12.3	G18A	935	12,466	0,006	**	0,009	0,115	1146	6,915	0,075	n.s.	0,046	0,078	–
3.12.3	G18B	939	2,396	0,494	n.s.	0,260	0,051	1151	22,329	<,001	***	<,001	0,139	–
3.12.3	G18C	942	6,975	0,073	n.s.	0,966	0,086	1150	2,905	0,407	n.s.	0,964	0,05	–
3.12.3	G18D	941	2,157	0,541	n.s.	0,981	0,048	1149	3,408	0,333	n.s.	0,288	0,054	–
3.12.4	G19A	945	5,903	0,052	n.s.	–	0,079	–	–	–	–	–	–	–
3.12.4	G19B	946	3,500	0,174	n.s.	–	0,061	–	–	–	–	–	–	–
3.12.4	G19C	945	5,944	0,051	n.s.	–	0,079	–	–	–	–	–	–	–
3.12.4	G19D	943	15,640	<,001	***	–	0,129	1005	17,069	<,001	***	–	0,13	–
3.12.4	G17	948	4,776	0,190	n.s.	–	0,071	–	–	–	–	–	–	–

Frågan	Svarsalternativen
A1. Hur intresserad är du av att vara i skog och mark?	Mycket intresserad; Ganska intresserad; Inte speciellt intresserad; Ointresserad
A2. Är ditt intresse för skog och mark beroende av att det finns vilda djur där?	I mycket hög grad; I ganska hög grad; I ganska låg grad; Inte alls
A3. Tycker du att det är viktigt att det finns vilda djur där du bor?	Mycket viktigt; Ganska viktigt; Inte speciellt viktigt; Oviktigt
A4_1. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Nej	Kryss
A4_2. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Älg	Kryss
A4_3. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Rådjur	Kryss
A4_4. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Björn	Kryss
A4_5. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Orm	Kryss
A4_6. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Grävling	Kryss
A4_7. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Lodjur	Kryss
A4_8. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Varg	Kryss
A4_9. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Vildsvin	Kryss
A4_10. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Järv	Kryss
A4_11. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Räv	Kryss
A4_12. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Kronhjort	Kryss
A4_13. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Dovhjort	Kryss
A4_14. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Trut/Mås	Kryss
A4_15. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Fästingar	Kryss
A4_16. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Getingar	Kryss
A4_17. Finns det några vilda djur som du är rädd för att möta när du är ute i naturen där du bor? Annat djur	Kryss
A5_1. Vad grundar sig din oro främst på? Jag är inte rädd för att möta några vilda djur	Kryss
A5_2. Vad grundar sig din oro främst på? Risk för smitta från zoonoser (t.ex. fågelinfluensa)	Kryss
A5_3. Vad grundar sig din oro främst på? Risk för att bli attackerad eller skadad	Kryss
A5_4. Vad grundar sig din oro främst på? Osäkerhet kring hur djuret kan bete sig	Kryss
A5_5. Vad grundar sig din oro främst på? Rädsla för att djuret skyddar ungar och agerar aggressivt	Kryss
A5_6. Vad grundar sig din oro främst på? Jag vet inte hur jag ska agera vid ett oväntat möte	Kryss
A5_7. Vad grundar sig din oro främst på? Rädsla för att djuret kan skada husdjur eller egendom	Kryss
A5_8. Vad grundar sig din oro främst på? Annat	Kryss
A6A. Analys av djurens spillning med DNA-teknik	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A6B. Bilder från viltkameror i naturen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt

Frågan	Svarsalternativen
A6C. Sändare på djur som skickar djurens GPS-positioner	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A6D. Räkna djuren från luften med drönare	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A7A. Ge dem preventivmedel så att de inte får ungar	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A7B. Förstöra deras boplatser, reden eller ägg	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A7C. Fånga djuren med fällor för att senare döda dem	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A7D. Skjuta djuren	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Stödjer delvis; Stödjer helt
A8A. Allemansrätten är viktig att försvara	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8B. Allemansrätten är ett hot mot vilda djur och växtliv	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8C. Markägarna ska få större möjligheter att inskränka allemansrätten	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8D. Allemansrättens grundläggande innehåll ska bli tydligare i lagstiftningen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8E. Allemansrätten ska inte gälla kommersiellt organiserade grupper t.ex. turismföretag	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8F. Allemansrätten ska inte gälla ideellt organiserade grupper, t.ex. scouter	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8G. Turister ska ha mer begränsad allemansrätt än ortsbefolkningen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8H. Allemansrätten ska endast gälla personer bosatta i Sverige	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
A8I. Att förhindra spridning av Afrikansk svinpest är viktigare än allemansrätten	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B1. Vad anser du om mängden skyddade naturområden i Sverige?	Alldeles för lite skyddad natur; Något för lite; Lagom; Något för mycket; Alldeles för mycket skyddad natur; Vet inte
B2. Vilken betydelse har skyddade naturområden för ditt behov av naturupplevelser?	Ingen betydelse alls; Viss betydelse; Ganska stor betydelse; Stor betydelse; Mycket stor betydelse
B4A. Lokalbefolkningen ska ha stort inflytande	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4B. Ska utformas så att besök underlättas	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4old3 [no label]	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4C. Man ska få köra snöskoter	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4D. Man ska få köra fyrhjuling	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4E. Ridning ska vara tillåtet	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4F. Kommersiell verksamhet ska uppmuntras	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4G. Fiske ska vara tillåtet	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4H. Man ska få göra upp eld var man vill	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4I. Att jaga ska vara tillåtet	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4J. Övernattning i tält ska begränsas	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt

Frågan	Svarsalternativen
B4K. Ska inrättas främst för att skydda naturen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4L. Skogsbruk ska få förekomma	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
B4M. Cykling i terrängen ska vara tillåtet	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
C1. Vilken är din grundinställning till jakt?	Jag är positiv till jakt; Jag accepterar jakt; Jag är tveksam till jakt; Jag är negativ till jakt
C2A. Vilken är din inställning till jakt på älg, hjort och rådjur, om anledningen är att få spänning och avkoppling	Stödjer fullständigt; Stödjer med tvekan; Tar avstånd med tvekan; Tar avstånd fullständigt
C2B. Vilken är din inställning till jakt på älg, hjort och rådjur, om anledningen är att få avkoppling och kött	Stödjer fullständigt; Stödjer med tvekan; Tar avstånd med tvekan; Tar avstånd fullständigt
C2C. Vilken är din inställning till jakt på älg, hjort och rådjur, om anledningen är att få kött och förvalta viltpopulationer	Stödjer fullständigt; Stödjer med tvekan; Tar avstånd med tvekan; Tar avstånd fullständigt
D1A. Hur ofta brukar ditt hushåll använda bär som ni plockat själva?	Aldrig; En eller ett par gånger per år; Minst en gång i månaden; Minst en gång i veckan
D1B. Hur ofta brukar ditt hushåll använda svamp som ni plockat själva?	Aldrig; En eller ett par gånger per år; Minst en gång i månaden; Minst en gång i veckan
D1C. Hur ofta brukar ditt hushåll använda kött från vilt?	Aldrig; En eller ett par gånger per år; Minst en gång i månaden; Minst en gång i veckan
D1D. Hur ofta brukar ditt hushåll använda kött från vilt som någon i hushållet bidragit med?	Aldrig; En eller ett par gånger per år; Minst en gång i månaden; Minst en gång i veckan
D1E. Hur ofta brukar ditt hushåll använda fisk som någon i hushållet bidragit med?	Aldrig; En eller ett par gånger per år; Minst en gång i månaden; Minst en gång i veckan
D2_1. Är det någon i ditt nuvarande hushåll som jagar eller fiskar? Ja, jagar	Kryss
D2_2. Är det någon i ditt nuvarande hushåll som jagar eller fiskar? Ja, fiskar	Kryss
D2_3. Är det någon i ditt nuvarande hushåll som jagar eller fiskar? Nej, det är ingen i hushållet som jagar	Kryss
D2_4. Är det någon i ditt nuvarande hushåll som jagar eller fiskar? Nej, det är ingen i hushållet som fiskar	Kryss
D5A. Att kunna äta viltkött	Helt oviktigt; Oviktigt; Varken viktigt eller oviktigt; Viktigt; Mycket viktigt
D5B. Att kunna dela med sig av viltkött till andra	Helt oviktigt; Oviktigt; Varken viktigt eller oviktigt; Viktigt; Mycket viktigt
D5C. Att kunna köpa viltkött i affär eller i gårdsbutik	Helt oviktigt; Oviktigt; Varken viktigt eller oviktigt; Viktigt; Mycket viktigt
D5D. Att kunna äta viltkött på restaurang	Helt oviktigt; Oviktigt; Varken viktigt eller oviktigt; Viktigt; Mycket viktigt
D5E. Att kunna köpa viltkött från någon som jagar	Helt oviktigt; Oviktigt; Varken viktigt eller oviktigt; Viktigt; Mycket viktigt
E5. Har jakt i dina hemtrakter någon gång hindrat dig från att gå ut i skogen?	Nej, aldrig; Ja, någon gång; Ja, flera gånger
F1. Jakt bidrar till att upprätthålla balansen i naturen	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F2. Jakt är en viktig tradition på landet	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd

Frågan	Svarsalternativen
F3. Jag tycker inte om människor som jagar	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F4. Jag ser inget större fel med att man jagar för köttets skull så länge djuret inte är utrotningshotat	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F5. Jag anser mig vara en person som tycker om djur, men jag skulle inte säga att jag älskar dem	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F6. Alla former av jakt för spänning och avkopplings skull är grymt mot djuren	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F7. Jägare struntar ofta i säkerhetsregler	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F8. Jag ser inget större fel med att använda fällor för att fånga vilda djur	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F9. Jägare är väl utbildade och följer jaktbestämmelserna	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F10. Jägare skadar ofta djur som sedan dör en långsam och smärtsam död	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F11. De flesta jägare är väl förberedda innan de ger sig ut på jakt	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F12old [no label]	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
F12. Jag ser inget större fel med att man jagar för pälsens skull så länge djuret inte är utrotningshotat	Instämmer helt; Instämmer med tvekan; Tar med tvekan avstånd; Tar fullständigt avstånd
G1A. Vad tycker du om att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige? Björn	Ogillar starkt att de finns i Sverige; Ogillar; Neutral; Tycker om; Tycker mycket om att de finns
G1B. Vad tycker du om att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige? Järv	Ogillar starkt att de finns i Sverige; Ogillar; Neutral; Tycker om; Tycker mycket om att de finns
G1C. Vad tycker du om att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige? Lodjur	Ogillar starkt att de finns i Sverige; Ogillar; Neutral; Tycker om; Tycker mycket om att de finns
G1D. Vad tycker du om att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige? Varg	Ogillar starkt att de finns i Sverige; Ogillar; Neutral; Tycker om; Tycker mycket om att de finns
G1E. Vad tycker du om att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn finns i Sverige? Kungsörn	Ogillar starkt att de finns i Sverige; Ogillar; Neutral; Tycker om; Tycker mycket om att de finns
G2A. Skulle du kunna acceptera att ha något av de dessa rovdjur i närheten där du bor? Björn	Nej, absolut inte; Nej, helst inte; Vet inte; Ja, kanske; Ja, absolut
G2B. Skulle du kunna acceptera att ha något av de dessa rovdjur i närheten där du bor? Järv	Nej, absolut inte; Nej, helst inte; Vet inte; Ja, kanske; Ja, absolut
G2C. Skulle du kunna acceptera att ha något av de dessa rovdjur i närheten där du bor? Lodjur	Nej, absolut inte; Nej, helst inte; Vet inte; Ja, kanske; Ja, absolut
G2D. Skulle du kunna acceptera att ha något av de dessa rovdjur i närheten där du bor? Varg	Nej, absolut inte; Nej, helst inte; Vet inte; Ja, kanske; Ja, absolut
G2E. Skulle du kunna acceptera att ha något av de dessa rovdjur i närheten där du bor? Kungsörn	Nej, absolut inte; Nej, helst inte; Vet inte; Ja, kanske; Ja, absolut
G5A. Vad anser du om de beslutade antalen rovdjur i Sverige? Björn	Ska minskas mycket; Ska minskas något; Acceptabelt; Ska ökas något; Ska ökas mycket

Frågan	Svarsalternativen
G5B. Vad anser du om de beslutade antalen rovdjur i Sverige? Järv	Ska minskas mycket; Ska minskas något; Acceptabelt; Ska ökas något; Ska ökas mycket
G5C. Vad anser du om de beslutade antalen rovdjur i Sverige? Lodjur	Ska minskas mycket; Ska minskas något; Acceptabelt; Ska ökas något; Ska ökas mycket
G5D. Vad anser du om de beslutade antalen rovdjur i Sverige? Varg	Ska minskas mycket; Ska minskas något; Acceptabelt; Ska ökas något; Ska ökas mycket
G5E. Vad anser du om de beslutade antalen rovdjur i Sverige? Kungsörn	Ska minskas mycket; Ska minskas något; Acceptabelt; Ska ökas något; Ska ökas mycket
G6A. vargens bevarandestatus	Mycket negativt; Något negativt; Neutralt; Något positivt; Mycket positivt; Vet ej
G6B. samexistens med människor	Mycket negativt; Något negativt; Neutralt; Något positivt; Mycket positivt; Vet ej
G6C. lantbruk och djurhållning	Mycket negativt; Något negativt; Neutralt; Något positivt; Mycket positivt; Vet ej
G6D. rennäringen	Mycket negativt; Något negativt; Neutralt; Något positivt; Mycket positivt; Vet ej
G6E. jaktmöjligheter på andra arter	Mycket negativt; Något negativt; Neutralt; Något positivt; Mycket positivt; Vet ej
G7A. Stödjer du eller tar du avstånd från att... det skapas en korridor längs norrlandskusten, så att vargar kan vandra förbi renskötselområdena ner till mellersta och södra Sverige?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7B. Stödjer du eller tar du avstånd från att... det skapas direktkontakt med finska vargar, genom att tillåta vargrevir längs norrlandskusten?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7C. Stödjer du eller tar du avstånd från att... flytta vargar som vandrar in i norra Sverige till mellersta och södra Sverige?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7D. Stödjer du eller tar du avstånd från att... flytta vuxna vargar från ett annat land till Sverige?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7E. Stödjer du eller tar du avstånd från att... flytta vargvalpar från ett annat land till vilda svenska vargars lyor?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7F. Stödjer du eller tar du avstånd från att... sätta ut vargvalpar från djurparker i vilda svenska vargars lyor?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G7G. Stödjer du eller tar du avstånd från att... sätta ut vargar i närheten av där du bor?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G8_1. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Familj eller vänner	Kryss
G8_2. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Tv	Kryss
G8_3. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Radio	Kryss
G8_4. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Nyhetsmedier på internet	Kryss
G8_5. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Lokaltidningen	Kryss
G8_6. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Rikstidning	Kryss
G8_7. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Naturvårdsverkets Viltnytt	Kryss
G8_8. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Föreningshemsidor	Kryss

Frågan	Svarsalternativen
G8_9. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Sociala medier som Facebook eller X	Kryss
G8_10. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Myndigheters hemsidor	Kryss
G8_11. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Offentligt möte	Kryss
G8_12. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Föreningsmöte	Kryss
G8_13. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – AI-baserade verktyg (som ChatGPT, Google Gemini)	Kryss
G8_14. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Medlemstidning (ex. Sveriges Natur, Svensk Jakt)	Kryss
G8_15. Vi vill att du kryssar för de informationskällor som är viktiga för dig – Annat	Kryss
G12A. passerar byar, samhällen, städer?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G12B. dödar kor eller får?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G12C. dödar renar?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G12D. dödar husdjur som katter eller hundar?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G12E. dödar en hund i samband med jakt?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G12F. direkt hotar människor?	Helt oacceptabelt; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G13A. sätter upp stängsel för att hindra rovdjuren?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13B. skrämmar iväg rovdjur?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13C. flyttar rovdjur?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13D. märker rovdjur med sändare så att de kan övervakas?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13E. tar bort ungarna från rovdjuren?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13F. skjuter rovdjur?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G13G. använder gift för att döda rovdjur?	Är helt emot; Är delvis emot; Stödjer delvis; Stödjer helt
G14A. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta björn för att hindra att arten etablerar sig där jag bor	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14B. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta järv för att hindra att arten etablerar sig där jag bor	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14C. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta lodjur för att hindra att arten etablerar sig där jag bor	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14D. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta varg för att hindra att arten etablerar sig där jag bor	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14E. Det är acceptabelt att... stötta andra som illegalt skjuter stora rovdjur, även om jag inte skulle göra det själv	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14F. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta stora rovdjur för att värna tamdjur (t.ex. kor, får)	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt

Frågan	Svarsalternativen
G14G. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta stora rovdjur för att värna husdjur som hundar och katter	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14H. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta stora rovdjur för att värna renar	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14I. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta stora rovdjur för att värna annat vilt som man vill jaga	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14J. Det är acceptabelt att... illegalt skjuta stora rovdjur som protest mot rovdjurspolitiken eller myndigheter	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G14K. Det är acceptabelt att... belönas om man rapporterar illegal jakt på rovdjur	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16A. Domstolarna	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16B. EU	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16C. Jägarna	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16D. Kommunerna	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16E. Lantbrukarnas riksförbund, LRF	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16F. Lokalbefolkningen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16G. Länsstyrelsen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16H. Naturskyddsföreningen, SNF	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16I. Naturvårdsverket	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16J. Ornitologiska föreningen, (SOF–BirdLife Sverige)	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16K. Polisen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16L. Riksdagen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16M. Rovdjursforskningen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16N. Samebyarna	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16O. Sametinget	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16P. Svenska rovdjursföreningen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G16Q. Världsnaturfonden, WWF	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G17. Är det acceptabelt att bevilja skydds jakt på kungsörn om de orsakar problem?	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G18A. om rovdjuren konkurrerar med människan om det jaktbara viltet?	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G18B. om man vill minska risken att rovdjuren tar tamdjur, t.ex. kor, får, ren?	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G18C. om människor är rädda för rovdjuren?	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G18D. om rovdjuren har sökt sig in i tätbefolkade områden?	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G19A. Är det acceptabelt att man reglerar antalet... björnar med hjälp av jakt?	Nej; Ja; Vet inte
G19B. Är det acceptabelt att man reglerar antalet... järvar med hjälp av jakt?	Nej; Ja; Vet inte

Frågan	Svarsalternativen
G19C. Är det acceptabelt att man reglerar antalet... lodjur med hjälp av jakt?	Nej; Ja; Vet inte
G19D. Är det acceptabelt att man reglerar antalet... vargar med hjälp av jakt?	Nej; Ja; Vet inte
G20A. Spänning och avkoppling	Tar avstånd fullständigt; Tar avstånd med tvekan; Stödjer med tvekan; Stödjer fullständigt
G20B. Att bidra till samhällets mål (t.ex. viltförvaltning)	Tar avstånd fullständigt; Tar avstånd med tvekan; Stödjer med tvekan; Stödjer fullständigt
G20C. Troféjakt	Tar avstånd fullständigt; Tar avstånd med tvekan; Stödjer med tvekan; Stödjer fullständigt
G20D. Kött och/eller skinn	Tar avstånd fullständigt; Tar avstånd med tvekan; Stödjer med tvekan; Stödjer fullständigt
G20E. Att skydda tamdjur och boskap	Tar avstånd fullständigt; Tar avstånd med tvekan; Stödjer med tvekan; Stödjer fullständigt
G21A. Jakt på stora rovdjur bör genomföras av myndigheters tjänstepersonal	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G21B. Enskilda jägare bör få genomföra jakten och behålla skinn och kranier	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G21C. Enskilda jägare bör genomföra jakten som en del av viltvården, men skinn och kranier ska tillhöra staten	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G21D. Yrkesjägare på uppdrag av staten	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Instämmer delvis; Instämmer helt
G22A. Länsstyrelsen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G22B. Naturvårdsverket	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G22C. Riksdagen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt
G22D. Regeringen	Tar helt avstånd; Tar delvis avstånd; Vet inte; Instämmer delvis; Instämmer helt

Bilaga 2. Statistiska analyser av vilka län som avviker från det nationella urvalet

A4. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ Ja i procentenheter)

Fråga (A4)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
A4_1 Nej, inga djur			↓ -7,0 pp; V = 0,076**				
A4_2 Älg		↓ -8,2 pp; V = 0,117***		↓ -5,1 pp; V = 0,073**	↓ -3,8 pp; V = 0,052*		
A4_3 Rådjur							
A4_4 Björn	↑ +27,5 pp; V = 0,272***	↑ +23,6 pp; V = 0,239***	↑ +24,9 pp; V = 0,253***	↑ +21,9 pp; V = 0,221***		↓ -10,0 pp; V = 0,115***	↓ -13,8 pp; V = 0,160***
A4_5 Orm		↓ -8,1 pp; V = 0,098***					↑ +5,4 pp; V = 0,060*
A4_6 Grävling	↓ -4,2 pp; V = 0,097***		↑ +5,0 pp; V = 0,083**			↑ +3,2 pp; V = 0,056*	
A4_7 Lodjur			↑ +3,2 pp; V = 0,058*		↓ -4,0 pp; V = 0,091***		
A4_8 Varg	↓ -4,7 pp; V = 0,054*		↑ +12,0 pp; V = 0,128***	↑ +9,3 pp; V = 0,099***			
A4_9 Vildsvin	↓ -27,9 pp; V = 0,326***	↓ -27,5 pp; V = 0,303***					↑ +11,1 pp; V = 0,109***
A4_10 Järv		↑ +3,4 pp; V = 0,074**					
A4_11 Räv	↓ -1,4 pp; V = 0,049*						
A4_12 Kronhjort							
A4_13 Dovhjort		↓ -1,4 pp; V = 0,076**			↓ -1,1 pp; V = 0,059*		

Fråga (A4)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
A4_14 Trut/Mås							
A4_15 Fästingar	↓ -5,6 pp; V = 0,060*		↑ +7,8 pp; V = 0,080**		↓ -7,9 pp; V = 0,086**		
A4_16 Getingar			↓ -3,6 pp; V = 0,059*	↓ -3,1 pp; V = 0,052*	↓ -4,1 pp; V = 0,070**	↓ -4,1 pp; V = 0,069*	
A4_17 Annat djur					↓ -1,4 pp; V = 0,058*	↓ -1,6 pp; V = 0,064*	

B4. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ instämmer i procentenheter)

Fråga (B4)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
B4A Lokalbefolkningen ska ha stort inflytande				↑ +6,9 pp; V = 0,088*			↓ -2,0 pp; V = 0,091*
B4B Utformas så att besök underlättas		↓ -12,7 pp; V = 0,138*					↑ +3,1 pp; V = 0,094*
B4C Snöskoter ska vara tillåtet	↑ +13,3 pp; V = 0,207*	↑ +7,2 pp; V = 0,164*	↑ +6,3 pp; V = 0,177*	↑ +1,8 pp; V = 0,181*	↑ +6,3 pp; V = 0,147*	↓ -2,7 pp; V = 0,097*	↓ -2,5 pp; V = 0,103*
B4D Fyrhjuling ska vara tillåtet	↑ +8,6 pp; V = 0,152*	≈ 0 pp; ↓ “vet inte” -8,4 pp; V = 0,113**	↑ +4,0 pp; V = 0,121*	↑ +2,1 pp; V = 0,143*	↑ +2,9 pp; V = 0,088*		
B4E Ridning ska vara tillåtet	↓ -2,7 pp; V = 0,097**		↓ -2,5 pp; V = 0,112**	↓ -2,7 pp; V = 0,112*	↓ -5,1 pp; V = 0,093*		≈ 0 pp; ↓ “instämmer helt” -5,0 pp; V = 0,101*
B4F Kommersiell verksamhet ska uppmuntras	≈ +0,6 pp; ↓ “tar helt avstånd” -7,7 pp; V = 0,112*	↓ -4,6 pp; V = 0,122**					
B4G Fiske ska vara tillåtet	↑ +4,5 pp; V = 0,178*	≈ +0,6 pp; ↑ “instämmer helt” +2,9 pp; V = 0,092*	↑ +7,5 pp; V = 0,118**	↑ +5,9 pp; V = 0,097**			
B4H Göra upp eld var man vill	↑ +3,2 pp; V = 0,122*		↓ -5,1 pp; V = 0,088*			↓ -4,6 pp; V = 0,146*	

Fråga (B4)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
B4I Jakt ska vara tillåtet	↑ +9,8 pp; V = 0,127*	↑ +14,6 pp; V = 0,179*	↑ +7,2 pp; V = 0,097*	↑ +8,4 pp; V = 0,103**	≈ -0,8 pp; ↑ “vet inte” +3,9 pp; V = 0,084*	↑ +4,1 pp; V = 0,106**	
B4J Övernattning i tält ska begränsas	↓ -8,0 pp; V = 0,151*	↓ -7,9 pp; V = 0,091*			↓ -5,4 pp; V = 0,126*	↑ +8,3 pp; V = 0,089*	
B4K Inrättas främst för att skydda naturen	↓ -5,2 pp; V = 0,132*				↓ -5,8 pp; V = 0,106**		↓ -5,5 pp; V = 0,105*
B4L Skogsbruk ska få förekomma			↑ +10,5 pp; V = 0,119**				↑ +10,5 pp; V = 0,161*
B4M Cykling i terrängen ska vara tillåtet		↓ -21,8 pp; V = 0,243*					↑ +6,5 pp; V = 0,097*

D1. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ minst månadsvis i procentenheter)

Fråga (D1)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
D1A Bär (självplock)	↑ +29,3 pp; V = 0,301***	↑ +30,6 pp; V = 0,323***	↑ +17,3 pp; V = 0,219***	↑ +20,3 pp; V = 0,230***			
D1B Svamp (självplock)	↑ +18,0 pp; V = 0,196***	↑ +8,8 pp; V = 0,100**	↑ +14,9 pp; V = 0,169***	↑ +18,3 pp; V = 0,202***	↑ +8,1 pp; V = 0,116***	↑ +11,4 pp; V = 0,163***	↑ +7,1 pp; V = 0,089*
D1C Kött från vilt	↑ +24,9 pp; V = 0,298***	↑ +33,6 pp; V = 0,379***		↑ +7,4 pp; V = 0,106***			
D1D Kött från vilt (bidragit i hushållet)	↑ +20,0 pp; V = 0,253***	↑ +20,4 pp; V = 0,293***	↑ +4,6 pp; V = 0,094**	↑ +5,9 pp; V = 0,090**			
D1E Fisk (bidragit i hushållet)	↑ +11,5 pp; V = 0,265***	↑ +18,1 pp; V = 0,296***	↑ +4,0 pp; V = 0,124***	↑ +4,3 pp; V = 0,112***			

D2. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ Ja i procentenheter)

Fråga (D2)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
Ja, jagar	↑ +19,1 pp; V = 0,230***	↑ +18,9 pp; V = 0,242***	↑ +4,7 pp; V = 0,071*	↑ +7,5 pp; V = 0,106***			
Ja, fiskar	↑ +26,9 pp; V = 0,267***	↑ +26,5 pp; V = 0,266***	↑ +11,8 pp; V = 0,123***	↑ +10,7 pp; V = 0,110***			

D5. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ "Viktigt+Mycket viktigt" i procentenheter)

Fråga (D5)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
D5A Att kunna äta viltkött	↑ +24,6 pp; V = 0,249***	↑ +24,7 pp; V = 0,252***		↑ +5,6 pp; V = 0,081*	↓ -3,6 pp; V = 0,092*	↓ -1,0 pp; V = 0,089*	
D5B Att kunna dela med sig av viltkött	↑ +16,1 pp; V = 0,173***	↑ +19,0 pp; V = 0,203***		↑ +5,5 pp; V = 0,088*	↓ -2,9 pp; V = 0,100**	↑ +2,3 pp; V = 0,104**	↓ -1,5 pp; V = 0,092*
D5C Att kunna köpa viltkött i affär/gårdsbutik	↑ +11,9 pp; V = 0,166***		↓ -3,0 pp; V = 0,132***		↓ -3,5 pp; V = 0,091*	↑ +2,7 pp; V = 0,120**	↑ +0,9 pp; V = 0,114**
D5D Att kunna äta viltkött på restaurang	↑ +10,8 pp; V = 0,152***		↓ -2,7 pp; V = 0,141***	↑ +1,2 pp; V = 0,090*	↓ -7,2 pp; V = 0,091*	↑ +3,2 pp; V = 0,128***	
D5E Att kunna köpa viltkött från någon som jagar	↑ +18,7 pp; V = 0,211***	↑ +27,8 pp; V = 0,277***	↑ +4,8 pp; V = 0,135***			↑ +1,9 pp; V = 0,090*	↑ +2,6 pp; V = 0,104*

C1&2. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ "Stödjer" i procentenheter)

Fråga	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
C1 Positiv till jakt	↑ +16,8 pp; V = 0,181***	↑ +21,0 pp; V = 0,230***	↑ +5,5 pp; V = 0,121***				↑ +2,8 pp; V = 0,085*
C2A Stödjer (spänning & avkoppling)	↑ +18,0 pp; V = 0,216***	↑ +17,3 pp; V = 0,178***	↑ +11,7 pp; V = 0,134***	↑ +8,5 pp; V = 0,112***			↑ +5,8 pp; V = 0,096*
C2B Stödjer (avkoppling & kött)	↑ +18,6 pp; V = 0,218***	↑ +15,8 pp; V = 0,222***		↑ +8,7 pp; V = 0,105**			↑ +9,1 pp; V = 0,092*
C2C Stödjer (kött & förvaltning)	↑ +7,5 pp; V = 0,192***	↑ +3,1 pp; V = 0,099**		↓ -2,4 pp; V = 0,075*	↓ -5,2 pp; V = 0,084*	↑ +1,2 pp; V = 0,083*	

F. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ instämmer helt/delvis i procentenheter)

Fråga (F)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
F1 Balans i naturen	↑ +7,2 pp; V = 0,215***	↑ +7,4 pp; V = 0,209***	↑ +3,2 pp; V = 0,104**				↑ +6,0 pp; V = 0,110**
F2 Tradition på landet	↑ +10,9 pp; V = 0,241***	↑ +15,1 pp; V = 0,298***	↑ +9,6 pp; V = 0,196***	↑ +5,4 pp; V = 0,157***			↑ +9,9 pp; V = 0,155***
F3 Ogillar jägare	↓ -11,8 pp; V = 0,200***	↓ -9,9 pp; V = 0,201***	↓ -7,3 pp; V = 0,150***	↓ -4,0 pp; V = 0,083*			
F4 OK jakt för kött	↑ +9,2 pp; V = 0,204***	↑ +12,1 pp; V = 0,236***	≈ 0 pp; V = 0,138***	↑ +5,4 pp; V = 0,085*	↓ -6,5 pp; V = 0,130***	↑ +4,9 pp; V = 0,094*	↑ +7,0 pp; V = 0,106**

Fråga (F)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
F5 Tycker om djur (inte "älskar")	↑ +5,2 pp; V = 0,074*	≈ 0 pp; V = 0,105**			↑ +1,1 pp; V = 0,084*	↑ +4,2 pp; V = 0,100**	↑ +6,4 pp; V = 0,086*
F6 "Spänning/avkoppling" är grymt	↓ -15,4 pp; V = 0,189***	↓ -10,3 pp; V = 0,165***	↓ -7,2 pp; V = 0,093*	↓ -7,9 pp; V = 0,122***	↑ +3,7 pp; V = 0,101**		↓ -14,8 pp; V = 0,167***
F7 Struntar i säkerhetsregler	↓ -9,3 pp; V = 0,161***	↓ -2,7 pp; V = 0,155***	↓ -4,4 pp; V = 0,125***	↑ +1,0 pp; V = 0,096**			↓ -4,5 pp; V = 0,084*
F8 OK med fällor	↑ +8,0 pp; V = 0,133***	↑ +9,9 pp; V = 0,133***		↑ +4,5 pp; V = 0,084*	↑ +8,9 pp; V = 0,105**		↑ +14,8 pp; V = 0,177***
F9 Jägare väl utbildade	↑ +4,6 pp; V = 0,085**	↑ +11,1 pp; V = 0,198***	↑ +3,4 pp; V = 0,113**		↑ +4,1 pp; V = 0,087*		↓ -0,6 pp; V = 0,117**
F10 Skadar ofta djur	↓ -5,0 pp; V = 0,131***	↓ -7,8 pp; V = 0,165***					
F11 Väl förberedda	↑ +5,1 pp; V = 0,133***	↑ +7,5 pp; V = 0,203***	↑ +3,5 pp; V = 0,124***				↑ +1,2 pp; V = 0,116**
F12 OK jakt för päls	↑ +14,8 pp; V = 0,245***	↑ +13,4 pp; V = 0,153***	↑ +14,1 pp; V = 0,192***	↑ +10,1 pp; V = 0,125***	↑ +3,7 pp; V = 0,095**	↑ +6,3 pp; V = 0,091*	↑ +8,6 pp; V = 0,132***

E5. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ i procentenheter för "hindrats minst någon gång")

Fråga (E5)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
Avstått minst någon gång	↑ +6,2 pp; V = 0,091*	↑ +13,3 pp; V = 0,151*	↑ +13,2 pp; V = 0,133*	↑ +17,5 pp; V = 0,179*	↑ +12,0 pp; V = 0,137*	↑ +14,4 pp; V = 0,146*	↑ +12,1 pp; V = 0,125*

A6. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (A6)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
A6A DNA från spillning	↑ +4,9 pp; V = 0,096**			↓ -3,0 pp; V = 0,078*	↑ +5,4 pp; V = 0,092*		↓ -2,4 pp; V = 0,112**
A6B Bilder från viltkameror		↓ -5,9 pp; V = 0,090*		↓ -6,0 pp; V = 0,098**			
A6C GPS-sändare på djur	↑ +5,2 pp; V = 0,087**				↑ +2,0 pp; V = 0,097**		
A6D Räkna från luften med drönare	↑ +5,7 pp; V = 0,098**						

A7. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (A7)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
A7A Preventivmedel	↑ +2,2 pp; V = 0,089**			↓ -3,3 pp; V = 0,083*			
A7B Förstöra boplatser/reden/ägg							↑ +0,4 pp; V = 0,109**
A7C Fånga med fällor för senare avlivning	↑ +12,1 pp; V = 0,164***						
A7D Skjuta djuren	↑ +8,8 pp; V = 0,121***	↑ +6,0 pp; V = 0,110**					

G1. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ “tycker om” + “tycker mycket om” i procentenheter)

Fråga (G1)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G1A Björn	↓ - 0,1 pp; V = 0,149***	↓ - 1,9 pp; V = 0,134***	↓ - 4,8 pp; V = 0,122***		↓ - 6,2 pp; V = 0,146***		↓ - 9,2 pp; V = 0,127**
G1B Järv	↓ - 9,1 pp; V = 0,148***	↓ - 2,7 pp; V = 0,137***		↓ - 5,0 pp; V = 0,078*	↓ - 4,6 pp; V = 0,089*		
G1C Lodjur				↓ - 4,0 pp; V = 0,086*			↓ - 10,0 pp; V = 0,175***
G1D Varg	↓ - 11,0 pp; V = 0,124***	↓ - 8,2 pp; V = 0,141***		↓ - 7,4 pp; V = 0,092**	↓ - 5,3 pp; V = 0,118**	↓ - 6,7 pp; V = 0,089*	
G1E Kungsörn	↑ + 0,4 pp; V = 0,134***	↓ - 7,4 pp; V = 0,109**		↓ - 6,1 pp; V = 0,088*			↓ - 8,4 pp; V = 0,150***
G20D Kött och/eller skinn	↑ +14,7 pp; V = 0,170***	↑ +19,2 pp; V = 0,232***		↑ +6,0 pp; V = 0,075*			
G20E Att skydda tamdjur och boskap	↑ +2,3 pp; V = 0,102**	↑ +5,9 pp; V = 0,145***	↑ +1,3 pp; V = 0,138***	↑ +4,0 pp; V = 0,124***			

G2. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ “Ja, kanske + Ja, absolut” i procentenheter)

Fråga (G2)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G2A Björn	↑ +13,2 pp; V = 0,162***	↑ +17,3 pp; V = 0,239***	↑ +9,2 pp; V = 0,127***	↑ +16,1 pp; V = 0,181***			↓ -2,6 pp; V = 0,095*
G2B Järv	↓ -3,8 pp; V = 0,133***	↑ +7,6 pp; V = 0,146***	↑ +1,6 pp; V = 0,094*	↑ +7,2 pp; V = 0,112***		↓ -5,1 pp; V = 0,123***	↓ -3,8 pp; V = 0,092*
G2C Lodjur		↑ +6,5 pp; V = 0,101*		↑ +7,3 pp; V = 0,097**	↑ +4,4 pp; V = 0,125***		

Fråga (G2)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G2D Varg	↓ -1,2 pp; V = 0,088*	↓ -1,8 pp; V = 0,126***		↑ +4,2 pp; V = 0,097**	↑ +5,4 pp; V = 0,151***		
G2E Kungsörn	↓ -9,4 pp; V = 0,147***	↓ -5,0 pp; V = 0,097*					↓ -6,2 pp; V = 0,145***
G20B Att bidra till samhällets mål (t.ex. viltförvaltning)	↑ +5,6 pp; V = 0,149***	↑ +8,0 pp; V = 0,126***					
G20C Troféjakt	↑ +3,0 pp; V = 0,103***	↑ +3,0 pp; V = 0,089*					

G7. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (G7)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G7A Korridor Norrlandskusten	↓ -8,0 pp; V = 0,117***			↓ -5,8 pp; V = 0,080*			↓ -4,6 pp; V = 0,128***
G7B Direktkontakt finska vargar (kustrevir)	↓ -22,5 pp; V = 0,280***	↓ -13,0 pp; V = 0,167***	↓ -10,8 pp; V = 0,138***	↓ -5,2 pp; V = 0,098**			↓ -0,7 pp; V = 0,130***
G7C Flytta invandrande vargar N→M/S	↑ +12,7 pp; V = 0,164***						
G7D Flytta vuxna vargar från annat land	↓ -5,6 pp; V = 0,085*		↑ +0,2 pp; V = 0,109**		↓ -4,9 pp; V = 0,094*		
G7E Flytta vargvalpar (annat land) till svenska lyor	↓ -6,2 pp; V = 0,107***	↓ -3,7 pp; V = 0,106**	↑ +1,9 pp; V = 0,081*	↓ -0,8 pp; V = 0,084*	↓ -1,2 pp; V = 0,117***		
G7F Sätta ut vargvalpar från djurpark i lyor		↓ -6,4 pp; V = 0,108**		↓ -7,0 pp; V = 0,105**			
G7G Sätta ut vargar i närheten av där du bor		↓ -3,3 pp; V = 0,097*			↑ +8,3 pp; V = 0,110**		↓ -3,5 pp; V = 0,114**
G21D. Yrkesjägare på uppdrag av staten	↓ -14,3 pp; V = 0,163***	↓ -14,5 pp; V = 0,214***	↓ -16,4 pp; V = 0,169***	↓ -13,2 pp; V = 0,146***	↓ -8,5 pp; V = 0,106**		

G20. Vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (G20)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G20A Spänning och avkoppling	↑ +21,2 pp; V = 0,221***	↑ +16,7 pp; V = 0,185***	↑ +7,2 pp; V = 0,117**	↑ +9,4 pp; V = 0,104**			↑ +9,3 pp; V = 0,108**

G13. Regionala skillnader 2025: vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (G13)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G13A Sätter upp stängsel för att hindra rovdjuren	↓ -5,7 pp; V = 0,126***	↓ -7,9 pp; V = 0,158***	↓ -3,8 pp; V = 0,089*				
G13B Skrämmar iväg rovdjur	↓ -0,4 pp; V = 0,103***		↓ -0,2 pp; V = 0,086*	↓ -0,6 pp; V = 0,092**	↓ -10,1 pp; V = 0,146***		↓ -7,0 pp; V = 0,092*
G13C Flyttar rovdjur	↓ -5,0 pp; V = 0,091**	↑ +5,1 pp; V = 0,107**			↓ -8,9 pp; V = 0,097**		
G13D Märker rovdjur med sändare	↑ +0,2 pp; V = 0,076*	↓ -4,1 pp; V = 0,105**					↑ +0,8 pp; V = 0,089*
G13E Tar bort ungarna från rovdjuren	↓ -1,1 pp; V = 0,114***				↓ -0,5 pp; V = 0,096**		
G13F Skjuter rovdjur	↑ +11,6 pp; V = 0,130***	↑ +22,9 pp; V = 0,162***	↑ +8,9 pp; V = 0,098**	↑ +6,4 pp; V = 0,092**			
G13G Använder gift för att döda rovdjur	↑ +1,1 pp; V = 0,070*				↑ +0,4 pp; V = 0,086*		

G21. Vilka län avviker från Nationellt – med riktning (Δ stödjer helt+delvis i procentenheter)

Fråga (G21)	Västerbotten	Jämtland	Gävleborg	Dalarna	Örebro	Södermanland	Kronoberg
G21A. Myndigheters tjänstepersonal	↓ -6,2 pp; V = 0,124***	↓ -16,1 pp; V = 0,156***	↓ -11,1 pp; V = 0,171***	↓ -11,4 pp; V = 0,129***	↓ -8,4 pp; V = 0,086*		↓ -7,4 pp; V = 0,132***
G21B. Enskilda jägare behåller skinn/kranier	↑ +10,8 pp; V = 0,158***	↑ +3,8 pp; V = 0,107**	↑ +10,2 pp; V = 0,102**	↑ +6,9 pp; V = 0,082*	↑ +4,4 pp; V = 0,105**		
G21C. Enskilda jägare, men skinn/kranier till staten	↓ -1,4 pp; V = 0,105***	↑ +3,4 pp; V = 0,074 n.s.	↑ +3,4 pp; V = 0,082*	↑ +5,0 pp; V = 0,083*	↓ -6,7 pp; V = 0,107**	↑ +2,3 pp; V = 0,095*	

Bilaga 3. Statistiska jämförelser mellan arter

G1

Friedman-test: $\chi^2(4, N = 677) = 497,043, p < 0,001$, vilket motsvarar Kendall's $W \approx 0,184$.

Medelrankningen: Kungsörn (3,46) > Lodjur (3,21) > Björn (3,01) > Järv (2,83) > Varg (2,48).

Jämförelse	N (par)	N (ej ties)	Negativa ranker	Positiva ranker	Ties	Z	p (2-sidig)	Tolkning
Järv – Björn	680	123	89	34	557	-4,724	< 0,001	Björn > Järv
Lodjur – Björn	682	121	29	92	561	-4,576	< 0,001	Lodjur > Björn
Varg – Björn	682	188	172	16	494	-10,746	< 0,001	Björn > Varg
Kungsörn – Björn	681	164	18	146	517	-8,966	< 0,001	Kungsörn > Björn
Lodjur – Järv	681	135	12	123	546	-8,487	< 0,001	Lodjur > Järv
Varg – Järv	681	195	151	44	486	-7,993	< 0,001	Järv > Varg
Kungsörn – Järv	680	197	12	185	483	-11,186	< 0,001	Kungsörn > Järv
Varg – Lodjur	683	222	210	12	461	-12,443	< 0,001	Lodjur > Varg
Kungsörn – Lodjur	683	127	23	104	556	-6,52	< 0,001	Kungsörn > Lodjur
Kungsörn – Varg	683	258	7	251	425	-13,563	< 0,001	Kungsörn > Varg

G2

Friedman-test: $\chi^2(4, N = 677) = 933,530, p < ,001$, vilket motsvarar Kendall's $W \approx 0,345$.

Medelrankningen: Kungsörn (3,91) > Lodjur (3,45) > Järv (2,88) > Björn (2,45) > Varg (2,31).

Jämförelse	N (par)	N (ej ties)	Negativa ranker	Positiva ranker	Ties	Z	p (2-sidig)	Tolkning
Järv – Björn	684	252	59	193	432	-7,978	< 0,001	Järv > Björn
Lodjur – Björn	682	315	17	298	367	-14,238	< 0,001	Lodjur > Björn
Varg – Björn	682	219	134	85	463	-3,381	< 0,001	Björn > Varg
Kungsörn – Björn	683	409	17	392	274	-17,060	< 0,001	Kungsörn > Björn
Lodjur – Järv	681	229	31	198	452	-10,333	< 0,001	Lodjur > Järv
Varg – Järv	680	306	237	69	374	-9,361	< 0,001	Järv > Varg
Kungsörn – Järv	682	342	25	317	340	-14,440	< 0,001	Kungsörn > Järv
Varg – Lodjur	679	342	331	11	337	-15,417	< 0,001	Lodjur > Varg
Kungsörn – Lodjur	680	238	36	202	442	-9,512	< 0,001	Kungsörn > Lodjur
Kungsörn – Varg	680	434	13	421	246	-17,773	< 0,001	Kungsörn > Varg

G5

Friedman-test: $\chi^2(4, N = 673) = 395,794, p < ,001$, vilket motsvarar Kendall's $W \approx 0,147$.

Medelrankningen: Kungsörn (3,56) > Lodjur (3,17) > Järv (2,81) > Björn (2,75) > Varg (2,70).

Jämförelse	N (par)	N (ej ties)	Negativa ranker	Positiva ranker	Ties	Z	p (2-sidig)	Tolkning
Järv – Björn	677	121	51	70	556	-1,672	0,095	n.s. (tendens: Järv > Björn)
Lodjur – Björn	678	163	19	144	515	-8,926	< 0,001	Lodjur > Björn
Varg – Björn	673	213	119	94	460	-2,809	0,005	Björn > Varg
Kungsörn – Björn	677	246	15	231	431	-12,218	< 0,001	Kungsörn > Björn
Lodjur – Järv	678	156	22	134	522	-8,332	< 0,001	Lodjur > Järv
Varg – Järv	674	226	136	90	448	-3,698	< 0,001	Järv > Varg
Kungsörn – Järv	677	235	14	221	442	-12,114	< 0,001	Kungsörn > Järv
Varg – Lodjur	674	235	181	54	439	-8,555	< 0,001	Lodjur > Varg
Kungsörn – Lodjur	678	192	31	161	486	-8,985	< 0,001	Kungsörn > Lodjur
Kungsörn – Varg	674	265	30	235	409	-11,694	< 0,001	Kungsörn > Varg

Denna rapport har finansierats av Naturvårdsverket. De slutsatser och synpunkter som presenteras i rapporten är författarens/författarnas och överensstämmer inte nödvändigtvis med Naturvårdsverkets ställningstagande.

Djur och natur i förändring

Svenska folkets attityder till natur, vilda djur och naturförvaltning 2004–2025

Denna rapport bygger på den femte nationella undersökningen om svenskarnas attityder till natur, vilda djur, jakt, rovdjursförvaltning och naturresursanvändning. Undersökningen *Djur & natur*, som genomförts regelbundet sedan 2004, är ett långsiktigt forskningsprojekt som vuxit fram i nära samarbete mellan SLU, Umeå universitet och ansvariga myndigheter.

Resultatet i årets undersökning utgör en del av ett unikt tidsseriematerial över 21 år och bygger på svaren från ett representativt urval personer både för landet som helhet och för sju utvalda län (Västerbotten, Jämtland, Gävleborg, Dalarna, Södermanland, Örebro och Kronoberg). Syftet är att följa långsiktiga förändringar i attityder och beteenden kopplade till natur, friluftsliv, rovdjur och förvaltning – frågor som är centrala för svensk natur- och viltförvaltning. Det regionala urvalet gör det möjligt att se likheter och skillnader över landet. Rapporten är skriven av Umeå universitet på uppdrag av Naturvårdsverket och författarna ansvarar själva för innehåll, slutsatser och eventuella rekommendationer.

Resultaten visar att attityderna i stort är stabila över tid och att förändringar framför allt sker gradvis. Acceptans för åtgärder är beroende av sammanhang, närhet till frågorna och hur åtgärder genomförs och motiveras. För Naturvårdsverket utgör denna rapport ett underlag i arbetet med att förena ekologiska mål med social legitimitet och att kunna fortsätta utveckla en förvaltning som är både kunskapsbaserad och lyhörd.

Det är Naturvårdsverkets förhoppning att resultaten i rapporten bidrar till dialog, reflektion samt till fortsatt utveckling av en långsiktigt hållbar natur- och viltförvaltning.